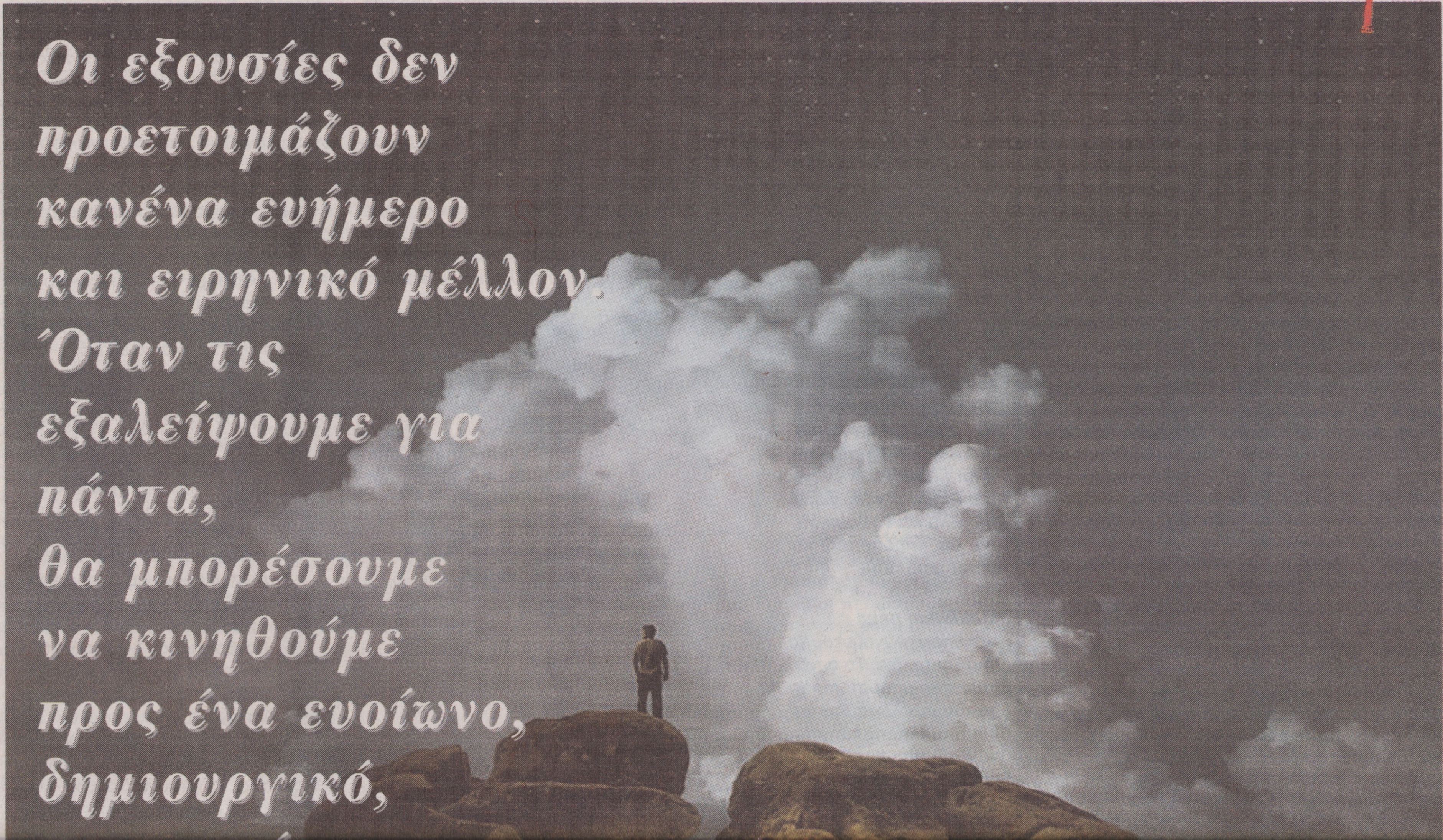
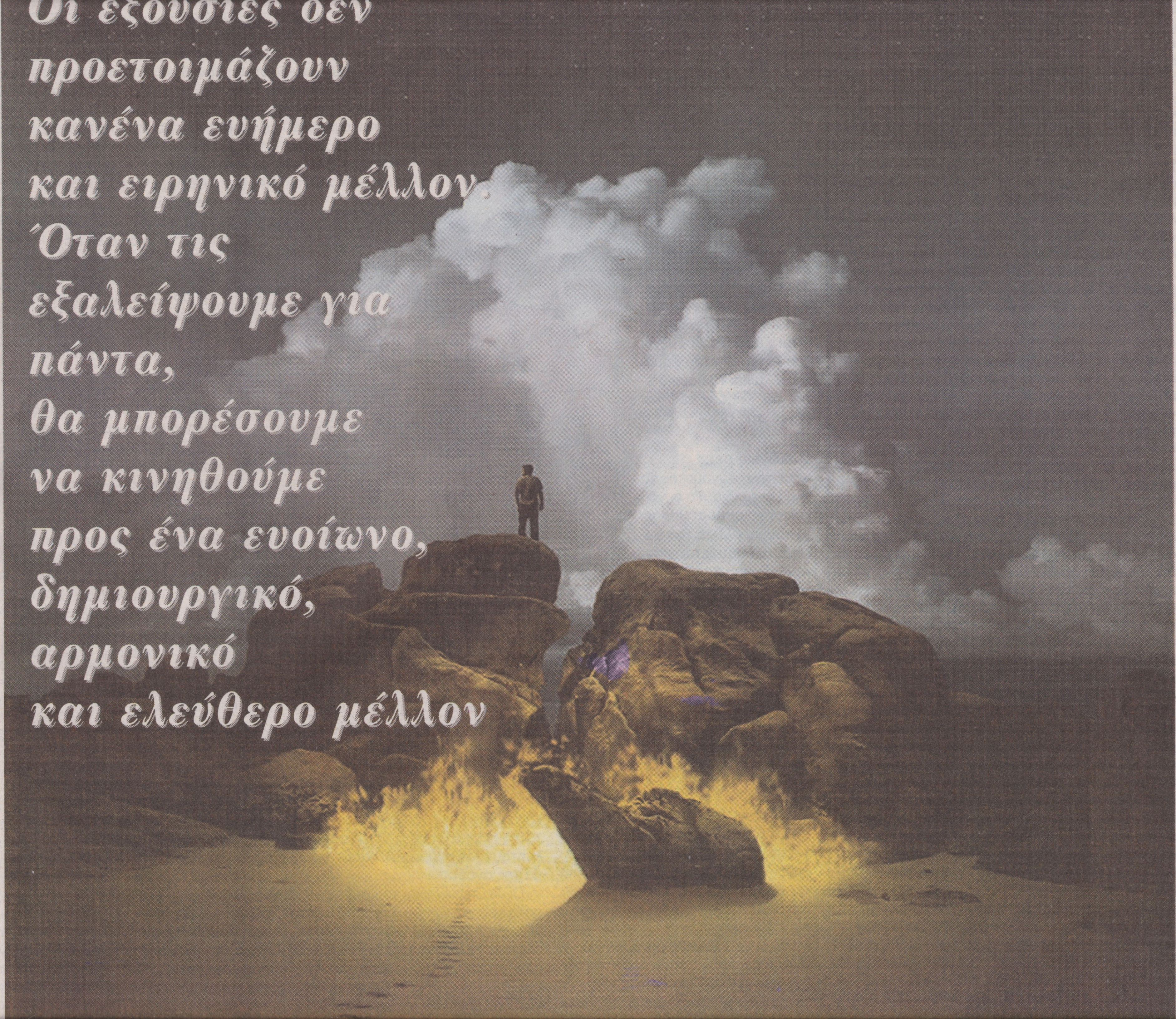
ΚΑΜΙΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ Ή ΔΕΞΙΑ, ΚΑΜΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ – ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΡΧΙΑ!

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Αριθμ. Φύλλου 130
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2013
1,5 ΕΥΡΩ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Οι εξουσίες δεν προετοιμάζουν κανένα ευήμερο και ειρηνικό μέλλον. Όταν τις εξαλείψουμε για πάντα, θα μπορέσουμε να κινηθούμε προς ένα ευοίωνο, δημιουργικό,

Οι εξουσίες δεν
προετοιμάζουν
κανένα ευήμερο
και ειρηνικό μέλλον.
Όταν τις
εξαλείψουμε για
πάντα,
θα μπορέσουμε
να κινηθούμε
προς ένα ευοίωνο,
δημιουργικό,
αρμονικό
και ελεύθερο μέλλον

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ... ...ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

Οι επικείμενοι βομβαρδισμοί της Συρίας από τις ΗΠΑ και τους συμμάχους τους, (γαλλικό, τουρκικό κράτος κ.α.) με την συνδρομή πληθώρας αραβικών κρατών, προεξάρχοντος του σαουδαραβικού, σηματοδοτούν την αναμενόμενη κλιμάκωση του πολέμου στην ευρύτερη Μέση Ανατολή, έτσι όπως αυτός ορίζεται ήδη εδώ και πάνω από δύο δεκαετίες από τους βομβαρδισμούς του πρώτου πολέμου στο Κόλπο εναντίον του Ιράκ (1991). Αν η λεγόμενη πτώση του «τείχους» ανάμεσα στα δύο μπλοκ κυριαρχίας (1989) χαρακτηρίζει την «επόμενη ημέρα» στην ευρύτερη ενοποιητική διαδικασία της κυριαρχίας, που σφραγίστηκε με τον βομβαρδισμό της πρώην Γιουγκοσλαβίας (1999), ο δεύτερος πόλεμος του Κόλπου μετά την 11/9 με την κατάκτηση του Ιράκ και ο νέος πόλεμος στο Αφγανιστάν δείχνουν, ποια ήταν και παραμένει η βασική προϋπόθεση της νέας τάξης πραγμάτων.

Μια απλή ματιά στον χάρτη της ανατολικής Μεσογείου και στις χώρες του Μαγκρέμπ Αλγερία, Τυνησία, Λιβύη και από εκεί στην Αίγυπτο, την Κύπρο, την Συρία, την Ιορδανία, ή στο καθεστώς της Σαουδικής Αραβίας, δείχνει τον «χώρο» που ενοποιείται στην συγκεκριμένη φάση της παγκοσμιοποίησης που διανύουμε. Στην διαδικασία εντάσσεται και αυτή η σημαντικότατη, για τους κυρίαρχους, περιοχή του πλανήτη, δια μέσου της λεγόμενης αραβικής άνοιξης, που ήδη μοιάζει με έναν ατελείωτο βαρύ χειμώνα για τους πληθυσμούς χωρών, των οποίων ο ξεσηκωμός, αν δεν είχε εξ αρχής ελεγχόμενα πυροδοτηθεί, πολύ γρήγορα ποδηγετήθηκε.

Ο εμφύλιος πόλεμος, λόγου χάρη, στην Συρία μόνο εμφύλιος δεν μπορεί να χαρακτηριστεί, καθώς τα κράτη που εμπλέκονται, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο συμπεριλαμβανομένων των γνωστών υπερδυνάμεων ή των κρατών του Ισραήλ ή της Τουρκίας, εν μέσω μάλιστα παγκόσμιας οικονομικής «κρίσης», δεν αφήνουν περιθώρια να αμφισβητηθεί τι διακυβεύεται από την έκβαση του «συριακού» πολέμου. Δεν θα σταθούμε, λοιπόν, ιδιαίτερα στην προπαγάνδα που στηρίζεται στην «αναγκαιότητα των βομβαρδισμών» ως τιμωρητική απάντηση, περιορισμένου χαρακτήρα (sic!!!),

Τι Καλογρέζα, τι Αμυγδαλέζα!

Ο Νίκος Μιχαλολιάκος, ο ισόβιος αρχηγός και Δίας για τους χρυσαυγίτες έριξε τον κεραυνό του: Να συλληφθεί ο νεαρός μαύρος μπασκετμπολίστας Αντετοκούνμπο με την οικογενειά του ως παράνομοι μετανάστες και να οδηγηθούν στην Καλογρέζα! (σ.σ Στην Καλογρέζα βρίσκεται ολυμπιακών προδιαγραφών προπονητικό κέντρο που προπονούνται και μπασκετμπολίστες). Ακόμα μια καφενειακή μπαλαφαριά από τον Νίκο τον Μιχαλολιάκο (που τον τρέμει το κατεστημένο), αφού ο Αντετοκούνμπο και η οικογενειά του είναι προστατευόμενοι του Αντωνάκη του Σαμαρά αλλά και το βασικότερο, ότι λείπουν εδώ και μήνες στις ΗΠΑ!

Μαλώνεις ρε;;;

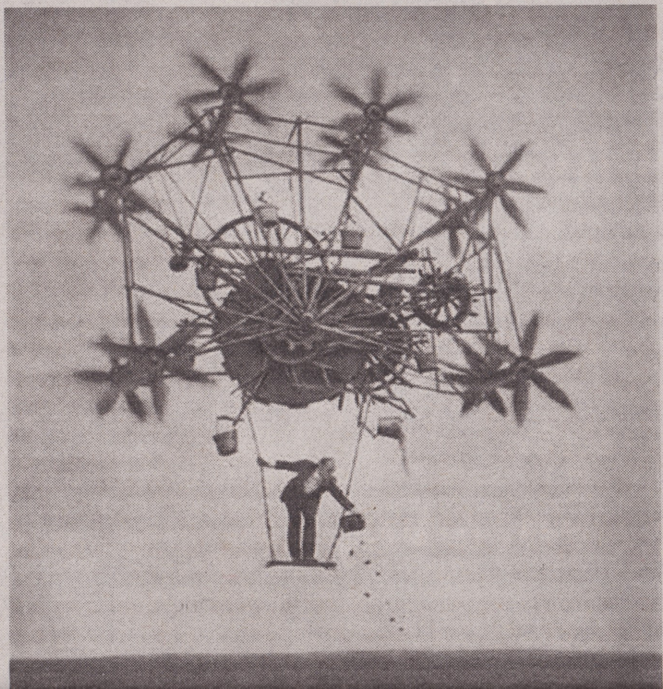
Κάθε τέλη Αυγούστου τα ίδια και τα ίδια: Το συνδικαλιστικό απαράτ βαράει τα τουμπερλέκια του πολέμου, υπόσχεται καυτούς Σεπτέμβρηδες και κολασμένα φθινόπωρα με πρώτους και καλύτερους πολέμαρχους τους

περάσουν λίγες μέρες και μετά να υπογράψουν αιτήσεις για να ενταχθούν στο «χακί». Με την προϋπόθεση, βεβαίως, ότι θα τους κάνουν ξανά το χατήρι της «πολιτικής επιστράτευσης»...

Αν θες να αλλάξεις τον κόσμο, άλλαξε κανάλι!

Από κάποιους χαρακτηρίστηκε ως η πιο γρήγορη αποκρατικοποίηση του 21ου αιώνα. Φανταζεστε τη σκασίλα του Αντώνη του Σαμαρά και όλης της αστικής τάξης μπροστά στο success story του ΚΚΕ!

Οι έμπειροι σταλινορθόδοξοι κομμουνιστές του Περισσού (που ποτέ τους δεν λύγισαν σε εξορίες και φυλακές κατά τη γνωστή παροιμία), ανακοίνωσαν στις αρχές Αυγούστου, τον ιδανικό μήνα για όλες τις βρωμοδουλειές, την πώληση του κομματι-

τσατσάρες που κάνουν να φυτρώνουν τα μαλλιά των φαλακρών, τα θαυματουργά πριόνια ή τις κατσαρόλες. Αλλά και το σοβιετικό αισθηματικό σήριαλ πολωνέζικης παραγωγής και το ουγγρικό εργατικό σήριαλ για όλη την (σοβιετική) οικογένεια. Χωρίς αμφιβολία το κλείσιμο του 902 ήταν το σημαντικότερο γεγονός στην 23χρονη πορεία του μετά το άνοιγμά του.

Ήταν τόσος ο ενθουσιασμός των μαζών που η ηγεσία του ΚΚΕ πρότεινε να πουληθεί και ο Ριζοσπάστης, που έτσι και αλλιώς δεν τον διαβάζει ούτε ο Μήτσος ο Κουτσούμπας, τόσο απερίγραπτος είναι. Αλλά ο άγνωστος μεγιστάνας για λόγους άγνωστους αρνήθηκε. Την επόμενη φορά!

Το ΚΚΕ αποστόμωσε τους καλοπροαίρετους και κακοπροαίρετους επικριτές του με το ακλόνητο επιχείρημα ότι δεν έχουμε σοσιαλισμό αλλά καπιταλισμό και εν πάση περιπτώση δεν ψηφίσαμε εμείς τους νόμους για τις off-shore. Ας προσέχατε, λοιπόν. Και ο Στάλιν να ήταν, τα ίδια θα έκανε.

Οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ γνωρίζουν ότι μέσω off-shore γίνονται οι πληρωμές στα κομματικά ταμεία από διάφορες πηγές, διαμέσου μυστικών υπηρεσιών και έμπιστων τραπεζικών διαύλων. Επίσης, γνωρίζουν ότι διάφορες μυστικές υπηρεσίες μπορούν να αγοράσουν ΜΜΕ χρησιμοποιώντας επιχειρηματίες των ΜΜΕ ως αχυρανθρώπους. Αν τηρούνταν η «αστική νομιμότητα», όπως φωνάζει το ΚΚΕ, θα έπρεπε να είχαν μπουκάρει στον Περισσό οι εισαγγελείς και η δίωξη οικονομικού εγκλήματος. Το γεγονός, ότι επί ένα μήνα επικρατεί γενική «**ομερτά**», σημαίνει ότι κυοφορού-

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

Οι επικείμενοι βομβαρδισμοί της Συρίας από τις ΗΠΑ και τους συμμάχους τους, (γαλλικό, τουρκικό κράτος κ.α.) με την συνδρομή πληθώρας αραβικών κρατών, προεξάρχοντος του σαουδαραβικού, σηματοδοτούν την αναμενόμενη κλιμάκωση του πολέμου στην ευρύτερη Μέση Ανατολή, έτσι όπως αυτός ορίζεται ήδη εδώ και πάνω από δύο δεκαετίες από τους βομβαρδισμούς του πρώτου πολέμου στο Κόλπο εναντίον του Ιράκ (1991). Αν η λεγόμενη πτώση του «τείχους» ανάμεσα στα δύο μπλοκ κυριαρχίας (1989) χαρακτηρίζει την «επόμενη ημέρα» στην ευρύτερη ενοποιητική διαδικασία της κυριαρχίας, που σφραγίστηκε με τον βομβαρδισμό της πρώην Γιουγκοσλαβίας (1999), ο δεύτερος πόλεμος του Κόλπου μετά την 11/9 με την κατάκτηση του Ιράκ και ο νέος πόλεμος στο Αφγανιστάν δείχνουν, ποια ήταν και παραμένει η βασική προϋπόθεση της νέας τάξης πραγμάτων.

Μια απλή ματιά στον χάρτη της ανατολικής Μεσογείου και στις χώρες του Μαγκρέμπ Αλγερία, Τυνησία, Λιβύη και από εκεί στην Αίγυπτο, την Κύπρο, την Συρία, την Ιορδανία, ή στο καθεστώς της Σαουδικής Αραβίας, δείχνει τον «χώρο» που ενοποιείται στην συγκεκριμένη φάση της παγκοσμιοποίησης που διανύουμε. Στην διαδικασία εντάσσεται και αυτή η σημαντικότατη, για τους κυρίαρχους, περιοχή του πλανήτη, δια μέσου της λεγόμενης αραβικής άνοιξης, που ήδη μοιάζει με έναν ατελείωτο βαρύ χειμώνα για τους πληθυσμούς χωρών, των οποίων ο ξεσηκωμός, αν δεν είχε εξ αρχής ελεγχόμενα πυροδοτηθεί, πολύ γρήγορα ποδηγετήθηκε.

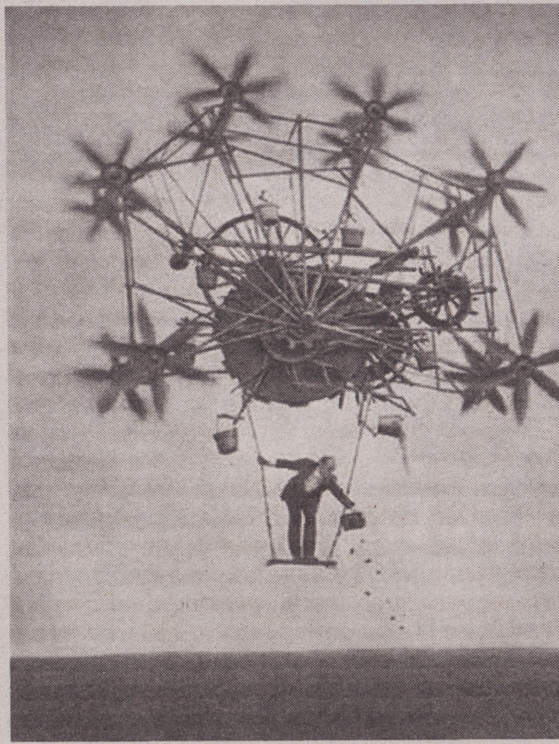
Ο εμφύλιος πόλεμος, λόγου χάρη, στην Συρία μόνο εμφύλιος δεν μπορεί να χαρακτηριστεί, καθώς τα κράτη που εμπλέκονται, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο συμπεριλαμβανομένων των γνωστών υπερδυνάμεων ή των κρατών του Ισραήλ ή της Τουρκίας, εν μέσω μάλιστα παγκόσμιας οικονομικής «κρίσης», δεν αφήνουν περιθώρια να αμφισβητηθεί τι διακυβεύεται από την έκβαση του «συριακού» πολέμου. Δεν θα σταθούμε, λοιπόν, ιδιαίτερα στην προπαγάνδα που στηρίζεται στην «αναγκαιότητα των βομβαρδισμών» ως τιμωρητική απάντηση, περιορισμένου χαρακτήρα (sic!!!), στην χρήση χημικών, καθώς και στην «αντιπαράθεση» για το αν αποτελεί προϋπόθεση ή όχι η ύπαρξη «αποδείξεων» για το ποιος –το συριακό καθεστώς ή οι αντικαθεστωτικοί αντάρτες– ευθύνεται γι' αυτήν.

Δεν θα χάσουμε χρόνο με τις καρικατούρες της προπαγάνδας περί εκδημοκρατισμού των αυταρχικών καθεστώτων και της ανάγκης για παραδειγματική εξόντωση των ηγετών τους είτε επρόκειτο για τον Σαντάμ, που εμφανιζόταν ως η προσωποποίηση του απόλυτου κακού από τις συνασπισμένες δυνάμεις του «καλού», είτε για τον Καντάφι, και τον Μπιν Λάντεν που διεκπεραιώθηκαν με τον κατάλληλο τρόπο: οι φωτογραφίες του Σαντάμ στην αγχόνη και μάλιστα α-

Τι Καλογρέζα, τι Αμυγδαλέζα!

Ο Νίκος Μιχαλολιάκος, ο ισόβιος αρχηγός και Δίας για τους χρυσαυγίτες έριξε τον κεραυνό του: Να συλληφθεί ο νεαρός μαύρος μπασκετμπολίστας Αντετοκούνμπο με την οικογενειά του ως παράνομοι μετανάστες και να οδηγηθούν στην Καλογρέζα! (σ.σ Στην Καλογρέζα βρίσκεται ολυμπιακών προδιαγραφών προπονητικό κέντρο που προπονούνται και μπασκετμπολίστες). Ακόμα μια καφενειακή μπαλαφαριά από τον Νίκο τον Μιχαλολιάκο (που τον τρέμει το κατεστημένο), αφού ο Αντετοκούνμπο και η οικογενειά του είναι προστατευόμενοι του Αντωνάκη του Σαμαρά αλλά και το βασικότερο, ότι λείπουν εδώ και μήνες στις ΗΠΑ!

Μαλώνεις ρε;;;

Κάθε τέλη Αυγούστου τα ίδια και τα ίδια: Το συνδικαλιστικό απαράτ βαράει τα τουμπερλέκια του πολέμου, υπόσχεται καυτούς Σεπτέμβρηδες και κολασμένα φθινόπωρα με πρώτους και καλύτερους πολέμαρχους, τους εκπροσώπους της ΟΛΜΕ, στο «καζάνι που αιωνίως βράζει» την Παιδεία. Το φετινό «σαξές στόρυ» άφησε τριακόσια σχολεία λιγότερα, χιλιάδες εκπαιδευτικούς απολυμένους και καθηγητές δευτεροβάθμιας να μετατίθενται σε δημοτικά σχολεία και νηπιαγωγεία. Η «κυβέρνηση των ψυχασθενών» υπό τον Αντώνη τον Τρομερό, τον διορισμένο από τους Δανειστές, κάνει τα πάντα για να δείξει ότι δεν την ενδια-

ξανά το χατήρι της «πολιτικής επιστράτευσης»...

Αν θες να αλλάξεις τον κόσμο, άλλαξε κανάλι!

Από κάποιους χαρακτηρίστηκε ως η πιο γρήγορη αποκρατικοποίηση του 21ου αιώνα. Φαντάζεστε τη σκασίλα του Αντώνη του Σαμαρά και όλης της αστικής τάξης μπροστά στο success story του ΚΚΕ!

Οι έμπειροι σταλινορθόδοξοι κομμουνιστές του Περισσού (που ποτέ τους δεν λύγισαν σε εξορίες και φυλακές κατά τη γνωστή παροιμία), ανακοίνωσαν στις αρχές Αυγούστου, τον ιδανικό μήνα για όλες τις βρωμοδουλειές, την πώληση του κομματικού ραδιοφώνου και της τηλεόρασης σε υπεράκτια εταιρία με έδρα τις Βρετανικές Παρθένες Νήσους μέσω Κύπρου, απολύοντας αυτομάτως όλο το προσωπικό του. Με την γνωστή μπολσεβίκικη μυστικότητα και επαγρύπνηση, για να μην μάθει ο ταξικός εχθρός τα σχέδια της εργατικής τάξης, εξακολουθούν να μην αποκαλύπτουν τον αγοραστή, ούτε το τίμη-

όλη την (σοβιετική) οικογένεια. Χωρίς αμφιβολία το κλείσιμο του 902 ήταν το σημαντικότερο γεγονός στην 23χρονη πορεία του μετά το άνοιγμά του.

Ήταν τόσος ο ενθουσιασμός των μαζών που η ηγεσία του ΚΚΕ πρότεινε να πουληθεί και ο Ριζοσπάστης, που έτσι και αλλιώς δεν τον διαβάζει ούτε ο Μήτσος ο Κουτσούμπας, τόσο απερίγραπτος είναι. Αλλά ο άγνωστος μεγιστάνας για λόγους άγνωστους αρνήθηκε. Την επόμενη φορά!

Το ΚΚΕ αποστόμωσε τους καλοπροαίρετους και κακοπροαίρετους επικριτές του με το ακλόνητο επιχείρημα ότι δεν έχουμε σοσιαλισμό αλλά καπιταλισμό και εν πάση περιπτώση δεν ψηφίσαμε εμείς τους νόμους για τις off-shore. Ας προσέχατε, λοιπόν. Και ο Στάλιν να ήταν, τα ίδια θα έκανε.

Οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ γνωρίζουν ότι μέσω off-shore γίνονται οι πληρωμές στα κομματικά ταμεία από διάφορες πηγές, διαμέσου μυστικών υπηρεσιών και έμπιστων τραπεζικών διαύλων. Επίσης, γνωρίζουν ότι διάφορες μυστικές υπηρεσίες μπορούν να αγοράσουν ΜΜΕ χρησιμοποιώντας επιχειρηματίες των ΜΜΕ ως αχυρανθρώπους. Αν τηρούνταν η «αστική νομιμότητα», όπως φωνάζει το ΚΚΕ, θα έπρεπε να είχαν μπουκάρει στον Περισσό οι εισαγγελείς και η δίωξη οικονομικού εγκλήματος. Το γεγονός, ότι επί ένα μήνα επικρατεί γενική «**ομερτά**», σημαίνει ότι κυοφορούνται ευρύτερες εξελίξεις στον χώρο των ΜΜΕ. Άλλωστε η ίδια η ίδρυση του 902 ήταν το δώρο των «αστών» προς το ΚΚΕ-ΣΥΝ με αντάλλαγμα τη συμφωνία τους, ώστε να λάβουν τηλεοπτικές συχνότητες οι γνωστοί βαρώνοι.

Το μακρύ καλοκαίρι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης

Θα προσέξατε, ίσως, ότι δεν αναφέραμε πουθενά την λέξη «Συριζα»,

πληθυσμούς χωρών, των οποίων ο ξεσηκωμός, αν δεν είχε εξ αρχής ελεγχόμενα πυροδοτηθεί, πολύ γρήγορα ποδηγετήθηκε.

Ο εμφύλιος πόλεμος, λόγου χάρη, στην Συρία μόνο εμφύλιος δεν μπορεί να χαρακτηριστεί, καθώς τα κράτη που εμπλέκονται, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο συμπεριλαμβανομένων των γνωστών υπερδυνάμεων ή των κρατών του Ισραήλ ή της Τουρκίας, εν μέσω μάλιστα παγκόσμιας οικονομικής «κρίσης», δεν αφήνουν περιθώρια να αμφισβητηθεί τι διακυβεύεται από την έκβαση του «συριακού» πολέμου. Δεν θα σταθούμε, λοιπόν, ιδιαίτερα στην προπαγάνδα που στηρίζεται στην «αναγκαιότητα των βομβαρδισμών» ως τιμωρητική απάντηση, περιορισμένου χαρακτήρα (sic!!!), στην χρήση χημικών, καθώς και στην «αντιπαράθεση» για το αν αποτελεί προϋπόθεση ή όχι η ύπαρξη «αποδείξεων» για το ποιος –το συριακό καθεστώς ή οι αντικαθεστωτικοί αντάρτες– ευθύνεται γι' αυτήν.

Δεν θα χάσουμε χρόνο με τις καρικατούρες της προπαγάνδας περί εκδημοκρατισμού των αυταρχικών καθεστώτων και της ανάγκης για παραδειγματική εξόντωση των ηγετών τους είτε επρόκειτο για τον Σαντάμ, που εμφανιζόταν ως η προσωποποίηση του απόλυτου κακού από τις συνασπισμένες δυνάμεις του «καλού», είτε για τον Καντάφι, και τον Μπιν Λάντεν που διεκπεραιώθηκαν με τον κατάλληλο τρόπο: οι φωτογραφίες του Σαντάμ στην αγχόνη και μάλιστα ανήμερα της πρωτοχρονιάς, το παραμορφωμένο από τους πυροβολισμούς στο κεφάλι πρόσωπο του Μπιν Λάντεν, το λυντσάρισμα του Καντάφι καλούσαν το παγκόσμιο φιλοθέαμον κοινό της Δύσης να κοινωνήσει, με τον τρόπο που γνωρίζει, των «αχράντων μυστηρίων» κάθε αιματοβαμμένης επέμβασης κουνώντας τελικά συναινετικά το κεφάλι και μονολογώντας: «τελικά άξιζε τον κόπο, τα καθάρματα πήραν αυτό που τους έπρεπε»!!!

Θα σημειώσουμε μόνο ότι, κατά την γνώμη μας, εννοείται πως δεν κρίνεται η έκβαση του «συριακού» πολέμου (ήδη οι νεκροί έχουν ξεπεράσει τους 100.000 ανθρώπους), αλλά η επίσπευση της «τελικής»(;) λύσης σε ένα γόρδιο δεσμό αλληλοσυγκρουόμενων συμφερόντων, που όμως με τον έναν ή τον άλλο τρόπο θα λυθεί για τους κυρίαρχους. Άλλωστε, ουδέποτε είχαν ενδοιασμούς για το πόσο μπορεί να «ξεφύγει» η κατάσταση εφ' όσον μπορούν να προχωρήσουν οι σχεδιασμοί τους. Ή ***μήπως στην συγκεκριμένη περίπτωση τα πράγματα είναι διαφορετικά;***

Σεπτέμβριος 2013

ρο, ότι λείπουν εδώ και μήνες στις ΗΠΑ!

Μαλώνεις ρε;;;

Κάθε τέλη Αυγούστου τα ίδια και τα ίδια: Το συνδικαλιστικό απαράτ βαράει τα τουμπερλέκια του πολέμου, υπόσχεται καυτούς Σεπτέμβρηδες και κολασμένα φθινόπωρα με πρώτους και καλύτερους πολέμαρχους, τους εκπροσώπους της ΟΛΜΕ, στο «καζάνι που αιωνίως βράζει» την Παιδεία. Το φετινό «σαξές στόρυ» άφησε τριακόσια σχολεία λιγότερα, χιλιάδες εκπαιδευτικούς απολυμένους και καθηγητές δευτεροβάθμιας να μετατίθενται σε δημοτικά σχολεία και νηπιαγωγεία. Η «κυβέρνηση των ψυχασθενών» υπό τον Αντώνη τον Τρομερό, τον διορισμένο από τους Δανειστές, κάνει τα πάντα για να δείξει ότι δεν την ενδιαφέρει αν θα πάνε σχολείο τα παιδιά και χαριστικώς, εδώ που τα λέμε, ανοίγουν κάποια σχολεία φέτος. Αυτό φαίνεται από το γεγονός, ότι κλείνουν τόσες σχολικές μονάδες για να εξοικονομήσουν αστεία ποσά της τάξης των 100.000 ευρώ το χρόνο. Όπως έχουμε ξαναγράψει, οι εγχώριοι κρατιστές έχουν ρητή εντολή από τα ξένα αφεντικά τους **να κατεδαφίσουν το ίδιο τους το κράτος μέχρι να κατεδαφιστούν τελικά και οι ίδιοι** και να ανασυγκροτηθεί η κυριαρχία μέσω του ενιαίου ευρωπαϊκού κράτους.

Οπότε, τί να σου κάνει και το συνδικαλιστικό σκυλολόι που κοντεύει να χάσει κάθε λόγο ύπαρξης; Απλούστατα παριστάνει τον κινηματογραφικό «Ζήκο» στην σκηνή που πάει να τσακωθεί με τον Νίκο Ρίζο, ώστε να

κού ραδιοφώνου και της τηλεόρασης σε υπεράκτια εταιρία με εδρα τις Βρετανικές Παρθένες Νήσους μέσω Κύπρου, απολύοντας αυτομάτως όλο το προσωπικό του. Με την γνωστή μπολσεβίκικη μυστικότητα και επαγρύπνηση, για να μην μάθει ο ταξικός εχθρός τα σχέδια της εργατικής τάξης, εξακολουθούν να μην αποκαλύπτουν τον αγοραστή, ούτε το τίμημα της αγοραπωλησίας.

Οι ψεύτες ένοικοι του αυθαίρετου παλατιού στο ρέμα του Ποδονίφτη δήλωσαν ότι πούλησαν τον εξοπλισμό και τα αυτοκίνητα της κομματικής εταιρίας που εκμεταλλευόταν την πανελλαδικής(!) εμβέλειας συχνότητα, ενώ στην πραγματικότητα πούλησαν όλες τις μετοχές της εταιρίας.

Αυτή η εξέλιξη έφερε κύμα ενθουσιασμού για τον σοσιαλισμό, αφού κανείς δεν γνώριζε ότι το ΚΚΕ, διαθέτει τηλεοπτικό σταθμό και ξαφνικά το έμαθαν όλοι. Ο 902 TV, έτσι, έφτασε να είναι ο πρώτος σταθμός σε τηλεθέαση και όλοι ελεεινολογούσαν τους εαυτούς τους που έχαναν επί 23 ολόκληρα χρόνια τις διαφημίσεις της Telemarketing με τις μαγικές

χων. Επίσης, γνωρίζουν ότι διάφορες μυστικές υπηρεσίες μπορούν να αγοράσουν ΜΜΕ χρησιμοποιώντας επιχειρηματίες των ΜΜΕ ως αχυρανθρώπους. Αν τηρούνταν η «αστική νομιμότητα», όπως φωνάζει το ΚΚΕ, θα έπρεπε να είχαν μπουκάρει στον Περισσό οι εισαγγελείς και η δίωξη οικονομικού εγκλήματος. Το γεγονός, ότι επί ένα μήνα επικρατεί γενική «**ομερτά**», σημαίνει ότι κυοφορούνται ευρύτερες εξελίξεις στον χώρο των ΜΜΕ. Άλλωστε η ίδια η ίδρυση του 902 ήταν το δώρο των «αστών» προς το ΚΚΕ-ΣΥΝ με αντάλλαγμα την συμφωνία τους, ώστε να λάβουν τηλεοπτικές συχνότητες οι γνωστοί βαρώνοι.

Το μακρύ καλοκαίρι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης

Θα προσέξατε, ίσως, ότι δεν αναφέραμε πουθενά την λέξη «Συριζα». Δεν φταίμε εμείς, όμως. Απλώς, τα στελέχη και οι βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ, με πρώτο τον Αλέξη Τσίπρα, έχουν ξαμοληθεί στις παραλίες και τα νησιά από τις αρχές Ιούλη, δόξα να 'χουν οι κρατικές επιδοτήσεις και οι χορηγίες των επιχειρηματιών που συντηρούν τόσες αργομισθίες! Οπότε, που χρόνος για δηλώσεις και πολιτικές αναλύσεις για την πορεία της χώρας. Από Οκτώβρη λοιπόν τα νεότερα!

Λεόν

Η ΠΑΓΙΔΕΣ ΤΗΣ ΜΝΗΜΟΝΙΑΚΗΣ «ΠΕΡΙΟΔΟΥ» ΚΑΙ ΟΙ ΚΙΝΗΜΑΤΙΚΟΙ ΧΑΜΑΙΛΕΟΝΤΕΣ

«Όποιος ξεχνάει την ιστορία του είναι υποχρεωμένος να την ξαναζήσει»

Σανταγιάνα, Ισπανός Φιλόσοφος

«Περίοδος που η κοινωνία βρέθηκε στον γύψο», «μεταπολιτευτική περίοδος», «αλλαγή», «περίοδος εθνικής συμφιλίωσης», «εκσυγχρονιστική περίοδος», «περίοδος κοινωνικής ευμάρειας», «μνημονιακή περίοδος» κοκ. Σ' αυτές και σε πολλές άλλες περιπτώσεις, η χρήση του όρου «περίοδος» έρχεται να περικλείσει, να σφραγίσει ερμητικά, γεγονότα, καταστάσεις που σημάδεψαν τις ζωές ή τον θάνατο πλήθους ανθρώπων, έναν πραγματικό χείμαρρο από ανθρώπινες ενέργειες, συγκρούσεις ή εξουσιαστικές μεθοδεύσεις.

Άλλες φορές, πάλι, η αρχή και το τέλος κάθε «περιόδου» θεωρούνται «ανοικτά» ζητήματα, ειδικά όταν εκείνοι που οριοθετούν, -ιστορικοί, πολιτικοί, κόμματα, δημοσιογράφοι, ειδικοί επιστήμονες, αλλά και εκπρόσωποι κινημάτων- θεωρούν ότι υπάρχουν, επίσης, «ανοικτοί» λογαριασμοί με την «ιστορία»...

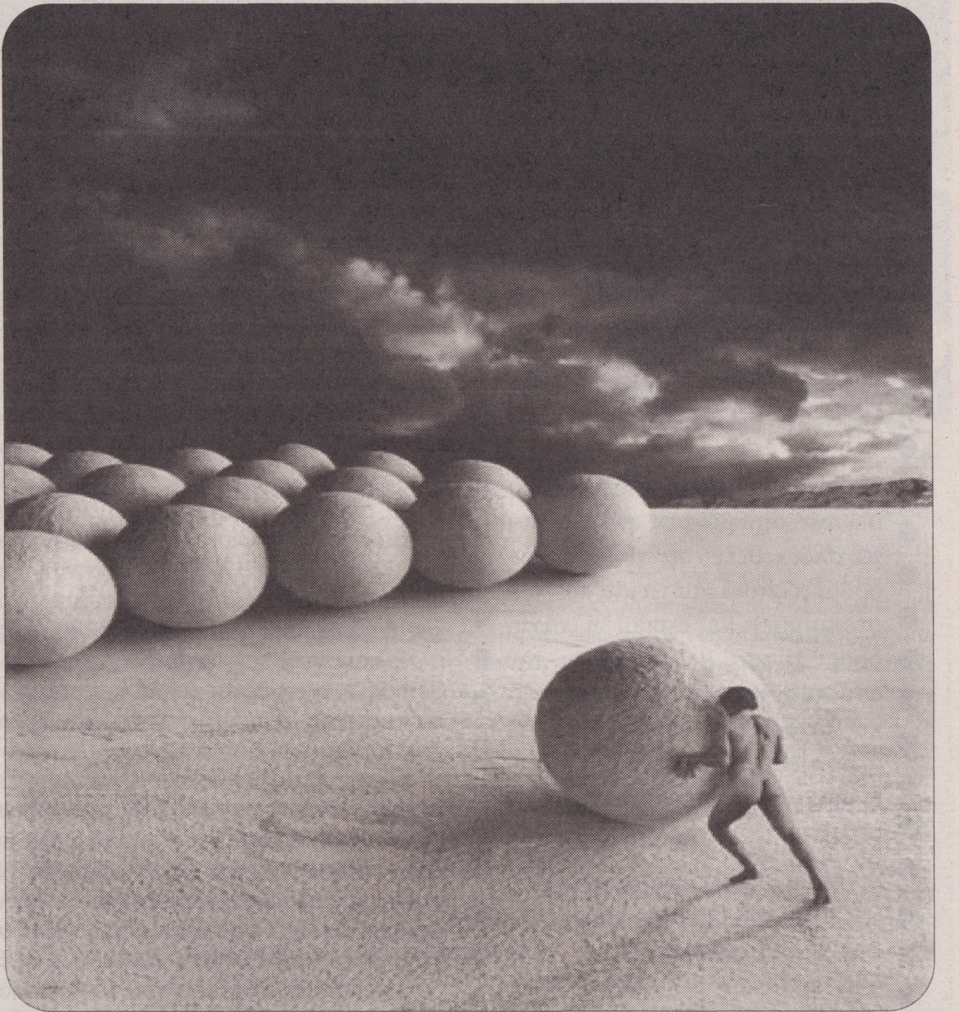
Έχουν, δικαίως, γραφεί πολλά και έχουν ειπωθεί ακόμα περισσότερα περί μνήμης και αλήθειας, περί λήθης και εξουσίας.

Ας κάνουμε, όμως, προτού προχωρήσουμε, μια παρατήρηση. Κάθε μορφή εξουσίας έχει συνεχείς επεκτατικές βλέψεις πάνω στις ζωές των εξουσιαζόμενων ανθρώπων. Οι εξίσου συνεχείς μεταβολές στον τρόπο άσκησης της εξουσίας παρουσιάζονται ως οβιδιακές μεταμορφώσεις, που επηρεάζονται από τις διεθνείς, οικονομικές, επιστημονικές ή άλ-

την ανάλογη σκληρότητα σ' όσους την αμφισβήτησαν. Οι μόνοι από τους στασιαστές που συγχωρούνται και όχι πάντα, είναι εκείνοι που διαχωρίζουν -είτε δίχως καθυστέρηση, είτε εν ευθέτω χρόνω- την θέση τους από την ίδια την εξέγερση, αλλά και από τους συντρόφους τους. Αλλά, ας είναι. Στην πολιτική, ούτως ή άλλως, δεν υφίσταται κανενός είδους αδιανόητο. Οι χθεσινοί ανταγωνιστές, μεταβάλλονται στους σημερινούς ή και αυριανούς συμμάχους. Η πάλαι ποτέ εμφυλιοπολεμική αντιπαράθεση δίνει συνετά την θέση της στην «κριτική αποτίμηση της ιστορίας», στην κατανόηση των πολιτικών «λαθών» όλων των πλευρών, στην εντός δημοκρατικών ορίων «όξυνση των ταξικών αντιπαλοτήτων» ή στην εκ νέου δοκιμή των πάντοτε ανοικτών δρόμων των λεγόμενων ιστορικών συμβιβασμών.

Μπορούμε να δεχθούμε, λόγου χάρη, ότι η επταετής διαχείριση των κρατικών υποθέσεων την περίοδο της χούντας αποτέλεσε μια «παρένθεση», εξ αιτίας του βραχέως βίου της ή λόγω της «αδυναμίας» του στρατού να συνεχίσει να αναλαμβάνει έστω θεσμικές πρωτοβουλίες, όπως στην περίπτωση της Ισπανίας (μόλις το 1982 καταργήθηκε με την μεταρρύθμιση του Συντάγματος το Συμβούλιο Εθνικής Σωτηρίας) ή της Πορτογαλίας; Σ' αυτήν την περίπτωση, οι αναρχικοί, κατά την γνώμη μας, θα οδηγούνταν σε γλιστερούς δρόμους...

Η επιλογή του όρου «μεταπολίτευση», ώστε να καλυφθεί η μετάβαση από την μία μορφή κρατικής διαχείρισης σε μια άλλη, είναι ενδεικτική. Οι εμπνευστές του συγκεκριμένου όρου δικαιολόγησαν την

κατά καιρούς την ανάγκη της ανάπτυξης ενός συναινετικού πλαισίου. Πρόκειται βέβαια για μια επίδειξη υποκρισίας και μάλιστα σ' όλο της το μεγαλείο, αφού όλα ανεξαιρέτως τα πολιτικά κόμματα έχουν συνεργαστεί ιστορικά και μάλιστα

του ΚΚΕ, λίγους μήνες αργότερα (1987), υπερθεματίζει για την επιλογή του κόμματος στην σχετική της εισήγηση στο 12ο Συνέδριο: **«η τολμηρή πρωτοβουλία του κόμματος μας στο β΄ γύρο των δημοτικών εκλογών έδειξε στην πράξη και χει-**

«Όποιος ξεχνάει την ιστορία του είναι υποχρεωμένος να την ξαναζήσει»
Σανταγιάνα, Ισπανός Φιλόσοφος

«Περίοδος που η κοινωνία βρέθηκε στον γύψο», «μεταπολιτευτική περίοδος», «αλλαγή», «περίοδος εθνικής συμφιλίωσης», «εκσυγχρονιστική περίοδος», «περίοδος κοινωνικής ευμάρειας», «μνημονιακή περίοδος» κοκ. Σ' αυτές και σε πολλές άλλες περιπτώσεις, η χρήση του όρου «περίοδος» έρχεται να περικλείσει, να σφραγίσει ερμητικά, γεγονότα, καταστάσεις που σημάδεψαν τις ζωές ή τον θάνατο πλήθους ανθρώπων, έναν πραγματικό χείμαρρο από ανθρώπινες ενέργειες, συγκρούσεις ή εξουσιαστικές μεθοδεύσεις.

Άλλες φορές, πάλι, η αρχή και το τέλος κάθε «περιόδου» θεωρούνται «ανοικτά» ζητήματα, ειδικά όταν εκείνοι που οριοθετούν, -ιστορικοί, πολιτικοί, κόμματα, δημοσιογράφοι, ειδικοί επιστήμονες, αλλά και εκπρόσωποι κινημάτων- θεωρούν ότι υπάρχουν, επίσης, «ανοικτοί» λογαριασμοί με την «ιστορία»...

Έχουν, δικαίως, γραφεί πολλά και έχουν ειπωθεί ακόμα περισσότερα περί μνήμης και αλήθειας, περί λήθης και εξουσίας.

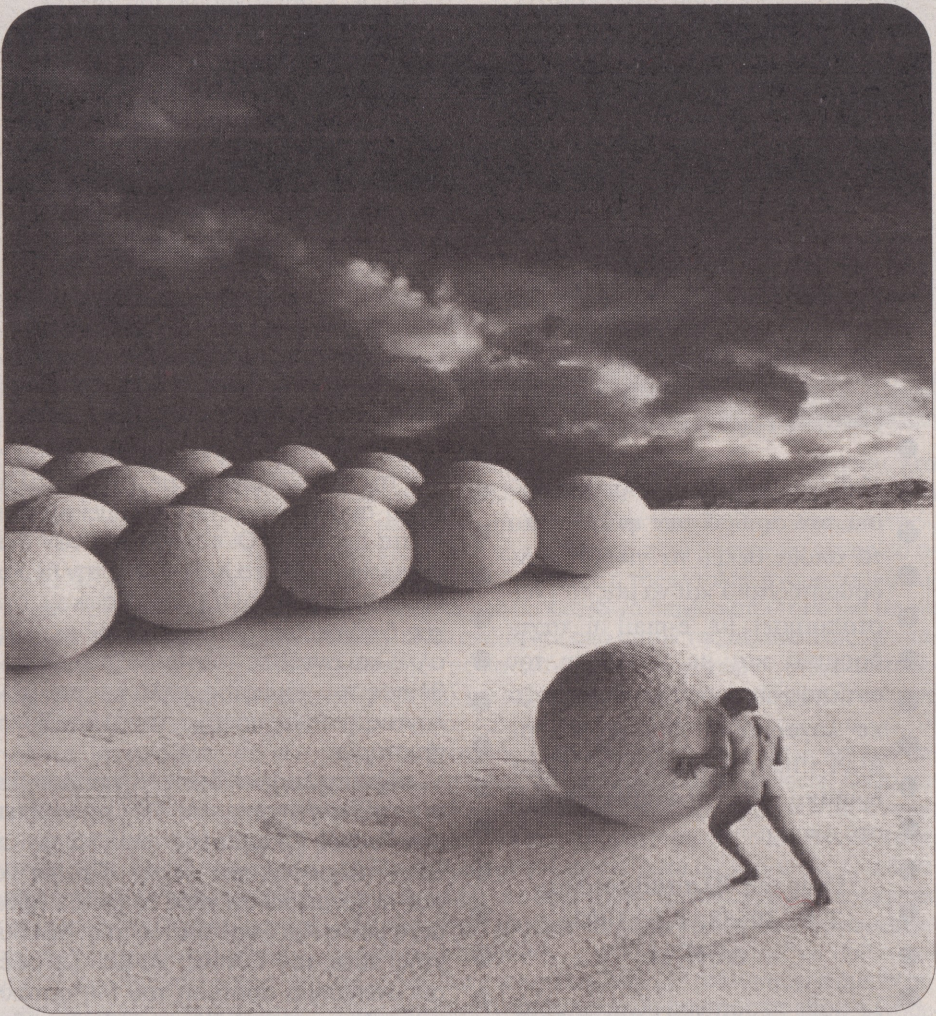
Ας κάνουμε, όμως, προτού προχωρήσουμε, μια παρατήρηση. Κάθε μορφή εξουσίας έχει συνεχείς επεκτατικές βλέψεις πάνω στις ζωές των εξουσιαζόμενων ανθρώπων. Οι εξίσου συνεχείς μεταβολές στον τρόπο άσκησης της εξουσίας παρουσιάζονται ως οβιδιακές μεταμορφώσεις, που επηρεάζονται από τις διεθνείς, οικονομικές, επιστημονικές ή άλλες εξελίξεις και προβάλλονται ως η συνεχώς μετατοπιζόμενη αφετηρία προς ένα «ελπιδοφόρο» αύριο.

Έτσι, το «αφύσικο», το πολιτικά «αδιανόητο», η «αστάθεια», ή η «σύγχυση» και η πολιτική «αβεβαιότητα», έρχονται να χαρακτηρίσουν μια συνθήκη μεταβολών ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, που στο παρελθόν ή στο μέλλον οι φωτεινές επιγραφές του πολιτικού μάρκετινγκ διαφήμιζαν την μεταπολιτευτικά «σταθερή δημοκρατία», κατόπιν την «αλλαγή» ή την «αναγέννηση», την «ισχυρή Ελλάδα» ή τα

την ανάλογη σκληρότητα σ' όσους την αμφισβήτησαν. Οι μόνοι από τους στασιαστές που συγχωρούνται και όχι πάντα, είναι εκείνοι που διαχωρίζουν -είτε δίχως καθυστέρηση, είτε εν ευθέτω χρόνω- την θέση τους από την ίδια την εξέγερση, αλλά και από τους συντρόφους τους. Αλλά, ας είναι. Στην πολιτική, ούτως ή άλλως, δεν υφίσταται κανενός είδους αδιανόητο. Οι χθεσινοί ανταγωνιστές, μεταβάλλονται στους σημερινούς ή και αυριανούς συμμάχους. Η πάλαι ποτέ εμφυλιοπολεμική αντιπαράθεση δίνει συνετά την θέση της στην «κριτική αποτίμηση της ιστορίας», στην κατανόηση των πολιτικών «λαθών» όλων των πλευρών, στην εντός δημοκρατικών ορίων «όξυνση των ταξικών αντιπαλοτήτων» ή στην εκ νέου δοκιμή των πάντοτε ανοικτών δρόμων των λεγόμενων ιστορικών συμβιβασμών.

Μπορούμε να δεχθούμε, λόγου χάρη, ότι η επταετής διαχείριση των κρατικών υποθέσεων την περίοδο της χούντας αποτέλεσε μια «παρένθεση», εξ αιτίας του βραχέως βίου της ή λόγω της «αδυναμίας» του στρατού να συνεχίσει να αναλαμβάνει έστω θεσμικές πρωτοβουλίες, όπως στην περίπτωση της Ισπανίας (μόλις το 1982 καταργήθηκε με την μεταρρύθμιση του Συντάγματος το Συμβούλιο Εθνικής Σωτηρίας) ή της Πορτογαλίας; Σ' αυτήν την περίπτωση, οι αναρχικοί, κατά την γνώμη μας, θα οδηγούνταν σε γλιστερούς δρόμους...

Η επιλογή του όρου «μεταπολίτευση», ώστε να καλυφθεί η μετάβαση από την μία μορφή κρατικής διαχείρισης σε μια άλλη, είναι ενδεικτική. Οι εμπνευστές του συγκεκριμένου όρου δικαιολόγησαν την χρήση του, δηλώνοντας την πρόθεση τους να αποτυπώσουν το «ακαριαίο» του γεγονότος με έναν «στιγμιαίο» όρο. Εδώ, όπως και σε πολλές άλλες περιπτώσεις, τεχνηέντως το ιδεολογικό περιεχόμενο της συγκρότησης ή της ανασυγκρότησης της κυριαρχίας ή επιμέρους τμημάτων της ταυτίζεται με τις εξουσιαστικές τεχνικές. Με άλλα λόγια, με φθηνά ταχυδακτυλουργικά κόλπα, το σκιάχτρο της δικτατορίας μπαίνει στο χρονοντούλαπο της νεαρής (παρθένας) δημοκρατίας, ενώ την ίδια στιγμή παίζεται στις οθόνες

κατά καιρούς την ανάγκη της ανάπτυξης ενός συναινετικού πλαισίου. Πρόκειται βέβαια για μια επίδειξη υποκρισίας και μάλιστα σ' όλο της το μεγαλείο, αφού όλα ανεξαιρέτως τα πολιτικά κόμματα έχουν συνεργαστεί ιστορικά και μάλιστα όχι «στιγμιαία» και «ευκαιριακά». Δεν θα χάσουμε χρόνο αναλύοντας θεωρητικά το κοινοβουλευτικό σύστημα ή την λειτουργία των κομμάτων και την θέση τους στο συνολικότερο πλέγμα κρατικών θεσμών, δομών και μηχανισμών, παρ' ότι κάτι τέτοιο παραμένει ιδιαίτερα λειτουργικό, αλλά θα προχωρήσουμε σε ορισμένα παραδείγματα.

Αν ανατρέξουμε στην διετία 1986-87 στους συνδικαλιστικούς χώρους, όταν η τότε κυβέρνηση του Πασοκ προχωρούσε σε «αυθαίρετες» παρεμβάσεις στην ΓΣΕ-

του ΚΚΕ, λίγους μήνες αργότερα (1987), υπερθεματίζει για την επιλογή του κόμματος στην σχετική της εισήγηση στο 12ο Συνέδριο: **«η τολμηρή πρωτοβουλία του κόμματος μας στο β΄ γύρο των δημοτικών εκλογών έδειξε στην πράξη και χειροπιαστά σε πλατύτερες μάζες την αντίθεσή μας στα εκβιαστικά διλήμματα και στο αφηρημένο σχήμα δεξιά-αντιδεξιά, που δεν ανταποκρίνεται στην σύγχρονη κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα».** Σημειωτέον, ότι στην προεκλογική εκστρατεία του '84 με το περίφημο σύνθημα για «άθροισμα των δημοκρατικών δυνάμεων» (ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ), που έριξε ο Χ. Φλωράκης σε σχετική προεκλογική συγκέντρωση στην Λάρισα, άνοιξε με τυμπανοκρουσίες το ζήτημα των μεταπολιτευτικών συνεργασιών.

λογαριασμοί με την ιστορία...

Έχουν, δικαίως, γραφεί πολλά και έχουν ειπωθεί ακόμα περισσότερα περί μνήμης και αλήθειας, περί λήθης και εξουσίας.

Ας κάνουμε, όμως, προτού προχωρήσουμε, μια παρατήρηση. Κάθε μορφή εξουσίας έχει συνεχείς επεκτατικές βλέψεις πάνω στις ζωές των εξουσιαζόμενων ανθρώπων. Οι εξίσου συνεχείς μεταβολές στον τρόπο άσκησης της εξουσίας παρουσιάζονται ως οβιδιακές μεταμορφώσεις, που επηρεάζονται από τις διεθνείς, οικονομικές, επιστημονικές ή άλλες εξελίξεις και προβάλλονται ως η συνεχώς μετατοπιζόμενη αφετηρία προς ένα «ελπιδοφόρο» αύριο.

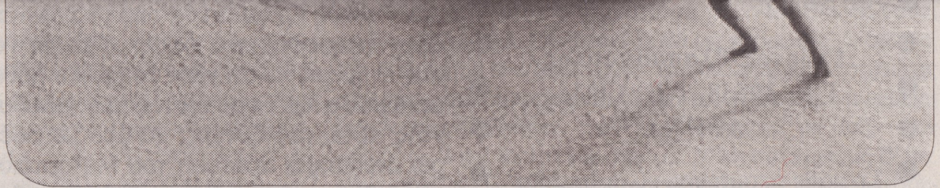
Έτσι, το «αφύσικο», το πολιτικά «αδιανόητο», η «αστάθεια», ή η «σύγχυση» και η πολιτική «αβεβαιότητα», έρχονται να χαρακτηρίσουν μια συνθήκη μεταβολών ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, που στο παρελθόν ή στο μέλλον οι φωτεινές επιγραφές του πολιτικού μάρκετινγκ διαφήμιζαν την μεταπολιτευτικά «σταθερή δημοκρατία», κατόπιν την «αλλαγή» ή την «αναγέννηση», την «ισχυρή Ελλάδα» ή τα «θαύματα» του εκσυγχρονισμού.

Η μόνη λέξη, βέβαια, που μπορεί να έχει σχέση με την πραγματικότητα είναι η σύγχυση. Πρέπει, λοιπόν, να πειστούμε, ότι ο «κόσμος που κατέρρευσε» είναι ο «χαμένος παράδεισος», η «γη της επαγγελίας», ώστε να δεχθούμε να κοινωνήσουμε, αργά ή γρήγορα, θύτες και θύματα την κοινή «απώλεια», να μοιραστούμε την «κοινή ευθύνη». Μόνο μέσα απ' αυτό το πρίσμα είναι κατανοητές οι όποιες εντός ορίων αντιστάσεις, ο θυμός και η αγανάκτηση, αφού η αποδοχή αυτής της λογικής προδιαγράφει και τους όρους ενσωμάτωσης, τελικά, στην «νέα» και προπάντων «αδιανόητη» κατάσταση.

Δεν υπάρχει κανενός είδους εξουσία, που διακρίνεται για την μεγαλόψυχη στάση της απέναντι στους υπηκόους της. Όταν, μάλιστα, απειλείται ή νιώθει ότι κινδυνεύει, σπεύδει σύντομα να επιδείξει λαμβάνει έστω θεσμικές πρωτοβουλίες, όπως στην περίπτωση της Ισπανίας (μόλις το 1982 καταργήθηκε με την μεταρρύθμιση του Συντάγματος το Συμβούλιο Εθνικής Σωτηρίας) ή της Πορτογαλίας; Σ' αυτήν την περίπτωση, οι αναρχικοί, κατά την γνώμη μας, θα οδηγούνταν σε γλιστερούς δρόμους...

Η επιλογή του όρου «μεταπολίτευση», ώστε να καλυφθεί η μετάβαση από την μία μορφή κρατικής διαχείρισης σε μια άλλη, είναι ενδεικτική. Οι εμπνευστές του συγκεκριμένου όρου δικαιολόγησαν την χρήση του, δηλώνοντας την πρόθεση τους να αποτυπώσουν το «ακαριαίο» του γεγονότος με έναν «στιγμιαίο» όρο. Εδώ, όπως και σε πολλές άλλες περιπτώσεις, τεχνηέντως το ιδεολογικό περιεχόμενο της συγκρότησης ή της ανασυγκρότησης της κυριαρχίας ή επιμέρους τμημάτων της ταυτίζεται με τις εξουσιαστικές τεχνικές. Με άλλα λόγια, με φθηνά ταχυδακτυλουργικά κόλπα, το σκιάχτρο της δικτατορίας μπαίνει στο χρονοντούλαπο της νεαρής (παρθένας) δημοκρατίας, ενώ την ίδια στιγμή παίζεται στις οθόνες το ...μελόδραμα με τον τίτλο αποχουντοποίηση, λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών και άλλα δακρύβρεχτα. Γιατί να θυμάται, λοιπόν, κάποιος εκείνο το προβοκατόρικο σύνθημα «ΚΑΤΩ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ» με το οποίο κάποια «ύποπτα στοιχεία» θέλησαν να μολύνουν την εξέγερση του Νοέμβρη του '73 με τις ιδέες τους και βέβαια με τις πράξεις τους;

Πολλές φορές, στην πολιτική, με τον όρο «συναίνεση» γίνεται μια παραπομπή στην πολιτική βούληση ορισμένων πολιτικών δυνάμεων να συμφωνήσουν πέρα από τις «διαφορές» τους, πάνω σε ορισμένα ζητήματα είτε μπροστά σε κάποιον ονομαζόμενο εθνικό κίνδυνο, είτε πάνω σε ορισμένα ειδικότερα θέματα (οικονομία, «κάθαρση» κλπ). Επίσης αρκετές φορές εμφανίζονται εντατικές προσπάθειες που κινούνται σ' αυτήν την κατεύθυνση, να αποτυγχάνουν προς μεγάλη ...οδύνη των μετριοπαθών δυνάμεων που διαφημίζουν

κατά καιρούς την ανάγκη της ανάπτυξης ενός συναινετικού πλαισίου. Πρόκειται βέβαια για μια επίδειξη υποκρισίας και μάλιστα σ' όλο της το μεγαλείο, αφού όλα ανεξαιρέτως τα πολιτικά κόμματα έχουν συνεργαστεί ιστορικά και μάλιστα όχι «στιγμιαία» και «ευκαιριακά». Δεν θα χάσουμε χρόνο αναλύοντας θεωρητικά το κοινοβουλευτικό σύστημα ή την λειτουργία των κομμάτων και την θέση τους στο συνολικότερο πλέγμα κρατικών θεσμών, δομών και μηχανισμών, παρ' ότι κάτι τέτοιο παραμένει ιδιαίτερα λειτουργικό, αλλά θα προχωρήσουμε σε ορισμένα παραδείγματα.

Αν ανατρέξουμε στην διετία 1986-87 στους συνδικαλιστικούς χώρους, όταν η τότε κυβέρνηση του Πασοκ προχωρούσε σε «αυθαίρετες» παρεμβάσεις στην ΓΣΕΕ, θα συναντήσουμε ορισμένες, θα μπορούσαμε να πούμε σημαδιακές, **συμμαχίες γαλάζιων και κόκκινων συνδικαλιστικών δυνάμεων**. Οι συμμαχίες αυτές αποτυπώνονται με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο στο λεγόμενο κεντρικό πολιτικό σκηνικό, όταν στο δεύτερο γύρο των δημοτικών εκλογών του Οκτώβρη του 1986, το ΚΚΕ καλεί τους οπαδούς-ψηφοφόρους του, να ψηφίσουν «ελεύθερα» κάνοντας μια μικρή επίδειξη πολιτικού ρεαλισμού απομακρυνόμενο από το μη βολικό για τα συμφέροντα του, και όχι μόνο, δίπολο «δεξιά-αντιδεξιά».

Έτσι η ΝΔ, με την στήριξη σημαντικού τμήματος της εκλογικής βάσης του ΚΚΕ και τις ευλογίες της ηγεσίας του, εκλέγει στους τρεις μεγαλύτερους δήμους της χώρας δηλαδή της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και του Πειραιά, τον Έβερτ, τον Κούβελα και τον Ανδριανόπουλο αντίστοιχα. Όσο για την Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ, λίγους μήνες αργότερα (1987), υπερθεματίζει για την επιλογή του κόμματος στην σχετική της εισήγηση στο 12ο Συνέδριο: **«η τολμηρή πρωτοβουλία του κόμματος μας στο β΄ γύρο των δημοτικών εκλογών έδειξε στην πράξη και χειροπιαστά σε πλατύτερες μάζες την αντίθεσή μας στα εκβιαστικά διλήμματα και στο αφηρημένο σχήμα δεξιά-αντιδεξιά, που δεν ανταποκρίνεται στην σύγχρονη κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα».** Σημειωτέον, ότι στην προεκλογική εκστρατεία του '84 με το περίφημο σύνθημα για «άθροισμα των δημοκρατικών δυνάμεων» (ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ), που έριξε ο Χ. Φλωράκης σε σχετική προεκλογική συγκέντρωση στην Λάρισα, άνοιξε με τυμπανοκρουσίες το ζήτημα των μεταπολιτευτικών συνεργασιών.

Ας δούμε, όμως, και την στάση στην προκειμένη περίπτωση του ΚΚΕ εσ., που κατορθώνει να μπει και πάλι στο κοινοβούλιο στις εκλογές του 1985. Εδώ η αντιμετώπιση φαντάζει πρόσκαιρα διαφορετική, αφού επιλέγεται, στο δεύτερο γύρο των δημοτικών εκλογών του 1986, η στήριξη των υποψηφίων που στηρίζει το Πασοκ. Ακολουθεί, όμως, σύντομα η ίδρυση νέου κόμματος με την ονομασία Ελληνική Αριστερά (ΕΑΡ, ιδρυτικό συνέδριο στις 22-4-1987, αποχώρηση του πρώην Γραμματέα Μπανιά και ενός σημαντικού τμήματος που θα συγκροτήσει αργότερα την ΑΚΟΑ).

Θα αναφέρουμε, επίσης, επί τροχάδην την προώθηση του Μητσοτάκη στην ηγεσία της ΝΔ, τις σχέσεις του με την αριστερά μέσω διαύλων (Μ. Θεοδωράκης, Μ. Ανδρουλάκης, Π. Μπακογιάννης, Θ.

συνέχεια στη σελίδα 4

Σύντροφοι/ισσες

και φίλες/φίλοι,

Επειδή, σε πολλές περιπτώσεις τα εμπόδια στη διανομή της εφημερίδας σας συνεχίζουν να υπάρχουν, σε διάφορες περιοχές, από τους γνωστούς και μη εξαιρετέους καλοθελητές και με δεδομένη την παρότρυνση που υπήρχε εδώ και πολύ καιρό, έχουμε ενεργοποιήσει τη δυνατότητα να λαμβάνετε με **συνδρομή** την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

Η συνδρομή για το **εσωτερικό** είναι: **20 ευρώ για 10 φύλλα.**

Η συνδρομή για την **Ευρώπη** είναι: **30 ευρώ για 10 φύλλα.**

Καθένας/καθεμία μπορεί να ορίσει τον αριθμό των φύλλων για τα οποία θέλει να γίνεται συνδρομητής/τρια και να μας το γνωστοποιήσει με e-mail ή ταχυδρομικά και με κατάθεση του αντίστοιχου ποσού στον **τραπεζικό λογαριασμό** που έχουμε σε άλλη στήλη ή στέλνοντας **ταχυδρομική επιταγή αντικαταβολής** στο όνομα:

Γιώργος Βλασσόπουλος
Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033,
ΑΘΗΝΑ

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η αναγραφή του αριθμού ή η επισύναψη αντίγραφου του παραστατικού της κατάθεσης στο λογαριασμό της ΕΤΕ, καθώς και ακριβή στοιχεία, δηλαδή: **Όνομα, επώ-**

συνέχεια από τη σελίδα 3

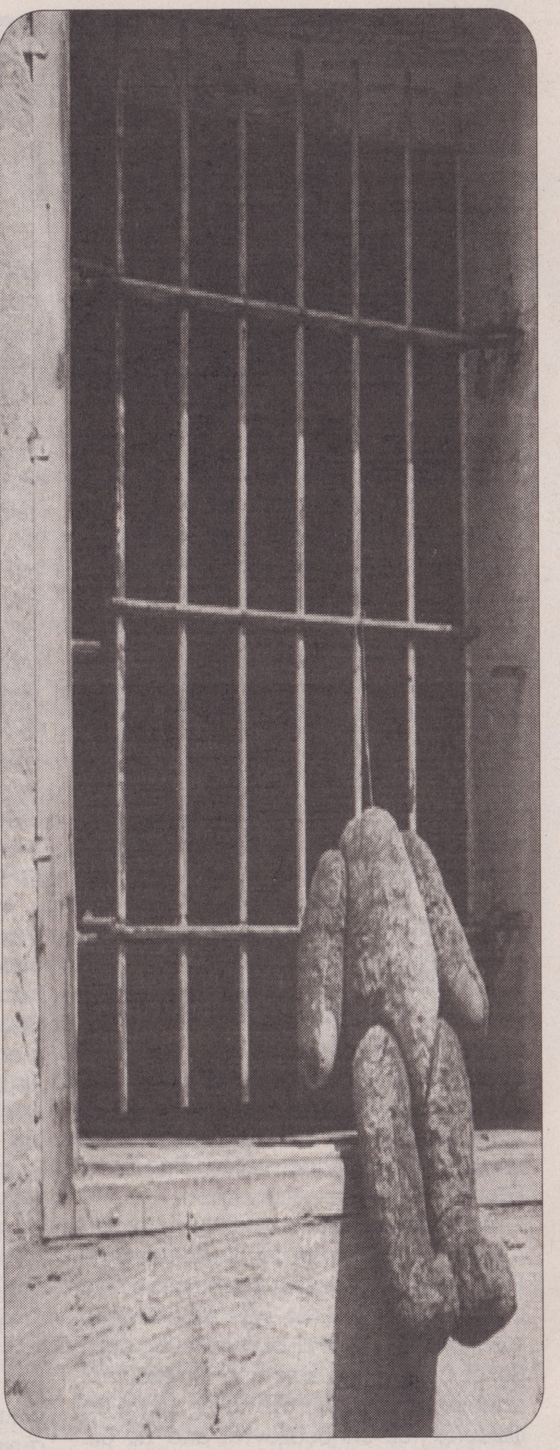
Αναγνωστόπουλος), αλλά και τον ρόλο των ΜΜΕ (έκδοση εφημερίδας Πρώτη τον Απρίλη του 1986 που σταδιακά ελέγχεται μέσω πιστών δημοσιογράφων από τους Ανδρουλάκη-Μπακογιάννη κ.ά.) στον επικείμενο «ιστορικό συμβιβασμό» των κυβερνήσεων συνεργασίας του '89-'90.

Εν μέσω εσωκομματικών σφαγών προχωρούν και τα αρραβωνιάσματα ΚΚΕ-ΕΑΡ, για να καταλήξουν σε γάμο τον Δεκέμβριο του 1988 με το κοινό πόρισμα των δύο κομμάτων, να καταγγέλλεται **ως ανοιχτό πραξικόπημα της ηγετικής ομάδας του ΚΚΕ** (Φλωράκης-Ανδρουλάκης), από τους διαφωνούντες, αφού το κείμενο του κοινού πορίσματος (που οδηγούσε σε ντε φάκτο αναθεώρηση των θέσεων του 12ου Συνεδρίου για την ΕΟΚ και το σοσιαλισμό) δεν πέρασε ποτέ από την ΚΕ, ούτε καν από το ΠΓ. Η απόφαση για την συγκρότηση του ενιαίου ΣΥΝ ήταν ήδη εδώ και καιρό ειλημμένη και ο δρόμος για την συγκυβέρνηση με την ΝΔ αλλά και η συμμετοχή στην Οικουμενική διάπλατα ανοικτός. Οι περιγραφές των διαγραμμένων από το ΚΚΕ εκείνη την περίοδο, που αναφέρονται στις εσωκομματικές διαδικασίες, είναι άκρως διδακτικές, αλλά και αντάξιες του «ένδοξου» παρελθόντος του κόμματος, αλλά και του μέλλοντος που μας υπόσχονται τα νυν Συναspiστήρια.

«Αφού τελειώνει, όμως, την παρουσίαση της εισήγησης του ΠΓ, προσθέτει, σαν Γενικός Γραμματέας τώρα και με «αθώο» πληροφοριακό ύφος: «Πρέπει να σας ενημερώσω ότι χθες το βράδυ ήρθε σπίτι μου ο Χρ. Θεοχαράτος (σ.σ. διευθυντής, τότε, του Έθνους) να μου μεταφέρει ανεπίσημα πρόταση του Μητσοτάκη για κυβέρνηση από ΝΔ και ΣΥΝ. Την ίδια πρόταση μου μετέφεραν και σήμερα το πρωί, επίσημα πια. Μιλάνε για κυβέρνηση βραχύβια, με κύριο στόχο την κάθαρση και με τέσσερις όρους» (σ.σ. αναγνώριση της Αντίστασης, άρση των συνεπειών του εμφυλίου, πλουραλισμός στην TV, κρίσι-

της ΚΕ πήγαν να αναλύσουν τα μέλη της την επόμενη μέρα στις Αχτιδικές οργανώσεις και στις ΚΟΒ. Προς μεγάλη τους, όμως, έκπληξη, από το μεσημέρι της Τετάρτης άκουγαν στα ραδιόφωνα ανακοίνωση της Πολιτικής Γραμματείας του ΣΥΝ που μίλαγε ουσιαστικά για κυβέρνηση της κάθαρσης (υπονοώντας σαφώς τη ΝΔ, στο πνεύμα των προεκλογικών δηλώσεων Κύρκου). Με άλλα λόγια, **ο ηγετικός πυρήνας του ΚΚΕ εξαπατούσε ολόκληρο το κόμμα, ακόμα και την ΚΕ του, ενώ πέρναγε τις ειλημμένες ήδη αποφάσεις του από το Συνασπισμό»** (ΠΡΙΝ, Νοέμβρης 1992).

Θα ενδώσουμε στον πειρασμό και θα κάνουμε ορισμένα σχόλια, χωρίς να έχουμε σκοπό να εξαντλήσουμε την «περίοδο» αυτή, στην οποία επανερχόμαστε τακτικά και με κάθε αφορμή. Είναι φανερό, ότι το πολιτικό πάρε δώσε που κατέληξε στην συμφωνία για την συγκρότηση της συγκυβέρνησης ΝΔ-ΣΥΝ και λίγο αργότερα της Οικουμενικής κυβέρνησης υπό τον Ξ. Ζολώτα, δεν ξεκίνησε λίγο πριν τα γεγονότα αυτά, ούτε βέβαια σταμάτησε απότομα με την εκλογή αυτοδύναμης κυβέρνησης της ΝΔ, αλλά παραπέμπει σαφώς σ' ένα μακρόχρονο σχεδιασμό. Εύκολα μπορεί κάποιος να διακρίνει και στην συνέχεια τα αποτελέσματα αυτής της συνεργασίας και της συνολικότερης διαπραγμάτευσης μεταξύ των συγκεκριμένων κομματικών μηχανισμών, όσον αφορά το μοίρασμα της πίττας, που αφορά και συνεχίζει να αφορά την διαχείριση των κρατικών υποθέσεων στον ελλαδικό χώρο. Δεν ξεχνούμε, ακόμη, ότι τα κόμματα της αριστεράς όφειλαν και συνεχίζουν να οφείλουν ένα μεγά-

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

Η συνδρομή για το **εσωτερικό** είναι: **20 ευρώ για 10 φύλλα.**

Η συνδρομή για την **Ευρώπη** είναι: **30 ευρώ για 10 φύλλα.**

Καθένας/καθεμία μπορεί να ορίσει τον αριθμό των φύλλων για τα οποία θέλει να γίνεται συνδρομητής/τρια και να μας το γνωστοποιήσει με e-mail ή ταχυδρομικά και με κατάθεση του αντίστοιχου ποσού στον **τραπεζικό λογαριασμό** που έχουμε σε άλλη στήλη ή στέλνοντας **ταχυδρομική επιταγή αντικαταβολής** στο όνομα:

Γιώργος Βλασσόπουλος
Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033,
ΑΘΗΝΑ

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η αναγραφή του αριθμού ή η επισύναψη αντίγραφου του παραστατικού της κατάθεσης στο λογαριασμό της ΕΤΕ, καθώς και ακριβή στοιχεία, δηλαδή: **Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο για επικοινωνία.**

Ο χώρος της ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ Αθήνας ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ και ΠΕΜΠΤΗ 5-7μμ

* * * * * * * * * * * * * * * * * *

Η ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Θεσσαλονίκης (Δελμούζου 3, πρώτη παράλληλος της Φιλίππου, από Αγίας Σοφίας) ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΗ

από τους διαφωνούντες, αφού το κείμενο του κοινού πορίσματος (που οδηγούσε σε ντε φάκτο αναθεώρηση των θέσεων του 12ου Συνεδρίου για την ΕΟΚ και το σοσιαλισμό) δεν πέρασε ποτέ από την ΚΕ, ούτε καν από το ΠΓ. Η απόφαση για την συγκρότηση του ενιαίου ΣΥΝ ήταν ήδη εδώ και καιρό ειλημμένη και ο δρόμος για την συγκυβέρνηση με την ΝΔ αλλά και η συμμετοχή στην Οικουμενική διάπλατα ανοικτός. Οι περιγραφές των διαγραμμένων από το ΚΚΕ εκείνη την περίοδο, που αναφέρονται στις εσωκομματικές διαδικασίες, είναι άκρως διδακτικές, αλλά και αντάξιες του «ένδοξου» παρελθόντος του κόμματος, αλλά και του μέλλοντος που μας υπόσχονται τα νυν Συνασπιστήρια.

«Αφού τελειώνει, όμως, την παρουσίαση της εισήγησης του ΠΓ, προσθέτει, σαν Γενικός Γραμματέας τώρα και με «αθώο» πληροφοριακό ύφος: «Πρέπει να σας ενημερώσω ότι χθες το βράδυ ήρθε σπίτι μου ο Χρ. Θεοχαράτος (σ.σ. διευθυντής, τότε, του Έθνους) να μου μεταφέρει ανεπίσημα πρόταση του Μητσοτάκη για κυβέρνηση από ΝΔ και ΣΥΝ. Την ίδια πρόταση μου μετέφεραν και σήμερα το πρωί, επίσημα πια. Μιλάνε για κυβέρνηση βραχύβια, με κύριο στόχο την κάθαρση και με τέσσερις όρους» (σ.σ. αναγνώριση της Αντίστασης, άρση των συνεπειών του εμφυλίου, πλουραλισμός στην TV, κρίσιμα για τις εκλογές υπουργεία στο ΣΥΝ –μάλιστα ο Μητσοτάκης τους έδινε τότε και το υπουργείο Εργασίας, για ευνόητους λόγους).

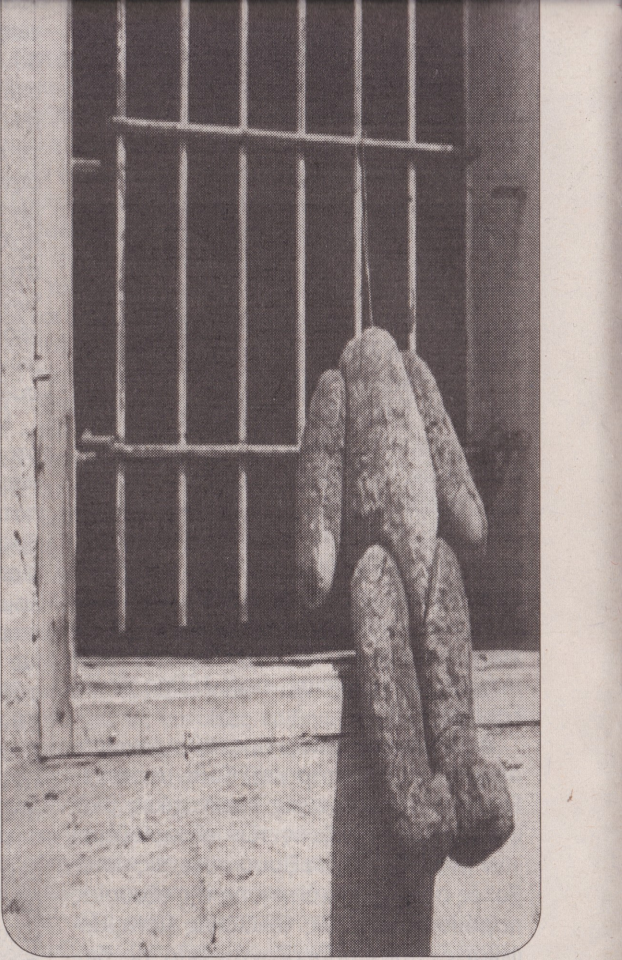
[…] Πάντως, σε εκείνη τη συνεδρίαση το ενδεχόμενο σχηματισμού κυβέρνησης με τη Νέα Δημοκρατία δεν συζητήθηκε καν, καθώς οι νύξεις του Χ. Φλωράκη ήταν μεταξύ τυριού και αχλαδιού και όλοι έφυγαν με την εντύπωση ότι **«καταρχήν διαλέγουμε σαν μικρότερο κακό, ψήφο ανοχής σε μια βραχύβια κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, υπό όρους». Αυτή την απόφαση**

Υπενθυμίζουμε ότι
Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
δεν διεκδικεί κανενός είδους
...copyright.
Τα κείμενα και οι ειδήσεις

λημμένες ήδη αποφάσεις του από το Συνασπισμό» (ΠΡΙΝ, Νοέμβρης 1992).

Θα ενδώσουμε στον πειρασμό και θα κάνουμε ορισμένα σχόλια, χωρίς να έχουμε σκοπό να εξαντλήσουμε την «περίοδο» αυτή, στην οποία επανερχόμαστε τακτικά και με κάθε αφορμή. Είναι φανερό, ότι το πολιτικό πάρε δώσε που κατέληξε στην συμφωνία για την συγκρότηση της συγκυβέρνησης ΝΔ-ΣΥΝ και λίγο αργότερα της Οικουμενικής κυβέρνησης υπό τον Ξ. Ζολώτα, δεν ξεκίνησε λίγο πριν τα γεγονότα αυτά, ούτε βέβαια σταμάτησε απότομα με την εκλογή αυτοδύναμης κυβέρνησης της ΝΔ, αλλά παραπέμπει σαφώς σ' ένα μακρόχρονο σχεδιασμό. Εύκολα μπορεί κάποιος να διακρίνει και στην συνέχεια τα αποτελέσματα αυτής της συνεργασίας και της συνολικότερης διαπραγμάτευσης μεταξύ των συγκεκριμένων κομματικών μηχανισμών, όσον αφορά το μοίρασμα της πίτας, που αφορά και συνεχίζει να αφορά την διαχείριση των κρατικών υποθέσεων στον ελλαδικό χώρο. Δεν ξεχνούμε, ακόμη, ότι τα κόμματα της αριστεράς όφειλαν και συνεχίζουν να οφείλουν ένα μεγάλο μέρος της ισχύος τους στην δυνατότητα να ελέγχουν ένα σημαντικό μέρος των λεγόμενων λαϊκών κινητοποιήσεων ή αλλιώς των κοινωνικών διεκδικήσεων.

Το τελευταίο αποτελεί, επίσης, ένα γεγονός που δεν μπορεί να υποτιμάται, ειδικά σε μια «περίοδο», για να χρησιμοποιήσουμε και εμείς τον όρο, όπου η διάταξη των πολιτικών κομμάτων υφίσταται σε δύο φερόμενα αντίπαλα στρατόπεδα, σύμφωνα με τον μνημονιακό ή αντιμνημονιακό τους χαρακτήρα. Φυσικά, ένας τέτοιος διαχωρισμός δεν υφίσταται στην πραγματικότητα. Απλά, αποτελεί τον θάλαμο αποσυμπίεσης, αφ' ενός για εκείνα τα κοινωνικά κομμάτια που βρίσκονται με ένα ή και με τα δύο πόδια εκτός νυμφώνος αφού οι προγενέστεροι διεκδικητικοί αγώνες έχουν μπει ήδη στο μουσείο της ιστορίας. Αφ' ετέρου, ο πολιτικός πόλος που ανοικτά υπερασπίζεται έστω ως αναγκαίο κακό ή αφορμή την επιβολή των

σοβαρότητα από τους αναρχικούς (τουλάχιστον εκείνους που δεν ασχολούνται με την αύξηση των ποσοστών του Συριζα), αλλά θεωρούνται μάλλον κάτι σαν συμπλήρωμα των αντιφασιστικών δράσεων του τύπου «σηκώθηκε ένα αντιφασιστικό πανό στην Κάτω Πετρομαγούλα»!!! Η ανημπόρια, πλέον, να αναλυθούν με διεξοδικότητα σοβαρά ζητήματα δεν είναι γενικά σημείο των καιρών, ούτε βέβαια απότοκο της κατασταλτικής μπόρας που δεν λέει να σταματήσει. Η εμφύσηση «ευγενών ιδανικών» και ιδεών, όπως η ταύτιση των αναρχικών ή έστω των αντιεξουσιαστών με την παραβατικότητα, την παρανομία, και το έγκλημα έχει πράγματι αποδώσει τα αναμενόμενα για τους εμπνευστές της αποτελέσματα. Και δυστυχώς, το τέλος του κατήφορου δεν είναι ο πάτος, αλλά ο απόπατος. Από την ίδια κατεύθυνση ορμώμενη κινείται άλλωστε και η επιβαλλόμενη συνεργασία με

στο όνομα:

Γιώργος Βλασσόπουλος
Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033,
ΑΘΗΝΑ

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η αναγραφή του αριθμού ή η επισύναψη αντίγραφου του παραστατικού της κατάθεσης στο λογαριασμό της ΕΤΕ, καθώς και ακριβή στοιχεία, δηλαδή: ***Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο για επικοινωνία.***

Ο χώρος της ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ Αθήνας ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ και ΠΕΜΠΤΗ 5-7μμ

* * * * * * * * * * * * * * * * * *

Η ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Θεσσαλονίκης
(Δελμούζου 3, πρώτη παράλληλος της Φιλίππου, από Αγίας Σοφίας)
ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΗ
κάθε ΤΕΤΑΡΤΗ 5.30 - 8 μμ
και το ΣΑΒΒΑΤΟ από 10^{30} πμ-12^{30} μμ
τηλέφωνο επικοινωνίας: 69 92 23 12 86

* * * * * * * * * * * * * * * * * *

Σας υπενθυμίζουμε πως όταν στέλνετε ΣΥΣΤΗΜΕΝΕΣ επιστολές ή δέματα, θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Διόλιο, ή στο Γιώργο Βλασσόπουλο

σαν Γενικός Γραμματέας τώρα και με «αθώο» πληροφοριακό ύφος: «Πρέπει να σας ενημερώσω ότι χθες το βράδυ ήρθε σπίτι μου ο Χρ. Θεοχαράτος (σ.σ. διευθυντής, τότε, του Έθνους) να μου μεταφέρει ανεπίσημα πρόταση του Μητσοτάκη για κυβέρνηση από ΝΔ και ΣΥΝ. Την ίδια πρόταση μου μετέφεραν και σήμερα το πρωί, επίσημα πια. Μιλάνε για κυβέρνηση βραχύβια, με κύριο στόχο την κάθαρση και με τέσσερις όρους» (σ.σ. αναγνώριση της Αντίστασης, άρση των συνεπειών του εμφυλίου, πλουραλισμός στην TV, κρίσιμα για τις εκλογές υπουργεία στο ΣΥΝ –μάλιστα ο Μητσοτάκης τους έδινε τότε και το υπουργείο Εργασίας, για ευνόητους λόγους).

[…] Πάντως, σε εκείνη τη συνεδρίαση το ενδεχόμενο σχηματισμού κυβέρνησης με τη Νέα Δημοκρατία δεν συζητήθηκε καν, καθώς οι νύξεις του Χ. Φλωράκη ήταν μεταξύ τυριού και αχλαδιού και όλοι έφυγαν με την εντύπωση ότι **«καταρχήν διαλέγουμε σαν μικρότερο κακό, ψήφο ανοχής σε μια βραχύβια κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, υπό όρους».** Αυτή την απόφαση

Υπενθυμίζουμε ότι Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεν διεκδικεί κανενός είδους ...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν να χρησιμοποιούνται, απ' όσους το επιθυμούν, στην κατεύθυνση της ελεύθερης αναρχικής πληροφόρησης και διακίνησης των απόψεων.

διασμό. Εύκολα μπορεί κάποιος να διακρίνει και στην συνέχεια τα αποτελέσματα αυτής της συνεργασίας και της συνολικότερης διαπραγμάτευσης μεταξύ των συγκεκριμένων κομματικών μηχανισμών, όσον αφορά το μοίρασμα της πίτας, που αφορά και συνεχίζει να αφορά την διαχείριση των κρατικών υποθέσεων στον ελλαδικό χώρο. Δεν ξεχνούμε, ακόμη, ότι τα κόμματα της αριστεράς όφειλαν και συνεχίζουν να οφείλουν ένα μεγάλο μέρος της ισχύος τους στην δυνατότητα να ελέγχουν ένα σημαντικό μέρος των λεγόμενων λαϊκών κινητοποιήσεων ή αλλιώς των κοινωνικών διεκδικήσεων.

Το τελευταίο αποτελεί, επίσης, ένα γεγονός που δεν μπορεί να υποτιμάται, ειδικά σε μια «περίοδο», για να χρησιμοποιήσουμε και εμείς τον όρο, όπου η διάταξη των πολιτικών κομμάτων υφίσταται σε δύο φερόμενα αντίπαλα στρατόπεδα, σύμφωνα με τον μνημονιακό ή αντιμνημονιακό τους χαρακτήρα. Φυσικά, ένας τέτοιος διαχωρισμός δεν υφίσταται στην πραγματικότητα. Απλά, αποτελεί τον θάλαμο αποσυμπίεσης, αφ' ενός για εκείνα τα κοινωνικά κομμάτια που βρίσκονται με ένα ή και με τα δύο πόδια εκτός νυμφώνος αφού οι προγενέστεροι διεκδικητικοί αγώνες έχουν μπει ήδη στο μουσείο της ιστορίας. Αφ' ετέρου, ο πολιτικός πόλος που ανοικτά υπερασπίζεται έστω ως αναγκαίο κακό ή αφορμή την επιβολή των μνημονίων ήδη συσπειρώνει όχι μόνο τα γνωστά τσιράκια οποιουδήποτε καθεστώτος (δημοσιογράφοι, πανεπιστημιακοί κ.ά.), αλλά και μια διόλου αμελητέα κοινωνική βάση, που ήδη από την εποχή των αγανακτισμένων με την παρουσία της στις ειρηνικές κινητοποιήσεις τής πλ. Συντάγματος έστελνε το μήνυμα για το πόσα είναι διατεθειμένη να χάσει (κυρίως σε οικονομική βάση).

Είναι, επίσης, φανερό, τουλάχιστον για εμάς, ότι οι λεγόμενοι αντιμνημονιακοί αγώνες όχι μόνο δεν έχουν εξεταστεί με σοβαρότητα από τους αναρχικούς (τουλάχιστον εκείνους που δεν ασχολούνται με την αύξηση των ποσοστών του Συριζα), αλλά θεωρούνται μάλλον κάτι σαν συμπλήρωμα των αντιφασιστικών δράσεων του τύπου «σηκώθηκε ένα αντιφασιστικό πανώ στην Κάτω Πετρομαγούλα»!!! Η ανημπόρια, πλέον, να αναλυθούν με διεξοδικότητα σοβαρά ζητήματα δεν είναι γενικά σημείο των καιρών, ούτε βέβαια απότοκο της κατασταλτικής μπόρας που δεν λέει να σταματήσει. Η εμφύσηση «ευγενών ιδανικών» και ιδεών, όπως η ταύτιση των αναρχικών ή έστω των αντιεξουσιαστών με την παραβατικότητα, την παρανομία, και το έγκλημα έχει πράγματι αποδώσει τα αναμενόμενα για τους εμπνευστές της αποτελέσματα. Και δυστυχώς, το τέλος του κατήφορου δεν είναι ο πάτος, αλλά ο απόπατος. Από την ίδια κατεύθυνση ορμώμενη κινείται άλλωστε και η επιβαλλόμενη συνεργασία με κομματικούς μηχανισμούς, όπως ο Συριζα, αφού η πολιτική κάλυψη μόνο παράταιρη δεν είναι με το εξουσιαστικό οικοδόμημα του κινήματος. Και κάτι τελευταίο, αλλά εξ ίσου σημαντικό. Οι διαδικασίες αυτής της περίφημης αυτοοργάνωσης ώρες ώρες μυρίζουν τόση κομματίλα που είναι να τρομάζει κανείς.

Αλλά ας είναι και πάλι.

Πάμε για άλλη «περίοδο» σύντροφοι. Αυτή καλύτερα ούτε να την θυμόμαστε….

Συσπείρωση Αναρχικών

Balmumu Mustafa Efendi Hoş Geldin! (Καλώς όρισες κέρινε αφέντη Μουσταφά!)

Πραγματοποιήθηκαν, στις 16 Αυγούστου, «εν χορδαίς και οργάνω» τα εγκαίνια του μουσείου Κεμάλ Ατατούρκ στο χώρο του τουρκικού προξενείου στη Θεσσαλονίκη. Σ' αυτόν τον χώρο διέμενε κατά την παιδική του ηλικία ο Μουσταφά, υιός του Αλή Ριζά και της Ζουμπεϊντέ Χανούμ, που αυτοπροσδιοριζόταν ως τούρκος.

Η απόδοση τιμών, σ' αυτόν που ονομάστηκε, αργότερα, «πατέρας των τούρκων», από αυτούς που θεωρούν τον εαυτό τους υιό και κόρη του, είναι κάτι το αναμενόμενο. Όμως, ποιος ο λόγος να προβούν σε μια τέτοια ενέργεια, ή να την ανεχτούν όσοι δεν ανήκουν σε αυτήν την συνομοταξία και πολύ περισσότερο όσοι γνωρίζουν πως το λεπίδι των ορδών του χρησιμοποιήθηκε εναντίον των συγγενών τους, αλλά και γενικότερα εναντίον ανυπεράσπιστων πληθυσμών;

Κάποιοι, πάντως, από τους «αντίθετους» στην ύπαρξη του μουσείου εμφανίστηκαν σαν να μην περίμεναν αυτήν την κατάληξη (εγκαίνια) παρά το ότι το «έγκλημα» είχε προαναγγελθεί από το 2011, όταν με ομόφωνη απόφαση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων του υπουργείου Πολιτισμού κηρύχθηκε αυτό το σπίτι ως μνημείο. Έτσι, κάποιοι εθνικόφρονες και πατριώτες έκαναν την πολιτική τους προπαγάνδα σπεκουλάροντας εθνικιστικά (και διαλαλώντας το σύνθημα: «Τούρκοι, Μογγόλοι, Δολοφόνοι» κατά το γνωστό κομμουνιστικό: «Αμερικάνοι φονιάδες των λαών» προχώρησαν σε μία πορεία διαμαρ-

προϊόν της ιδεολογικοπολιτικής θέσης τους), αλλά αναπόφευκτα σχετίζονται και με αυτό.

Ο Μουσταφά ήταν ουσιαστικά το εργαλείο με το οποίο ένα μέρος των κρατούντων της πάλαι ποτέ Οθωμανικής αυτοκρατορίας, οι οποίοι αντιλαμβανόμενοι το τέλος μιας ιστορικής περιόδου της κυριαρχίας τους, κατασκεύασαν μια ιδεολογικοπολιτική φόρμουλα, αυτήν του Νέο-τουρκισμού. Εν συνεχεία, επιδόθηκαν σε σφαγές, γενοκτονίες και εθνοκαθάρσεις, η κορύφωση των οποίων υπήρξε στο χρονικό διάστημα 1912-1922, το οποίο συμπίπτει με την κατασκευή και εδραίωση ενός εθνικού κράτους στην περιοχή. Οι μεγάλες εθνότητες που υπήρχαν στα εδάφη της καταρρέουσας Οθωμανικής αυτοκρατορίας περάστηκαν από το μαχαίρι των Νέο-τούρκων, ούτως ώστε να αποκτηθεί κάποιου είδους εθνική «ομοιογένεια». Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο πραγματοποιήθηκε η γενοκτονία ενάμισυ εκατομμυρίου Αρμενίων και οι σφαγές άλλων τό-

κράτους είναι πρωταγωνιστικός.

Το νέο-»τουρκικό» κράτος έκλεισε τον μεγάλο κύκλο αίματος και σφαγών της δεκαετίας που προαναφέραμε με την καταστροφή και σφαγή στη Σμύρνη. Η συμμετοχή σ' αυτό το τεράστιου μεγέθους έγκλημα των εξουσιαστών δεν αφορά μόνο την πλευρά του Μουσταφά αλλά και την άλλη πλευρά (τα δυτικά κράτη, το νεοσύστατο Σοβιετικό κράτος και το ελλαδικό)

που προαναφέρθηκαν, να πει ότι: «δεν πρέπει να αναζωπυρώνουμε τα πάθη». Δυστυχώς, τα πάθη υπάρχουν και αναζωπυρώνονται από αυτούς, που προβαίνουν σε ενέργειες όπως αυτή της κατασκευής μουσείου για τον αιμοσταγή εξουσιαστή. Αλλά, για να 'χουμε καλό ερώτημα, από πού κι ως πού η αλήθεια θα πρέπει να αποσιωπάται και να γίνονται αποδεκτά τα μουσεία, όπου υμνούνται οι μακελάρηδες;

Πραγματοποιήθηκαν, στις 16 Αυγούστου, «εν χορδαίς και οργάνω» τα εγκαίνια του μουσείου Κεμάλ Ατατούρκ στο χώρο του τουρκικού προξενείου στη Θεσσαλονίκη. Σ' αυτόν τον χώρο διέμενε κατά την παιδική του ηλικία ο Μουσταφά, υιός του Αλή Ριζά και της Ζουμπεϊντέ Χανούμ, που αυτοπροσδιοριζόταν ως τούρκος.

Η απόδοση τιμών, σ' αυτόν που ονομάστηκε, αργότερα, «πατέρας των τούρκων», από αυτούς που θεωρούν τον εαυτό τους υιό και κόρη του, είναι κάτι το αναμενόμενο. Όμως, ποιος ο λόγος να προβούν σε μια τέτοια ενέργεια, ή να την ανεχτούν όσοι δεν ανήκουν σε αυτήν την συνομοταξία και πολύ περισσότερο όσοι γνωρίζουν πως το λεπίδι των ορδών του χρησιμοποιήθηκε εναντίον των συγγενών τους, αλλά και γενικότερα εναντίον ανυπεράσπιστων πληθυσμών;

Κάποιοι, πάντως, από τους «αντίθετους» στην ύπαρξη του μουσείου εμφανίστηκαν σαν να μην περίμεναν αυτήν την κατάληξη (εγκαίνια) παρά το ότι το «έγκλημα» είχε προαναγγελθεί από το 2011, όταν με ομόφωνη απόφαση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων του υπουργείου Πολιτισμού κηρύχθηκε αυτό το σπίτι ως μνημείο. Έτσι, κάποιοι εθνικόφρονες και πατριώτες έκαναν την πολιτική τους προπαγάνδα σπεκουλάροντας εθνικιστικά (και διαλαλώντας το σύνθημα: «Τούρκοι, Μογγόλοι, Δολοφόνοι» κατά το γνωστό κομμουνιστικό: «Αμερικάνοι φονιάδες των λαών», προχώρησαν σε μία πορεία διαμαρτυρίας και... εις άλλα με υγεία.

Ξεπερνώντας τις εθνικιστικές κορώνες, θα σταθούμε στην πραγματικότητα και στο λόγο για το οποίο μας προκαλεί απέραντη απέχθεια η αναφορά σ' αυτόν τον εξουσιαστή, που τα αποτρόπαια εγκλήματά του προεκτείνονται μέχρι τις μέρες μας από τους συνεχιστές του έργου και των ιδεών που εκπροσωπούσε. Βεβαίως, τα εγκλήματα των εξουσιαστών δεν αφορούν το προσωπικό στοιχείο (αφού αποτελούν προϊόν της ιδεολογικοπολιτικής θέσης τους), αλλά αναπόφευκτα σχετίζονται και με αυτό.

Ο Μουσταφά ήταν ουσιαστικά το εργαλείο με το οποίο ένα μέρος των κρατούντων της πάλαι ποτέ Οθωμανικής αυτοκρατορίας, οι οποίοι αντιλαμβανόμενοι το τέλος μιας ιστορικής περιόδου της κυριαρχίας τους, κατασκεύασαν μια ιδεολογικοπολιτική φόρμουλα, αυτήν του Νέο-τουρκισμού. Εν συνεχεία, επιδόθηκαν σε σφαγές, γενοκτονίες και εθνοκαθάρσεις, η κορύφωση των οποίων υπήρξε στο χρονικό διάστημα 1912-1922, το οποίο συμπίπτει με την κατασκευή και εδραίωση ενός εθνικού κράτους στην περιοχή. Οι μεγάλες εθνότητες που υπήρχαν στα εδάφη της καταρρέουσας Οθωμανικής αυτοκρατορίας πέρασαν από το μαχαίρι των Νέο-τούρκων, ούτως ώστε να αποκτηθεί κάποιου είδους εθνική «ομοιογένεια». Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο πραγματοποιήθηκε η γενοκτονία ενάμισυ εκατομμυρίου Αρμενίων και οι σφαγές άλλων τόσων κατοίκων ελληνικής καταγωγής των δυτικών παραλίων της Μικράς Ασίας, του Πόντου, καθώς και περισσότερων από 250.000 Νεστοριανών (Ασσυρίων) χριστιανών. Αυτές οι σφαγές ξεπερνούν τα τρία εκατομμύρια ψυχές· επάνω σ' αυτούς τους σφαγιασθέντες στήθηκε «το κράτος των εβδομήντα δυόμισυ εθνοτήτων», το πλέον αιμοσταγές από τα κράτη της περιοχής.

Είναι γνωστό, πως ο ρόλος του Μουσταφά[1] στην εδραίωση αυτού του εθνικού κράτους είναι πρωταγωνιστικός.

Το νέο-»τουρκικό» κράτος έκλεισε τον μεγάλο κύκλο αίματος και σφαγών της δεκαετίας που προαναφέραμε με την καταστροφή και σφαγή στη Σμύρνη. Η συμμετοχή σ' αυτό το τεράστιου μεγέθους έγκλημα των εξουσιαστών δεν αφορά μόνο την πλευρά του Μουσταφά αλλά και την άλλη πλευρά (τα δυτικά κράτη, το νεοσύστατο Σοβιετικό κράτος και το ελλαδικό). Ο διορισμός ως αρμοστή της Σμύρνης του Αριστείδη Στεργιάδη[2] υπήρξε ένας επίσης καθοριστικός συντελεστής για τα όσα συνέβησαν.

Η συνέχεια υπήρξε το ίδιο βάρβαρη. Με το Σύμφωνο για την ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, που υπεγράφη κατά τις αρχές του 1923, ενάμισυ εκατομμύριο άνθρωποι μεταφέρονται **εξαναγκαστικά**[3] στον ελλαδικό χώρο, ενώ ταυτόχρονα ένας αριθμός τούρκων που ευρίσκονταν σ' αυτό μεταφέρονταν, επίσης εξαναγκαστικά, στην Τουρκία. Όλοι αυτοί οι πληθυσμοί δεν είχαν δικαίωμα να επιστρέψουν στους τόπους απ' όπου εκ-

που προαναφέρθηκαν, να πει ότι: «δεν πρέπει να αναζωπυρώνουμε τα πάθη». Δυστυχώς, τα πάθη υπάρχουν και αναζωπυρώνονται από αυτούς, που προβαίνουν σε ενέργειες όπως αυτή της κατασκευής μουσείου για τον αιμοσταγή εξουσιαστή. Αλλά, για να 'χουμε καλό ερώτημα, από πού κι ως πού η αλήθεια θα πρέπει να αποσιωπάται και να γίνονται αποδεκτά τα μουσεία, όπου υμνούνται οι μακελάρηδες; Σε τελική ανάλυση, ποια είναι η διαφορά από το να φτιαχτεί ένα μουσείο του Αδόλφου Χίτλερ στο Τελ Αβίβ; Ή ένα αντίστοιχο του Χαμίτ στην Αρμενία; Ή μήπως το ότι ο Μουσταφά πέρασε τα παιδικά του χρόνια στη Θεσσαλονίκη κάνει τη διαφορά; Ας μην προβάλλει κάποιος το γελοίο επιχείρημα για κρεματόρια κι άλλες αηδίες, επειδή τα πτώματα των εξοντωμένων δεν έχει και τόση διαφορά εάν στοιβάζονται σε κρεματόρια, στα σοκάκια της Σμύρνης ή επιπλέουν στα παράλιά της.

Πάντως οφείλουμε να πούμε και του «στραβού το δίκιο». Η ιστορία των εξουσιαστών βρίθει από περιπτώσεις, όπου οι

Σύντροφοι/σσες και φίλοι/ες,
Η προσπάθεια, ώστε να μη θάβεται η εφημερίδα αυτή, στους πάγκους και

στην ύπαρξη του μουσείου εμφανίστηκαν σαν να μην περίμεναν αυτήν την κατάληξη (εγκαίνια) παρά το ότι το «έγκλημα» είχε προαναγγελθεί από το 2011, όταν με ομόφωνη απόφαση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων του υπουργείου Πολιτισμού κηρύχθηκε αυτό το σπίτι ως μνημείο. Έτσι, κάποιοι εθνικόφρονες και πατριώτες έκαναν την πολιτική τους προπαγάνδα σπεκουλάροντας εθνικιστικά (και διαλαλώντας το σύνθημα: «Τούρκοι, Μογγόλοι, Δολοφόνοι» κατά το γνωστό κομμουνιστικό: «Αμερικάνοι φονιάδες των λαών», προχώρησαν σε μία πορεία διαμαρτυρίας και… εις άλλα με υγεία.

Ξεπερνώντας τις εθνικιστικές κορώνες, θα σταθούμε στην πραγματικότητα και στο λόγο για το οποίο μας προκαλεί απέραντη απέχθεια η αναφορά σ' αυτόν τον εξουσιαστή, που τα αποτρόπαια εγκλήματά του προεκτείνονται μέχρι τις μέρες μας από τους συνεχιστές του έργου και των ιδεών που εκπροσωπούσε. Βεβαίως, τα εγκλήματα των εξουσιαστών δεν αφορούν το προσωπικό στοιχείο (αφού αποτελούν

ρύφωση των οποίων υπήρξε στο χρονικό διάστημα 1912-1922, το οποίο συμπίπτει με την κατασκευή και εδραίωση ενός εθνικού κράτους στην περιοχή. Οι μεγάλες εθνότητες που υπήρχαν στα εδάφη της καταρρέουσας Οθωμανικής αυτοκρατορίας πέράστηκαν από το μαχαίρι των Νέο-τούρκων, ούτως ώστε να αποκτηθεί κάποιου είδους εθνική «ομοιογένεια». Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο πραγματοποιήθηκε η γενοκτονία ενάμισυ εκατομμυρίου Αρμενίων και οι σφαγές άλλων τόσων κατοίκων ελληνικής καταγωγής των δυτικών παραλίων της Μικράς Ασίας, του Πόντου, καθώς και περισσότερων από 250.000 Νεστοριανών (Ασσυρίων) χριστιανών. Αυτές οι σφαγές ξεπερνούν τα τρία εκατομμύρια ψυχές· επάνω σ' αυτούς τους σφαγιασθέντες στήθηκε «το κράτος των εβδομήντα δυόμισυ εθνοτήτων», το πλέον αιμοσταγές από τα κράτη της περιοχής.

Είναι γνωστό, πως ο ρόλος του Μουσταφά[1] στην εδραίωση αυτού του εθνικού κράτους είναι πρωταγωνιστικός.

Το νέο-»τουρκικό» κράτος έκλεισε τον μεγάλο κύκλο αίματος και σφαγών της δεκαετίας που προαναφέραμε με την καταστροφή και σφαγή στη Σμύρνη. Η συμμετοχή σ' αυτό το τεράστιου μεγέθους έγκλημα των εξουσιαστών δεν αφορά μόνο την πλευρά του Μουσταφά αλλά και την άλλη πλευρά (τα δυτικά κράτη, το νεοσύστατο Σοβιετικό κράτος και το ελλαδικό). Ο διορισμός ως αρμοστή της Σμύρνης του Αριστείδη Στεργιάδη[2] υπήρξε ένας επίσης καθοριστικός συντελεστής για τα όσα συνέβησαν.

Η συνέχεια υπήρξε το ίδιο βάρβαρη. Με το Σύμφωνο για την ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, που υπεγράφη κατά τις αρχές του 1923, ενάμισυ εκατομμύριο άνθρωποι μεταφέρονται **εξαναγκαστικά**[3] στον ελλαδικό χώρο, ενώ ταυτόχρονα ένας αριθμός τούρκων που ευρίσκονταν σ' αυτό μεταφέρονταν, επίσης εξαναγκαστικά, στην Τουρκία. Όλοι αυτοί οι πληθυσμοί δεν είχαν δικαίωμα να επιστρέψουν στους τόπους απ' όπου εκδιώχθηκαν.

Μπορεί κάποιος, μετά από όλα αυτά που προαναφέρθηκαν, να πει ότι: «δεν πρέπει να αναζωπυρώνουμε τα πάθη». Δυστυχώς, τα πάθη υπάρχουν και αναζωπυρώνονται από αυτούς, που προβαίνουν σε ενέργειες όπως αυτή της κατασκευής μουσείου για τον αιμοσταγή εξουσιαστή. Αλλά, για να 'χουμε καλό ερώτημα, από πού κι ως πού η αλήθεια θα πρέπει να αποσιωπάται και να γίνονται αποδεκτά τα μουσεία, όπου υμνούνται οι μακελάρηδες; Σε τελική ανάλυση, ποια είναι η διαφορά από το να φτιαχτεί ένα μουσείο του Αδόλφου Χίτλερ στο Τελ Αβίβ; Ή ένα αντίστοιχο του Χαμίτ στην Αρμενία; Ή μήπως το ότι ο Μουσταφά πέρασε τα παιδικά του χρόνια στη Θεσσαλονίκη κάνει τη διαφορά; Ας μην προβάλλει κάποιος το γελοίο επιχείρημα για κρεματόρια κι άλλες αηδίες, επειδή τα πτώματα των εξοντωμένων δεν έχει και τόση διαφορά εάν στοιβάζονται σε κρεματόρια, στα σοκάκια της Σμύρνης ή επιπλέουν στα παραλιά της.

Πάντως οφείλουμε να πούμε και του «στραβού το δίκιο». Η ιστορία των εξουσιαστών βρίθει από περιπτώσεις, όπου οι μεν αποδίδουν τιμές στους δε, παρά τους προηγηθέντες πολέμους που προκάλεσαν εκατόμβες νεκρών και σακατεμένων ανθρώπων και από τα δύο στρατόπεδα. Πάντα σ' αυτές τις καταστάσεις οι άρχοντες έφερναν σ' ένα πέρας αυτή την αντιπαράθεση με τιμές και δόξες, γάμους και τελετές, μέχρι να ανοίξουν ένα νέο κύκλο αίματος για τους υπηκόους τους. Όλα αυτά αποτελούν μία ακόμα επιβεβαίωση του γεγονότος ότι οι κρατούντες συνιστούν μία «κοινότητα» όπου, παρά τις συγκρούσεις, αναγνωρίζονται και επιβραβεύονται μεταξύ τους. Το τίμημα των συγκρούσεων και των διαφορών πλήρωναν και πληρώνουν μονίμως οι σκλάβοι τους, που κατόπιν τους ονόμασαν «υπηκόους» και άλλοτε «πολίτες».

συνέχεια στη σελίδα 6

Σύντροφοι/σσες και φίλοι/ες,

Η προσπάθεια, ώστε να μη θάβεται η εφημερίδα αυτή, στους πάγκους και στις αποθήκες των εφημεριδοπωλών και των διανομέων, είναι διαρκής και γι' αυτό σας στέλνουμε αδελφικούς χαιρετισμούς για την έμπρακτη αλληλεγγύη σας.

Θυμίζουμε, ακόμη, την πάγια πρακτική μας (από το πρώτο φύλλο και μέχρι σήμερα), σύμφωνα με την οποία, μετά την επιστροφή του κάθε φύλλου από το πρακτορείο, να γίνεται –με δική μας επιμέλεια και ευθύνη– διανομή χιλιάδων αντιτύπων ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟ σε διάφορα κεντρικά σημεία, πλατείες, χώρους όπου γίνονται εκδηλώσεις κ.λπ., για να την αποκτήσουν και όσοι για διάφορους λόγους δεν μπορούν να την προμηθευτούν με αντίτιμο (που είναι μια συμβολή για την συνέχιση έκδοσης της εφημερίδας).

Επίσης, όσοι/ες έχουν κάποια σκέψη ή πρόταση που μπορεί να συμβάλλει θετικά στη μορφή και την ύλη της εφημερίδας, μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί μας, προσωπικά, τηλεφωνικά ή με email.

Προς όσους/ες επιθυμούν να ενισχύσουν οικονομικά την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ υπάρχει ο παρακάτω αριθμός λογαριασμού:

(Εθνική Τράπεζα) 116/611-838-03

IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803

bic: ETHNGRAA

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 11ος, Φύλλο 130
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2013

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Αιόλιος

συνέχεια από τη σελίδα 5

Πολύ καιρό πριν από τα εγκαίνια διαφημιζόταν η διαρρύθμιση του μουσείου, με τα κουτάλια, τα πηρούνια και τα τετράδια του εθνικιστή εγκληματία. Μάλιστα τώρα ξέρουμε ότι υπάρχει και ένα κέρινο ομοίωμα του Μουσταφά, που θα ήταν πολύ πιο ρεαλιστικό αν ήταν βαμμένο με λίγο από το ποτάμι του αίματος που χύθηκε για να θεμελιωθεί το τούρκικο κράτος. Είναι βέβαιο, πάντως, πως δεν θα υπάρχουν φωτογραφίες από την καταστροφή της Σμύρνης.

Είναι απορίας άξιον, τί ιδιαίτερη σημασία μπορεί να έχουν για τον μη «τουρκικό» πληθυσμό τα μαχαιροπήρουνα και τα παιδικά τετράδια ενός ατόμου, που έπνιξε στο αίμα εκατομμύρια ανθρώπων προκειμένου να κατασκευάσει μια ακόμη πλαστή εθνική ταυτότητα, αυτή των τούρκων. Όπως και να έχει το ζήτημα, είναι τελείως ακανόνιστο να θεωρείται ως ναός των μουσών ένα χώρος, όπου θα βροντοχτυπιούνται μαχαιροπήρουνα (αν και αυτό, ακόμα δεν συνηθίζεται στο χώρο ενός μουσείου, όπου επιτρεπτό είναι μόνο το οράν) και έμμεσα θα υμνείται η τέχνη του σφαγιάζειν.

Οι κακομούτσουνες σειρήνες της αλήθειας, συνηθίζουν να μιλούν για αδελφοσύνη των λαών και εννοούν την αδελφοσύνη που υπάρχει ανάμεσα στους εξουσιαστές, ενώ την ίδια στιγμή εκμαυλίζουν στο όνομα της τουριστικής ανάπτυξης, όσους τυχόν προσπαθήσουν να αντιδράσουν σε τέτοιες ακατανόμαστες ενέργειες. Αφήνουμε κατά μέρος, όσους δεν παίρνουν χαμπέρι για το τι συμβαίνει γύρω τους, και το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι να «πάνε καλά οι δουλειές»...

Αλήθεια, πόσο χαμηλά μπορούν να κατρακυλιστούν πανανθρώπινα ήθη για μερικές τούρκικες λίρες (ή ευρώ) των μεσοαστών επισκεπτών του μουσείου; Πόσες θα χρειαστούν για να εξαγοραστούν τα θύματα των σφαγών του τούρκικου κράτους; Ίσως κάποιοι μπροστά σ' όλα αυτά να βρουν το θάρρος να αναφωνήσουν: «*φωτιά και τσεκούρι στους ξεφτιλισμένους και τα είδωλά τους*». Αλλά, εις μάτην!

Τι είναι το ESM

Λέγεται από πολλούς, και όχι άδικα, ότι όσο πιο ουσιαστικές είναι οι αλλαγές που μεθοδεύονται από τις εξουσίες, τόσο πιο αθόρυβα επιχειρείται η εφαρμογή τους. Οι λόγοι είναι αυτονόητοι και δεν κρίνουμε σκόπιμο να επεκταθούμε.

Χωρίς τυμπανοκρουσίες, λοιπόν, ο Ευρωπαϊκός Μόνιμος Μηχανισμός Σταθερότητας (ESM) με έδρα το Λουξεμβούργο εξέδωσε την 1η Ιουλίου μια λακωνική ανακοίνωση μόλις 139 λέξεων:

«Από την 1η Ιουλίου 2013, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ΕΜΣ) είναι ο μοναδικός και μόνιμος μηχανισμός για την αντιμετώπιση των νέων αιτήσεων για οικονομική ενίσχυση από τα κράτη μέλη της ευρωζώνης. Από αυτή την ημέρα το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) δεν μπορεί πλέον να συμμετάσχει σε νέα προγράμματα χρηματοδότησης, ή να συνάψει νέες συμφωνίες δανείου. Ο Klaus Regling, Διευθύνων Σύμβουλος του ΕΜΣ και διευθύνων σύμβουλος του EFSF, δήλωσε: «Σήμερα ένα σημαντικό κεφάλαιο του EFSF τελειώνει και όλα τα πιθανά νέα καθήκοντα θα αναληφθούν από το ΕΜΣ, το μόνο ταμείο διάσωσης της νομισματικής ένωσης». Αυτό συμβαίνει σύμφωνα με την Συμφωνία Πλαίσιο για το ΕΤΧΣ που υπογράφηκε από τα 17 κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και το Καταστατικό του EFSF. Το EFSF θα παραμείνει ενεργό στη χρηματοδότηση των εν εξελίξει προγραμμάτων για την Πορτογαλία, την Ιρλανδία και την Ελλάδα.»

Το περιεχόμενό της δεν σχολιάστηκαν από κανένα κόμμα της πολύχρωμης βεντάλιας που ξεκινά από τον αριστερισμό και τον σταλινισμό και φτάνει ως τον χρυσαυγιτισμό, του Κοινοβουλίου ή του εξωκοινοβουλίου, ούτε από την κυβέρνηση ούτε από την αντιπολίτευση. Γιατί θα έπρεπε να σχολιάσουν ότι, τυπικά έστω, ανεξάρτητα κράτη μπαίνουν οριστικά υπο την **μόνιμη κηδεμονία** ενός οργανισμού που δεν είναι απλώς άλλη μία off-shore, όπως ο EFSF (προσωρινός μηχανισμός στήριξης), αλλά οργανισμός με **νομική προσωπικότητα** και **δικαιοπρακτικές ικανότητες κράτους** και μάλιστα απολαμβάνει πολύ περισσότερα προνόμια και ασυλίες από ένα κοινό κράτος.

Επί της ουσίας έχουμε, και τυπικά, το πρώτο πρόπλασμα του Ευρωπαϊκού **Υπερκράτους** το οποίο συνέστησαν, σύμφωνα με την ιδρυτική του συνθήκη, τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που, αμετάκλητα και άνευ όρων, οφείλουν να συμμορφώνονται με τις αποφάσεις του Διοικητή και του ΔΣ του ESM. Η συμμετοχή των κρατών-μελών της ΕΕ που χρησιμοποιούν το κοινό νόμισμα είναι **υποχρεωτική**. Άρρητη αλλά σαφής στόχευση των εμπνευστών του ESM είναι η απορρόφηση, κατ' αρχάς των υπερχρεωμένων κρατών και σταδιακά όλων των κρατών της Ευρωζώνης προς ένα νέο ενιαίο κράτος.

Στο άρθρο 32 της ιδρυτικής συνθήκης διαβάζουμε:

«Ο ΕΜΣ διαθέτει πλήρη νομική προσωπικότητα· έχει πλήρη δικαιοπρακτική [...] *σει **εκτελεστικών, δικαστικών, διοικητικών ή νομοθετικών μέτρων**.*

Τα αρχεία του ΕΜΣ και όλα τα έγγραφα που ανήκουν στον ΕΜΣ ή βρίσκονται στην κατοχή του είναι απαραβίαστα. Οι χώροι των εγκαταστάσεων του ΕΜΣ είναι απαραβίαστοι.

[...]

*Στον βαθμό που είναι αναγκαίο για την άσκηση των δραστηριοτήτων που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη, όλη η περιουσία, **οι χρηματοδοτικοί πόροι και τα στοιχεία του ενεργητικού του ΕΜΣ δεν υπόκεινται σε κανέναν περιορισμό, ρύθμιση, έλεγχο και μορατόρια οποιασδήποτε φύσεως**. Ο ΕΜΣ απαλλάσσεται από οιαδήποτε υποχρέωση έγκρισης ή αδειοδότησης ως πιστωτικό ίδρυμα, πάροχος επενδυτικών υπηρεσιών ή άλλου είδους επίσημα αδειοδοτημένη, ή ρυθμιζόμενη οντότητα δυνάμει των νομοθεσιών εκάστου μέλους του ΕΜΣ.»*

Από πού θα προέρχεται η κινητή και ακίνητη περιουσία που «μπορεί να αποκτά» ο ESM; Δεν χρειάζεται πολύ σκέψη, θα είναι η περιουσία των κρατών-μελών της ΕΕ που έχουν πια την υποχρέωση να συνάψουν δανειακή συμφωνία μόνο με τον ESM σύμφωνα με την συνθήκη («*τα δάνεια ΕΜΣ θα απολαύουν καθεστώτος προτιμησιακού πιστωτή*»). Ο ESM, όπως προβλέπεται στην ιδρυτική του πράξη, μπορεί να την διαχειριστεί όπως θέλει χωρίς κανέναν περιορισμό και υπό καθεστώς πλήρους ασυλίας. Επί της ουσίας, ο ESM θα αναλάβει να «εκκαθαρίσει εν λειτουργία»

α μπορεί να έχουν για τον μη «τούρκικο» πληθυσμό τα μαχαιροπήρουνα και τα παιδικά τετράδια ενός ατόμου, που έπνιξε στο αίμα εκατομμύρια ανθρώπων προκειμένου να κατασκευάσει μια ακόμη πλαστή εθνική ταυτότητα, αυτή των τούρκων. Όπως και να έχει το ζήτημα, είναι τελείως ακανόνιστο να θεωρείται ως ναός των μουσών ένα χώρος, όπου θα βροντοχτυπιούνται μαχαιροπήρουνα (αν και αυτό, ακόμα δεν συνηθίζεται στο χώρο ενός μουσείου, όπου επιτρεπτό είναι μόνο το οράν) και έμμεσα θα υμνείται η τέχνη του σφαγιάζειν.

Οι κακομούτσουνες σειρήνες της αλήθειας, συνηθίζουν να μιλούν για αδελφοσύνη των λαών και εννοούν την αδελφοσύνη που υπάρχει ανάμεσα στους εξουσιαστές, ενώ την ίδια στιγμή εκμαυλίζουν στο όνομα της τουριστικής ανάπτυξης, όσους τυχόν προσπαθήσουν να αντιδράσουν σε τέτοιες ακατανόμαστες ενέργειες. Αφήνουμε κατά μέρος, όσους δεν παίρνουν χαμπέρι για το τι συμβαίνει γύρω τους, και το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι να «πάνε καλά οι δουλειές»...

Αλήθεια, πόσο χαμηλά μπορούν να κατρακυλιστούν πανανθρώπινα ήθη για μερικές τούρκικες λίρες (ή ευρώ) των μεσοαστών επισκεπτών του μουσείου; Πόσες θα χρειαστούν για να εξαγοραστούν τα θύματα των σφαγών του τούρκικου κράτους; Ίσως κάποιοι μπροστά σ' όλα αυτά να βρουν το θάρρος να αναφωνήσουν: *«φωτιά και τσεκούρι στους ξεφτιλισμένους και τα είδωλά τους»*. Αλλά, εις μάτην!

Πάντως, ο αντιεθνικισμός κωφεύει εκκωφαντικά και μάλλον θα συνεχίσει στον ίδιο χαβά: Άλλωστε ο Μουσταφά είναι μεγάλος! Έφτιαξε κράτος δυτικού τύπου!

Balmumu Mustafa Efendi, Hoș Geldin!

Η.Α.

---

1. Μετριόφρων όπως ήταν, έδωσε στον εαυτό του το προσωνύμιο Κεμάλ, μια παραλλαγή του mukemmel που σημαίνει τέλειος ή κατά μία άλλη εκδοχή θέλοντας να τιμήσει (ή να τιμηθεί;) τον εθνικιστή ποιητή Ναμίκ Κεμάλ.

2. Ο Στεργιάδης ήταν παράλληλα εκπρόσωπος των Μεγάλων Δυνάμεων και πιο συγκεκριμένα ο «άνθρωπος» της Αγγλίας. Κατά την διάρκεια της αρμοστείας του, ακολούθησε μια ξεκάθαρα φιλοτουρκική στάση, παρεμποδίζοντας ακόμη και στοιχειώδεις ενέργειες αυτοάμυνας των κατοίκων της Μικράς Ασίας.

3. Υπήρξαν και προηγουμένως ανταλλαγές

ρείται η εφαρμογή τους. Οι λόγοι είναι αυτονόητοι και δεν κρίνουμε σκόπιμο να επεκταθούμε.

Χωρίς τυμπανοκρουσίες, λοιπόν, ο Ευρωπαϊκός Μόνιμος Μηχανισμός Σταθερότητας (ESM) με έδρα το Λουξεμβούργο εξέδωσε την 1η Ιουλίου μια λακωνική ανακοίνωση μόλις 139 λέξεων:

«Από την 1η Ιουλίου 2013, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ΕΜΣ) είναι ο μοναδικός και μόνιμος μηχανισμός για την αντιμετώπιση των νέων αιτήσεων για οικονομική ενίσχυση από τα κράτη μέλη της ευρωζώνης. Από αυτή την ημέρα το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) δεν μπορεί πλέον να συμμετάσχει σε νέα προγράμματα χρηματοδότησης, ή να συνάψει νέες συμφωνίες δανείου. Ο Klaus Regling, Διευθύνων Σύμβουλος του ΕΜΣ και διευθύνων σύμβουλος του EFSF, δήλωσε: «Σήμερα ένα σημαντικό κεφάλαιο του EFSF τελειώνει και όλα τα πιθανά νέα καθήκοντα θα αναληφθούν από το ΕΜΣ, το μόνο ταμείο διάσωσης της νομισματικής ένωσης». Αυτό συμβαίνει σύμφωνα με την Συμφωνία Πλαίσιο για το ΕΤΧΣ που υπογράφηκε από τα 17 κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και το Καταστατικό του EFSF. Το EFSF θα παραμείνει ενεργό στη χρηματοδότηση των εν εξελίξει προγραμμάτων για την Πορτογαλία, την Ιρλανδία και την Ελλάδα.»

Και τί έγινε, θα αναρωτηθεί κάποιος, τί μας ενδιαφέρουν κάτι τέτοια;

Η ανακοίνωση αλλά και το περιεχό-

τισμό, του Κοινοβουλίου ή του εξωκοινοβουλίου, ούτε από την κυβέρνηση ούτε από την αντιπολίτευση. Γιατί θα έπρεπε να σχολιάσουν ότι, τυπικά έστω, ανεξάρτητα κράτη μπαίνουν οριστικά υπο την **μόνιμη κηδεμονία** ενός οργανισμού που δεν είναι απλώς άλλη μία offshore, όπως ο EFSF (προσωρινός μηχανισμός στήριξης), αλλά οργανισμός με **νομική προσωπικότητα** και **δικαιοπρακτικές ικανότητες κράτους** και μάλιστα απολαμβάνει πολύ περισσότερα προνόμια και ασυλίες από ένα κοινό κράτος.

Επί της ουσίας έχουμε, και τυπικά, το πρώτο πρόπλασμα του Ευρωπαϊκού **Υπερκράτους** το οποίο συνέστησαν, σύμφωνα με την ιδρυτική του συνθήκη, τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που, αμετάκλητα και άνευ όρων, οφείλουν να συμμορφώνονται με τις αποφάσεις του Διοικητή και του ΔΣ του ESM. Η συμμετοχή των κρατών-μελών της ΕΕ που χρησιμοποιούν το κοινό νόμισμα είναι **υποχρεωτική**. Άρρητη αλλά σαφής στόχευση των εμπνευστών του ESM είναι η απορρόφηση, κατ' αρχάς των υπερχρεωμένων κρατών και σταδιακά όλων των κρατών της Ευρωζώνης προς ένα νέο ενιαίο κράτος.

Στο άρθρο 32 της ιδρυτικής συνθήκης διαβάζουμε:

«Ο ΕΜΣ διαθέτει πλήρη νομική προσωπικότητα· έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα:

α) να αποκτά και να διαθέτει κινητή και ακίνητη περιουσία,

β) να συμβάλλεται,

γ) να είναι διάδικος και

δ) να συνάπτει συμφωνία και/ή πρωτόκολλα για την έδρα, όποτε είναι αναγκαίο, για την εξασφάλιση της αναγνώρισης και της επιβολής του νομικού καθεστώτος και των προνομίων και ασυλιών του.

Ο ΕΜΣ, η ακίνητη περιουσία, οι πόροι του και τα περιουσιακά του στοιχεία, ανεξαρτήτως τοποθεσίας και κατόχου, ***χαίρουν ασυλίας από οιασδήποτε μορφής δικαστική διαδικασία****, εκτός εάν ο ΕΜΣ παραιτηθεί ρητώς από την ασυλία του για*

στην κατοχή του είναι απαραβίαστα. Οι χώροι των εγκαταστάσεων του ΕΜΣ είναι απαραβίαστοι.

[...]

Στον βαθμό που είναι αναγκαίο για την άσκηση των δραστηριοτήτων που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη, όλη η περιουσία, ***οι χρηματοδοτικοί πόροι και τα στοιχεία του ενεργητικού του ΕΜΣ δεν υπόκεινται σε κανέναν περιορισμό, ρύθμιση, έλεγχο και μορατόρια οποιασδήποτε φύσεως****. Ο ΕΜΣ απαλλάσσεται από οιαδήποτε υποχρέωση έγκρισης ή αδειοδότησης ως πιστωτικό ίδρυμα, πάροχος επενδυτικών υπηρεσιών ή άλλου είδους επίσημη αδειοδοτημένη, ή ρυθμιζόμενη οντότητα δυνάμει των νομοθεσιών εκάστου μέλους του ΕΜΣ.»*

Από πού θα προέρχεται η κινητή και ακίνητη περιουσία που «μπορεί να αποκτά» ο ESM; Δεν χρειάζεται πολύ σκέψη, θα είναι η περιουσία των κρατών-μελών της ΕΕ που έχουν πια την υποχρέωση να συνάψουν δανειακή συμφωνία μόνο με τον ESM σύμφωνα με την συνθήκη (*«τα δάνεια ΕΜΣ θα απολαύουν καθεστώτος προτιμησιακού πιστωτή»*). Ο ESM, όπως προβλέπεται στην ιδρυτικού του πράξη, μπορεί να την διαχειριστεί όπως θέλει χωρίς κανέναν περιορισμό και υπό καθεστώς πλήρους ασυλίας. Επί της ουσίας, ο ESM θα αναλάβει να «εκκαθαρίσει εν λειτουργία» τα κράτη της ΕΕ, όπως μια τράπεζα-δανειστής εκκαθαρίζει μία χρεωκοπημένη εταιρία.

Δεν θα προέρχεται, όμως, μόνο από την υφιστάμενη κρατική περιουσία. Ο ESM έχει την δυνατότητα να προχωρήσει και σε κατασχέσεις των καταθέσεων μέσα από μια περίπλοκη διαδικασία που περιλαμβάνει την αξιολόγηση από μηχανισμό της ΕΚΤ, των τραπεζών σε «συστημικές» και «προβληματικές» και την συμμετοχή του λεγόμενου «ιδιωτικού τομέα» (bail in) στην διάσωση όσων κριθούν ότι πρέπει να σωθούν. Η διαδικασία του «bail in» θα είναι σε κάθε περίπτωση υποχρεωτική ώστε ο ESM να δανείσει χρήμα στις τράπεζες.

Είναι αυτό ακριβώς που έγινε στην Κύπρο και είναι ο οδηγός για τις επόμενες «διασώσεις» των οικονομιών.

τι συμβαίνει γύρω τους, και το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι να «πάνε καλά οι δουλειές»...

Αλήθεια, πόσο χαμηλά μπορούν να κατρακυλιστούν πανανθρώπινα ήθη για μερικές τούρκικες λίρες (ή ευρώ) των μεσοαστών επισκεπτών του μουσείου; Πόσες θα χρειαστούν για να εξαγοραστούν τα θύματα των σφαγών του τούρκικου κράτους; Ίσως κάποιοι μπροστά σ' όλα αυτά να βρουν το θάρρος να αναφωνήσουν: «*φωτιά και τσεκούρι στους ξεφτιλισμένους και τα είδωλά τους*». Αλλά, εις μάτην!

Πάντως, ο αντιεθνικισμός κωφεύει εκκωφαντικά και μάλλον θα συνεχίσει στον ίδιο χαβά: Άλλωστε ο Μουσταφά είναι μεγάλος! Έφτιαξε κράτος δυτικού τύπου!

Balmumu Mustafa Efendi, Hoş Geldin!

Η.Α.

---

1. Μετριόφρων όπως ήταν, έδωσε στον εαυτό του το προσωνύμιο Κεμάλ, μια παραλλαγή του mukemmel που σημαίνει τέλειος ή κατά μία άλλη εκδοχή θέλοντας να τιμήσει (ή να τιμηθεί;) τον εθνικιστή ποιητή Ναμίκ Κεμάλ.

2. Ο Στεργιάδης ήταν παράλληλα εκπρόσωπος των Μεγάλων Δυνάμεων και πιο συγκεκριμένα ο «άνθρωπος» της Αγγλίας. Κατά την διάρκεια της αρμοστείας του, ακολούθησε μια ξεκάθαρα φιλοτουρκική στάση, παρεμποδίζοντας ακόμη και στοιχειώδεις ενέργειες αυτοάμυνας των κατοίκων της Μικράς Ασίας.

3. Υπήρξαν και προηγουμένως ανταλλαγές πληθυσμών προκειμένου να γίνει πιο «αμιγής» ο πληθυσμός του ελλαδικού κράτους. Αυτές οι μετακινήσεις και ανταλλαγές πληθυσμών έγιναν υπό τον μανδύα της «οικειοθελούς» μετακίνησης.

Η πρώτη έγινε με την συνθήκη του 1914, αποτέλεσμα της οποίας ήταν ο βίαιος ξεριζωμός άνω των 250.000 ανθρώπων από Μικρά Ασία και Θράκη.

Η δεύτερη έγινε με την συνθήκη του Νεϊγύ το 1919. Έτσι, περίπου 50.000 Έλληνες μετακινήθηκαν από την Βουλγαρία στον Ελλαδικό χώρο και αντίστοιχα 90.000 Βούλγαροι από αυτόν τον χώρο στην Βουλγαρία. Κατά δε τις επίσημες στατιστικές παρέμειναν 41.017 σλαβόφωνοι που δεν επιθυμούσαν να μετακινηθούν στο βουλγαρικό κράτος.

EFSF, δηλώσε: «*Σήμερα ένα σημαντικό κεφάλαιο του EFSF τελειώνει και όλα τα πιθανά νέα καθήκοντα θα αναληφθούν από το ΕΜΣ, το μόνο ταμείο διάσωσης της νομισματικής ένωσης». Αυτό συμβαίνει σύμφωνα με την Συμφωνία Πλαίσιο για το ΕΤΧΣ που υπογράφηκε από τα 17 κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και το Καταστατικό του EFSF. Το EFSF θα παραμείνει ενεργό στη χρηματοδότηση των εν εξελίξει προγραμμάτων για την Πορτογαλία, την Ιρλανδία και την Ελλάδα.*»

Και τί έγινε, θα αναρωτηθεί κάποιος, τί μας ενδιαφέρουν κάτι τέτοια;

Η ανακοίνωση αλλά και το περιεχόμενο

ποφάσεις του Διοικητή και του ΔΣ του ESM. Η συμμετοχή των κρατών-μελών της ΕΕ που χρησιμοποιούν το κοινό νόμισμα είναι **υποχρεωτική**. Άρρητη αλλά σαφής στόχευση των εμπνευστών του ESM είναι η απορρόφηση, κατ' αρχάς των υπερχρεωμένων κρατών και σταδιακά όλων των κρατών της Ευρωζώνης προς ένα νέο ενιαίο κράτος.

Στο άρθρο 32 της ιδρυτικής συνθήκης διαβάζουμε:

«*Ο ΕΜΣ διαθέτει πλήρη νομική προσωπικότητα· έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα:*

α) να αποκτά και να διαθέτει κινητή και ακίνητη περιουσία,

β) να συμβάλλεται,

γ) να είναι διάδικος και

δ) να συνάπτει συμφωνία και/ή πρωτόκολλα για την έδρα, όποτε είναι αναγκαίο, για την εξασφάλιση της αναγνώρισης και της επιβολής του νομικού καθεστώτος και των προνομίων και ασυλιών του.

Ο ΕΜΣ, η ακίνητη περιουσία, οι πόροι του και τα περιουσιακά του στοιχεία, ανεξαρτήτως τοποθεσίας και κατόχου, ***χαίρουν ασυλίας από οιασδήποτε μορφής δικαστική διαδικασία****, εκτός εάν ο ΕΜΣ παραιτηθεί ρητώς από την ασυλία του για τους σκοπούς οιασδήποτε διαδικασίας ή βάσει των όρων οιασδήποτε συμβάσεως, συμπεριλαμβανομένης της τεκμηρίωσης των χρηματοδοτικών του μέσων.*

Η περιουσία, οι χρηματοδοτικοί πόροι και τα στοιχεία του ενεργητικού του ΕΜΣ, ανεξαρτήτως τοποθεσίας και κατόχου, ***χαίρουν ασυλίας έναντι έρευνας, επίταξης, δήμευσης, απαλλοτρίωσης ή οποιασδήποτε άλλης μορφής κατάσχεσης, αφαίρεσης ή δέσμευσης βά-***

κτά» ο ESM; Δεν χρειάζεται πολύ σκέψη, θα είναι η περιουσία των κρατών-μελών της ΕΕ που έχουν πια την υποχρέωση να συνάψουν δανειακή συμφωνία μόνο με τον ESM σύμφωνα με την συνθήκη («*τα δάνεια ΕΜΣ θα απολαύουν καθεστώτος προτιμησιακού πιστωτή*»). Ο ESM, όπως προβλέπεται στην ιδρυτική του πράξη, μπορεί να την διαχειριστεί όπως θέλει χωρίς κανέναν περιορισμό και υπό καθεστώς πλήρους ασυλίας. Επί της ουσίας, ο ESM θα αναλάβει να «εκκαθαρίσει εν λειτουργία» τα κράτη της ΕΕ, όπως μια τράπεζα-δανειστής εκκαθαρίζει μία χρεωκοπημένη εταιρία.

Δεν θα προέρχεται, όμως, μόνο από την υφιστάμενη κρατική περιουσία. Ο ESM έχει την δυνατότητα να προχωρήσει και σε κατασχέσεις των καταθέσεων μέσα από μια περίπλοκη διαδικασία που περιλαμβάνει την αξιολόγηση από μηχανισμό της ΕΚΤ, των τραπεζών σε «συστημικές» και «προβληματικές» και την συμμετοχή του λεγόμενου «ιδιωτικού τομέα» (bail in) στην διάσωση όσων κριθούν ότι πρέπει να σωθούν. Η διαδικασία του «bail in» θα είναι σε κάθε περίπτωση υποχρεωτική ώστε ο ESM να δανείσει χρήμα στις τράπεζες.

Είναι αυτό ακριβώς που έγινε στην Κύπρο και είναι ο οδηγός για τις επόμενες «διασώσεις» των οικονομιών.

Λαμβάνει, όμως, ειδική πρόνοια ο ESM για την προστασία «ειδικών ομάδων καταθετών». Πρόκειται εδώ τόσο για τους μετόχους των τραπεζών που πίσω τους κρύβονται και τραπεζικοί κολοσσοί, όπως τα funds του Σόρος, της Morgan Stanley κ.τ.λ., αλλά και ειδικοί κάτοχοι επενδυτικών λογαριασμών ή τραπεζικών επενδυτικών προϊόντων.

Οι δύο ανωτέρω κατηγορίες διατήρησαν τα κεφάλαια τους από τις χρεωκοπημένες κυπριακές τράπεζες, ενώ αντίθετα έχασαν τις καταθέσεις τους όλοι οι μικροκαταθέτες, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα ιδρύματα.

Επίσης, μπορούμε να καταλάβουμε λίγο καλύτερα γιατί βιάζονται οι εγχώριοι υπάλληλοι να προβούν στην (κατά στάδια) **κατάσχεση της ιδιωτικής ακίνητης περιουσίας** μέσω της φορολόγησης και των τραπεζών, αφού μέσω του κράτους θα προικοδοτήσουν τον ESM, όπως ορίζει με ακρίβεια η ιδρυτική του πράξη.

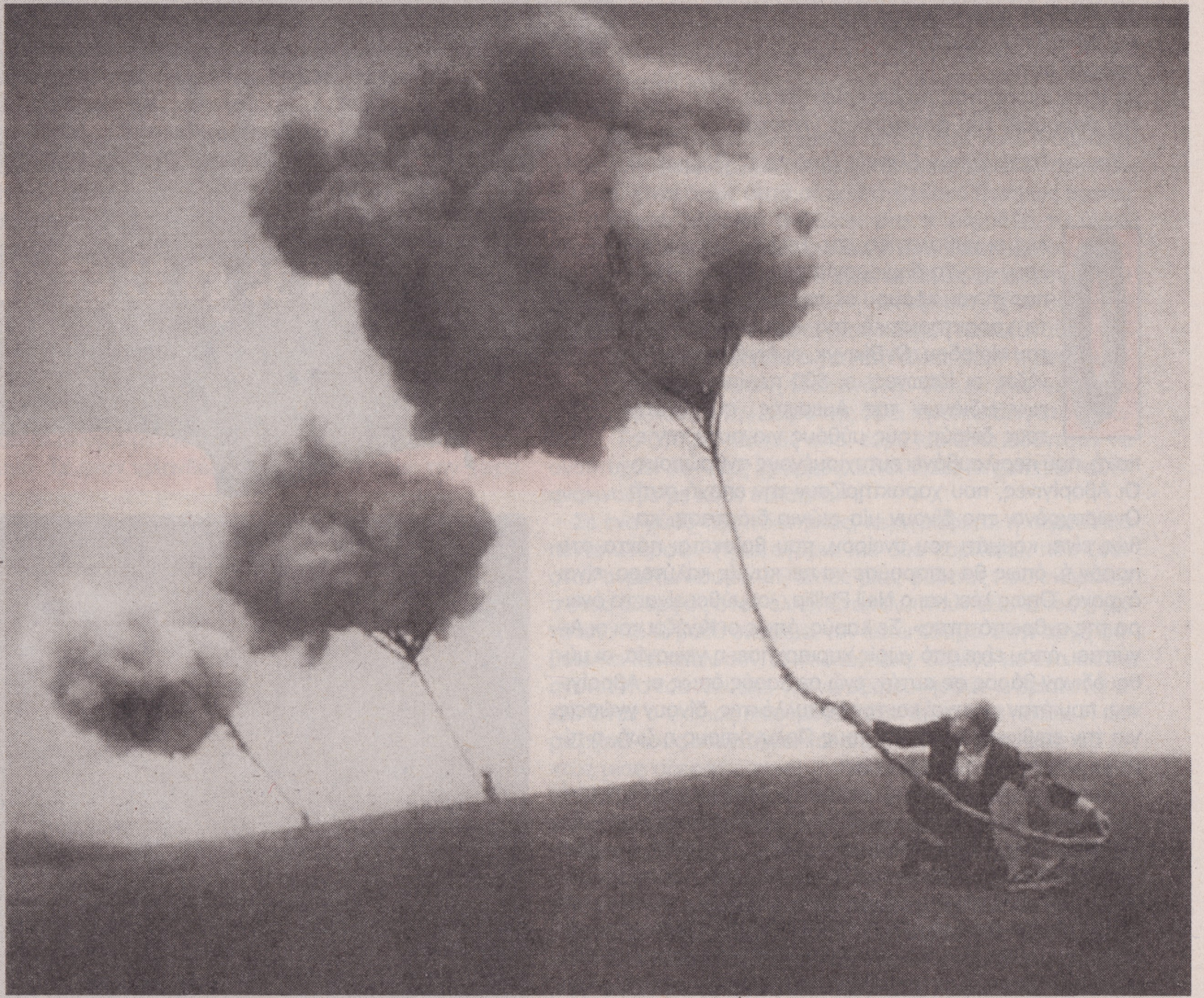
Υπερβολές, θα πουν κάποιοι, *«μα, γίνονται τέτοια πράγματα»*; Όπως φαίνεται, η συζήτηση έχει ήδη ξεκινήσει με το γνωστό πινγκ-πονγκ για το «νέο χρηματοδοτικό κενό» της Ελλάδας που, μαντέψτε, θα καλύψει ο ESM με τα ανάλογα ανταλλάγματα φυσικά. Σύμφωνα, λοιπόν με δημοσιεύματα, ο διοικητής του ESM Klaus Regling απαιτεί την παράδοση του ΤΑΙΠΕΔ στο ESM και την μεταφορά της έδρας του στο Λουξεμβούργο. Στο ίδιο μήκος κύματος, ο πρόεδρος των γερμανών βιομηχάνων απαιτεί την άμεση εκποίηση των κρατικών περιουσιακών στοιχείων της Ελλάδας. Μολονότι πίσω από τέτοιες δηλώσεις κρύβονται και επιχειρηματικά συμφέροντα, όπως ότι ο πρόεδρος των γερμανών βιομηχάνων και ιδιοκτήτης βιομηχανιών μετάλλου ίσως να ήθελε τη ΛΑΡΚΟ για παράδειγμα, η ουσία του ζητήματος παραμένει.

Για να μην αδικήσουμε κανέναν, η Χρυσή Αυγή εξέδωσε βαρυσήμαντη ανακοίνωση επί του θέματος:

Κάθε καλός τοκογλύφος πρώτα σε καταστρέφει οικονομικά και έπειτα σου αρπάζει την περιουσία. Η τρόικα ολοκληρώνει το σχέδιό της για την Ελλάδα με την υφαρπαγή του εθνικού μας πλούτου και των ακινήτων του Δημοσίου, μέσω κερδοσκοπικής εταιρίας του Λουξεμβούργου. Η Χρυσή Αυγή απαιτεί άμεση καταγγελία του μνημονίου και άρνηση πληρωμής του παράνομου, τοκογλυφικού χρέους. Η κρατική μας περιουσία ανήκει στον ελληνικό λαό.

Οπως βλέπουμε, το πρόβλημα για τη Χρυσή Αυγή είναι ότι η υφαρπαγή θα γίνεται στο Λουξεμβούργο και όχι στην Αθήνα. Υπενθυμίζουμε, ότι η χιλιοτραγουδισμένη ΧΑ ψήφισε την τροπολογία για πώληση νησιών με τον εθνικιστικό φερετζέ, να μην έχει αντίρρηση ο υπουργός άμυνας.

Εδώ καταντάει απαραίτητη μια επισήμανση. Η ίδρυση του ΤΑΙΠΕΔ, στην οποία δεν είχε αντίρρηση, επί της ουσίας, κανένα κόμμα, εκτός από ορισμένες φωνασκίες για «ξεπουλήματα» προς οπαδική κατανάλωση, εξυπηρετούσε μια απαίτηση των Δανειστών με τρόπο ιδιαίτερα επωφελή για τα κόμματα (κυβερνητικά και αντιπολιτευτικά), αλλά και τις συνδικαλιστικές νομενκλατούρες των υπό ξεπούλημα κρατικών εταιριών. Τα

πραγματικά real estate προγράμματα), ούτε οι υπάρχουσες υποδομές, κρατικές και ιδιωτικές, ούτε η ελληνική οικονομία στο συνολό της και τα «συγκριτικά» της πλεονεκτήματα, που την προορίζουν για «σκραπ». Δεν ενδιαφέρονται ούτε για το «πολύτιμο ανθρώπινο δυναμικό» που εγκαταλείπει την χώρα μαζικά, αφού μπορούν να κάνουν τη δουλειά τους με άλλους ρημαγμένους μετακινούμενους πληθυσμούς. Γνωρίζουν αυτό που γνωρίζει κάθε καλός τεχνοκράτης του

θαρίστηκε στις συνειδήσεις των εξεγερμένων ανθρώπων, δεν συνήψε ουσιαστικούς δεσμούς με το ολικά απελευθερωμένο μέλλον, την αναρχία. Πάντως, ποτέ δεν είναι αργά...

Απόγονοι του Κατιλίνα

Η ΠΡΕΖΑ ΘΕΡΙΖΕΙ...
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΕΥΕΙ

Klaus Regling απαιτεί την παράδοση του ΤΑΙΠΕΔ στο ESM και την μεταφορά της έδρας του στο Λουξεμβούργο. Στο ίδιο μήκος κύματος, ο πρόεδρος των γερμανών βιομηχάνων απαιτεί την άμεση εκποίηση των κρατικών περιουσιακών στοιχείων της Ελλάδας. Μολονότι πίσω από τέτοιες δηλώσεις κρύβονται και επιχειρηματικά συμφέροντα, όπως ότι ο πρόεδρος των γερμανών βιομηχάνων και ιδιοκτήτης βιομηχανιών μετάλλου ίσως να ήθελε τη ΛΑΡΚΟ για παράδειγμα, η ουσία του ζητήματος παραμένει.

Για να μην αδικήσουμε κανέναν, η Χρυσή Αυγή εξέδωσε βαρυσήμαντη ανακοίνωση επί του θέματος:

Κάθε καλός τοκογλύφος πρώτα σε καταστρέφει οικονομικά και έπειτα σου αρπάζει την περιουσία. Η τρόικα ολοκληρώνει το σχέδιό της για την Ελλάδα με την υφαρπαγή του εθνικού μας πλούτου και των ακινήτων του Δημοσίου, μέσω κερδοσκοπικής εταιρίας του Λουξεμβούργου. Η Χρυσή Αυγή απαιτεί άμεση καταγγελία του μνημονίου και άρνηση πληρωμής του παράνομου, τοκογλυφικού χρέους. Η κρατική μας περιουσία ανήκει στον ελληνικό λαό.

Οπως βλέπουμε, το πρόβλημα για τη Χρυσή Αυγή είναι ότι η υφαρπαγή θα γίνεται στο Λουξεμβούργο και όχι στην Αθήνα. Υπενθυμίζουμε, ότι η χιλιοτραγουδισμένη ΧΑ ψήφισε την τροπολογία για πώληση νησιών με τον εθνικιστικό φερετζέ, να μην έχει αντίρρηση ο υπουργός άμυνας.

Εδώ καταντάει απαραίτητη μια επισήμανση. Η ίδρυση του ΤΑΙΠΕΔ, στην οποία δεν είχε αντίρρηση, επί της ουσίας, κανένα κόμμα, εκτός από ορισμένες φωνασκίες για «ξεπουλήματα» προς οπαδική κατανάλωση, εξυπηρετούσε μια απαίτηση των Δανειστών με τρόπο ιδιαίτερα επωφελή για τα κόμματα (κυβερνητικά και αντιπολιτευτικά), αλλά και τις συνδικαλιστικές νομενκλατούρες τών υπό ξεπούλημα κρατικών εταιριών. Τα κόμματα και οι μηχανισμοί τους, που είχαν επίσημα ή άτυπα λόγο για τον διοικητή και το ΔΣ του ΤΑΙΠΕΔ, λειτουργούσαν ως ο **ενδιάμεσος κρίκος** ανάμεσα στα διάφορα παζάρια μεταξύ εγχώριων συμφερόντων και «φίλων επιχειρηματιών» και εξωχώριων ανταγωνιστών, με το αζημίωτο φυσικά. Η εμπειρία από τις πρώην ανατολικές και αφρικάνικες χώρες (με βάση τα μετέπειτα «σκάνδαλα»...), δείχνει ότι μέρισμα από την λεηλασία είθισται να απολαμβάνουν όλοι ανεξαιρέτως οι φύλαρχοι και τα κομματικά ταμεία, μεγάλων και μικρών κομμάτων, παλαιών ή νεόκοπων.

Μόνο έτσι μπορεί να εξηγηθεί η συνολική αδράνεια για αποκρατικοποιήσεις «μπιρ παρά», κατά το δή λεγόμενον μεγάλων οργανισμών, όπως ο ΟΛΠ, η ΔΕΗ, η Λάρκο, ο ΟΠΑΠ κτλ.

Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, τα κομματικά ταμεία στο παρελθόν γέμιζαν από τις διάφορες αναθέσεις έργων στο δημόσιο για εξοπλισμούς, τηλεπικοινωνίες, που με τη σειρά τους γέμιζαν με αποδεικτικό υλικό τα γερμανικά ανακριτικά γραφεία. Υλικό πολύτιμο για τους Ισχυ-

πραγματικά real estate προγράμματα), ούτε οι υπάρχουσες υποδομές, κρατικές και ιδιωτικές, ούτε η ελληνική οικονομία στο συνολό της και τα «συγκριτικά» της πλεονεκτήματα, που την προορίζουν για «σκραπ». Δεν ενδιαφέρονται ούτε για το «πολύτιμο ανθρώπινο δυναμικό» που εγκαταλείπει την χώρα μαζικά, αφού μπορούν να κάνουν τη δουλειά τους με άλλους ρημαγμένους μετακινούμενους πληθυσμούς. Γνωρίζουν αυτό που γνωρίζει κάθε καλός τεχνοκράτης του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού, ότι **αυτό που έχει αξία είναι η γη.**

Ίσως μπορεί να απαντηθεί με μια κάποια αξιοπιστία το ερώτημα: «Ως *που θα πάει αυτή η κατάσταση;*» Όσπου να κατοχυρώσουν οι σύγχρονοι δικαιούχοι τα δικαιώματά τους σ' αυτή τη γη, στη νέα περίοδο κυριαρχίας που οικοδομούν.

Πάλι θα βρεθούν κάποιοι που θα θεωρήσουν ως υπερβολικά και αβάσιμα τα παραπάνω και πως οι Ισχυροί θα επιλέξουν πιο μεσοβέζικους τρόπους για να κινηθούν προκειμένου να ικανοποιήσουν όλα τα γούστα.

Δυστυχώς, τα ίδια τα γεγονότα τούς διαψεύδουν οικτρά.

θαρίστηκε στις συνειδήσεις των εξεγερμένων ανθρώπων, δεν συνήψε ουσιαστικούς δεσμούς με το ολικά απελευθερωμένο μέλλον, την αναρχία. Πάντως, ποτέ δεν είναι αργά…

Απόγονοι του Κατιλίνα

Όπως βλέπουμε, το πρόβλημα για τη Χρυσή Αυγή είναι ότι η υφαρπαγή θα γίνεται στο Λουξεμβούργο και όχι στην Αθήνα. Υπενθυμίζουμε, ότι η χιλιοτραγουδισμένη ΧΑ ψήφισε την τροπολογία για πώληση νησιών με τον εθνικιστικό φερετζέ, να μην έχει αντίρρηση ο υπουργός άμυνας.

Εδώ καταντάει απαραίτητη μια επισήμανση. Η ίδρυση του ΤΑΙΠΕΔ, στην οποία δεν είχε αντίρρηση, επί της ουσίας, κανένα κόμμα, εκτός από ορισμένες φωνασκίες για «ξεπουλήματα» προς οπαδική κατανάλωση, εξυπηρετούσε μια απαίτηση των Δανειστών με τρόπο ιδιαίτερα επωφελή για τα κόμματα (κυβερνητικά και αντιπολιτευτικά), αλλά και τις συνδικαλιστικές νομενκλατούρες τών υπό ξεπούλημα κρατικών εταιριών. Τα κόμματα και οι μηχανισμοί τους, που είχαν επίσημα ή άτυπα λόγο για τον διοικητή και το ΔΣ του ΤΑΙΠΕΔ, λειτουργούσαν ως ο **ενδιάμεσος κρίκος** ανάμεσα στα διάφορα παζάρια μεταξύ εγχώριων συμφερόντων και «φίλων επιχειρηματιών» και εξωχώριων ανταγωνιστών, με το αζημίωτο φυσικά. Η εμπειρία από τις πρώην ανατολικές και αφρικάνικες χώρες (με βάση τα μετέπειτα «σκάνδαλα»...), δείχνει ότι μέρισμα από την λεηλασία είθισται να απολαμβάνουν όλοι ανεξαιρέτως οι φύλαρχοι και τα κομματικά ταμεία, μεγάλων και μικρών κομμάτων, παλαιών ή νεόκοπων.

Μόνο έτσι μπορεί να εξηγηθεί η συνολική αδράνεια για αποκρατικοποιήσεις «μπιρ παρά», κατά το δή λεγόμενον μεγάλων οργανισμών, όπως ο ΟΛΠ, η ΔΕΗ, η Λάρκο, ο ΟΠΑΠ κτλ.

Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, τα κομματικά ταμεία στο παρελθόν γέμιζαν από τις διάφορες αναθέσεις έργων στο δημόσιο για εξοπλισμούς, τηλεπικοινωνίες, που με τη σειρά τους γέμιζαν με αποδεικτικό υλικό τα γερμανικά ανακριτικά γραφεία. Υλικό πολύτιμο για τους Ισχυρούς, που όποια ώρα ήθελαν μπορούσαν να αναδιατάξουν το πολιτικό σκηνικό με «σκάνδαλα χρηματισμού» και πολυποίκιλους εκβιασμούς.

Οι Μεγάλοι Παίκτες, δεν ενδιαφέρονται να βάλουν τάξη στα «κακώς κείμενα» του ελληνικού κράτους, να σώσουν την ελληνική οικονομία, να διορθώσουν τα «ελαττώματα» των Ελλήνων και άλλα τόσα ωραία που απαριθμεί η καθιερωμένη μυθοπλασία και οι επαγγελματίες προπαγανδιστές της.

Έχουν διακηρύξει δεκάδες φορές, ότι το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι **το οικόπεδο που λέγεται Ελλάδα, λόγω των γεωστρατηγικών και οικονομικών πλεονεκτημάτων και τίποτα περισσότερο**.

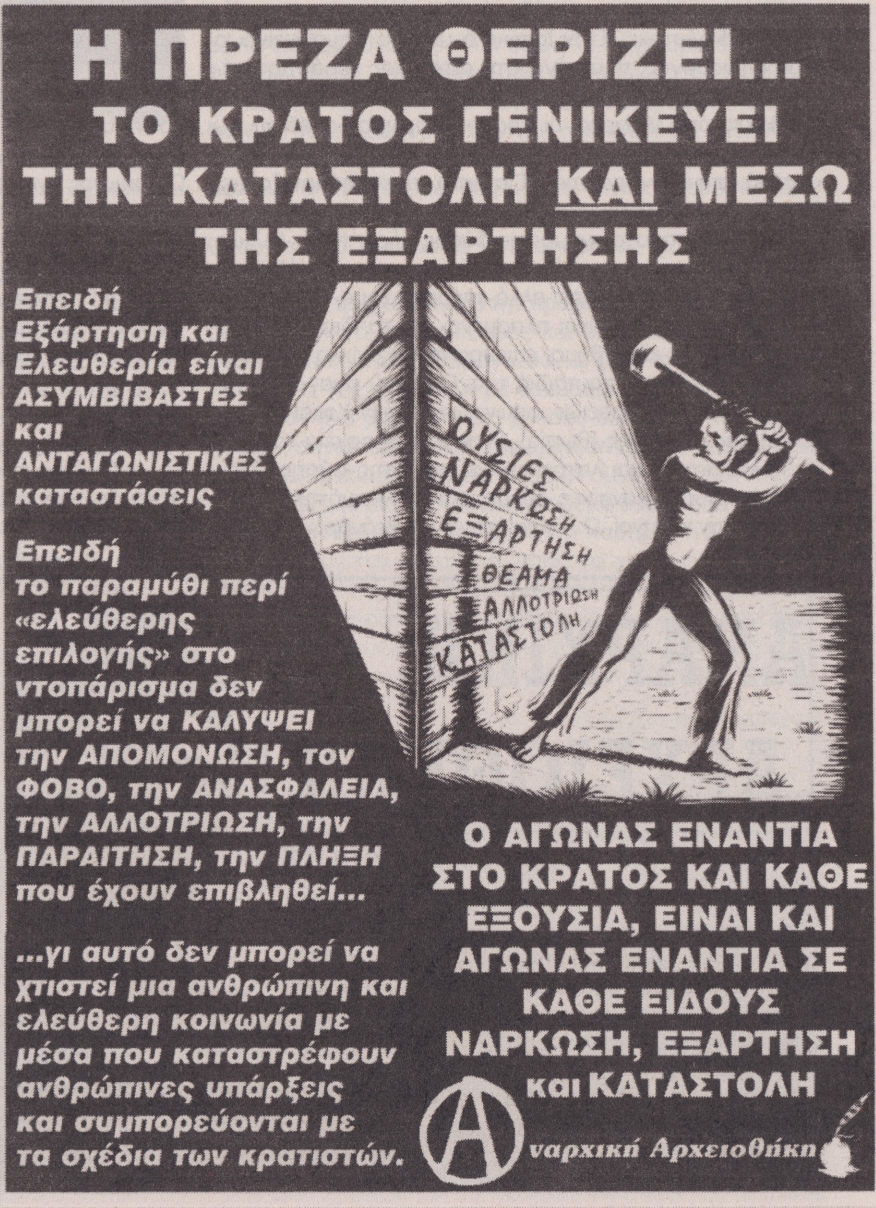
Ούτε τα κτίσματα των ντόπιων έχουν κάποια σπουδαία αξία γι' αυτούς (παρά τα θρυλούμενα για εξωπραγματικά real estate προγράμματα), ούτε οι υπάρχουσες υποδομές, κρατικές και ιδιωτικές, ούτε η ελληνική οικονομία στο συνολό της και τα «συγκριτικά» της πλεονεκτήματα, που την προορίζουν για «σκραπ». Δεν ενδιαφέρονται ούτε για το «πολύτιμο ανθρώπινο δυναμικό» που εγκαταλείπει την χώρα μαζικά, αφού μπορούν να κάνουν τη δουλειά τους με άλλους ρημαγμένους μετακινούμενους πληθυσμούς. Γνωρίζουν αυτό που γνωρίζει κάθε καλός τεχνοκράτης του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού, ότι **αυτό που έχει αξία είναι η γη**.

Ίσως μπορεί να απαντηθεί με μια κάποια αξιοπιστία το ερώτημα: *«Ως που θα πάει αυτή η κατάσταση;»* Ώσπου να κατοχυρώσουν οι σύγχρονοι δικαιούχοι τα δικαιώματά τους σ' αυτή τη γη, στη νέα περίοδο κυριαρχίας που οικοδομούν.

Πάλι θα βρεθούν κάποιοι που θα θεωρήσουν ως υπερβολικά και αβάσιμα τα παραπάνω και πως οι Ισχυροί θα επιλέξουν πιο μεσοβέζικους τρόπους για να κινηθούν προκειμένου να ικανοποιήσουν όλα τα γούστα.

Δυστυχώς, τα ίδια τα γεγονότα τούς διαψεύδουν οικτρά. Η ιστορία του ελλαδικού χώρου (και όχι μόνο) είναι μια ατέρμονη σειρά αιματηρών αγώνων ενάντια σε κατακτητές και στις συμμορίες τους, που δεν επεδίωκαν μόνο την συνολική υλική καταστροφή, αλλά το ολοκληρωτικό ξερίζωμα των ανθρώπων από τις εστίες τους. Η υπεράσπιση της γης και της πατρίδας υπήρξε η πρώτη και η ύστατη επαναστατική ιαχή στο δρόμο για την ελευθερία, μόνο που αυτή η ιαχή διακόπηκε· δεν ξεπεράστηκε, δεν ξεκαθαρίστηκε στις συνειδήσεις των εξεγερμένων ανθρώπων, δεν συνήψε ουσιαστικούς δεσμούς με το ολικά απελευθερωμένο μέλλον, την αναρχία. Πάντως, ποτέ δεν είναι αργά...

Απόγονοι του Κατιλίνα

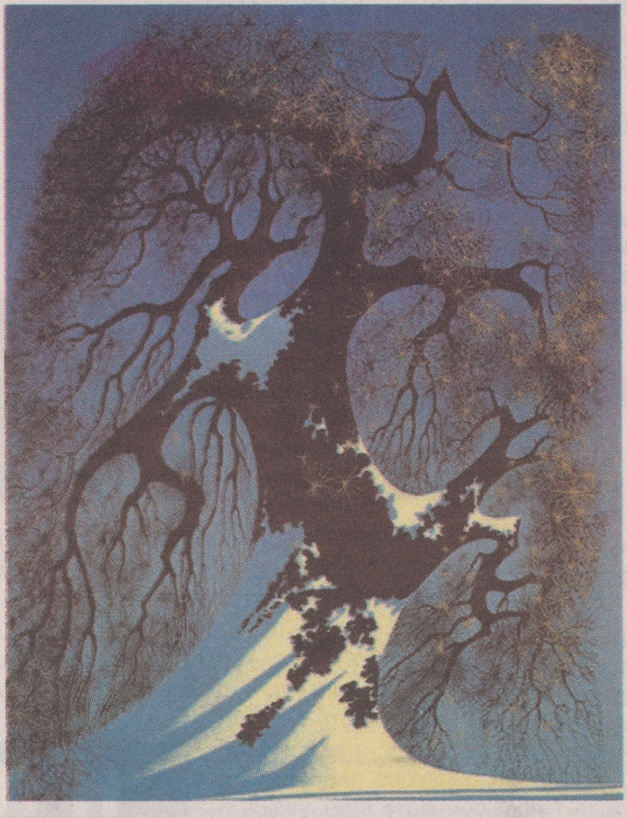
«Πολιτισμός είναι ένας φαλαινοθηρικός σταθμός,
όπου ο ξένος που κάνει τον περίπατό του
ανάμεσα σε άσπρα αετώματα
και παιδιά που παίζουν,
παρόλα αυτά,
με κάθε ανάσα που παίρνει αισθάνεται
την παρουσία του φονευμένου γίγαντα».

Tomas Tranströmer, Ελεγεία (από τα 17 Ποιήματα)

Οι ρίζες της αναρχίας εις το «χρυσούν γένος» (μέρος β΄)

Όλες οι μυθολογίες, στο ξεκίνημά τους, μιλούν για τη δημιουργία του κόσμου. Η απαρχή του κόσμου σε πολλούς λαούς έχει τα χαρακτηριστικά της «χρυσής εποχής» του Ησίοδου. Οι Βίκινγκ, οι Αιγύπτιοι, οι Κινέζοι, οι Ιάπωνες, οι 500 περίπου φυλές των Ινδιάνων της Αμερικής, συνέθεσαν τους δικούς τους μύθους για αυτή την εποχή, που περιλαμβάνει ευτυχισμένους ανθρώπους. Οι Αβορίγινες, που χαρακτηρίζουν την εποχή αυτή Ονειροχρόνο, της δίνουν μία αιώνια διάσταση, καθώς είναι κομμάτι του ονείρου, που βρίσκεται πάντα στο παρόν ή, όπως θα μπορούσε να πει κανείς καλύτερα, είναι άχρονο. Όπως λέει και ο Neil Phillip, «οι μύθοι είναι τα όνειρα της ανθρωπότητας». Σε λαούς, όπως οι Κινέζοι και οι Αιγύπτιοι, όπου είχε από νωρίς κυριαρχήσει η γεωργία, οι μύθοι έδιναν βάρος σε αυτήν, ενώ σε λαούς όπως οι Αβορίγινες, που ήταν κυνηγοί και τροφοσυλλέκτες, δίνουν γνώσεις για την επιβίωσή τους. Για τους Πολυνήσιους η ζωή, η πίστη και η γη συνδέονται στενά.

Στην Αίγυπτο, οι πρώτοι άνθρωποι δημιουργήθηκαν από τα δάκρυα του θεού Ρα, που είναι και ο δημιουργός του σύμπαντος. Στους σκανδιναβικούς μύθους οι άνθρωποι γεννήθηκαν από τον ιδρώτα του θεού, για αυτό ήταν φτιαγμένοι για μια ζωή γεμάτη μόχθο. Στην κινέζικη μυθολογία, τα αντιμαχόμενα στοιχεία, το Γιν και το Γιανγκ, βρίσκονταν μέσα σε ένα αβγό, που κάποια στιγμή έσπασε[1] και βγήκε από αυτό ο Παν-κου, ένα τριχωτό, δυνατό πλάσμα που κρατούσε σε απόσταση αυτά τα αντιμαχόμενα στοιχεία. Σύμφωνα με κάποιες εκδοχές, ο κόσμος έγινε από τα μέλη του σώματός του που διασκορπίστηκαν και οι άνθρωποι έγιναν από τους ψύλλους του. Σύμφωνα με άλλες παραλλαγές, ο Πανκου, αφού ταξίδεψε στον κόσμο με τα τέσσερα ζώα του (τον δράκο, τη χελώνα, το μονόκερο και τον φοίνικα), έδωσε σχήμα στο σύμπαν με σφυρί και καλέμι. Έμαθε στους πρώτους ανθρώπους τα πάντα για τον ήλιο, το φεγγάρι, τα αστέρια και μόλις τους μετέδωσε τη σοφία του για τον κόσμο, εξαφανίστηκε. Στον Ιαπωνικό μύθο ο Καμούι είναι ο θεός δημιουργός, που πάνω στη ράχη μιας τεράστιας πέστροφας έφτιαξε τον κόσμο, ο οποίος πριν ήταν ένα απέραντο βαλτοτόπι. Μάλιστα, οι πρώτοι άνθρωποι, οι Αϊνού, εί-

κατέβηκε από τον ουρανό στη γη, για να διδάξει στους ανθρώπους να κυνηγούν, να ψαρεύουν και να κάνουν διά-

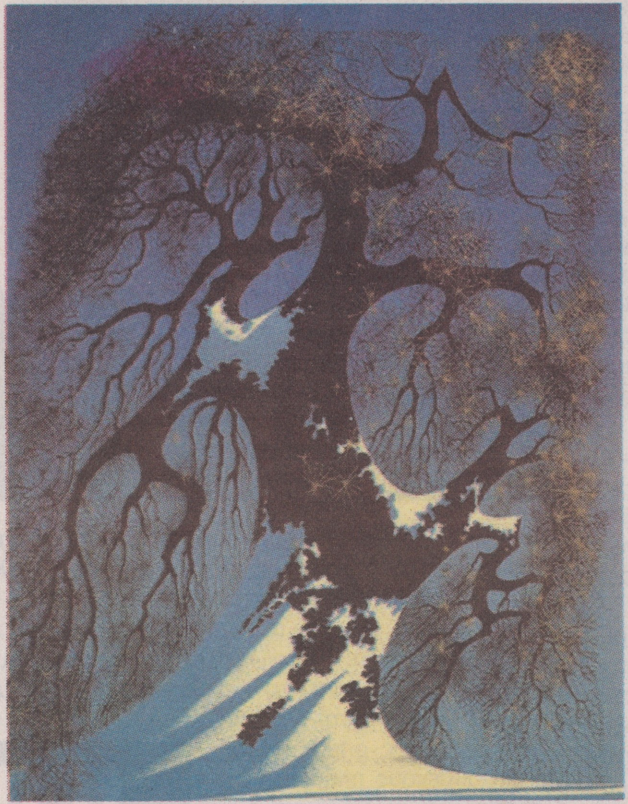
σοί ζώα ή μισοφτιαγμένοι άνθρωποι. Με πέτρινα μεγάλα μαχαίρια (εργαλεία ζωής) έδωσαν σχήμα στους ασχημάτιστους ακόμα ανθρώπους και τους ζωντάνεψαν. Κάθε άνδρας ή γυναίκα προήλθε από κάποιο φυτό ή ζώο. Όταν τέλειωσαν το έργο τους, οι πρόγονοι ξανακοιμήθηκαν ή έγιναν βράχια και δέντρα. Όλα αυτά συνέβησαν στον Ονειροχρόνο, που δε βρίσκεται μόνο στο μακρινό παρελθόν, αλλά είναι το αιώνιο τώρα. Μπορεί να επιστρέψει ανάμεσα σε δύο διαδοχικούς χτύπους της καρδιάς. Το ζήτημα του Ονειροχρόνου έχει θεμελιώδη αξία για τους Αβορίγινες, μιας και αυτό ορίζει το πριν, το τώρα και το ύστερα σε έναν αόρατο άξονα. Και εκεί, στον άξονα αυτόν, το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον, σαν τρία ζωηρά παιδιά, κρατιούνται απ' τα χέρια και στροβιλίζονται με τέτοια ταχύτητα, που είναι αδύνατον να ξεχωρίσει κανείς αν είναι πέρσι, φέτος ή μετά από χίλιους αιώνες. Η ιστορία αυτοκαταργείται και η μνήμη παίρνει επιπλέον ζωή μέσα από έναν ατέλειωτο χορό. Και στο μέσο του χορευτικού κύκλου θα υπάρχει πάντα το δικό τους «χρυσούν γένος» να τους περιμένει, όσο και αν τους έχει τσακίσει η λαίλαπα του πολιτισμού.

Στην περσική μυθολογία συναντάμε τον Αχούρα Μάζντα, που ζούσε στο φως και τον δίδυμο αδερφό του, τον Αριμάν, που ζούσε στο σκοτάδι. Ο πρώτος δημιούργησε τον χρόνο και έτσι και τον κόσμο. Έφερε τις ηλιόλουστες μέρες, τις φάσεις της σελήνης, τα καιρικά φαινόμενα και τον Αγαθό Νου στους ανθρώπους, που τους ωθούσε στο καλό και στη αγάπη. Ο Αριμάν απείλησε τον αδερφό του με οργή και μίσος και ο Αχούρα Μάζντα τον έστειλε πίσω στα σκοτάδια του. Από το φως του έφτιαξε τον πρώτο άνθρωπο, τον Γκάγιομαρτ. Σε άλλη μια μυθολογία λοιπόν, ο πρώτος άνθρω-

(μέρος β΄)

Ο παρχή του κόσμου σε πολλούς λαούς έχει τα χαρακτηριστικά της «χρυσής εποχής» του Ησίοδου. Οι Βίκινγκ, οι Αιγύπτιοι, οι Κινέζοι, οι Ιάπωνες, οι 500 περίπου φυλές των Ινδιάνων της Αμερικής, συνέθεσαν τους δικούς τους μύθους για αυτή την εποχή, που περιλαμβάνει ευτυχισμένους ανθρώπους. Οι Αβορίγινες, που χαρακτηρίζουν την εποχή αυτή Ονειροχρόνο, της δίνουν μία αιώνια διάσταση, καθώς είναι κομμάτι του ονείρου, που βρίσκεται πάντα στο παρόν ή, όπως θα μπορούσε να πει κανείς καλύτερα, είναι άχρονο. Όπως λέει και ο Neil Phillip, «οι μύθοι είναι τα όνειρα της ανθρωπότητας». Σε λαούς, όπως οι Κινέζοι και οι Αιγύπτιοι, όπου είχε από νωρίς κυριαρχήσει η γεωργία, οι μύθοι έδιναν βάρος σε αυτήν, ενώ σε λαούς όπως οι Αβορίγινες, που ήταν κυνηγοί και τροφοσυλλέκτες, δίνουν γνώσεις για την επιβίωσή τους. Για τους Πολυνήσιους η ζωή, η πίστη και η γη συνδέονται στενά.

Στην Αίγυπτο, οι πρώτοι άνθρωποι δημιουργήθηκαν από τα δάκρυα του θεού Ρα, που είναι και ο δημιουργός του σύμπαντος. Στους σκανδιναβικούς μύθους οι άνθρωποι γεννήθηκαν από τον ιδρώτα του θεού, για αυτό ήταν φτιαγμένοι για μια ζωή γεμάτη μόχθο. Στην κινέζικη μυθολογία, τα αντιμαχόμενα στοιχεία, το Γιν και το Γιανγκ, βρίσκονταν μέσα σε ένα αβγό, που κάποια στιγμή έσπασε[1] και βγήκε από αυτό ο Παν-κου, ένα τριχωτό, δυνατό πλάσμα που κρατούσε σε απόσταση αυτά τα αντιμαχόμενα στοιχεία. Σύμφωνα με κάποιες εκδοχές, ο κόσμος έγινε από τα μέλη του σώματός του που διασκορπίστηκαν και οι άνθρωποι έγιναν από τους ψύλλους του. Σύμφωνα με άλλες παραλλαγές, ο Παν-κου, αφού ταξίδεψε στον κόσμο με τα τέσσερα ζώα του (τον δράκο, τη χελώνα, το μονόκερο και τον φοίνικα), έδωσε σχήμα στο σύμπαν με σφυρί και καλέμι. Έμαθε στους πρώτους ανθρώπους τα πάντα για τον ήλιο, το φεγγάρι, τα αστέρια και μόλις τους μετέδωσε τη σοφία του για τον κόσμο, εξαφανίστηκε. Στον Ιαπωνικό μύθο ο Καμούι είναι ο θεός δημιουργός, που πάνω στη ράχη μιας τεράστιας πέστροφας έφτιαξε τον κόσμο, ο οποίος πριν ήταν ένα απέραντο βαλτοτόπι. Μάλιστα, οι πρώτοι άνθρωποι, οι Αϊνού, είχαν σώμα από χώμα, μαλλιά από φυτό στελλαρία και ραχοκοκαλιά από κλωνάρια ιτιάς. Για αυτό και καμπουριάζουμε, όταν γερνάμε. Βλέπουμε ότι θεωρούσαν το ανθρώπινο σώμα ως αναπόσπαστο τμήμα της φύσης γύρω τους. Αλλιώς για ποιον λόγο να σκαρφίζονταν τέτοιες ιστορίες; Η φύση όμως δεν ήταν μόνο γύρω αλλά και μέσα τους. Για τον λόγο αυτό ένιωθαν ότι είναι πλασμένοι απ' τα ίδια υλικά. Το πέλμα τους, σε κάθε βήμα, επικύρωνε μια αιώνια σχέση ανάμεσα στην Γη και τα παιδιά της. Οι Αϊνού είναι οι ιθαγενείς κάτοικοι των βόρειων ιαπωνικών νησιών Χοκάιντο (Ιαπωνία) και Σαχαλίνης (Ρωσία). Η αρχαία θρησκεία τους είναι πολυθεϊστική και λατρεύει πνεύματα της φύσης. Στην κοινωνία τους οι γυναίκες οργάνωναν την κοινότητα και οι άνδρες ήταν κυνηγοί. Ο Αϊοίνα ήταν ένας θεάνθρωπος, που

κατέβηκε από τον ουρανό στη γη, για να διδάξει στους ανθρώπους να κυνηγούν, να μαγειρεύουν και να κάνουν διάφορα άλλα πράγματα και τέλος επέστρεψε στον ουρανό. Οι Ιάπωνες αναπολούν την Αγνή Χώρα, τους Αιώνιους Κήπους, στο τέλος του δρόμου της θλίψης και επιθυμούν να επιστρέψουν σε αυτήν.

Πριν την απαρχή του κόσμου, στη μυθολογία των Αβορίγινων, η Γη ήταν μια γυμνή πεδιάδα, όπου όλα ήταν σκοτεινά, χωρίς ζωή και θάνατο. Ο ήλιος, το φεγγάρι και τα αστέρια κοιμούνταν κάτω από τη γη, όπως και οι προαιώνιοι πρόγονοι. Η ίδια η αιωνιότητά τους τούς ξύπνησε κάποια στιγμή και ξεπρόβαλαν στην επιφάνεια. Στην αρχή περιπλανήθηκαν με τη μορφή διαφόρων ζώων. Δύο από αυτούς ήταν οι Ουγκαμπίκουλα, που δημιουργήθηκαν από το τίποτε και άρχισαν κι αυτοί να περιπλανιούνται στον κόσμο. Στο δρόμο τους έβρισκαν πλάσματα που ήταν μισοί φυτά και μισοί ζώα ή μισοφτιαγμένοι άνθρωποι. Με πέτρινα μεγάλα μαχαίρια (εργαλεία ζωής) έδωσαν σχήμα στους ασχημάτιστους ακόμα ανθρώπους και τους ζωντάνεψαν. Κάθε άνδρας ή γυναίκα προήλθε από κάποιο φυτό ή ζώο. Όταν τέλειωσαν το έργο τους, οι πρόγονοι ξανακοιμήθηκαν ή έγιναν βράχια και δέντρα. Όλα αυτά συνέβησαν στον Ονειροχρόνο, που δε βρίσκεται μόνο στο μακρινό παρελθόν, αλλά είναι το αιώνιο τώρα. Μπορεί να επιστρέψει ανάμεσα σε δύο διαδοχικούς χτύπους της καρδιάς. Το ζήτημα του Ονειροχρόνου έχει θεμελιώδη αξία για τους Αβορίγινες, μιας και αυτό ορίζει το πριν, το τώρα και το ύστερα σε έναν αόρατο άξονα. Και εκεί, στον άξονα αυτόν, το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον, σαν τρία ζωηρά παιδιά, κρατιούνται απ' τα χέρια και στροβιλίζονται με τέτοια ταχύτητα, που είναι αδύνατον να ξεχωρίσει κανείς αν είναι πέρσι, φέτος ή μετά από χίλιους αιώνες. Η ιστορία αυτοκαταργείται και η μνήμη παίρνει επιπλέον ζωή μέσα από έναν ατέλειωτο χορό. Και στο μέσο του χορευτικού κύκλου θα υπάρχει πάντα το δικό τους «χρυσούν γένος» να τους περιμένει, όσο και αν τους έχει τσακίσει η λαίλαπα του πολιτισμού.

Στην περσική μυθολογία συναντάμε τον Αχούρα Μάζντα, που ζούσε στο φως και τον δίδυμο αδερφό του, τον Αριμάν, που ζούσε στο σκοτάδι. Ο πρώτος δημιούργησε τον χρόνο και έτσι και τον κόσμο. Έφερε τις ηλιόλουστες μέρες, τις φάσεις της σελήνης, τα καιρικά φαινόμενα και τον Αγαθό Νου στους ανθρώπους, που τους ωθούσε στο καλό και στη αγάπη. Ο Αριμάν απείλησε τον αδερφό του με οργή και μίσος και ο Αχούρα Μάζντα τον έστειλε πίσω στα σκοτάδια του. Από το φως του έφτιαξε τον πρώτο άνθρωπο, τον Γκάγιομαρτ. Σε άλλη μια μυθολογία λοιπόν, ο πρώτος άνθρωπος παρουσιάζεται φύσει καλός, γέννημα φωτός. Αυτό έρχεται σε σύμπνοια, θα λέγαμε, με την αναρχική άποψη του Κροπότκιν για τον άνθρωπο, αλλά και το πώς η καλοσύνη του διαφθείρεται συνεχώς μέσα στο κράτος. Τα πρώτα 3.000 χρόνια ο Γκάγιομαρτ στοχαζόταν μόνο με ευλάβεια τη σοφία του δημιουργού του και την τελειότητα του γήινου παραδείσου που είχε φτιάξει και φρόντιζε τη φωτιά του. Ωστόσο, ο Αριμάν επέστρεψε και έφερε πολλά δεινά: λαγνεία, πείνα, αρρώστια, πόνο και θάνατο, μολύνοντας ό,τι άγγιζε. Ο Αχούρα Μάζντα, για να περιορίσει τον αδερφό του, τον παγίδευσε μέσα στον κόσμο. Έτσι, ο Αριμάν έκανε κακό μέχρι το τέλος του χρόνου. Έφερε ξηρασία, που ο Αχούρα Μάζντα την αντιμετώπισε με άφθονη βροχή. Η βροχή γονιμοποίησε το σπέρμα του Γκάγιομαρτ και έφερε το

σα σε ένα αβγό, που κάποια στιγμή έσπασε[1] και βγήκε από αυτό ο Παν-κου, ένα τριχωτό, δυνατό πλάσμα που κρατούσε σε απόσταση αυτά τα αντιμαχόμενα στοιχεία. Σύμφωνα με κάποιες εκδοχές, ο κόσμος έγινε από τα μέλη του σώματός του που διασκορπίστηκαν και οι άνθρωποι έγιναν από τους ψύλλους του. Σύμφωνα με άλλες παραλλαγές, ο Παν-κου, αφού ταξίδεψε στον κόσμο με τα τέσσερα ζώα του (τον δράκο, τη χελώνα, το μονόκερο και τον φοίνικα), έδωσε σχήμα στο σύμπαν με σφυρί και καλέμι. Έμαθε στους πρώτους ανθρώπους τα πάντα για τον ήλιο, το φεγγάρι, τα αστέρια και μόλις τους μετέδωσε τη σοφία του για τον κόσμο, εξαφανίστηκε. Στον Ιαπωνικό μύθο ο Καμούι είναι ο θεός δημιουργός, που πάνω στη ράχη μιας τεράστιας πέστροφας έφτιαξε τον κόσμο, ο οποίος πριν ήταν ένα απέραντο βαλτοτόπι. Μάλιστα, οι πρώτοι άνθρωποι, οι Αϊνού, είχαν σώμα από χώμα, μαλλιά από φυτό στελλαρία και ραχοκοκαλιά από κλωνάρια ιτιάς. Για αυτό και καμπουριάζουμε, όταν γερνάμε. Βλέπουμε ότι θεωρούσαν το ανθρώπινο σώμα ως αναπόσπαστο τμήμα της φύσης γύρω τους. Αλλιώς για ποιον λόγο να σκαρφίζονταν τέτοιες ιστορίες; Η φύση όμως δεν ήταν μόνο γύρω αλλά και μέσα τους. Για τον λόγο αυτό ένιωθαν ότι είναι πλασμένοι απ' τα ίδια υλικά. Το πέλμα τους, σε κάθε βήμα, επικύρωνε μια αιώνια σχέση ανάμεσα στην Γη και τα παιδιά της. Οι Αϊνού είναι οι ιθαγενείς κάτοικοι των βόρειων ιαπωνικών νησιών Χοκάιντο (Ιαπωνία) και Σαχαλίνης (Ρωσία). Η αρχαία θρησκεία τους είναι πολυθεϊστική και λατρεύει πνεύματα της φύσης. Στην κοινωνία τους οι γυναίκες οργάνωναν την κοινότητα και οι άνδρες ήταν κυνηγοί. Ο Αϊοΐνα ήταν ένας θεάνθρωπος, που

κατέβηκε από τον ουρανό στη γη, για να διδάξει στους ανθρώπους να κυνηγούν, να μαγειρεύουν και να κάνουν διάφορα άλλα πράγματα και τέλος επέστρεψε στον ουρανό. Οι Ιάπωνες αναπολούν την Αγνή Χώρα, τους Αιώνιους Κήπους, στο τέλος του δρόμου της θλίψης και επιθυμούν να επιστρέψουν σε αυτήν.

Πριν την απαρχή του κόσμου, στη μυθολογία των Αβορίγινων, η Γη ήταν μια γυμνή πεδιάδα, όπου όλα ήταν σκοτεινά, χωρίς ζωή και θάνατο. Ο ήλιος, το φεγγάρι και τα αστέρια κοιμούνταν κάτω από τη γη, όπως και οι προαιώνιοι πρόγονοι. Η ίδια η αιωνιότητά τους τούς ξύπνησε κάποια στιγμή και ξεπρόβαλαν στην επιφάνεια. Στην αρχή περιπλανήθηκαν με τη μορφή διαφόρων ζώων. Δύο από αυτούς ήταν οι Ουνγκαμπίκουλα, που δημιουργήθηκαν από το τίποτε και άρχισαν κι αυτοί να περιπλανιούνται στον κόσμο. Στο δρόμο τους έβρισκαν πλάσματα που ήταν μισοί φυτά και μι-

χίλιους αιώνες. Η ιστορία αυτοκαταργείται και η μνήμη παίρνει επιπλέον ζωή μέσα από έναν ατέλειωτο χορό. Και στο μέσο του χορευτικού κύκλου θα υπάρχει πάντα το δικό τους «χρυσούν γένος» να τους περιμένει, όσο και αν τους έχει τσακίσει η λαίλαπα του πολιτισμού.

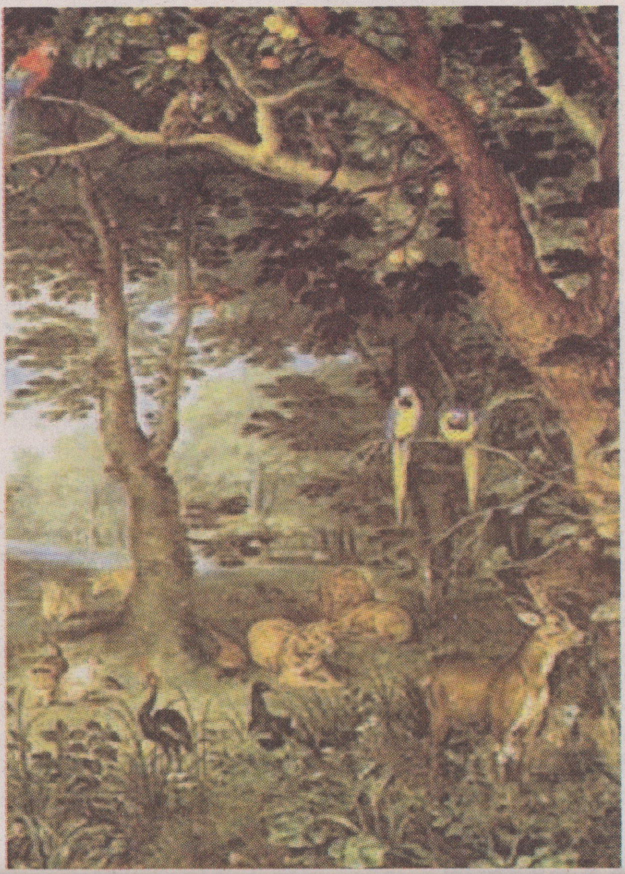
Στην περσική μυθολογία συναντάμε τον Αχούρα Μάζντα, που ζούσε στο φως και τον δίδυμο αδερφό του, τον Αριμάν, που ζούσε στο σκοτάδι. Ο πρώτος δημιούργησε τον χρόνο και έτσι και τον κόσμο. Έφερε τις ηλιόλουστες μέρες, τις φάσεις της σελήνης, τα καιρικά φαινόμενα και τον Αγαθό Νου στους ανθρώπους, που τους ωθούσε στο καλό και στη αγάπη. Ο Αριμάν απείλησε τον αδερφό του με οργή και μίσος και ο Αχούρα Μάζντα τον έστειλε πίσω στα σκοτάδια του. Από το φώς του έφτιαξε τον πρώτο άνθρωπο, τον Γκάγιομαρτ. Σε άλλη μια μυθολογία λοιπόν, ο πρώτος άνθρωπος παρουσιάζεται φύσει καλός, γέννημα φωτός. Αυτό έρχεται σε σύμπνοια, θα λέγαμε, με την αναρχική άποψη του Κροπότκιν για τον άνθρωπο, αλλά και το πώς η καλοσύνη του διαφθείρεται συνεχώς μέσα στο κράτος. Τα πρώτα 3.000 χρόνια ο Γκάγιομαρτ στοχαζόταν μόνο με ευλάβεια τη σοφία του δημιουργού του και την τελειότητα του γήινου παραδείσου που είχε φτιάξει και φρόντιζε τη φωτιά του. Ωστόσο, ο Αριμάν επέστρεψε και έφερε πολλά δεινά: λαγνεία, πείνα, αρρώστια, πόνο και θάνατο, μολύνοντας ό,τι άγγιζε. Ο Αχούρα Μάζντα, για να περιορίσει τον αδερφό του, τον παγίδευσε μέσα στον κόσμο. Έτσι, ο Αριμάν έκανε κακό μέχρι το τέλος του χρόνου. Έφερε ξηρασία, που ο Αχούρα Μάζντα την αντιμετώπισε με άφθονη βροχή. Η βροχή γονιμοποίησε το σπέρμα του Γκάγιομαρτ και έφερε το

πρώτο ανδρόγυνο, την Μασιόι και τον Μασία, που ήταν προπάτορες όλων. Στην αρχή οι πρωτόπλαστοι τιμούσαν τον Αχούρα Μάζντα για την ομορφιά και την αφθονία της δημιουργίας, αλλά μετά, όταν ο Αχούρα Μάζντα τους άφησε να επιλέξουν μόνοι τους ανάμεσα στο καλό και το κακό, παραπλανήθηκαν και άρχισαν να λατρεύουν τον Αριμάν. Σύμφωνα με το μύθο, όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται καλοί και ο Αχούρα Μάζντα έκανε όμορφη τη γη, φρόντισε κάθε λαός να αγαπά τη γη του, να λαχταρά το καλό και το φωτεινό, αλλά ο Αριμάν διέφθειρε τους ανθρώπους. Βλέπουμε εδώ, αλλά σχεδόν και σε κάθε αναφορά στον Αριμάν, μια συνάφεια ακόμη και μια ταύτιση αυτού του μυθικού προσώπου με τα δεινά που έφερε ο πολιτισμός στις απολίτιστες φυλές, που ζούσαν στα γεωγραφικά όρια της μετέπειτα Περσικής αυτοκρατορίας. Υπάρχει όμως και ο μύθος της αναγέννησης του κόσμου, που πεθαίνει και ξαναγεννιέται. Στο νέο κόσμο οι άνθρωποι θα καταφέρουν να νικήσουν τις ανάγκες και τις αμαρτίες[2] που τους έστειλε ο Αριμάν και θα γίνουν αθάνατοι. Σε αυτό το μύθο εντοπίζουμε και στοιχεία από την ιουδαϊκή κοσμοθεωρία, όπου το καλό και το κακό είναι διαχωρισμένα και η πτώση των ανθρώπων οφείλεται στις αμαρτίες τους.

Οι Μόντοκ, μία μικρή φυλή που ζούσε μέχρι το 1864 στα σύνορα Καλιφόρνιας και Όρεγκον, πίστευαν ότι δημιουργός τους ήταν ο Κουμούς, ο Γέροντας των Αρχαίων. Αυτός έσπειρε σπόρους στη γη και ζήτησε από τα βουνά, τους λόφους, τα ποτάμια και τις πηγές να τους φροντίζουν παντοτινά. Ο Κουμούς δεν πεθαίνει ποτέ, γιατί ο λαμπερός δίσκος που φέρνει στην πλάτη του τον ξαναφέρνει στη ζωή. Βρίσκεται στον ουρανό, αλλά κάποτε κατοικούσε στη γη. Περιπλανήθηκε κι αυτός στον κόσμο και βρήκε ένα κοριτσάκι, που το πήγε στο μέρος που ζούσε αρχικά και του έραψε 12 φορέματα για κάθε φάση της ζωής του. Όταν έβαλε το δέκατο φόρεμα, που ήταν νεκρικό, πήγε στον κόσμο των νεκρών και ο Κουμούς την ακολούθησε. Ο κόσμος των νεκρών είχε πάρα πολλά πνεύματα και ήταν όμορφος. Κάποια στιγμή ο Κουμούς αποφάσισε να γυρίσει στη γη και να τη γεμίσει ανθρώπους. Έσπειρε κόκκαλα που ανέσυρε από μια σπηλιά και έτσι φύτρωσαν φυλές. Μία από αυτές ήταν και οι Μόντοκ, μια μικρή φυλή που θα είχε πολλούς εχθρούς, όμως θα ήταν πιο γενναία από όλους, σύμφωνα με την παράδοσή τους. Έπειτα, πήγε και κατοίκησε στον ουρανό.

Πάλι βλέπουμε έναν επίγειο παράδεισο, που έχει να κάνει με το θάνατο και την αναγέννηση της φύσης, ο οποίος κατόπιν εξορίζεται στον ουρανό. Είναι χαρακτηριστικό, επίσης, ότι οι δημιουργοί του κόσμου τον διατρέχουν, δεν εκκινούν από ένα μέρος. Φυσικά, όλα αυτά έμοιαζαν στα μάτια των ιεραποστόλων ως βλάσφημες μαγγανείες. Έπρεπε ασυζητητί να ξεριζωθούν απ' την συνείδηση των Μόντοκ και να ριχθούν στο πυρ το εξώτερον και ακόμη παραπέρα. Αυ-ν ταν στο όνομα του, σίγουρα θα προτιμούσε να ασχοληθεί περισσότερο με την ξυλουργική και πολύ λιγότερο με τις φιλοσοφικές του διδασκαλίες και μεταφυσικές του αναζητήσεις. Ή ακόμη καλύτερα, εκτός απ' τους πάγκους πέριξ του ναού, θα άνοιγε και καμία «άσπιλη» κεφαλή με το ραβδί του. Άξιος, λοιπόν, ο μισθός τους και όσα βέβαια κατάφεραν να ληστέψουν με το σταυρό (πάντα) ανά χείρας...

Σε μια σειρά ιρλανδικών μύθων, όπου περιγράφονται οι περιπέτειες του ήρωα Μπραν στα μαγικά νησιά, που λέγονταν αλλιώς και «ο Άλλος Κόσμος» (βρισκόταν κάπου δυτικά, πέρα από τον Ατλαντικό), ο ήρωας φτάνει μαζί με τους συντρόφους του πρώτα στο Νησί της Χαράς, όπου όλοι οι κάτοικοί του ζουν εκεί ευτυχισμένοι και συνεχώς γελούν. Μάλιστα, προσωρινά αφήνει έναν από τους συντρόφους του εκεί και όταν αυτός επιστρέφει, ξεχνάει τι ήταν αυτό που τον έκανε να γελά, όσο βρισκόταν στο Νησί της Χαράς. Είναι σα να άφησε πίσω του το μυστικό της καθαρής ύπαρξης, του ολοκληρωμένου ανθρώπου που επέστρεψε στον πολιτισμό. Σε έναν ιρλανδέζικο μύθο συναντάμε την χώρα

πος των ξωτικών. Τα μυθικά αυτά πλάσματα, πρωταγωνιστές ακόμη και σήμερα στη φαντασία μικρών και μεγάλων παιδιών, ζούσαν σε μια «πραγματικότητα» όπου ο χρόνος δεν είχε και ιδιαίτερη σημασία. Ζούσαν για ένα αιώνιο τώρα. Και αυτό έγινε το μαγικό τους κλειδί που ξεκλείδωνε την ανθρώπινη ολότητα τους. Είχε δίκιο ο Μπακούνιν όταν στο «Θεός και Κράτος» έγραφε πως ο θεός είναι η ουράνια αφαίρεση, το ανθρώπινο είδωλο αντεστραμμένο και μεγεθυμένο. Είναι όμως αυτό απαραίτητα κακό ή μήπως πρέπει να γίνει μια διάκριση ανάμεσα στο τι εκφράζει το αντεστραμμένο και μεγεθυμένο είδωλο του πολιτισμένου και τι του απολίτιστου ανθρώπου; Είναι εντελώς διαφορετικό για ένα ανθρώπινο πλάσμα, όταν η μεταφυσική ή αν θέλετε η ουράνια αφαίρεσή του είναι ένας κόσμος καλοκάγαθων ξωτικών[3] και μιλάμε σίγουρα για κάτι άλλο, όταν η μεταφυσική γίνεται μίσος, τυφλή υποταγή και δόγμα. Εκεί γεννιέται η εξουσία που με την σειρά της δίνει την σκυτάλη στον κρατισμό. Το ζήτημα πάντως είναι ευρύ και είναι αδύνατον να αναπτυχθεί σε λίγες γραμμές. Είναι όμως σημαντικό να το ανακινούμε με κάθε ευκαιρία.

Σε ένα μύθο της Ινδονησίας, περιγράφεται η περιπέτεια πέντε αδερφών (τρία αγόρια και δύο κορίτσια), που ζουν στον ουράνιο κόσμο. Εξ αιτίας μίας φάρσας που σκαρώνει ο ένας αδερφός στον άλλο, ανακαλύπτουν άθελά τους, μετά από πολύ βαθύ σκάψιμο, τον κάτω κόσμο. Στην αρχή φοβούνται και στέλνουν το σκύλο τους, δεμένο με ένα σκοινί στον πάτο του λάκκου, για να εξερευνήσουν τι βρίσκεται εκεί. Όταν ο σκύλος επιστρέφει, έχει άμμο στα πόδια. Η περιέργειά τους υπερισχύει και αποφασίζουν όλοι μαζί πια (εκτός μιας αδερφής τους), συνοδευόμενος ο καθένας από ένα σκύλο, να κατέβουν στον κάτω κόσμο. Όμως τελικά εγκλωβίστηκαν για πάντα στον κάτω κόσμο, ο οποίος έγινε ο κόσμος που ζούμε τώρα. Η αδερφή τους, που μένει πίσω στον ουράνιο κόσμο, συμβολίζει την ελπίδα της επιστροφής στην ευτυχία που ζούσαν πρωτύτερα. Προφανώς και ο μύθος αυτός εκφράζει, μέσα από μια αλληγορία, την «πτώση» του ανθρώπινου γένους απ' την κατάσταση της ελεύθερης κοινότητας στην ατέλειωτη θλίψη του πολιτισμού. Ο κόσμος που ζούμε είναι μια κάθοδος. Μάλιστα, δε φαίνεται άνευ σημασίας το ότι ο καθένας συνοδευόταν από έναν σκύλο, το ζώο που εξημέρωσε ο άνθρωπος για να του χρησιμεύει ως φύλακας. Η εξημέρωση που ενέχει την υποδούλωση της φύσης τον έδιωξε από τον παράδεισο, όπου όλοι ήταν μέρος ενός κοινού σώματος, της φύσης.

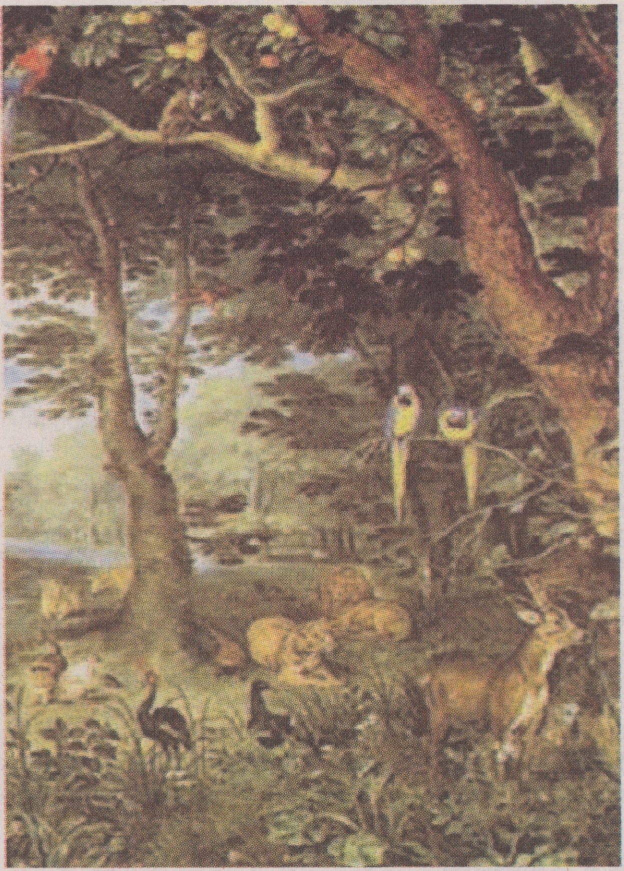
Υπάρχει όμως και η μυθολογία, που προβλέπει το τέλος του παλιού κόσμου και την αναγέννηση ενός νέου, ανανεωμένου, κοντά στη φύση. Η σκανδιναβική μυθολογία προβλέπει το τέλος του κόσμου των θεών, το Ράγκναρεκ (το λυκόφως των θεών), στην εποχή του τσεκουριού, του σπαθιού, του ανέμου και του λύκου[4]. Όλα θα καταστραφούν και ο αδερφός θα στραφεί εναντίον του αδερφού. Θα ακολουθή-

ανάγκες και τις αμαρτίες[2] που τους έστειλε ο Αριμάν και θα γίνουν αθάνατοι. Σε αυτό το μύθο εντοπίζουμε και στοιχεία από την ιουδαϊκή κοσμοθεωρία, όπου το καλό και το κακό είναι διαχωρισμένα και η πτώση των ανθρώπων οφείλεται στις αμαρτίες τους.

Οι Μόντοκ, μία μικρή φυλή που ζούσε μέχρι το 1864 στα σύνορα Καλιφόρνιας και Όρεγκον, πίστευαν ότι δημιουργός τους ήταν ο Κουμούς, ο Γέροντας των Αρχαίων. Αυτός έσπειρε σπόρους στη γη και ζήτησε από τα βουνά, τους λόφους, τα ποτάμια και τις πηγές να τους φροντίζουν παντοτινά. Ο Κουμούς δεν πεθαίνει ποτέ, γιατί ο λαμπερός δίσκος που φέρνει στην πλάτη του τον ξαναφέρνει στη ζωή. Βρίσκεται στον ουρανό, αλλά κάποτε κατοικούσε στη γη. Περιπλανήθηκε κι αυτός στον κόσμο και βρήκε ένα κοριτσάκι, που το πήγε στο μέρος που ζούσε αρχικά και του έραψε 12 φορέματα για κάθε φάση της ζωής του. Όταν έβαλε το δέκατο φόρεμα, που ήταν νεκρικό, πήγε στον κόσμο των νεκρών και ο Κουμούς την ακολούθησε. Ο κόσμος των νεκρών είχε πάρα πολλά πνεύματα και ήταν όμορφος. Κάποια στιγμή ο Κουμούς αποφάσισε να γυρίσει στη γη και να τη γεμίσει ανθρώπους. Έσπειρε κόκκαλα που ανέσυρε από μια σπηλιά και έτσι φύτρωσαν φυλές. Μία από αυτές ήταν και οι Μόντοκ, μια μικρή φυλή που θα είχε πολλούς εχθρούς, όμως θα ήταν πιο γενναία από όλους, σύμφωνα με την παράδοσή τους. Έπειτα, πήγε και κατοίκησε στον ουρανό.

Πάλι βλέπουμε έναν επίγειο παράδεισο, που έχει να κάνει με το θάνατο και την αναγέννηση της φύσης, ο οποίος κατόπιν εξορίζεται στον ουρανό. Είναι χαρακτηριστικό, επίσης, ότι οι δημιουργοί του κόσμου τον διατρέχουν, δεν εκκινούν από ένα μέρος. Φυσικά, όλα αυτά έμοιαζαν στα μάτια των ιεραποστόλων ως βλάσφημες μαγγανείες. Έπρεπε ασυζητητί να ξεριζωθούν απ' την συνείδηση των Μόντοκ και να ριχθούν στο πυρ το εξώτερον και ακόμη παραπέρα. Αυτοί οι αξιαγάπητοι εκπρόσωποι(!) του χριστιανικού θεού έκαναν ουκ ολίγες φορές μεγαλύτερο κακό απ' ότι θα έκαναν δέκα πυρηνικές κεφαλές μαζί. Αν ο Ιησούς είχε πάντως την παραμικρή υποψία για τις φρικαλεότητες που θα γίνο-

ξης, του ολοκληρωμένου ανθρώπου που επέστρεψε στον πολιτισμό. Σε έναν ιρλανδέζικο μύθο συναντάμε την χώρα

της νιότης (Tir-n-n-og), όπου τα γηρατειά και ο θάνατος δεν την έχουν ανακαλύψει. Οι χωρικοί λένε ότι εκεί «η ευτυχία κοστίζει μια δεκάρα», γιατί είναι άφθονη. Ο βάρδος Όσσιαν (προφανώς ο Ωκεανός), που περιπλανιόταν καβάλα σε ένα άσπρο άτι, στην επιφάνεια των νερών, έζησε σε αυτή την χώρα τριακόσια χρόνια, ο μόνος άνθρωπος που κατάφερε να την επισκεφτεί. Όταν επέστρεψε στη γη, τα τριακόσια χρόνια έπεσαν πάνω του, τα άσπρα γένια του έφτασαν στη γη και ο ίδιος σύρθηκε στο χώμα. Από τότε αυτή την χώρα την επισκέφτηκαν κι άλλοι άνθρωποι, σε διαφορετικά μέρη: στα βάθη των λιμνών, στα βάθη του ορίζοντα και σε πολλές παραλλαγές. Κάποιοι άλλοι είδαν την χώρα αυτή σε ένα νησί κοντά στην Γροιλανδία, που εξαφανιζόταν, μόλις το πλησίαζαν. Σύμφωνα με πολλές αφηγήσεις η Χώρα της Νιότης είναι ο αγαπημένος τό-

τισμό. Το ζήτημα πάντως είναι ευρύ και είναι αδύνατον να αναπτυχθεί σε λίγες γραμμές. Είναι όμως σημαντικό να το ανακινούμε με κάθε ευκαιρία.

Σε ένα μύθο της Ινδονησίας, περιγράφεται η περιπέτεια πέντε αδερφών (τρία αγόρια και δύο κορίτσια), που ζουν στον ουράνιο κόσμο. Εξ αιτίας μίας φάρσας που σκαρώνει ο ένας αδερφός στον άλλο, ανακαλύπτουν άθελά τους, μετά από πολύ βαθύ σκάψιμο, τον κάτω κόσμο. Στην αρχή φοβούνται και στέλνουν το σκύλο τους, δεμένο με ένα σκοινί στον πάτο του λάκκου, για να εξερευνήσουν τι βρίσκεται εκεί. Όταν ο σκύλος επιστρέφει, έχει άμμο στα πόδια. Η περιέργειά τους υπερισχύει και αποφασίζουν όλοι μαζί πια (εκτός μιας αδερφής τους), συνοδευόμενος ο καθένας από ένα σκύλο, να κατέβουν στον κάτω κόσμο. Όμως τελικά εγκλωβίστηκαν για πάντα στον κάτω κόσμο, ο οποίος έγινε ο κόσμος που ζούμε τώρα. Η αδερφή τους, που μένει πίσω στον ουράνιο κόσμο, συμβολίζει την ελπίδα της επιστροφής στην ευτυχία που ζούσαν πρωτύτερα. Προφανώς και ο μύθος αυτός εκφράζει, μέσα από μια αλληγορία, την «πτώση» του ανθρώπινου γένους απ' την κατάσταση της ελεύθερης κοινότητας στην ατέλειωτη θλίψη του πολιτισμού. Ο κόσμος που ζούμε είναι μία κάθοδος. Μάλιστα, δε φαίνεται άνευ σημασίας το ότι ο καθένας συνοδευόταν από έναν σκύλο, το ζώο που εξημέρωσε ο άνθρωπος για να του χρησιμεύει ως φύλακας. Η εξημέρωση που ενέχει την υποδούλωση της φύσης τον έδιωξε από τον παράδεισο, όπου όλοι ήταν μέρος ενός κοινού σώματος, της φύσης.

Υπάρχει όμως και η μυθολογία, που προβλέπει το τέλος του παλιού κόσμου και την αναγέννηση ενός νέου, ανανεωμένου, κοντά στη φύση. Η σκανδιναβική μυθολογία προβλέπει το τέλος του κόσμου των θεών, το Ράγκναρεκ (το λυκόφως των θεών), στην εποχή του τσεκουριού, του σπαθιού, του ανέμου και του λύκου[4]. Όλα θα καταστραφούν και ο αδερφός θα στραφεί εναντίον του αδερφού. Θα ακολουθήσει μία τεράστια καταστροφή με φωτιές, πολέμους και δηλητήριο, όπου η στεριά θα βυθιστεί στη θάλασσα, ο ήλιος θα σκοτεινιάσει και τα αστέρια θα πέσουν από τον ουρανό. Όλοι, θεοί και άνθρωποι, θα αφανιστούν, εκτός από δύο, τον Λιφ και τη Λίφθρασιρ, που θα κρυφτούν στο δέντρο του κόσμου. Θα τρέφονται από την πρωινή δροσιά και θα επιζήσουν, ενώ σιγά-σιγά ο κόσμος και οι θεοί θα ξαναγεννηθούν. Τα παιδιά του ανδρόγυνου θα ζουν στα λιβάδια της καινούριας γης, θα μιλούν με θαυμασμό για όσα έγιναν και θα βρουν στα χορτάρια τις χρυσές σκακιέρες των θεών. Θυμίζει, σε κάποιο βαθμό, τον αρχαιοελληνικό μύθο με τον Δευκαλίωνα και την Πύρρα. Υπάρχει όμως πέρα απ' τις λεπτομέρειες και μια ουσιαστική διαφορά στους δύο μύθους· ο Λιφ και η Λίφθρασιρ δεν έχουν την παραμικρή διάθεση να ξαναστήσουν τον πολιτισμό, παρά να χαρούν την φυσική ζωή μέσα απ' την απλότητα. Αυτό που επιθυμούν, μετά από όσα φριχτά προηγήθηκαν, είναι να τους αφήσουν οι θεοί στην ησυχία τους. Ακόμη και τις χρυσές τους σκακιέρες οι θεοί τις χαρίζουν, «ξεχνώντας» τες στα χορτάρια. Ούτε τις

συνέχεια στη σελίδα 10

ποια στιγμή ο Κουμούς αποφάσισε να γυρίσει στη γη και να τη γεμίσει ανθρώπους. Έσπειρε κόκκαλα που ανέσυρε από μια σπηλιά και έτσι φύτρωσαν φυλές. Μία από αυτές ήταν και οι Μόντοκ, μια μικρή φυλή που θα είχε πολλούς εχθρούς, όμως θα ήταν πιο γενναία από όλους, σύμφωνα με την παράδοσή τους. Έπειτα, πήγε και κατοίκησε στον ουρανό.

Πάλι βλέπουμε έναν επίγειο παράδεισο, που έχει να κάνει με το θάνατο και την αναγέννηση της φύσης, ο οποίος κατόπιν εξορίζεται στον ουρανό. Είναι χαρακτηριστικό, επίσης, ότι οι δημιουργοί του κόσμου τον διατρέχουν, δεν εκκινούν από ένα μέρος. Φυσικά, όλα αυτά έμοιαζαν στα μάτια των ιεραποστόλων ως βλάσφημες μαγγανείες. Έπρεπε ασυζητητί να ξεριζωθούν απ' την συνείδηση των Μόντοκ και να ριχθούν στο πυρ το εξώτερον και ακόμη παραπέρα. Αυτοί οι αξιαγάπητοι εκπρόσωποι(!) του χριστιανικού θεού έκαναν ουκ ολίγες φορές μεγαλύτερο κακό απ' ότι θα έκαναν δέκα πυρηνικές κεφαλές μαζί. Αν ο Ιησούς είχε πάντως την παραμικρή υποψία για τις φρικαλεότητες που θα γίνο-

της νιότης (Tir-n-n-og), όπου τα γηρατειά και ο θάνατος δεν την έχουν ανακαλύψει. Οι χωρικοί λένε ότι εκεί «η ευτυχία κοστίζει μια δεκάρα», γιατί είναι άφθονη. Ο βάρδος Όσσιαν (προφανώς ο Ωκεανός), που περιπλανιόταν καβάλα σε ένα άσπρο άτι, στην επιφάνεια των νερών, έζησε σε αυτή την χώρα τριακόσια χρόνια, ο μόνος άνθρωπος που κατάφερε να την επισκεφτεί. Όταν επέστρεψε στη γη, τα τριακόσια χρόνια έπεσαν πάνω του, τα άσπρα γένια του έφτασαν στη γη και ο ίδιος σύρθηκε στο χώμα. Από τότε αυτή την χώρα την επισκέφτηκαν κι άλλοι άνθρωποι, σε διαφορετικά μέρη: στα βάθη των λιμνών, στα βάθη του ορίζοντα και σε πολλές παραλλαγές. Κάποιοι άλλοι είδαν την χώρα αυτή σε ένα νησί κοντά στην Γροιλανδία, που εξαφανιζόταν, μόλις το πλησίαζαν. Σύμφωνα με πολλές αφηγήσεις η Χώρα της Νιότης είναι ο αγαπημένος τό-

ση» του ανθρώπινου γένους απ' την κατάσταση της ελεύθερης κοινότητας στην ατέλειωτη θλίψη του πολιτισμού. Ο κόσμος που ζούμε είναι μία κάθοδος. Μάλιστα, δε φαίνεται άνευ σημασίας το ότι ο καθένας συνοδευόταν από έναν σκύλο, το ζώο που εξημέρωσε ο άνθρωπος για να του χρησιμεύει ως φύλακας. Η εξημέρωση που ενέχει την υποδούλωση της φύσης τον έδιωξε από τον παράδεισο, όπου όλοι ήταν μέρος ενός κοινού σώματος, της φύσης.

Υπάρχει όμως και η μυθολογία, που προβλέπει το τέλος του παλιού κόσμου και την αναγέννηση ενός νέου, ανανεωμένου, κοντά στη φύση. Η σκανδιναβική μυθολογία προβλέπει το τέλος του κόσμου των θεών, το Ράγκναρεκ (το λυκόφως των θεών), στην εποχή του τσεκουριού, του σπαθιού, του ανέμου και του λύκου[4]. Όλα θα καταστραφούν και ο αδερφός θα στραφεί εναντίον του αδερφού. Θα ακολουθήσει μία τεράστια καταστροφή με φωτιές, πολέμους και δηλητήριο, όπου η στεριά θα βυθιστεί στη θάλασσα, ο ήλιος θα σκοτεινιάσει και τα αστέρια θα πέσουν από τον ουρανό. Όλοι, θεοί και άνθρωποι, θα αφανιστούν, εκτός από δύο, τον Λιφ και τη Λίφθρασιρ, που θα κρυφτούν στο δέντρο του κόσμου. Θα τρέφονται από την πρωινή δροσιά και θα επιζήσουν, ενώ σιγά-σιγά ο κόσμος και οι θεοί θα ξαναγεννηθούν. Τα παιδιά του ανδρόγυνου θα ζουν στα λιβάδια της καινούριας γης, θα μιλούν με θαυμασμό για όσα έγιναν και θα βρουν στα χορτάρια τις χρυσές σκακιέρες των θεών. Θυμίζει, σε κάποιο βαθμό, τον αρχαιοελληνικό μύθο με τον Δευκαλίωνα και την Πύρρα. Υπάρχει όμως πέρα απ' τις λεπτομέρειες και μια ουσιαστική διαφορά στους δύο μύθους· ο Λιφ και η Λίφθρασιρ δεν έχουν την παραμικρή διάθεση να ξαναστήσουν τον πολιτισμό, παρά να χαρούν την φυσική ζωή μέσα απ' την απλότητα. Αυτό που επιθυμούν, μετά από όσα φριχτά προηγήθηκαν, είναι να τους αφήσουν οι θεοί στην ησυχία τους. Ακόμη και τις χρυσές τους σκακιέρες οι θεοί τις χαρίζουν, «ξεχνώντας» τες στα χορτάρια. Ούτε τις

συνέχεια στη σελίδα 10

συνέχεια από τη σελίδα 9

επιβάλουν, ούτε καν τις προσφέρουν ως δώρο. Αντίθετα, ο Δευκαλίωνας και η Πύρρα είναι επιφορτισμένοι με το «ιερό» καθήκον να ξαναφτιάξουν όσα «θαυμαστά» χάθηκαν απ' την γιγάντια νεροποντή. Γι' αυτό και το πρώτο που κάνουν είναι να ρίξουν πέτρες πίσω τους, απ' τις οποίες θα ξεφύτρωναν πολεμιστές, χτίστες, οινοχόοι κ.τ.λ.. Έτσι και ο συγκεκριμένος μύθος, παρά την έντονη γοητεία που ασκεί, αποτελεί ένα απ' τα πρώτα παγκόσμια μανιφέστα για την υπεράσπιση του πολιτισμού. Έχει ιδιαίτερη σημασία σε έναν κόσμο όπως των Βίκινγκς, όπου ο πολιτισμός δεν είχε προχωρήσει σε τόσο ασφυκτικά σχήματα, η έντονη αναζήτηση, μέσα απ' τον μύθο, μιας ζωής ελεύθερης, απαλλαγμένης απ' την εξουσιαστική βούληση. Η ανάμνηση μιας κατάστασης ειρηνικής και δημιουργικής πριν την επιβολή βασιλιάδων και πολέμαρχων που μετέτρεψαν την ζωή των σκανδιναβικών φυλών σε ατελείωτο λουτρό αίματος.

Το βαβυλωνιακό έπος Ενούμα Έλις αρχίζει με μια θεογονία, όπου οι θεοί προέρχονται από ένα πρωτογενές υλικό, μια άμορφη και ακαθόριστη ουσία, όπου τίποτε δεν έχει συγκεκριμένη ταυτότητα, όλα είναι αδιαχώριστα, δεν διακρίνεται ο ουρανός από τη γη και οι θεοί ήταν αξεχώριστοι από όλα τα στοιχεία της φύσης. Αυτοί οι πρώτοι θεοί παραμένουν άμορφοι, αλλά οι απόγονοί τους υπάγονται σε μία τάξη, έχουν ξεκάθαρα χαρακτηριστικά και ιδιότητες -όπως η θέση των ανθρώπων στις πόλεις- από τη στιγμή της δημιουργίας τους και θέλησαν να βάλουν σε τάξη τη φύση, όσο απομακρύνονταν από αυτήν. Οι νέοι θεοί νικούν τους παλιούς, ο Μαρδούκ νικά τον πατέρα του Έα, όπως και ο Δίας με τους νόμους του νίκησε τον πατέρα του Κρόνο. Η λατρεία έτσι πλέον αποκτά κτίσματα και ιερατείο, για να τελεστεί. Ο Μαρδούκ μετά τη νίκη του ίδρυσε τη Βαβυλώνα, η οποία αποτελούσε ένα πέρασμα στον ουρανό, όπως παλιότερα τα ιερά δέντρα και οι ιεροί στύλοι. Ακόμη και μέσα στους μύθους του πολιτισμού διατηρήθηκαν ψήγματα εκείνου του παλιού κόσμου, μέσα από τελετουργίες έκστασης (μυστήρια, διονυσιακές τελετές κ.λπ.). Απ' την άλλη, βέβαια, η Βαβυλώνα αποτέλεσε, θα λέγαμε, το αρχέτυπο της πόλης, μιας και εκεί παρουσιάζονται και θεμελιώνονται για πρώτη φορά τα πολιτισμικά θέλγητρα που αλλοιώνουν την ανθρώπινη φύση και ουσία· συστηματική χρήση αλκοόλ στα πρώτα καπηλειά, αγοραία σεξουαλική επαφή, μηχανορραφίες και εξαπάτηση ως κανόνας των ανθρωπίνων σχέσεων, θεμελίωση της κρατικής μηχανής, παρέμβαση και έλεγχος στην καθημερινή ζωή. Δεν θα ήταν υπερβολή να πούμε πως στα σοκάκια και στις πύλες τις Βαβυλώνας, το γένος των ανθρώπων έχασε μεγάλο κομμάτι απ' την ελεύθερη κουλτούρα του, που με τόσο κόπο και υπομονή συνέθετε ελεύθερα για χιλιετηρίδες. Το έπος Ενούμα Έλις θα μπορούσε να θεωρηθεί σήμερα, από αναρχική σκοπιά, ως ένας στιβαρχης κοινότητας. Το έπος του Γιλγαμές και τα μεταγενέστερα έπη της Ιλιάδας και Οδύσσειας, έγιναν σύμβολο της επικράτησης του πολιτισμού, τουλάχιστον μέχρι την μετάλλαξη του χριστιανισμού από διωκόμενη ιουδαϊκή αίρεση και αυθόρμητο κίνημα μεταφυσικής αναζήτησης, σε οργανωμένη θρησκεία και δεκανίκι των Ρωμαίων αυτοκρατόρων. Στην εποχή του Γιλγαμές ήδη η χρυσή εποχή είναι μια ανάμνηση.

Στην Κίνα, στην εποχή του πολιτισμού, δεν υπήρχαν ιστορίες για θεούς, αλλά για προγόνους, που ζούσαν σε έναν κόσμο που είχε προηγηθεί αυτού των ανθρώπων.[5] Οι ποταμοί, τα αστέρια και οι άνεμοι είχαν τα αντίστοιχα πνεύματα. Βέβαια, ακολουθούσαν αυστηρές τελετουργίες, θεωρούσαν το βασιλιά ως εκπρόσωπο του θεού στη γη και υιοθετούσαν αρχές που ευνοούσαν την υποταγή σε ένα αυστηρό κράτος, το οποίο διαδέχτηκε η πίστη στον επίσης εκπρόσωπο του θεού στη γη... Μάο. Στην Ινδική Βέδδα διατηρήθηκε το στοιχείο της έκστασης («άνια μάνας», δηλαδή άλλο μυαλό) της χρυσής εποχής, αλλά ήταν διαχωρισμένη από την καθημερινή ζωή. Για τις ινδικές Βέδδες, όμως, θα επεκταθούμε παρακάτω. Υπάρχει επίσης η πόλη Uttarakuru των Υπερβορείων, που άλλοτε αναφέρεται ως ιστορική και άλλοτε ως μυθική περιοχή. Σε αυτήν οι άνθρωποι δεν είχαν ιδιοκτησία, οι άντρες δεν είχαν δικές τους γυναίκες και δεν έπρεπε να δουλεύουν για να ζήσουν. Το καλαμπόκι ωρίμαζε από μόνο του και το γλυκό ευωδιαστό ρύζι έβραζε στη φωτιά. Οι κάτοικοι ίππευαν αγελάδες και τα σπίτια τους ήταν χτισμένα στον αέρα. Διέθεταν όμως και βασιλιά, ο οποίος δεν αποκλείεται να προστέθηκε αργότερα στον μύθο ή την ιστορία. Ωστόσο, ο μύθος των Υπερβορείων διαθέτει πολλά πολιτισμικά στοιχεία, για αυτό και τον εντάσσουμε κυρίως στο τρίτο μέρος, όπου εξετάζονται οι πολιτισμένοι παράδεισοι.

Ένας σέρβικος μύθος, που αναπαριστά τον βιβλικό παράδεισο, από τον οποίο εξέπεσαν οι άνθρωποι, επειδή παράκουσαν τις εντολές του θεού, περιγράφει τον παράδεισο αυτό ως γήινο, όπου οι άνθρωποι δούλευαν μόνο για ευχαρίστηση, επειδή είχαν ο,τι χρειάζονταν. Ακολούθησε τρομερός κατακλυσμός από τον οποίο γλίτωσε μόνο ένας άνθρωπος, που έμεινε στην κορυφή ενός βουνού, ο Κράνιατζ, που είχε διαστάσεις γίγαντα με τεράστια δύναμη. Το νερό έφτασε μέχρι και την κορυφή του πιο ψηλού βουνού που μπορούσε να φτάσει ο Κράνιατζ και αναγκάστηκε, για να σωθεί, να αρπαχτεί από ένα κλήμα, που στην πραγματικότητα ήταν το μπαστούνι του θεού Κούρεντ, που παρά τη μοχθηρή του φύση, δέχτηκε να βοηθήσει τον γίγαντα. Για εννιά χρόνια ο Κράνιατζ ήταν κρεμασμένος από το κλήμα και έτρωγε σταφύλια, για να ζήσει. Επειδή το κλήμα τον έσωσε, υποσχέθηκε στο θεό Κούρεντ ότι θα το τιμά και θα αγαπά το χυμό του.[6] Μετά τον κατακλυσμό, οι δυο τους ανταγωνίστηκαν σμός. Επέστρεψε ένα κολίμπρι, που έφερε στα φτερά του τις αντανακλάσεις της φύσης και στο ράμφος του ένα λουλούδι. Έτσι, ο Τέσπι πήρε το μήνυμα και επέστρεψε στη στεριά. Σε έναν θρύλο των Ίνκας, στο Περού, η λίμνη Τιτικάκα παρουσιάζεται ως μια εύφορη κοιλάδα, όπου οι άνθρωποι ζούσαν ήσυχοι κι ευτυχισμένοι και τίποτε δεν τους έλειπε. Η γη ήταν πλούσια και έδινε στους ανθρώπους ό,τι χρειάζονταν. Οι Άπους, οι θεοί των βουνών, προστάτευαν τους ανθρώπους που κατοικούσαν στην περιοχή και δεν υπήρχαν ούτε βίαιοι θάνατοι, ούτε μίσος, ούτε ανταγωνισμός. Απαγορευόταν, μόνο, να κατέβουν στο εσωτερικό του βουνού και να φτάσουν στην Ιερή Φωτιά. Για καιρό ζού-

είναι να ρίξουν πέτρες πίσω τους, απ' τις οποίες θα ξεφύτρωναν πολεμιστές, χτίστες, οινοχόοι κ.τ.λ.. Έτσι και ο συγκεκριμένος μύθος, παρά την έντονη γοητεία που ασκεί, αποτελεί ένα απ' τα πρώτα παγκόσμια μανιφέστα για την υπεράσπιση του πολιτισμού. Έχει ιδιαίτερη σημασία σε έναν κόσμο όπως των Βίκινγκς, όπου ο πολιτισμός δεν είχε προχωρήσει σε τόσο ασφυκτικά σχήματα, η έντονη αναζήτηση, μέσα απ' τον μύθο, μιας ζωής ελεύθερης, απαλλαγμένης απ' την εξουσιαστική βούληση. Η ανάμνηση μιας κατάστασης ειρηνικής και δημιουργικής πριν την επιβολή βασιλιάδων και πολέμαρχων που μετέτρεψαν την ζωή των σκανδιναβικών φυλών σε ατελείωτο λουτρό αίματος.

Το βαβυλωνιακό έπος Ενούμα Έλις αρχίζει με μια θεογονία, όπου οι θεοί προέρχονται από ένα πρωτογενές υλικό, μια άμορφη και ακαθόριστη ουσία, όπου τίποτε δεν έχει συγκεκριμένη ταυτότητα, όλα είναι αδιαχώριστα, δεν διακρίνεται ο ουρανός από τη γη και οι θεοί ήταν αξεχώριστοι από όλα τα στοιχεία της φύσης. Αυτοί οι πρώτοι θεοί παραμένουν άμορφοι, αλλά οι απόγονοί τους υπάγονται σε μία τάξη, έχουν ξεκάθαρα χαρακτηριστικά και ιδιότητες -όπως η θέση των ανθρώπων στις πόλεις- από τη στιγμή της δημιουργίας τους και θέλησαν να βάλουν σε τάξη τη φύση, όσο απομακρύνονταν από αυτήν. Οι νέοι θεοί νικούν τους παλιούς, ο Μαρδούκ νικά τον πατέρα του Έα, όπως και ο Δίας με τους νόμους του νίκησε τον πατέρα του Κρόνο. Η λατρεία έτσι πλέον αποκτά κτίσματα και ιερατείο, για να τελεστεί. Ο Μαρδούκ μετά τη νίκη του ίδρυσε τη Βαβυλώνα, η οποία αποτελούσε ένα πέρασμα στον ουρανό, όπως παλιότερα τα ιερά δέντρα και οι ιεροί στύλοι. Ακόμη και μέσα στους μύθους του πολιτισμού διατηρήθηκαν ψήγματα εκείνου του παλιού κόσμου, μέσα από τελετουργίες έκστασης (μυστήρια, διονυσιακές τελετές κ.λπ.). Απ' την άλλη, βέβαια, η Βαβυλώνα αποτέλεσε, θα λέγαμε, το αρχέτυπο της πόλης, μιας και εκεί παρουσιάζονται και θεμελιώνονται για πρώτη φορά τα πολιτισμικά θέλγητρα που αλλοιώνουν την ανθρώπινη φύση και ουσία· συστηματική χρήση αλκοόλ στα πρώτα καπηλειά, αγοραία σεξουαλική επαφή, μηχανορραφίες και εξαπάτηση ως κανόνας των ανθρωπίνων σχέσεων, θεμελίωση της κρατικής μηχανής, παρέμβαση και έλεγχος στην καθημερινή ζωή. Δεν θα ήταν υπερβολή να πούμε πως στα σοκάκια και στις πύλες τις Βαβυλώνας, το γένος των ανθρώπων έχασε μεγάλο κομμάτι απ' την ελεύθερη κουλτούρα του, που με τόσο κόπο και υπομονή συνέθετε ελεύθερα για χιλιετηρίδες. Το έπος Ενούμα Έλις θα μπορούσε να θεωρηθεί σήμερα, από αναρχική σκοπιά, ως ένας στιβαρός στυλοβάτης του θεσμού της πόλης. Στο κάτω-κάτω ο κρατισμός και η τεχνολογία, στα γεννοφάσκια τους τότε, δεν διέθεταν τα σημερινά πανίσχυρα μέσα υποταγής συνειδήσεων. Οπότε, τέτοιοι κρατικοί μύθοι, εμπέδωναν σε μικρούς και μεγάλους την αξία της πόλης και την αναγκαιότητα του κράτους. Δεν θα μας φανεί διόλου παράξενο αν η αρχαιολογική σκαπάνη φέρει σύντομα στο φως ευρήματα, που θα αποδεικνύουν πως το έπος αυτό διδασκόταν υποχρεωτικά τόσο μέσω του προφορικού λόγου, όσο και στους λίγους και εκλεκτούς της κρατικής μηχανής, που μάθαιναν ανάγνωση και γραφή.

Ο σουμεριακός μύθος του Γιλγαμές περιγράφει την πε-

Στην εποχή του Γιλγαμές ήδη η χρυσή εποχή είναι μια ανάμνηση.

Στην Κίνα, στην εποχή του πολιτισμού, δεν υπήρχαν ιστορίες για θεούς, αλλά για προγόνους, που ζούσαν σε έναν κόσμο που είχε προηγηθεί αυτού των ανθρώπων.[5] Οι ποταμοί, τα αστέρια και οι άνεμοι είχαν τα αντίστοιχα πνεύματα. Βέβαια, ακολουθούσαν αυστηρές τελετουργίες, θεωρούσαν το βασιλιά ως εκπρόσωπο του θεού στη γη και υιοθετούσαν αρχές που ευνοούσαν την υποταγή σε ένα αυστηρό κράτος, το οποίο διαδέχτηκε η πίστη στον επίσης εκπρόσωπο του θεού στη γη... Μάο. Στην Ινδική Βέδδα διατηρήθηκε το στοιχείο της έκστασης («άνια μάνας», δηλαδή άλλο μυαλό) της χρυσής εποχής, αλλά ήταν διαχωρισμένη από την καθημερινή ζωή. Για τις ινδικές Βέδδες, όμως, θα επεκταθούμε παρακάτω. Υπάρχει επίσης η πόλη Uttarakuru των Υπερβορείων, που άλλοτε αναφέρεται ως ιστορική και άλλοτε ως μυθική περιοχή. Σε αυτήν οι άνθρωποι δεν είχαν ιδιοκτησία, οι άντρες δεν είχαν δικές τους γυναίκες και δεν έπρεπε να δουλεύουν για να ζήσουν. Το καλαμπόκι ωρίμαζε από μόνο του και το γλυκό ευωδιαστό ρύζι έβραζε στη φωτιά. Οι κάτοικοι ίππευαν αγελάδες και τα σπίτια τους ήταν χτισμένα στον αέρα. Διέθεταν όμως και βασιλιά, ο οποίος δεν αποκλείεται να προστέθηκε αργότερα στον μύθο ή την ιστορία. Ωστόσο, ο μύθος των Υπερβορείων διαθέτει πολλά πολιτισμικά στοιχεία, για αυτό και τον εντάσσουμε κυρίως στο τρίτο μέρος, όπου εξετάζονται οι πολιτισμένοι παράδεισοι.

Ένας σέρβικος μύθος, που αναπαριστά τον βιβλικό παράδεισο, από τον οποίο εξέπεσαν οι άνθρωποι, επειδή παράκουσαν τις εντολές του θεού, περιγράφει τον παράδεισο αυτό ως γήινο, όπου οι άνθρωποι δούλευαν μόνο για ευχαρίστηση, επειδή είχαν ό,τι χρειάζονταν. Ακολούθησε τρομερός κατακλυσμός από τον οποίο γλίτωσε μόνο ένας άνθρωπος, που έμεινε στην κορυφή ενός βουνού, ο Κράνιατζ, που είχε διαστάσεις γίγαντα με τεράστια δύναμη. Το νερό έφτασε μέχρι και την κορυφή του πιο ψηλού βουνού που μπορούσε να φτάσει ο Κράνιατζ και αναγκάστηκε, για να σωθεί, να αρπαχτεί από ένα κλήμα, που στην πραγματικότητα ήταν το μπαστούνι του θεού Κούρεντ, που παρά τη μοχθηρή του φύση, δέχτηκε να βοηθήσει τον γίγαντα. Για εννιά χρόνια ο Κράνιατζ ήταν κρεμασμένος από το κλήμα και έτρωγε σταφύλια, για να ζήσει. Επειδή το κλήμα τον έσωσε, υποσχέθηκε στο θεό Κούρεντ ότι θα το τιμά και θα αγαπά το χυμό του.[6] Μετά τον κατακλυσμό, οι δυο τους ανταγωνίστηκαν ποιος θα κυβερνήσει. Στη γη, κάτω από τη γη και στον ουρανό νίκησε ο Κράνιατζ σε όλους τους αγώνες που έδωσαν και έτσι ο Κούρεντ τον έκανε αυτοκράτορα του κόσμου. Ο δόλιος Κούρεντ όμως δεν έμεινε εκεί, για αυτό προσπάθησε να τον μεθύσει με το κρασί, αναμιγνύοντάς το αρχικά με ένα παραισθησιογόνο βότανο. Όταν δεν το κατόρθωσε, το ανακάτεψε με το αίμα του, με το οποίο κατάφερε να μεθύσει τον Κράνιατζ και να πάρει τις δυνάμεις του. Ο θεός τον έριξε σε έναν γκρεμό και όταν συνήλθε, είχε χάσει όλες τις προηγούμενες δυνατότητές του και δεν μπορούσε να πηγαίνει όπου ήθελε στον κόσμο όπως πριν. Είχε ξεγελαστεί από το θεό, που έγινε έτσι κυβερνήτης του κόσμου. Δεν είναι τυχαίο που ο μοχθηρός θεός τον ξεγέλασε με το κρασί

έλειπε. Η γη ήταν πλούσια και έδινε στους ανθρώπους ό,τι χρειάζονταν. Οι Άπους, οι θεοί των βουνών, προστάτευαν τους ανθρώπους που κατοικούσαν στην περιοχή και δεν υπήρχαν ούτε βίαιοι θάνατοι, ούτε μίσος, ούτε ανταγωνισμός. Απαγορευόταν, μόνο, να κατέβουν στο εσωτερικό του βουνού και να φτάσουν στην Ιερή Φωτιά. Για καιρό ζού-

σαν χωρίς να σκεφτούν να παραβούν τον κανόνα, αλλά το κακό πνεύμα τους έβαλε να αποδείξουν τη γενναιότητά τους. Έτσι, αυτοί, παρασυρμένοι από την πρόκληση, παράκουσαν την απαγόρευση και κατέβηκαν, με αποτέλεσμα χιλιάδες πούμα να ξεπηδούν από το βουνό και να τους επιτίθενται. Ο θεός Ήλιος από τη στεναχώρια του για τους ανθρώπους έβαλε τα κλάματα και προκάλεσε πλημμύρα. Από την πλημμύρα μόνον ένας άνδρας και μια γυναίκα κατάφε-

νου του παλιού κόσμου, μέσα από τελετουργίες έκστασης (μυστήρια, διονυσιακές τελετές κ.λπ.). Απ' την άλλη, βέβαια, η Βαβυλώνα αποτέλεσε, θα λέγαμε, το αρχέτυπο της πόλης, μιας και εκεί παρουσιάζονται και θεμελιώνονται για πρώτη φορά τα πολιτισμικά θέλγητρα που αλλοιώνουν την ανθρώπινη φύση και ουσία· συστηματική χρήση αλκοόλ στα πρώτα καπηλειά, αγοραία σεξουαλική επαφή, μηχανορραφίες και εξαπάτηση ως κανόνας των ανθρωπίνων σχέσεων, θεμελίωση της κρατικής μηχανής, παρέμβαση και έλεγχος στην καθημερινή ζωή. Δεν θα ήταν υπερβολή να πούμε πως στα σοκάκια και στις πύλες τις Βαβυλώνας, το γένος των ανθρώπων έχασε μεγάλο κομμάτι απ' την ελεύθερη κουλτούρα του, που με τόσο κόπο και υπομονή συνέθετε ελεύθερα για χιλιετηρίδες. Το έπος Ενούμα Έλις θα μπορούσε να θεωρηθεί σήμερα, από αναρχική σκοπιά, ως ένας στιβαρός στυλοβάτης του θεσμού της πόλης. Στο κάτω-κάτω ο κρατισμός και η τεχνολογία, στα γεννοφάσκια τους τότε, δεν διέθεταν τα σημερινά πανίσχυρα μέσα υποταγής συνειδήσεων. Οπότε, τέτοιοι κρατικοί μύθοι, εμπέδωναν σε μικρούς και μεγάλους την αξία της πόλης και την αναγκαιότητα του κράτους. Δεν θα μας φανεί διόλου παράξενο αν η αρχαιολογική σκαπάνη φέρει σύντομα στο φως ευρήματα, που θα αποδεικνύουν πως το έπος αυτό διδασκόταν υποχρεωτικά τόσο μέσω του προφορικού λόγου, όσο και στους λίγους και εκλεκτούς της κρατικής μηχανής, που μάθαιναν ανάγνωση και γραφή.

Ο σουμεριακός μύθος του Γιλγαμές περιγράφει την περιπλάνηση του σοφού άρχοντα της Ουρούκ, που διέσχισε τον ωκεανό και έφτασε στα πέρατα της Ανατολής, για να βρει τα μυστικά του κόσμου και να φέρει πίσω την ιστορία της εποχής πριν από τον Κατακλυσμό. Μετά από πολλές περιπέτειες και επικίνδυνα εμπόδια βρίσκει τον πρόγονό του Ουτναπίστιμ, για να τον ρωτήσει γιατί οι άνθρωποι πεθαίνουν, καθώς και ο ίδιος είχε χάσει τον καλύτερο φίλο του. Ο πρόγονος τότε περιγράφει τη ζωή του στην πόλη Σουρουπάκ, στις όχθες του Ευφράτη, που οι άνθρωποι ζούσαν καλά, μέχρι που τους κατέστρεψε η Ιστάρ, που έφερε έναν φοβερό κατακλυσμό που κράτησε έξι μέρες. Εκείνος σώθηκε με μια κιβωτό μαζί με όλα τα ζώα και τα πλάσματα. Ο καινούριος κόσμος μετά τον κατακλυσμό ήταν θνητός. Στο έπος του Γιλγαμές, ο πρωτόγονος άνθρωπος Ενκίντου, που έχει μεγαλύτερη επαφή με τα ζώα παρά με τους ανθρώπους, εξημερώνεται από τον πολιτισμένο Γιλγαμές, όταν πια αντιλαμβάνεται ότι ο δεσμός ανάμεσα σε αυτόν και τον κόσμο έχει σπάσει. Ο Γιλγαμές, όμως, που είναι πλέον πολίτης μιας πόλης, απορρίπτει και την Ιστάρ, θεά της γεωργίας, που είναι άγρια και υπέρμαχος του πρώιμου πολιτισμού. Θα λέγαμε επίσης πως ο Γιλγαμές αποτελεί κατά μία έννοια και τον πρώτο τραγικό ήρωα. Ναι μεν αποδέχεται τον πολιτισμό, αλλά το κάνει με την καρδιά του βαριά για όλα όσα χάθηκαν. Παρ' ότι αυτός εκπολιτίζει τον Ενκίντου, θρηνεί για την απώλεια της ελεύθερης ζωής, της ά-

ρακούσαν τις εντολές του θεού, περιγράφει τον παράδεισο αυτό ως γήινο, όπου οι άνθρωποι δούλευαν μόνο για ευχαρίστηση, επειδή είχαν ό,τι χρειάζονταν. Ακολούθησε τρομερός κατακλυσμός από τον οποίο γλίτωσε μόνο ένας άνθρωπος, που έμεινε στην κορυφή ενός βουνού, ο Κράνιατζ, που είχε διαστάσεις γίγαντα με τεράστια δύναμη. Το νερό έφτασε μέχρι και την κορυφή του πιο ψηλού βουνού που μπορούσε να φτάσει ο Κράνιατζ και αναγκάστηκε, για να σωθεί, να αρπαχτεί από ένα κλήμα, που στην πραγματικότητα ήταν το μπαστούνι του θεού Κούρεντ, που παρά τη μοχθηρή του φύση, δέχτηκε να βοηθήσει τον γίγαντα. Για εννιά χρόνια ο Κράνιατζ ήταν κρεμασμένος από το κλήμα και έτρωγε σταφύλια, για να ζήσει. Επειδή το κλήμα τον έσωσε, υποσχέθηκε στο θεό Κούρεντ ότι θα το τιμά και θα αγαπά το χυμό του.[6] Μετά τον κατακλυσμό, οι δυο τους ανταγωνίστηκαν ποιος θα κυβερνήσει. Στη γη, κάτω από τη γη και στον ουρανό νίκησε ο Κράνιατζ σε όλους τους αγώνες που έδωσαν και έτσι ο Κούρεντ τον έκανε αυτοκράτορα του κόσμου. Ο δόλιος Κούρεντ όμως δεν έμεινε εκεί, για αυτό προσπάθησε να τον μεθύσει με το κρασί, αναμιγνύοντάς το αρχικά με ένα παραισθησιογόνο βότανο. Όταν δεν το κατόρθωσε, το ανακάτεψε με το αίμα του, με το οποίο κατάφερε να μεθύσει τον Κράνιατζ και να πάρει τις δυνάμεις του. Ο θεός τον έριξε σε έναν γκρεμό και όταν συνήλθε, είχε χάσει όλες τις προηγούμενες δυνατότητές του και δεν μπορούσε να πηγαίνει όπου ήθελε στον κόσμο όπως πριν. Είχε ξεγελαστεί από το θεό, που έγινε έτσι κυβερνήτης του κόσμου. Δεν είναι τυχαίο που ο μοχθηρός θεός τον ξεγέλασε με το κρασί· όλες οι πρωτόγονες φυλές, όπως οι Σαν, οι Αβορίγινες και οι ινδιάνοι, όταν ήρθαν σε επαφή με τον πολιτισμό, οδηγήθηκαν στο αλκοόλ και καταστράφηκαν από αυτό, προκειμένου να αντέξουν την παγίδα στην οποία τους εγκλώβισαν οι λευκοί. Αν και ο μύθος κάνει αναφορές και σε σχέσεις εξουσίας, παρόλα αυτά, μας μιλάει για την ανάμνηση μιας πιο απλής και ελεύθερης ζωή την οποία οι σλάβικες φυλές απώλεσαν με τον εγκλωβισμό τους στις πόλεις.

Στη Λατινική Αμερική αντίστοιχες ιστορίες του χαμένου παραδείσου που ακολουθούνται από έναν κατακλυσμό, είναι διάσπαρτες. Στον μύθο των Πουρέπετσα, στο Μεξικό, υπήρχε μία εποχή που ζούσαν μόνο ζώα στη γη, που μεγάλωναν ανενόχλητα. Ο βασιλιάς του κόσμου, ο Τουκούπ Ατσά έφτιαξε μια γυναίκα και έναν άνδρα από χώμα, αλλά το νερό τους διέλυσε, όταν πήγε στο ποτάμι να τους πλύνει. Γι αυτό τους έφτιαξε από στάχτη, αλλά και πάλι διαλύθηκαν στο νερό. Έτσι, τους έφτιαξε από μέταλλο κι αυτοί όχι απλώς δε διαλύθηκαν, αλλά πολλαπλασιάστηκαν και έφτιαξαν τις φυλές της γης. Έπειτα από αυτό όμως ακολούθησε ο κατακλυσμός, από τον οποίο επέζησε μόνο ο Τέσπι και η οικογένειά του, αφού έφτιαξε ένα μεγάλο κανό, όπου, εκτός από τους δικούς του, έβαλε και όλα τα ζώα. Ταξίδεψαν για καιρό στα κύματα, φτάνοντας μέχρι τα σύννεφα. Τελικά, έστειλε τα πουλιά να δουν εάν σταμάτησε ο κατακλυ-

σαν χωρίς να σκεφτούν να παραβούν τον κανόνα, αλλά το κακό πνεύμα τους έβαλε να αποδείξουν τη γενναιότητά τους. Έτσι, αυτοί, παρασυρμένοι από την πρόκληση, παράκουσαν την απαγόρευση και κατέβηκαν, με αποτέλεσμα χιλιάδες πούμα να ξεπηδούν από το βουνό και να τους επιτίθενται. Ο θεός Ήλιος από τη στεναχώρια του για τους ανθρώπους έβαλε τα κλάματα και προκάλεσε πλημμύρα. Από την πλημμύρα μόνον ένας άνδρας και μια γυναίκα κατάφεραν να σωθούν. Όταν ο Ήλιος σταμάτησε να κλαίει, διαπίστωσαν ότι όλοι είχαν πνιγεί και τα πούμα είχαν μεταμορφωθεί σε πέτρες. Για αυτό και η λίμνη ονομάστηκε Τιτικάκα (η λίμνη των πέτρινων πούμα).

Υπάρχουν όμως και πιο ξεκάθαρες αναφορές των θρύλων των Ίνκας στην «χρυσή εποχή». Πάλι στην βορεινή όχθη της λίμνης Τιτικάκα ζούσαν κάποιοι άνθρωποι σαν άγρια ζώα, χωρίς θρησκεία, νόμους και πόλεις. Κυκλοφορούσαν ολόγυμνοι και δεν ήξεραν να καλλιεργούν την γη. Έμεναν σε σπηλιές και έτρωγαν φυτά και ωμό κρέας. Ο Ίντι όμως, ο θεός του Ήλιου, θέλησε να τους εκπολιτίσει και ζήτησε από τον γιο του Αγιάρ Μάνκο και την κόρη του Μάμα Όσλιο να κατέβουν στη γη και να φτιάξουν μια αυτοκρατορία εκεί που το ραβδί τους θα χωνόταν στη γη (προφανώς για να είναι καλλιεργήσιμη), να εκπολιτίσουν τους ανθρώπους και να τους μάθουν να τιμούν το θεό Ήλιο. Έτσι έφτιαξαν την πρώτη πόλη. Μάλιστα οι δύο θεοί αναδύθηκαν μέσα από την Τιτικάκα με πολυτελή ρούχα και αστραφτερά κοσμήματα, με αποτέλεσμα η επιβλητική τους παρουσία να τρομάξει τους ανθρώπους. Σταδιακά τους προσέγγισαν και τους δίδαξαν να φτιάχνουν σπίτια, να καλλιεργούν τη γη, να υφαίνουν, να ντύνονται, να μαγειρεύουν και να φροντίζουν τα σπίτια και τα παιδιά τους και οι δύο θεοί έγιναν οι πρώτοι βασιλιάδες των Ίνκας.[7]

Οι ιστορίες των Αζτέκων δίνουν τη δική τους εκδοχή για τη δημιουργία του κόσμου, περιγράφοντας και αυτοί τις πρώτες κοινότητες ανθρώπων που ζούσαν σε μιά «χρυσή εποχή», που χάθηκε μετά από μια μεγάλη καταστροφή. Η δική τους απάντηση στο ερώτημα πώς δημιουργήθηκε ο κόσμος δίνεται με την εκδοχή των Πέντε Ήλιων, που για αυτούς είναι το κλειδί για τις αναγεννήσεις του κόσμου. Οι μύθοι αυτοί δέχτηκαν μεταβολές με το πέρασμα του χρόνου και προσαρμόστηκαν στις επιταγές του εκάστοτε πολιτισμού, συνταιριάζονταν δηλαδή με τα σχέδια της εκάστοτε εξουσίας. Έτσι ο μύθος αυτός, που αφορά τη δημιουργία του αρχαίου Μεξικό, αναπροσαρμόστηκε από τους Αζτέκους και γνώρισε διαφορετικές παραλλαγές και μέσα στην αυτοκρατορία τους. Ωστόσο, κάποια βασικά στοιχεία έμειναν σταθερά και κοινά. Η ιστορία των πέντε Ήλιων είναι μια ιστορία γέννησης-καταστροφής-αναγέννησης. Κάθε Ήλιος είναι μια νέα γέννηση του κόσμου. Κάθε ένας περιγράφει μια άλλη φάση του κόσμου που έχει υπάρξει. Παρουσιάζει δηλαδή αναλογίες με τα «γένη» του Ησίοδου.

Στην αρχή, λοιπόν, ήταν το κενό, μέχρι που ο διπλός θεός των Αζτέκων Ometecuhtli/Omecihuatl δημιούργησε τον εαυτό του. Αυτή η περιγραφή ταιριάζει στη φιλοσοφία της μυθολογίας τους, που θέλει κάθε ύπαρξη στην αρχική της ενότητα να ενέχει τα αντίθετά της πριν διασπαστεί. Έτσι, ο θεός αυτός ήταν καλός και κακός, χάος και τάξη, αρσενικός και θηλυκός. Έτσι, μπορούσε να αναπαραχθεί μόνος του και έκανε τέσσερα παιδιά, που αντιστοιχούσαν στα σημεία του ορίζοντα και πρωταγωνιστούν στις ιστορίες που συνοδεύουν κάθε Ήλιο (φάση του κόσμου). Οι τέσσερις αυτοί θεοί δημιούργησαν τον κόσμο και όλα τα πλάσματά του. Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε στην περίοδο του δεύτερου Ήλιου, του Ήλιου-Ανέμου. Οι πρώτοι άνθρωποι ζούσαν μέσα σε ξηρούς καρπούς Pinon και η ζωή τους ήταν ευτυχισμένη. Είναι ενδιαφέρον ότι στο τέλος αυτής της εποχής άρχισαν να διαφθείρονται και αυτή ήταν η αιτία της πτώσης τους. Μετατράπηκαν σε μαϊμούδες και ο θεός που τους δημιούργησε (ο Quetzalcoatl, που αντιστοιχεί στην Ανατολή)

θεωρούνται ένα είδος αποκάλυψης, που δεν έχουν γραφεί από άνθρωπο. Η ινδουιστική κοσμολογία και η αντίληψή της για τον χρόνο μοιάζει πολύ με τις σύγχρονες επιστημονικές απόψεις για τον χρόνο και μάλιστα θεωρεί ότι το λεγόμενο Big Bang δεν είναι η αρχή των πάντων, όπως πιστεύουν οι επιστήμονες, αλλά η αρχή του παρόντος κύκλου, που διαδέχεται έναν άπειρο αριθμό από σύμπαντα και ακολουθείται από έναν άπειρο αριθμό από σύμπαντα επίσης. Περιλαμβάνει, ακόμη, έναν άπειρο αριθμό κόσμων σε μια δεδομένη στιγμή. Σύμφωνα με την ινδουιστική κοσμολογία, η ζωή στο σύμπαν δημιουργείται και καταστρέφεται μία φορά κάθε 4,1 με 8,2 δισεκατομμύρια χρόνια, που αντιστοιχεί σε μια πλήρη ημέρα και νύχτα για τον Βράχμα, το θεό της δημιουργίας. Η διάρκεια της ζωής του ίδιου του Βράχμα μπορεί να είναι 311 τρισεκατομμύρια χρόνια... περίπου. Οι κύκλοι θεωρείται ότι επαναλαμβάνονται όπως οι εποχές, με την αύξηση και μείωση μέσα σε έναν ευρύτερο χρονικό κύκλο δημιουργίας και καταστροφής του σύμπαντος. Όπως ο κύκλος των τεσσάρων εποχών για μας, κάθε yuga περιλαμβάνει στάδια ή σταδιακές αλλαγές, όπου η γη και η συνείδηση της ανθρωπότητας περνάει ως σύνολο. Ένας σύνθετος κύκλος yuga από την υψηλή «χρυσή εποχή» του διαφωτισμού σε μια σκοτεινή εποχή και πάλι πίσω λέγεται ότι προκαλείται από την κίνηση του ηλιακού συστήματος γύρω από ένα άλλο αστέρι. Αυτά πίστευαν άνθρωποι, που από πολλούς σήμερα θα αντιμετωπίζονταν ως οπισθοδρομικοί, γιατί δεν έγιναν υπηρέτες της εξέλιξης.

Είναι σημαντικό εδώ να κάνουμε μια μικρή παρένθεση, μιλώντας για το ζήτημα της πρωτοτυπίας. Στο κυνήγι της πρωτότυπης ιδέας, η οποία θωρακίζεται και από τα αντίστοιχα πνευματικά δικαιώματα, η σύγχρονη σκέψη εγκλωβίζεται σε μια ανούσια αναζήτηση του καινούριου. Το καινούριο αποκτά μια αυταξία, κάτι δηλαδή παίρνει αξία, μόνο και μόνο επειδή είναι καινούριο. Έτσι, όχι μόνο χάνεται η ουσία, αλλά και η σκέψη περιορίζεται σε κάτι πολύ ειδικό, σε κάτι μεμονωμένο και γίνεται α-νόητη. Αυτή η «πρωτοτυποθηρία» άλλωστε ταυτίζεται πλέον με την τεχνολογία και την καινοτομία στη βιομηχανία, σε βαθμό να γεμίζει τον κόσμο άχρηστες πολυτέλειες και ανάγκες, προσαρμοσμένη στον σύγχρονο καταναλωτικό παράδεισο. Η αναζήτηση μιας συνολικής θεώρησης του κόσμου και του σύμπαντος δεν έχει ανάγκη από καμία πρωτοτυπία, με αυτή την έννοια. Για αυτό και άνθρωποι που σκέφτονταν δημιουργικά και συνολικά, κατάφεραν με ανύπαρκτα τεχνολογικά «επιτεύγματα» να συλλάβουν το σύμπαν σφαιρικά και ολοκληρωμένα, πριν ακόμη η συνδιαλλαγή με τον πολιτισμό τούς μετατρέψει σε πιθήκους, όπως λέει ο μύθος των Αζτέκων.

Στις ιστορίες μίας φυλής του Αμαζονίου, των Ματσιγκένγκα, που για αρκετούς αιώνες κατάφεραν να μείνουν μακριά από τα σκληρά βλέμματα του πολιτισμού, υπάρχει η

λου, όσο ήταν μακριά· ένας συνδετικός κρίκος, που θα συνέχιζε να τους ενώνει. Αυτός ο συνδετικός κρίκος βρέθηκε στους ανθρώπους που είχαν αναλάβει να ταξιδεύουν μέσα στη ζούγκλα ο καθένας μόνος του από μέρος σε μέρος, για να βρουν τις κατά τόπους μετακινούμενες μικρές κοινότητες και να τους αφηγηθούν τις ιστορίες τους. Σε αυτές το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον δεν είχαν σημασία, όπως συνέβαινε και με τους Αβορίγινες. Για τους ανθρώπους που περπατούν, οι λέξεις έχουν τη δύναμη να μεταμορφώνουν τον γύρω κόσμο. Για αυτό, οι αφηγητές των ιστοριών ήταν αυτοί που τους βοήθησαν, όχι απλώς να συνεχίσουν να επικοινωνούν, αλλά και να συνεχίσουν να ζουν.

Δυστυχώς, ο παλιός νομαδικός τρόπος ζωής περιορίστηκε αρκετά και εκπολιτίστηκαν ως τον βαθμό που τους επέτρεψαν οι κατακτητές, ώστε να αποτελούν φτηνό εργατικό δυναμικό για την επεξεργασία του καουτσούκ, με αντάλλαγμα κάποιες υποτυπώδεις «ανέσεις». Έτσι, έφτιαξαν χωριά και καλλιέργησαν τη γη, άρχισαν να εκτρέφουν ζώα και να επιδίδονται στο εμπόριο. Η ζωή τους όμως δεν είναι γραμμική, όπως οι ίδιοι πιστεύουν, και δεν ήρθε για αυτούς το τέλος, παρά τη βία που δέχονται, την εκμετάλλευση από κάθε είδους κατακτητές, αλλά και εκπολιτισμένες φυλές. Δυστυχισμένοι γίνονται όσοι έχασαν τις ιστορίες τους και όσοι έπαψαν να ακούνε τον γύρω κόσμο εξαιτίας της βουής του πολιτισμού. Πάντα όμως υπάρχει δυνατότητα, ακόμη και στα πιο δύσκολα χρόνια, να ζήσουν ξανά στην εποχή που ο ήλιος δε θα πέφτει και κάθε τι γύρω τους θα τους μιλά. Ένας τρόπος υπάρχει· ο πολιτισμός να πάψει με το βλέμμα του να τα μετατρέπει όλα σε σκυρόδεμα και ατσάλι, σαν άλλη Μέδουσα.

Ένα άλλο κοινό χαρακτηριστικό αυτών των μύθων, πέρα από την αναπόληση του χαμένου παραδείσου, είναι ότι τους συναντάμε σε λαούς που έχασαν έναν πιο αγνό τρόπο ζωής, που τον έτρεφε η φυσική πληρότητα και μπήκαν με βία και εξαναγκασμό στη μέγγενη του πολιτισμού. Στην Καραϊβική υπάρχουν μύθοι των Αραγουάκ (Arawak), ενός ειρηνικού λαού και των συγγενών τους Καρίμπ (Carib) που ήταν πιο πολεμοχαρείς και σκληροί, οι οποίοι, αφού περιπλανήθηκαν μακριά από τη σκιά του βουνού εγκαταστάθηκαν στη γη που σήμερα ονομάζεται Γουιάνα. Οι γέροι ήταν ευχαριστημένοι με τη ζωή που είχαν εκεί, αλλά οι νέοι ήθελαν να ανακαλύψουν τον κόσμο και έφτιαχναν κανό από τα γιγάντια δέντρα του δάσους, για να ταξιδέψουν. Έτσι μετακινήθηκαν απ' το νησί και αποίκησαν αυτά που ονομάζουμε σήμερα νησιά της Καραϊβικής. Όσο ζούσαν υπό την προστασία του Ατλαντικού Ωκεανού, δεν γνώριζαν την χρήση του σιδήρου και έφτιαχναν εργαλεία από πέτρα, κόκκαλο, όστρακο ή κοφτερό πυρόλιθο. Από γενιά σε γενιά διηγούνταν ιστορίες από τους πατέρες τους για τον Αρχαίο που ζούσε ψηλά και για το πνεύμα του ήλιου Αραγουίντι (Araw-

ιστορία γέννησης-καταστροφής-αναγέννησης. Κάθε Ήλιος είναι μια νέα γέννηση του κόσμου. Κάθε ένας περιγράφει μια άλλη φάση του κόσμου που έχει υπάρξει. Παρουσιάζει δηλαδή αναλογίες με τα «γένη» του Ησίοδου.

Στην αρχή, λοιπόν, ήταν το κενό, μέχρι που ο διπλός θεός των Αζτέκων Ometecuhtli/Omecihuatl δημιούργησε τον εαυτό του. Αυτή η περιγραφή ταιριάζει στη φιλοσοφία της μυθολογίας τους, που θέλει κάθε ύπαρξη στην αρχική της ενότητα να ενέχει τα αντίθετά της πριν διασπαστεί. Έτσι, ο θεός αυτός ήταν καλός και κακός, χάος και τάξη, αρσενικός και θηλυκός. Έτσι, μπορούσε να αναπαραχθεί μόνος του και έκανε τέσσερα παιδιά, που αντιστοιχούσαν στα σημεία του ορίζοντα και πρωταγωνιστούν στις ιστορίες που συνοδεύουν κάθε Ήλιο (φάση του κόσμου). Οι τέσσερις αυτοί θεοί δημιούργησαν τον κόσμο και όλα τα πλάσματά του. Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε στην περίοδο του δεύτερου Ήλιου, του Ήλιου-Ανέμου. Οι πρώτοι άνθρωποι ζούσαν μέσα σε ξηρούς καρπούς Pinon και η ζωή τους ήταν ευτυχισμένη. Είναι ενδιαφέρον ότι στο τέλος αυτής της εποχής άρχισαν να διαφθείρονται και αυτή ήταν η αιτία της πτώσης τους. Μετατράπηκαν σε μαϊμούδες και ο θεός που τους δημιούργησε (ο Quetzalcoatl, που αντιστοιχεί στην Ανατολή)

ρίπου. Οι κύκλοι θεωρείται ότι επαναλαμβάνονται όπως οι εποχές, με την αύξηση και μείωση μέσα σε έναν ευρύτερο χρονικό κύκλο δημιουργίας και καταστροφής του σύμπαντος. Όπως ο κύκλος των τεσσάρων εποχών για μας, κάθε yuga περιλαμβάνει στάδια ή σταδιακές αλλαγές, όπου η γη και η συνείδηση της ανθρωπότητας περνάει ως σύνολο. Ένας σύνθετος κύκλος yuga από την υψηλή «χρυσή εποχή» του διαφωτισμού σε μια σκοτεινή εποχή και πάλι πίσω λέγεται ότι προκαλείται από την κίνηση του ηλιακού συστήματος γύρω από ένα άλλο αστέρι. Αυτά πίστευαν άνθρωποι, που από πολλούς σήμερα θα αντιμετωπίζονταν ως οπισθοδρομικοί, γιατί δεν έγιναν υπηρέτες της εξέλιξης.

Είναι σημαντικό εδώ να κάνουμε μια μικρή παρένθεση, μιλώντας για το ζήτημα της πρωτοτυπίας. Στο κυνήγι της πρωτότυπης ιδέας, η οποία θωρακίζεται και από τα αντίστοιχα πνευματικά δικαιώματα, η σύγχρονη σκέψη εγκλωβίζεται σε μια ανούσια αναζήτηση του καινούριου. Το καινούριο αποκτά μια αυταξία, κάτι δηλαδή παίρνει αξία, μόνο και μόνο επειδή είναι καινούριο. Έτσι, όχι μόνο χάνεται η ουσία, αλλά και η σκέψη περιορίζεται σε κάτι πολύ ειδικό, σε κάτι μεμονωμένο και γίνεται α-νόητη. Αυτή η «πρωτοτυποθηρία» άλλωστε ταυτίζεται πλέον με την τεχνολογία και την καινοτομία στη βιομηχανία, σε βαθμό να γεμίζει τον κόσμο άχρηστες πολυτέλειες και ανάγκες, προσαρμοσμένη στον σύγχρονο καταναλωτικό παράδεισο. Η αναζήτηση μιας συνολικής θεώρησης του κόσμου και του σύμπαντος δεν έχει ανάγκη από καμία πρωτοτυπία, με αυτή την έννοια. Για αυτό και άνθρωποι που σκέφτονταν δημιουργικά και συνολικά, κατάφεραν με ανύπαρκτα τεχνολογικά «επιτεύγματα» να συλλάβουν το σύμπαν σφαιρικά και ολοκληρωμένα, πριν ακόμη η συνδιαλλαγή με τον πολιτισμό τούς μετατρέψει σε πιθήκους, όπως λέει ο μύθος των Αζτέκων.

Στις ιστορίες μίας φυλής του Αμαζονίου, των Ματσιγκένγκα, που για αρκετούς αιώνες κατάφεραν να μείνουν μακριά από τα σκληρά βλέμματα του πολιτισμού, υπάρχει η παράδοση των ανθρώπων της γης, που ζούσαν κάποτε υπό το άγρυπνο μάτι του ήλιου που δεν κοιμόταν ποτέ. Τότε που ο ήλιος έμενε σταθερός και δεν σκοτείνιαζε ποτέ, οι άνθρωποι της γης έμεναν μόνιμα σε μια περιοχή που έμοιαζε με αυτήν του «χρυσού γένους»: το φως του ήλιου ήταν πολύ δυνατό, δεν υπήρχε συμφορά, ούτε άνεμος, ούτε βροχή. Οι γυναίκες γεννούσαν γερά παιδιά και το φαγητό ήταν άφθονο και εύκολο να το βρουν. Όταν πεινούσαν, απλώς άπλωναν το χέρι στο νερό και έπιαναν ένα ψάρι ή πετύχαιναν τα ζώα που ήθελαν να φάνε, χωρίς να τα σημαδέψουν καν. Δεν τους έλειπε το φαγητό, ούτε υπήρχε πόλεμος. Οι άνθρωποι της γης ήταν σοφοί, δυνατοί, γαλήνιοι και ενωμένοι, ήσυχοι, χωρίς θυμό. Ακόμη και ο θάνατος ήταν απλώς ένα πέρασμα. Όσοι πέθαιναν, επέστρεφαν ως ψυχές και έμπαιναν στο πνεύμα των καλύτερων. Έτσι, δεν πέθαιναν. Όμως μια μέρα ο ήλιος άρχισε να πέφτει. Οι άνθρωποι της γης, για να τον επαναφέρουν και να τον κρατήσουν σταθερό, άρχισαν να περπατούν και έτσι έγιναν οι άνθρωποι που περπατούν. Τότε άρχισε η εποχή που κρύωναν, που πεινούσαν, γιατί δεν έβρισκαν πάντα φαγητό και κάποιες φορές έπεφτε σκοτάδι και βροχή, που συχνά κατέληγε σε πλημμύρες. Έτσι, οι ψυχές έχασαν τη γαλήνη τους, κάθε τι έχασε την ε-

δυναμικό για την επεξεργασία του καουτσούκ, με αντάλλαγμα κάποιες υποτυπώδεις «ανέσεις». Έτσι, έφτιαξαν χωριά και καλλιέργησαν τη γη, άρχισαν να εκτρέφουν ζώα και να επιδίδονται στο εμπόριο. Η ζωή τους όμως δεν είναι γραμμική, όπως οι ίδιοι πιστεύουν, και δεν ήρθε για αυτούς το τέλος, παρά τη βία που δέχονται, την εκμετάλλευση από κάθε είδους κατακτητές, αλλά και εκπολιτισμένες φυλές. Δυστυχισμένοι γίνονται όσοι έχασαν τις ιστορίες τους και όσοι έπαψαν να ακούνε τον γύρω κόσμο εξαιτίας της βουής του πολιτισμού. Πάντα όμως υπάρχει δυνατότητα, ακόμη και στα πιο δύσκολα χρόνια, να ζήσουν ξανά στην εποχή που ο ήλιος δε θα πέφτει και κάθε τι γύρω τους θα τους μιλά. Ένας τρόπος υπάρχει· ο πολιτισμός να πάψει με το βλέμμα του να τα μετατρέπει όλα σε σκυρόδεμα και ατσάλι, σαν άλλη Μέδουσα.

Ένα άλλο κοινό χαρακτηριστικό αυτών των μύθων, πέρα από την αναπόληση του χαμένου παραδείσου, είναι ότι τους συναντάμε σε λαούς που έχασαν έναν πιο αγνό τρόπο ζωής, που τον έτρεφε η φυσική πληρότητα και μπήκαν με βία και εξαναγκασμό στη μέγγενη του πολιτισμού. Στην Καραϊβική υπάρχουν μύθοι των Αραγουάκ (Arawak), ενός ειρηνικού λαού και των συγγενών τους Καρίμπ (Carib) που ήταν πιο πολεμοχαρείς και σκληροί, οι οποίοι, αφού περιπλανήθηκαν μακριά από τη σκιά του βουνού εγκαταστάθηκαν στη γη που σήμερα ονομάζεται Γουιάνα. Οι γέροι ήταν ευχαριστημένοι με τη ζωή που είχαν εκεί, αλλά οι νέοι ήθελαν να ανακαλύψουν τον κόσμο και έφτιαχναν κανό από τα γιγάντια δέντρα του δάσους, για να ταξιδέψουν. Έτσι μετακινήθηκαν απ' το νησί και αποίκησαν αυτά που ονομάζουμε σήμερα νησιά της Καραϊβικής. Όσο ζούσαν υπό την προστασία του Ατλαντικού Ωκεανού, δεν γνώριζαν την χρήση του σιδήρου και έφτιαχναν εργαλεία από πέτρα, κόκκαλο, όστρακο ή κοφτερό πυρόλιθο. Από γενιά σε γενιά διηγούνταν ιστορίες από τους πατέρες τους για τον Αρχαίο που ζούσε ψηλά και για το πνεύμα του ήλιου Αραγουίντι (Arawidi), που ψάρευε μερικές φορές στα ποτάμια της Γουιάνα και για το γιγάντιο Κουμάκα (Coomacka), το δέντρο που μεγάλωνε ώσπου έφτασε στον ουρανό. Το στοιχείο αυτό επαναλαμβάνεται συχνά στους μύθους σχεδόν όλων των ελεύθερων φυλών, το δέντρο δηλαδή που έχει τόσο μεγάλο μέγεθος ώστε η κορυφή του χάνεται στον ουρανό. Είναι πιθανόν οι ελεύθεροι άνθρωποι, μέσα από έναν τέτοιον συμβολισμό, να αναπαρίσταναν την ολότητα του κόσμου μέσα τους. Γη και ουρανός, χθόνιο και ουράνιο στοιχείο σε μια αδιατάραχτη ενότητα. Οι Αραγουάκ, που ήταν ήσυχος λαός, φοβούνταν τους επιθετικούς Καρίμπ. Στον κόσμο τους ήταν πάντα άνοιξη ή καλοκαίρι, τα δέντρα ήταν πάντα πράσινα, η ατμόσφαιρα ήπια και ζεστή. Στο πέρασμα των αιώνων ελάχιστες αλλαγές συνέβαιναν, μέχρι τις 12 Οκτωβρίου 1492, που έφτασε ο Κολόμβος με το πλήρωμά του. Έτσι, οι Αραγουάκ, που οι πρόγονοί τους είχαν διασχίσει την άβυσσο που βρισκόταν ανάμεσα στα νησιά, ήρθαν αντιμέτωποι με την άβυσσο στο μυαλό των πολιτισμένων ανθρώπων. Οι άνθρωποι του σιδήρου υπέταξαν, όπως έγινε και σε πολλές άλλες περιπτώσεις, τους ανθρώπους του λίθου, κάνοντάς τους σκλάβους. Τελικά, τους εξολόθρευσαν και έφεραν με τη βία ανθρώπους από την Αφρική να ζήσουν στα νησιά της

μιούργησε (ο Quetzalcoatl, που αντιστοιχεί στην Ανατολή)

τους τιμώρησε με τυφώνα, που έδιωξε μακριά τις μαϊμούδες. Αυτό ήταν και το τέλος του δεύτερου Ήλιου. Μεσολάβησαν και άλλες περιπέτειες των Θεών και τελικά φτάσαμε στον Πέμπτο Ήλιο, ο οποίος είναι αυτός στον οποίο ζούμε τώρα και το όνομά του σημαίνει «ο γεμάτος πόνο (πληγές)».

Αντίστοιχη διαδοχή κόσμων έχουμε στις ινδικές βέδες, οι οποίες είναι ένα σώμα μεγάλων κειμένων στα σανσκριτικά, που αποτελούν την παλαιότερη σωζόμενη λογοτεχνία τους.

άλλωστε ταυτίζεται πλέον με την τεχνολογία και την καινοτομία στη βιομηχανία, σε βαθμό να γεμίζει τον κόσμο άχρηστες πολυτέλειες και ανάγκες, προσαρμοσμένη στον σύγχρονο καταναλωτικό παράδεισο. Η αναζήτηση μιας συνολικής θεώρησης του κόσμου και του σύμπαντος δεν έχει ανάγκη από καμία πρωτοτυπία, με αυτή την έννοια. Για αυτό και άνθρωποι που σκέφτονταν δημιουργικά και συνολικά, κατάφεραν με ανύπαρκτα τεχνολογικά «επιτεύγματα» να συλλάβουν το σύμπαν σφαιρικά και ολοκληρωμένα, πριν ακόμη η συνδιαλλαγή με τον πολιτισμό τούς μετατρέψει σε πιθήκους, όπως λέει ο μύθος των Αζτέκων.

Στις ιστορίες μίας φυλής του Αμαζονίου, των Ματσιγκένγκα, που για αρκετούς αιώνες κατάφεραν να μείνουν μακριά από τα σκληρά βλέμματα του πολιτισμού, υπάρχει η παράδοση των ανθρώπων της γης, που ζούσαν κάποτε υπό το άγρυπνο μάτι του ήλιου που δεν κοιμόταν ποτέ. Τότε που ο ήλιος έμενε σταθερός και δεν σκοτείνιαζε ποτέ, οι άνθρωποι της γης έμεναν μόνιμα σε μια περιοχή που έμοιαζε με αυτήν του «χρυσού γένους»: το φως του ήλιου ήταν πολύ δυνατό, δεν υπήρχε συμφορά, ούτε άνεμος, ούτε βροχή. Οι γυναίκες γεννούσαν γερά παιδιά και το φαγητό ήταν άφθονο και εύκολο να το βρουν. Όταν πεινούσαν, απλώς άπλωναν το χέρι στο νερό και έπιαναν ένα ψάρι ή πετύχαιναν τα ζώα που ήθελαν να φάνε, χωρίς να τα σημαδεύουν καν. Δεν τους έλειπε το φαγητό, ούτε υπήρχε πόλεμος. Οι άνθρωποι της γης ήταν σοφοί, δυνατοί, γαλήνιοι και ενωμένοι, ήσυχοι, χωρίς θυμό. Ακόμη και ο θάνατος ήταν απλώς ένα πέρασμα. Όσοι πέθαιναν, επέστρεφαν ως ψυχές και έμπαιναν στο πνεύμα των καλύτερων. Έτσι, δεν πέθαιναν. Όμως μια μέρα ο ήλιος άρχισε να πέφτει. Οι άνθρωποι της γης, για να τον επαναφέρουν και να τον κρατήσουν σταθερό, άρχισαν να περπατούν και έτσι έγιναν οι άνθρωποι που περπατούν. Τότε άρχισε η εποχή που κρύωναν, που πεινούσαν, γιατί δεν έβρισκαν πάντα φαγητό και κάποιες φορές έπεφτε σκοτάδι και βροχή, που συχνά κατέληγε σε πλημμύρες. Έτσι, οι ψυχές έχασαν τη γαλήνη τους, κάθε τι έχασε την ενότητά του και όλα πέθαιναν. Μόνος τρόπος για να επαναφέρουν κάθε φορά τον ήλιο και να κρατηθούν ζωντανοί ήταν να περπατούν. Όσοι έμειναν πίσω σταθεροί και δεν μετακινήθηκαν πέθαναν.

Κάποιοι άρχισαν τους πολέμους, αλλά ουσιαστικά αυτή είναι η εποχή που ήρθαν σε επαφή με τον πολιτισμό και είτε πέθαναν από ασθένειες είτε αλλοτριώθηκαν από τον πολιτισμό των κατακτητών (με στρατιωτική περιβολή, χριστιανική ή με κασετοφωνάκια και στυλό ως εθνολόγοι δεν έχει διαφορά). Ήταν η εποχή που έπαψε η ελευθερία τους και για να επιβιώσουν, έπρεπε να μετακινούνται μέσα στις ζούγκλες του Αμαζονίου, ζώντας σε πολύ μικρές φυλές λίγων ή ελάχιστων ατόμων. Έτσι, απομακρύνθηκαν μεταξύ τους και διασκορπίστηκαν. Ένας τρόπος υπήρχε, για να διατηρήσουν τη μνήμη τους και να μαθαίνουν ο ένας τα νέα του άλ-

ρηνικού λαού και των συγγενών τους Καρίμπ (Carib) που ήταν πιο πολεμοχαρείς και σκληροί, οι οποίοι, αφού περιπλανήθηκαν μακριά από τη σκιά του βουνού εγκαταστάθηκαν στη γη που σήμερα ονομάζεται Γουιάνα. Οι γέροι ήταν ευχαριστημένοι με τη ζωή που είχαν εκεί, αλλά οι νέοι ήθελαν να ανακαλύψουν τον κόσμο και έφτιαχναν κανό από τα γιγάντια δέντρα του δάσους, για να ταξιδέψουν. Έτσι μετακινήθηκαν απ' το νησί και αποίκησαν αυτά που ονομάζουμε σήμερα νησιά της Καραϊβικής. Όσο ζούσαν υπό την προστασία του Ατλαντικού Ωκεανού, δεν γνώριζαν την χρήση του σιδήρου και έφτιαχναν εργαλεία από πέτρα, κόκκαλο, όστρακο ή κοφτερό πυρόλιθο. Από γενιά σε γενιά διηγούνταν ιστορίες από τους πατέρες τους για τον Αρχαίο που ζούσε ψηλά και για το πνεύμα του ήλιου Αραγουίντι (Arawidi), που ψάρευε μερικές φορές στα ποτάμια της Γουιάνα και για το γιγάντιο Κουμάκα (Coomacka), το δέντρο που μεγάλωνε ώσπου έφτασε στον ουρανό. Το στοιχείο αυτό επαναλαμβάνεται συχνά στους μύθους σχεδόν όλων των ελεύθερων φυλών, το δέντρο δηλαδή που έχει τόσο μεγάλο μέγεθος ώστε η κορυφή του χάνεται στον ουρανό. Είναι πιθανόν οι ελεύθεροι άνθρωποι, μέσα από έναν τέτοιον συμβολισμό, να αναπαρίσταναν την ολότητα του κόσμου μέσα τους. Γη και ουρανός, χθόνιο και ουράνιο στοιχείο σε μια αδιατάραχτη ενότητα. Οι Αραγουάκ, που ήταν ήσυχος λαός, φοβούνταν τους επιθετικούς Καρίμπ. Στον κόσμο τους ήταν πάντα άνοιξη ή καλοκαίρι, τα δέντρα ήταν πάντα πράσινα, η ατμόσφαιρα ήπια και ζεστή. Στο πέρασμα των αιώνων ελάχιστες αλλαγές συνέβαιναν, μέχρι τις 12 Οκτωβρίου 1492, που έφτασε ο Κολόμβος με το πλήρωμά του. Έτσι, οι Αραγουάκ, που οι πρόγονοί τους είχαν διασχίσει την άβυσσο που βρισκόταν ανάμεσα στα νησιά, ήρθαν αντιμέτωποι με την άβυσσο στο μυαλό των πολιτισμένων ανθρώπων. Οι άνθρωποι του σιδήρου υπέταξαν, όπως έγινε και σε πολλές άλλες περιπτώσεις, τους ανθρώπους του λίθου, κάνοντάς τους σκλάβους. Τελικά, τους εξολόθρευσαν και έφεραν με τη βία ανθρώπους από την Αφρική να ζήσουν στα νησιά της Καραϊβικής. Κανείς δεν θα περίμενε καλύτερη τύχη για τους Αραγουάκ, μιας και οι εντολείς του Κολόμβου ήταν ο Φερδινάνδος και η Ισαβέλλα, οι αιμοσταγείς μονάρχες της Ισπανίας, που καθιέρωσαν την Ιερά Εξέταση, δολοφονώντας και βασανίζοντας αναρίθμητους ανθρώπους. Οι μόνοι που απέμειναν από τους αρχικούς κατοίκους είναι κάποιοι από τους Καρίμπ, που ήταν και οι πιο πολεμοχαρείς.

Αξίζει να αναφερθεί ως μία ξεχωριστή περίπτωση ο Λάο Τσε με το Τάο τε Κινγκ, που έζησε τον 3ο αι. Π.χ. και πίστευε ότι ο πολιτισμός ήταν ένα λάθος που είχε εκτρέψει τους ανθρώπους από τον αληθινό Δρόμο (Τάο). Νοσταλγούσε κι αυτός σαν τον Ησίοδο, μία χρυσή εποχή, όπου οι άνθρωποι ζούσαν απλά σε μικρές κοινότητες χωρίς τεχνολογία, πολιτισμό και πολέμους. Για τους Κινέζους το τέλος

συνέχεια στη σελίδα 12

συνέχεια από τη σελίδα 11

της εποχής αυτής ήρθε από τον ήρωα Σεν Νουνγκ, που δίδαξε τη γεωργία στους ανθρώπους. **Η καλλιέργεια της γης δημιούργησε νέα δεδομένα στις ανθρώπινες σχέσεις, στην επαφή του ανθρώπου με το υπερβατικό και έφερε τις προϋποθέσεις για την δημιουργία σχέσεων εξουσίας. Η ελεύθερη κοινότητα σβήνει σιγά-σιγά και επικρατεί η κοινωνία**. Είναι χαρακτηριστικό, ότι στην εποχή του Λάο Τσε, όπως η σύγχρονη της «ελληνιστική», τα μικρά βασίλεια απορροφούνταν από τα μεγαλύτερα και η εξουσία γινόταν όλο και πιο συγκεντρωτική. Οι «προϊστορικοί» άνθρωποι συχνά αναπαριστούσαν την επιστροφή στη μήτρα, σκάβοντας βαθιές υπόγειες στοές, όπως αυτές του Λασκώ ή της Αλταμίρας. Και ο Λάο Τσε πιστεύει ότι ο σοφός άνθρωπος επιχειρεί μια αντίστοιχη κάθοδο, αναζητώντας μία πηγή υπερβατικής γαλήνης, μια υπέρτατη πραγματικότητα, σε αρμονία με τον Δρόμο του Σύμπαντος.

Ο Οβίδιος στις «Μεταμορφώσεις» του (Βιβλίο 1, σελ. 89-150) επιστρέφει στην αρχική ιστορία, για να την πει κάπως πιο ξεκάθαρα και από τον Ησίοδο: *Πρώτο δημιουργήθηκε το χρυσό γένος, που ζούσε χωρίς τιμωρούς και δίχως νόμους. Τηρούσαν το δίκαιο με τη θέλησή τους και την πίστη τους. Δεν υπήρχαν ούτε ποινές, ούτε ο φόβος των ποινών, ούτε γράφονταν απειλές σε χάλκινες στήλες, ούτε κανείς παρευρισκόταν μπροστά σε σκληρά πρόσωπα, ως ικέτης, για να τον κρίνουν, παρακαλώντας για τον οίκτο τους. Δίχως κριτές οι πάντες ζούσαν μια ήρεμη ζωή. Ακόμη δεν είχε κοπεί το πεύκο από κάποιο κοντινό βουνό, για να διασχίσουν τους ωκεανούς και να επισκεφτούν άλλους αποικισμένους τόπους. Δεν υπήρχαν πόλεις περιτειχισμένες από βαθιές τάφρους, δεν ήταν γνωστά τα μέταλλα ούτε ακούγονταν οι πολεμικές σάλπιγγες, ούτε ήχοι κεράτων, ούτε υπήρχαν όπλα και κράνη. Δεν χρειάζονταν στρατούς οι άνθρωποι, ζώντας με απολαύσεις και ασφάλεια. Η γη ήταν ακόμη αχάρακτη από τον σκληρό σίδηρο, ανέγγιχτη από το άροτρο, από μόνη της πρόσφερε τροφή. Οι άνθρωποι από την πλευρά τους αρκούνταν στα δώρα που μόνη της έδινε η φύση, συλλέγοντας τα κούμαρα και τους καρπούς των δέντρων, τα κράνα και τα μούρα από τραχείς θάμνους, αλλά και τα βελανίδια που έπεφταν στη γη. Η άνοιξη ήταν αιώνια και μια γλυκιά αύρα αναζωογονούσε τα άνθη που βλάσταιναν χωρίς σπορά. Η γη δεν επιβαρυνόταν με ασήκωτους καρπούς ούτε καλλιεργούνταν, αλλά έφερε άφθονα τα σιτηρά και οι αγροί δίχως πόλεις στην κατάλληλη ώρα γέμιζαν με λευκά στάχυα, που τους έδιναν χρυσή όψη. Από τους ποταμούς έρρεαν γάλα και νέκταρ και από την καταπράσινη βελανιδιά έσταζε μέλι ξανθό. Όμως, όταν ο Κρόνος ρίχτηκε στα Τάρταρα από την εξουσία του Δία, ο*

λήνη και τα αστέρια. Όταν οι άνθρωποι πέθαιναν, γίνονταν φωτεινά αστέρια στον ουρανό. Για όσους, όμως, στον ουρανό έβλεπαν θεούς και δαίμονες τιμωρούς, αλλά και Παραδείσους πολλά υποσχόμενους, που απαιτούσαν θυσίες, θα μιλήσουμε στο επόμενο μέρος.

*σύντροφοι για την **Αναρχική απελευθερωτική δράση***

---

1. Θυμίζει, ως έναν βαθμό, τον γνωστό Ορφικό μύθο. Ο Κόσμος, το Σύμπαν των αρχαίων Ελλήνων, ξεπήδησε μέσα απ' το λεγόμενο Κοσμικό Αυγό, κατακλύζοντας το χάος και το κενό με απίστευτη ταχύτητα. Θα μπορούσαμε να βρούμε πολλές ομοιότητες και με την σύγχρονη θεωρία των φυσικών για την γέννηση του Σύμπαντος, το Bing Bang, αλλά ας τους αφήσουμε να ξαπλώνουν τεμπέλικα στις μεταλλαγμένες δάφνες τους για λίγο ακόμη, μιας και το ζήτημα, όπως και πολλά άλλα, αποτελεί «τροφή» για μελλοντικά άρθρα της *Διαδρομής*.

2. Η λέξη «αμαρτία» αρχικά απλώς σήμαινε σφάλμα, αλλά μέσα από την ιουδαϊκή κοσμοαντίληψη φορτίστηκε με την χριστιανική ηθική και ανηθικότητα.

3. Σίγουρα υπάρχουν και ιστορίες με κάποια από αυτά να σκαρώνουν χίλιες-δυο σκανδαλιές και πονηριές. Περισσότερο όμως θα λέγαμε πως ακόμη και αυτές οι ιστορίες παρουσιάζουν τα ξωτικά σαν μικρά, ζωηρά παιδιά. Δεν υπάρχει δόλος και μηχανορραφία. Αυτό δείχνει και το αγαθό πνεύμα των ανθρώπων που έπλαθαν τέτοιες ιστορίες.

4. Στη σκανδιναβική μυθολογία υπάρχει επίσης και ο πολύ ενδιαφέρων μύθος του γιγαντιαίου λύκου Φέρνισουλφρ. Σύμφωνα με μια παλιά προφητεία, ο Φένριρ θα προκαλέσει την πτώση του αρχαίου κόσμου, καταπίνοντας τον ήλιο και μαζί του την πτώση των θεών. Για αυτό οι θεοί τον φοβούνται πολύ και τον οδηγούν στην Άσγκαρντ, όπου τον αλυσοδένουν με μια τεράστια σιδερένια αλυσίδα, που όμως δεν είναι αρκετή, για να τον συγκρατήσει. Ξαναφτιάχνουν μια ακόμη πιο γερή αλυσίδα από σίδερο, αλλά και αυτή αποδεικνύεται ανήμπορη μπροστά στη δύναμη του γιγάντιου λύκου. Έτσι, πέρασαν στην εξαπάτηση· έβαλαν τους νάνους -οι οποίοι σε όλες τις μυθολογίες της βόρειας Ευρώπης εμφανίζονται ως άριστοι σιδηρουργοί- να φτιάξουν μια πιο προχωρημένη αλυσίδα, χρησιμοποιώντας τα εξής υλικά: ήχο από πάτημα γάτας, γυναικείο μούσι, ρίζες βουνού, πνεύμα αρκούδας, ανάσα ψαριού και σάλιο πουλιού. Τελικά, μετά από καιρό καταφέρνει να απελευθερωθεί στο Ράγκναρεκ, το λυκόφως των θεών, όπως ήδη αναφέραμε.

5. Η πρώτη, αυθόρμητη και άδολη σχέση του ανθρώπου με τη μεταφυσική είναι αδιαμφισβήτητα η λατρεία των νεκρών προγόνων. Μία σχέση που γέννησε το δέος του ελεύθερου ανθρώπου μπροστά στο ανεξήγητο του θα-

Εισβολή

Πρωί-πρωί με την αυγή και εν μέσω καλοκαιρινής ραστώνης, πραγματοποίησε η ΕΛ.ΑΣ., κατ' εντολή του κράτους, μια φαντασμαγορική επιχείρηση εντυπωσιασμού, αυτήν της εισβολής στους χώρους του πολυτεχνείου, υπό την παρουσία εισαγγελέων και την συμμετοχή κάθε λογής μπάτσων -κάποιοι εξ αυτών με καλλιτεχνικές τάσεις- οι οποίοι σκηνοθέτησαν, βιντεοσκόπησαν και μοντάρισαν βιντεάκι με τα κατορθώματά τους, που ανέβασαν αργότερα στο διαδίκτυο. Στην επέμβαση συμμετείχαν ακόμα και αστυνομικά σκυλιά. Τους κυρίως στόχους της εισβολής αποτέλεσαν οι κατειλημμένοι χώροι του ιδρύματος. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της ΓΑΔΑ, βρέθηκαν σε αυτούς και κατασχέθηκαν εκτός των άλλων: εκατόν εξήντα κοντάρια, μία βαριοπούλα, επτά σπρέι πιπεριού, αντιασφυξιογόνες μάσκες, οκτώ κράνη, δοχείο με ποσότητα εύφλεκτου υγρού (το οποίο δεν διευκρινίζεται και προφανώς δεν πρόκειται για βενζίνη, όπως έσπευσαν να παρουσιάσουν τα παπαγαλάκια των ΜΜΕ σιγοντάροντας από την πρώτη στιγμή την επιχείρηση των μπάτσων), κάνοντας λόγο για «σπουδαία ευρήματα», σαν να ανακάλυψαν κάποιο οπλοστάσιο, ενώ στην πραγματικότητα πρόκειται για αμυντικά μέσα που χρησιμεύουν στην περιφρούρηση πορειών. Κατά την επέμβαση του κρατικού στρατού καταστολής έγιναν έξι προσαγωγές, εκ των οποίων -αυτές των τριών μεταναστών- μετατράπηκαν σε συλλήψεις, ενώ οι άλλοι τρείς ημεδαποί που προσήχθησαν αφέθηκαν ελεύθεροι χωρίς να τους απαγγελθούν κατηγορίες.

Αξιοσημείωτο είναι πως αφορμή για την εισβολή δεν ήταν κάποιες πράξεις βίας –δηλαδή κάποιο εξεγερτικό γεγονός, συγκρούσεις κ.τ.λ.– που λάμβαναν χώρα ή που προηγήθηκαν, αλλά η εύρεση μολότοφ λίγες ημέρες πριν στους χώρους του ΑΠΘ και ιδίως κάποιες υποτιθέμενες καταγγελίες περιοίκων για διαμονή «παράνομων» μεταναστών και χρήση των χώρων του πολυτεχνείου για την κατασκευή εκρηκτικών-εμπρηστικών μηχανισμών. Η μέθοδος αυτή, των «ανώνυμων τηλεφωνημάτων» καλύπτει αρκετές φορές σφάλματα, «αυθαιρεσίες», νομοθετικά κενά-«παρανομίες»

αναζητώντας μία πηγή υπερβατικής γαλήνης, μια υπέρτατη πραγματικότητα, σε αρμονία με τον Δρόμο του Σύμπαντος.

Ο Οβίδιος στις «Μεταμορφώσεις» του (Βιβλίο 1, σελ. 89-150) επιστρέφει στην αρχική ιστορία, για να την πει κάπως πιο ξεκάθαρα και από τον Ησίοδο: *Πρώτο δημιουργήθηκε το χρυσό γένος, που ζούσε χωρίς τιμωρούς και δίχως νόμους. Τηρούσαν το δίκαιο με τη θέληση τους και την πίστη τους. Δεν υπήρχαν ούτε ποινές, ούτε ο φόβος των ποινών, ούτε γράφονταν απειλές σε χάλκινες στήλες, ούτε κανείς παρευρισκόταν μπροστά σε σκληρά πρόσωπα, ως ικέτης, για να τον κρίνουν, παρακαλώντας για τον οίκτο τους. Δίχως κριτές οι πάντες ζούσαν μια ήρεμη ζωή. Ακόμη δεν είχε κοπεί το πεύκο από κάποιο κοντινό βουνό, για να διασχίσουν τους ωκεανούς και να επισκεφτούν άλλους αποικισμένους τόπους. Δεν υπήρχαν πόλεις περιτειχισμένες από βαθιές τάφρους, δεν ήταν γνωστά τα μέταλλα ούτε ακούγονταν οι πολεμικές σάλπιγγες, ούτε ήχοι κεράτων, ούτε υπήρχαν όπλα και κράνη. Δεν χρειάζονταν στρατούς οι άνθρωποι, ζώντας με απολαύσεις και ασφάλεια. Η γη ήταν ακόμη αχάρακτη από τον σκληρό σίδηρο, ανέγγιχτη από το άροτρο, από μόνη της πρόσφερε τροφή. Οι άνθρωποι από την πλευρά τους αρκούνταν στα δώρα που μόνη της έδινε η φύση, συλλέγοντας τα κούμαρα και τους καρπούς των δέντρων, τα κράνα και τα μούρα από τραχείς θάμνους, αλλά και τα βελανίδια που έπεφταν στη γη. Η άνοιξη ήταν αιώνια και μια γλυκιά αύρα αναζωογονούσε τα άνθη που βλάσταιναν χωρίς σπορά. Η γη δεν επιβαρυνόταν με ασήκωτους καρπούς ούτε καλλιεργούνταν, αλλά έφερε άφθονα τα σιτηρά και οι αγροί δίχως πόλεις στην κατάλληλη ώρα γέμιζαν με λευκά στάχυα, που τους έδιναν χρυσή όψη. Από τους ποταμούς έρρεαν γάλα και νέκταρ και από την καταπράσινη βελανιδιά έσταζε μέλι ξανθό. Όμως, όταν ο Κρόνος ρίχτηκε στα Τάρταρα από την εξουσία του Δία, ο κόσμος ξέπεσε· από αυτό προέκυψε ένα γένος κατώτερο, το αργυρό, που ήταν όμως ανώτερο από το χάλκινο [...].*[8]

Αξίζει, όμως, να ολοκληρωθεί αυτό το μέρος με την αφήγηση των Ινουίτ, που ήρθαν σε επαφή με τον πολιτισμό πολύ πρόσφατα. Για το λόγο αυτό δεν νοστάλγησαν κάποιον παράδεισο, αλλά έβλεπαν στη δημιουργία του κόσμου μια άλλη φάση της ζωής. Μάλιστα, μοιάζει να βελτιώθηκε η ζωή τους από τότε που εμφανίστηκαν στη γη, αντί να εκφυλιστεί, μετά την καταστροφή. Έτσι, στην αρχή η γη, οι πέτρες και οι λόφοι έπεσαν από τον ουρανό και έπειτα από λίγο και οι άνθρωποι. Στη δική τους δημιουργία του κόσμου -που στα παλιά χρόνια επαναλαμβανόταν από στόμα σε στόμα πολλές φορές, καθώς οι ιστορίες τότε δεν αποθηκεύονταν σε μικρά μαύρα σημάδια, όπως λένε οι ίδιοι- οι άνθρωποι ήταν πολλοί, καθώς δεν πέθαιναν, αλλά ο τόπος τους ήταν σκοτεινός και δεν έβλεπαν τίποτε. Μόνο μέσα στα σπίτια τους είχαν λάμπες που έκαιγαν νερό, που τότε ήταν καύσιμο. Τα μικρά παιδιά βγήκαν μέσα από τη γη και κρύβονταν μέσα στις ιτιές. Οι γυναίκες τους έραψαν ρούχα και τα έντυσαν. Έται πολλαπλασιάστηκαν και θέλησαν να αποκτήσουν

Bang, αλλά ας τους αφήσουμε να ξαπλώνουν τεμπέλικα στις μεταλλαγμένες δάφνες τους για λίγο ακόμη, μιας και το ζήτημα, όπως και πολλά άλλα, αποτελεί «τροφή» για μελλοντικά άρθρα της *Διαδρομής*.

2. Η λέξη «αμαρτία» αρχικά απλώς σήμαινε σφάλμα, αλλά μέσα από την ιουδαϊκή κοσμοαντίληψη φορτίστηκε με την χριστιανική ηθική και ανηθικότητα.

3. Σίγουρα υπάρχουν και ιστορίες με κάποια από αυτά να σκαρώνουν χίλιες-δυο σκανδαλιές και πονηριές. Περισσότερο όμως θα λέγαμε πως ακόμη και αυτές οι ιστορίες παρουσιάζουν τα ξωτικά σαν μικρά, ζωηρά παιδιά. Δεν υπάρχει δόλος και μηχανορραφία. Αυτό δείχνει και το αγαθό πνεύμα των ανθρώπων που έπλαθαν τέτοιες ιστορίες.

4. Στη σκανδιναβική μυθολογία υπάρχει επίσης και ο πολύ ενδιαφέρων μύθος του γιγαντιαίου λύκου Φέρνισουλφρ. Σύμφωνα με μια παλιά προφητεία, ο Φένριρ θα προκαλέσει την πτώση του αρχαίου κόσμου, καταπίνοντας τον ήλιο και μαζί του την πτώση των θεών. Για αυτό οι θεοί τον φοβούνται πολύ και τον οδηγούν στην Άσγκαρντ, όπου τον αλυσοδένουν με μια τεράστια σιδερένια αλυσίδα, που όμως δεν είναι αρκετή, για να τον συγκρατήσει. Ξαναφτιάχνουν μια ακόμη πιο γερή αλυσίδα από σίδερο, αλλά και αυτή αποδεικνύεται ανήμπορη μπροστά στη δύναμη του γιγάντιου λύκου. Έτσι, πέρασαν στην εξαπάτηση· έβαλαν τους νάνους -οι οποίοι σε όλες τις μυθολογίες της βόρειας Ευρώπης εμφανίζονται ως άριστοι σιδηρουργοί- να φτιάξουν μια πιο προχωρημένη αλυσίδα, χρησιμοποιώντας τα εξής υλικά: ήχο από πάτημα γάτας, γυναικείο μούσι, ρίζες βουνού, πνεύμα αρκούδας, ανάσα ψαριού και σάλιο πουλιού. Τελικά, μετά από καιρό καταφέρνει να απελευθερωθεί στο Ράγκναρεκ, το λυκόφως των θεών, όπως ήδη αναφέραμε.

5. Η πρώτη, αυθόρμητη και άδολη σχέση του ανθρώπου με τη μεταφυσική είναι αδιαμφισβήτητα η λατρεία των νεκρών προγόνων. Μία σχέση που γέννησε το δέος του ελεύθερου ανθρώπου μπροστά στο αναπόδραστο του θανάτου. Αυτή ήταν και η πρώτη θρησκεία με επιρροή στον ανθρώπινο ψυχισμό, τόσο ισχυρή που ο πολιτισμός, τουλάχιστον στις αρχαίες ελληνικές πόλεις κράτη και στην αρχαία Ρώμη, δεν μπόρεσε να την εκριζώσει. Αντιθέτως προσπάθησε και σε μεγάλο βαθμό το κατάφερε, να την αφομοιώσει ως «συμπλήρωμα» της οργανωμένης θρησκείας, που κάθε άλλο παρά αυθόρμητη και άδολη ήταν. Μια ενδιαφέρουσα ανάλυση, για το ζήτημα αυτό μπορεί κάποιος να διαβάσει στο βιβλίο του Fustel De Coulanges, Η αρχαία Πόλη.

6. Δεν θα ήταν ούτε αναληθές ούτε υπερβολή αν λέγαμε πως η παρασκευή αλκοόλης και ο εγκλωβισμός των ανθρώπων μέσα στις πόλεις συμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό χρονικά. Αν οι απολίτιστοι άνθρωποι το επιθυμούσαν, θα μπορούσαν να παρασκευάσουν αλκοόλη από χίλια-δυο άγρια φρούτα και σιτηρά. Δεν θα περίμεναν την επικράτηση της γεωργίας για να το πράξουν. Προφανώς, όμως, δεν χρειάζονταν τον εθισμό σε ουσίες, ούτε για να έρθουν σε κέφι ούτε ακόμη περισσότερο για να αντέξουν την καθημερινότητα. Απολάμβαναν ανεμπόδιστα την ελευθερία τους κάθε στιγμή.

7. Γνωστοί ουφολόγοι, όπως ο Έριχ Φον Ντένικεν, ήδη

υγρού (το οποίο δεν διευκρινίζεται και προφανώς δεν πρόκειται για βενζίνη, όπως έσπευσαν να παρουσιάσουν τα παπαγαλάκια των ΜΜΕ σιγοντάροντας από την πρώτη στιγμή την επιχείρηση των μπάτσων), κάνοντας λόγο για «σπουδαία ευρήματα», σαν να ανακάλυψαν κάποιο οπλοστάσιο, ενώ στην πραγματικότητα πρόκειται για αμυντικά μέσα που χρησιμεύουν στην περιφρούρηση πορειών. Κατά την επέμβαση του κρατικού στρατού καταστολής έγιναν έξι προσαγωγές, εκ των οποίων -αυτές των τριών μεταναστών- μετατράπηκαν σε συλλήψεις, ενώ οι άλλοι τρείς ημεδαποί που προσήχθησαν αφέθηκαν ελεύθεροι χωρίς να τους απαγγελθούν κατηγορίες.

Εισβολή

Αξιοσημείωτο είναι πως αφορμή για την εισβολή δεν ήταν κάποιες πράξεις βίας –δηλαδή κάποιο εξεγερτικό γεγονός, συγκρούσεις κ.τ.λ.– που λάμβαναν χώρα ή που προηγήθηκαν, αλλά η εύρεση μολότοφ λίγες ημέρες πριν στους χώρους του ΑΠΘ και ιδίως κάποιες υποτιθέμενες καταγγελίες περιοίκων για διαμονή «παράνομων» μεταναστών και χρήση των χώρων του πολυτεχνείου για την κατασκευή εκρηκτικών-εμπρηστικών μηχανισμών. Η μέθοδος αυτή, των «ανώνυμων τηλεφωνημάτων» καλύπτει αρκετές φορές σφάλματα, «αυθαιρεσίες», νομοθετικά κενά-«παρανομίες» των μπάτσων και παρέχει προστασία στους χαφιέδες της. Μια τακτική που αναδεικνύει μέχρι και το φερέφωνο της ΓΑΔΑ Βασίλης Λαμπρόπουλος, μέσα από άρθρο του στον ιστότοπο του «Βήματος» στις 23/7/2013. Ένα ακόμη σημείο που μπορούμε να αναφέρουμε είναι ότι η επέμβαση υλοποιήθηκε όχι μόνο χωρίς την συγκατάθεση των πρυτανικών αρχών, αλλά δίχως να ερωτηθούν ή να ενημερωθούν, όπως δήλωσε η αναπληρώτρια πρύτανης Τόνια Μοροπούλου. Η προαναφερθείσα διαδικασία, βεβαίως, δεν χρειάζεται να γίνεται πλέον σε ενδεχόμενες αστυνομικές εισβολές, μετά την κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου από τον νόμο Διαμαντοπούλου που ήρθε να βελτιώσει-εξελίξει τον προηγούμενο νόμο-πλαίσιο της Μαριέττας Γιαννάκου. Οι καθηγητές του ΕΜΠ από την πλευρά τους συνδέουν το γεγονός με το θέμα της διαθεσιμότητας πολλών υπαλλήλων των ΑΕΙ που πρέπει να γίνουν μέσα στον Σεπτέμβρη, λέγοντας ότι: «καλλιεργείται εικόνα υποτίμησης των πανεπιστημίων προκειμένου να καμφθούν οι αντιδράσεις των εκπροσώπων τους». *«Θα σηκωθούν τα πόδια να χτυπήσουν το κεφάλι»*, λέει η γνωστή παροιμία, και σιγά να μην φοβηθεί ο κρατισμός τους υποτακτικούς του, που τώρα θυμήθηκαν την υποτίμηση των πανεπιστημιακών χώρων. Με την δήλωση τους αυτή σπεύ-

...και ασφάλεια. Η γη ήταν ακόμη αχάραχτη από τον σκληρό σίδηρο, ανέγγιχτη από το άροτρο, από μόνη της πρόσφερε τροφή. Οι άνθρωποι από την πλευρά τους αρκούνταν στα δώρα που μόνη της έδινε η φύση, συλλέγοντας τα κούμαρα και τους καρπούς των δέντρων, τα κράνα και τα μούρα από τραχείς θάμνους, αλλά και τα βελανίδια που έπεφταν στη γη. Η άνοιξη ήταν αιώνια και μια γλυκιά αύρα αναζωογονούσε τα άνθη που βλάσταιναν χωρίς σπορά. Η γη δεν επιβαρυνόταν με ασήκωτους καρπούς ούτε καλλιεργούνταν, αλλά έφερε άφθονα τα σιτηρά και οι αγροί δίχως πόλεις στην κατάλληλη ώρα γέμιζαν με λευκά στάχυα, που τους έδιναν χρυσή όψη. Από τους ποταμούς έρρεαν γάλα και νέκταρ και από την καταπράσινη βελανιδιά έσταζε μέλι ξανθό. Όμως, όταν ο Κρόνος ρίχτηκε στα Τάρταρα από την εξουσία του Δία, ο κόσμος ξέπεσε· από αυτό προέκυψε ένα γένος κατώτερο, το αργυρό, που ήταν όμως ανώτερο από το χάλκινο [...].[8]

Αξίζει, όμως, να ολοκληρωθεί αυτό το μέρος με την αφήγηση των Ινουίτ, που ήρθαν σε επαφή με τον πολιτισμό πολύ πρόσφατα. Για το λόγο αυτό δεν νοστάλγησαν κάποιον παράδεισο, αλλά έβλεπαν στη δημιουργία του κόσμου μια άλλη φάση της ζωής. Μάλιστα, μοιάζει να βελτιώθηκε η ζωή τους από τότε που εμφανίστηκαν στη γη, αντί να εκφυλιστεί, μετά την καταστροφή. Έτσι, στην αρχή η γη, οι πέτρες και οι λόφοι έπεσαν από τον ουρανό και έπειτα από λίγο και οι άνθρωποι. Στη δική τους δημιουργία του κόσμου -που στα παλιά χρόνια επαναλαμβανόταν από στόμα σε στόμα πολλές φορές, καθώς οι ιστορίες τότε δεν αποθηκεύονταν σε μικρά μαύρα σημάδια, όπως λένε οι ίδιοι- οι άνθρωποι ήταν πολλοί, καθώς δεν πέθαιναν, αλλά ο τόπος τους ήταν σκοτεινός και δεν έβλεπαν τίποτε. Μόνο μέσα στα σπίτια τους είχαν λάμπες που έκαιγαν νερό, που τότε ήταν καύσιμο. Τα μικρά παιδιά βγήκαν μέσα από τη γη και κρύβονταν μέσα στις ιτιές. Οι γυναίκες τους έραψαν ρούχα και τα έντυσαν. Έτσι πολλαπλασιάστηκαν και θέλησαν να αποκτήσουν σκύλους. Ένας άνδρας βγήκε με το λουρί στο χέρι, φωνάζοντας «χοκ, χοκ, χοκ!». Τα σκυλιά έτρεξαν από τους λόφους, τινάζοντας από πάνω τους την άμμο και έτσι οι άνθρωποι βρήκαν και σκυλιά. Στην περίοδο εκείνη του σκοταδιού, που οι άνθρωποι δεν ήξεραν το θάνατο, κατέκλυσαν με την παρουσία τους τη γη, μέχρι που ήρθε μια ισχυρή πλημμύρα, η οποία έπνιξε πολλούς από αυτούς. Σημάδια αυτής της πλημμύρας βρίσκουμε στα όστρακα θαλασσινών στις κορυφές των βουνών. Τότε μία από τις ηλικιωμένες γυναίκες που έλεγαν ιστορίες ευχήθηκε να είχαν φως κι ας ήταν θνητοί οι άνθρωποι. Η ευχή της εισακούστηκε και ήρθε εξίσου το φως και ο θάνατος. Και αφού είχαν μέρα, μπορούσαν να κυνηγούν και να μην αναγκάζονται να τρέφονται από τη γη, χρησιμοποιώντας τα έλκηθρά τους. Μαζί με τον ήλιο εμφανίστηκε και η σε-

φτιάχνουν μια ακόμη πιο γερή αλυσίδα από σίδερο, αλλά και αυτή αποδεικνύεται ανήμπορη μπροστά στη δύναμη του γιγάντιου λύκου. Έτσι, πέρασαν στην εξαπάτηση· έβαλαν τους νάνους -οι οποίοι σε όλες τις μυθολογίες της βόρειας Ευρώπης εμφανίζονται ως άριστοι σιδηρουργοί- να φτιάξουν μια πιο προχωρημένη αλυσίδα, χρησιμοποιώντας τα εξής υλικά: ήχο από πάτημα γάτας, γυναικείο μούσι, ρίζες βουνού, πνεύμα αρκούδας, ανάσα ψαριού και σάλιο πουλιού. Τελικά, μετά από καιρό καταφέρνει να απελευθερωθεί στο Ράγκναρεκ, το λυκόφως των θεών, όπως ήδη αναφέραμε.

5. Η πρώτη, αυθόρμητη και άδολη σχέση του ανθρώπου με τη μεταφυσική είναι αδιαμφισβήτητα η λατρεία των νεκρών προγόνων. Μία σχέση που γέννησε το δέος του ελεύθερου ανθρώπου μπροστά στο αναπόδραστο του θανάτου. Αυτή ήταν και η πρώτη θρησκεία με επιρροή στον ανθρώπινο ψυχισμό, τόσο ισχυρή που ο πολιτισμός, τουλάχιστον στις αρχαίες ελληνικές πόλεις κράτη και στην αρχαία Ρώμη, δεν μπόρεσε να την εκριζώσει. Αντιθέτως προσπάθησε και σε μεγάλο βαθμό το κατάφερε, να την αφομοιώσει ως «συμπλήρωμα» της οργανωμένης θρησκείας, που κάθε άλλο παρά αυθόρμητη και άδολη ήταν. Μια ενδιαφέρουσα ανάλυση, για το ζήτημα αυτό μπορεί κάποιος να διαβάσει στο βιβλίο του Fustel De Coulanges, Η αρχαία Πόλη.

6. Δεν θα ήταν ούτε αναληθές ούτε υπερβολή αν λέγαμε πως η παρασκευή αλκοόλης και ο εγκλωβισμός των ανθρώπων μέσα στις πόλεις συμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό χρονικά. Αν οι απολίτιστοι άνθρωποι το επιθυμούσαν, θα μπορούσαν να παρασκευάσουν αλκοόλη από χίλια-δυο άγρια φρούτα και σιτηρά. Δεν θα περίμεναν την επικράτηση της γεωργίας για να το πράξουν. Προφανώς, όμως, δεν χρειάζονταν τον εθισμό σε ουσίες, ούτε για να έρθουν σε κέφι ούτε ακόμη περισσότερο για να αντέξουν την καθημερινότητα. Απολάμβαναν ανεμπόδιστα την ελευθερία τους κάθε στιγμή.

7. Γνωστοί ουφολόγοι, όπως ο Έριχ Φον Ντένικεν, ήδη απ' την δεκαετία του '70, θεώρησαν και μάλιστα ως δεδομένο, πως όλες αυτές οι θεότητες που εμφανίζονται σε μύθους ως εκπολιτιστές των λαών της λατινικής Αμερικής, δεν είναι φυσικά τίποτε άλλο παρά... εξωγήινοι. Τι να πει κανείς. Εμείς θα επαναλάβουμε απλώς τα λόγια του Frank Zappa πως «στον ατμοσφαιρικό αέρα υπάρχει πλέον περισσότερη βλακεία παρά υδρογόνο». Έβλεπε μπροστά ο καλλιτέχνης, το δίχως άλλο. Καμιά φορά όμως η ηλιθιότητα αποδεικνύεται ιδιαίτερα προσοδοφόρα, όταν μάλιστα βρεθούν και καλοθελητές για να την αγοράζουν.

8. Νεοελληνική απόδοση από την καθαρεύουσα της μετάφρασης του Αλέξανδρου Κάσδαγλη.

Αξιοσημείωτο είναι πως αφορμή για την εισβολή δεν ήταν κάποιες πράξεις βίας –δηλαδή κάποιο εξεγερτικό γεγονός, συγκρούσεις κ.τ.λ.– που λάμβαναν χώρα ή που προηγήθηκαν, αλλά η εύρεση μολότοφ λίγες ημέρες πριν στους χώρους του ΑΠΘ και ιδίως κάποιες υποτιθέμενες καταγγελίες περιοίκων για διαμονή «παράνομων» μεταναστών και χρήση των χώρων του πολυτεχνείου για την κατασκευή εκρηκτικών-εμπρηστικών μηχανισμών. Η μέθοδος αυτή, των «ανώνυμων τηλεφωνημάτων» καλύπτει αρκετές φορές σφάλματα, «αυθαιρεσίες», νομοθετικά κενά-«παρανομίες» των μπάτσων και παρέχει προστασία στους χαφιέδες της. Μια τακτική που αναδεικνύει μέχρι και το φερέφωνο της ΓΑΔΑ Βασίλης Λαμπρόπουλος, μέσα από άρθρο του στον ιστότοπο του «Βήματος» στις 23/7/2013. Ένα ακόμη σημείο που μπορούμε να αναφέρουμε είναι ότι η επέμβαση υλοποιήθηκε όχι μόνο χωρίς την συγκατάθεση των πρυτανικών αρχών, αλλά δίχως να ερωτηθούν ή να ενημερωθούν, όπως δήλωσε η αναπληρώτρια πρύτανης Τόνια Μοροπούλου. Η προαναφερθείσα διαδικασία, βεβαίως, δεν χρειάζεται να γίνεται πλέον σε ενδεχόμενες αστυνομικές εισβολές, μετά την κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου από τον νόμο Διαμαντοπούλου που ήρθε να βελτιώσει-εξελίξει τον προηγούμενο νόμο-πλαίσιο της Μαριέττας Γιαννάκου. Οι καθηγητές του ΕΜΠ από την πλευρά τους συνδέουν το γεγονός με το θέμα της διαθεσιμότητας πολλών υπαλλήλων των ΑΕΙ που πρέπει να γίνουν μέσα στον Σεπτέμβρη, λέγοντας ότι: «καλλιεργείται εικόνα υποτίμησης των πανεπιστημίων προκειμένου να καμφθούν οι αντιδράσεις των εκπροσώπων τους». *«Θα σηκωθούν τα πόδια να χτυπήσουν το κεφάλι»*, λέει η γνωστή παροιμία, και σιγά να μην φοβηθεί ο κρατισμός τους υποτακτικούς του, που τώρα θυμήθηκαν την υποτίμηση των πανεπιστημιακών χώρων. Με την δήλωση τους αυτή σπεύδουν σε μια πράξη αποπροσανατολισμού, συνεχίζοντας να δικαιολογούν τους έστω μειωμένους μισθούς τους, αποκρύπτοντας πρόθυμα την αλήθεια, πως **η μεθοδευμένη επί σειρά ετών προσπάθεια απαξίωσης των πανεπιστημιακών χώρων, εντάσσεται στα πλαίσια των σχεδίων της εξουσίας που έχουν ως στόχο την καταστολή αναρχικών απόψεων και πρακτικών, τους πάσης φύσης ελεύθερους και ανυπότακτους ανθρώπους και την δυνατότητα σύνθεσης αυτών με άλλα κομμάτια της κοινωνίας.**

Η εισβολή στο ΕΜΠ είναι μια κίνηση εντυπωσιασμού, αφού εμπεριέχει τα χαρακτηριστικά μίας τέτοιας. Εντυπωσιασμού, όμως, ως προς την κατασκευή εντυπώσεων και την δημιουργία κλίματος στην προσπάθεια καθιέρωσης επόμενων κινήσεων στα πλαίσια του «μπαίνω όπου θέλω, όποτε

θέλω». Συγχρόνως, το κράτος υπενθυμίζει και προβάλει την κατάργηση του ασύλου, με τον τρόπο που γνωρίζαμε έως προσφάτως, θέλοντας να τρομοκρατήσει αγωνιζόμενους ανθρώπους, αποτρέποντας μελλοντικές συγκρούσεις που θα έχουν για ορμητήρια τα πανεπιστήμια και τις καταλήψεις αυτών ως χώρους αγώνων. Επί πλέον, ανοίγει τον δρόμο για προληπτική καταστολή ακόμα και επεμβάσεις μέσα σε πανεπιστημιακούς χώρους, πέρα από όσα ήδη γνωρίζαμε: εισβολές σε χώρους, στέκια, καταλήψεις ή αποκλεισμοί αυτών, συνήθως πριν από γενικές απεργίες, είτε από μεγάλα κοινωνικά γεγονότα και πορείες. Επίσης προληπτικές προσαγωγές ανθρώπων μέχρι και έξω από τα σπίτια τους. Το γεγονός που άνοιξε τον δρόμο για τέτοιας μορφής επεμβάσεις στα πανεπιστήμια και επισφράγισε την άρση του ασύλου και επί του πρακτικού της μέρους, είναι η εκκένωση της Νομικής σχολής Αθηνών την νύχτα της 27ης Γενάρη του 2011 προς το ξημέρωμα της 28ης, με την υπόθεση της απεργίας πείνας των τριακοσίων μεταναστών. Εκεί, όπου η αριστερά, μαζί με τους παρατρεχάμενους και τους νεροκουβαλητές της αποχώρησαν οικιοθελώς υπό τον «φόβο» επικείμενης εισβολής των μπάτσων, παραδίνοντάς τους τον χώρο –που τελούσε υπό κατάληψη– αμαχητί. Να σημειώσουμε, ότι *ο χώρος που είχε καταληφθεί ήταν ένα ανενεργό υπό ανακαίνιση κτίριο της σχολής, όπου δεν γίνονταν μαθήματα, ούτε παρεμποδιζόταν η λειτουργία της σχολής*, όπως οι ίδιοι ανέφεραν. Της αποχώρησης προηγήθηκαν διαπραγματεύσεις που

στο Ε.Μ.Π.

είχαν αναλάβει να φέρουν εις πέρας οι νομενκλατούρες της αριστεράς: Αλαβάνος, Δρίτσας και Λαφαζάνης, ενώ τον δρόμο είχαν στρώσει οι δηλώσεις του Τσίπρα, που είχε χαρακτηρίσει λανθασμένη την επιλογή του κτιρίου την νομικής και απαραίτητη την μεταφορά των απεργών πείνας σε άλλο κτίριο. Περίπου δύο χρόνια μετά, στις 28/12/2012, ακολούθησε η εισβολή στην ΑΣΟΕΕ. Στόχος ήταν και εκεί τα στέκια του πανεπιστήμιου, πρωτίστως ο χώρος που υπήρχε το στούντιο του ραδιοφωνικού σταθμού 98 FM, όπου και κατασχέθηκαν τα μηχανήματά του. Η

χαίο, ότι έχουν μεταφερθεί ναρκωπιάτσες σε όλα τα πανεπιστήμια που αποτελούν κέντρα αγώνα: Αριστοτέλειο στην Θεσσαλονίκη, Πολυτεχνείο-Νομική Αθηνών, ακόμα και στα προπύλαια.

Εκτός της εξουσίας, όμως, στην απαξίωση των πανεπιστημίων ως χώρων αγώνα και σύγκρουσης συμβάλουν και κάποιες λογικές. Αυτές που χαρακτηρίζουν σαν «καγκελάκι», τις διαθέσεις νεολαίων και ανυπότακτων ανθρώπων, να καταφύγουν σε αυτούς συνεχίζοντας, μετά το τέλος πορειών, συγκρουόμενοι από εκεί με τις δυνάμεις καταστολής, αλλά και χρησιμοποιώντας τους ως ορμητήρια.

Η εισβολή στο Πολυτεχνείο έρχεται να ενταχθεί σε μια σειρά ενεργειών του κράτους, που δεν σχετίζονται μόνο με τους πανεπιστημιακούς χώρους και αποτελούν επίδειξη ισχύος. Χαρακτηριστικές είναι οι εκκενώσεις των καταλήψεων της βίλλα Αμαλίας και αυτής στην Πατησίων και Σκαραμαγκά. Η χωροταξική τους θέση και το τρίγωνο που σχημάτιζαν με το ΕΜΠ, συνδέονται άμεσα με τα σχέδια ανάπλασης και την επικείμενη πεζοδρόμηση του κέντρου της Αθήνας, που όπως λέγεται θα ξεκινήσει στα μέσα του 2014 με τις ευλογίες του ιδρύματος Ωνάση. Σε αυτό το πλαίσιο της «επίδειξης δύναμης», θα μπορούσαμε να τοποθετήσουμε και τις συνεχείς περα-

του αποτελεί και ο ίδιος– ουδέποτε μάς συγκίνησαν. Στα γραφεία της Κουμουνδούρου εργάζονται συστηματικά και μεθοδικά για την «αποκατάσταση της νομιμότητας», προετοιμάζοντας το έδαφος στην βάση ενός σεναρίου ανάληψης της κυβέρνησης ή της εντολής σχηματισμού αυτής. Τότε, αυτός θα κληθεί να διαχειριστεί –από μια τέτοια θέση, αλλά ακόμα και από αυτήν της αξιωματικής αντιπολίτευσης– τις καταλήψεις κτηρίων, χώρων (πανεπιστημιακών και μη) μετατρέποντας τες σε αυτοδιαχειριζόμενους χώρους φορέων νεολαίων, πολιτών και λαϊκών συνελεύσεων με θεσμικού τύπου παραχωρήσεις, όπως και των καταλήψεων στέγης σε περίφημα house projects, όπως συνέβη σε πολλές ευρωπαϊκές πόλεις, πληρώνοντας ενοίκιο και ρεύμα στο κράτος. Η αριστερά, βεβαίως, δεν θα έρθει να διεκπεραιώσει τον σκοπό αυτό ως κεραυνός εν αιθρία, αφού έχει ήδη ένα δουλεμένο πρόπλασμα συμμετέχοντας σε λαϊκές συνελεύσεις και άλλων ειδών αυτοοργανωμένα εγχειρήματα. Επίσης, ο συριζα θα μπορεί να παίξει τον ρόλο του διαχειριστή και από μια άλλη παρεμφερή θέση, εάν προκύψει η ανάγκη συμμετοχής του σε μια ενδεχόμενη συγκυβέρνηση.

Γι' αυτό, συντρόφισσες και σύντροφοι, μην πέσετε από τα σύννεφα κατόπιν κάποιας «φασιστικής μπόρας». Το δημοκρατικό τόξο, σαν το ουράνιο, είναι στην πραγματικότητα ένα συνεχές φάσμα, με πολλά όμορφα χρώματα και ενδιάμεσες αποχρώσεις.

Π.Α.

γισε την άρση του ασύλου και επί του πρακτικού της μέρους, είναι η εκκένωση της Νομικής σχολής Αθηνών την νύχτα της 27ης Γενάρη του 2011 προς το ξημέρωμα της 28ης, με την υπόθεση της απεργίας πείνας των τριακοσίων μεταναστών. Εκεί, όπου η αριστερά, μαζί με τους παρατρεχάμενους και τους νεροκουβαλητές της αποχώρησαν οικιοθελώς υπό τον «φόβο» επικείμενης εισβολής των μπάτσων, παραδίνοντάς τους τον χώρο –που τελούσε υπό κατάληψη– αμαχητί. Να σημειώσουμε, ότι ο *χώρος που είχε καταληφθεί ήταν ένα ανενεργό υπό ανακαίνιση κτίριο της σχολής, όπου δεν γίνονταν μαθήματα, ούτε παρεμποδιζόταν η λειτουργία της σχολής*, όπως οι ίδιοι ανέφεραν. Της αποχώρησης προηγήθηκαν διαπραγματεύσεις που

στο Ε.Μ.Π.

είχαν αναλάβει να φέρουν εις πέρας οι νομενκλατούρες της αριστεράς: Αλαβάνος, Δρίτσας και Λαφαζάνης, ενώ τον δρόμο είχαν στρώσει οι δηλώσεις του Τσίπρα, που είχε χαρακτηρίσει λανθασμένη την επιλογή του κτιρίου την νομικής και απαραίτητη την μεταφορά των απεργών πείνας σε άλλο κτίριο. Περίπου δύο χρόνια μετά, στις 28/12/2012, ακολούθησε η εισβολή στην ΑΣΟΕΕ. Στόχος ήταν και εκεί τα στέκια του πανεπιστήμιου, πρωτίστως ο χώρος που υπήρχε το στούντιο του ραδιοφωνικού σταθμού 98 FM, όπου και κατασχέθηκαν τα μηχανήματά του. Η επέμβαση πραγματοποιήθηκε παρουσία εισαγγελέα, κατόπιν ανώνυμης καταγγελίας για παρεμπόριο. Συχνά-πυκνά οι εξουσιαστές στην προσπάθεια υλοποίησης των κατασταλτικών τους σχεδίων, εφευρίσκουν «αφορμές», αλλοιώνουν καταστάσεις και γεγονότα ψευδολογώντας, συκοφαντούν τους κοινωνικούς αγώνες και όσους συμμετέχουν σε αυτούς. Αυτό, όμως, δεν αναιρεί την υπερβολική ανάλωση αυτών που αποφάσισαν να δώσουν τόσο πολύ βάρος στην υπεράσπιση των μικροπωλητών-μεταναστών. **Διότι, όταν τα μέσα προς την απελευθέρωση ανάγονται σε σκοπό, τότε οι θεμελιώδεις απελευθερωτικές απόψεις και αντιλήψεις, όπως και η ανάδειξη τους, ξεθωριάζουν και ο σκοπός για την πανανθρώπινη ελευθερία ξεμακραίνει.**

Στον βαθμό ευκολίας που πραγματοποιούνται πλέον οι εισβολές των κρατικών συμμοριών καταστολής στα πανεπιστήμια, τον ρόλο τους παίζουν και οι φοιτητικές παρατάξεις. Συντασσόμενες πλήρως με την κομματική τους γραμμή, δεν έχουν δώσει κανέναν ουσιαστικό αγώνα για την υπεράσπιση του ασύλου. Η περιφρούρηση κεκλεισμένων των θυρών του κάτω πολυτεχνείου από φοιτητικούς

χαίο, ότι έχουν μεταφερθεί ναρκωπιάτσες σε όλα τα πανεπιστήμια που αποτελούν κέντρα αγώνα: Αριστοτέλειο στην Θεσσαλονίκη, Πολυτεχνείο-Νομική Αθηνών, ακόμα και στα προπύλαια.

Εκτός της εξουσίας, όμως, στην απαξίωση των πανεπιστημίων ως χώρων αγώνα και σύγκρουσης συμβάλουν και κάποιες λογικές. Αυτές που χαρακτηρίζουν σαν «καγκελάκι», τις διαθέσεις νεολαίων και ανυπότακτων ανθρώπων, να καταφύγουν σε αυτούς συνεχίζοντας, μετά το τέλος πορειών, συγκρουόμενοι από εκεί με τις δυνάμεις καταστολής, αλλά και χρησιμοποιώντας τους ως ορμητήρια.

Η εισβολή στο Πολυτεχνείο έρχεται να ενταχθεί σε μια σειρά ενεργειών του κράτους, που δεν σχετίζονται μόνο με τους πανεπιστημιακούς χώρους και αποτελούν επίδειξη ισχύος. Χαρακτηριστικές είναι οι εκκενώσεις των καταλήψεων της βίλλα Αμαλίας και αυτής στην Πατησίων και Σκαραμαγκά. Η χωροταξική τους θέση και το τρίγωνο που σχημάτιζαν με το ΕΜΠ, συνδέονται άμεσα με τα σχέδια ανάπλασης και την επικείμενη πεζοδρόμηση του κέντρου της Αθήνας, που όπως λέγεται θα ξεκινήσει στα μέσα του 2014 με τις ευλογίες του ιδρύματος Ωνάση. Σε αυτό το πλαίσιο της «επίδειξης δύναμης», θα μπορούσαμε να τοποθετήσουμε και τις συνεχείς περαντζάδες των κρατικών συμμοριών του Δένδια στην περιοχή των Εξαρχείων τον τελευταίο καιρό, πράγμα που παλαιότερα θα ήταν δυσκολότερο να συμβεί. Επί πλέον, υφίστανται και οι πρόσφατες εκκενώσεις των τριών καταλήψεων στην Πάτρα, έπειτα από τα συχνά επεισόδια αντιεξουσιαστών και αντιφασιστών με μέλη και ψηφοφόρους του ακροδεξιού κόμματος της χρυσής αυγής. [Ακολούθησαν εκκενώσεις σε καταλήψεις στο Μεσολόγγι και τα Γιάννενα.]

Ο συριζα Πάτρας τοποθετήθηκε για το γεγονός μέσω κειμένου του που αναρτήθηκε στο left.gr στις 06/08/2013, με τίτλο: «Για την εκκένωση των τριών κτηρίων στην Πάτρα» (δεν αναφέρεται πουθενά στο κείμενο η λέξη κατάληψη) όπου αναφέρει μεταξύ άλλων: «*Είναι χαρακτηριστικό ότι πέρα από το σφράγισμα των συγκεκριμένων χώρων* **δεν υπάρχει καμία πρόταση αξιοποίησής τους**. *Εκτός κι αν σκέφτονται ότι θα μπορούσαν να πουλήσουν κοψοχρονιά ως εγκαταλελειμμένοι, όπως η υπόλοιπη δημόσια περιουσία*» και ακόμα ;

του αποτελεί και ο ίδιος– ουδέποτε μάς συγκίνησαν. Στα γραφεία της Κουμουνδούρου εργάζονται συστηματικά και μεθοδικά για την «αποκατάσταση της νομιμότητας», προετοιμάζοντας το έδαφος στην βάση ενός σεναρίου ανάληψης της κυβέρνησης ή της εντολής σχηματισμού αυτής. Τότε, αυτός θα κληθεί να διαχειριστεί –από μια τέτοια θέση, αλλά ακόμα και από αυτή της αξιωματικής αντιπολίτευσης– τις καταλήψεις κτηρίων, χώρων (πανεπιστημιακών και μη) μετατρέποντας τες σε αυτοδιαχειριζόμενους χώρους φορέων νεολαίων, πολιτών και λαϊκών συνελεύσεων με θεσμικού τύπου παραχωρήσεις, όπως και των καταλήψεων στέγης σε περίφημα house projects, όπως συνέβη σε πολλές ευρωπαϊκές πόλεις, πληρώνοντας ενοίκιο και ρεύμα στο κράτος. Η αριστερά, βεβαίως, δεν θα έρθει να διεκπεραιώσει τον σκοπό αυτό ως κεραυνός εν αιθρία, αφού έχει ήδη ένα δουλεμένο πρόπλασμα συμμετέχοντας σε λαϊκές συνελεύσεις και άλλων ειδών αυτοοργανωμένα εγχειρήματα. Επίσης, ο συριζα θα μπορεί να παίξει τον ρόλο του διαχειριστή και από μια άλλη παρεμφερή θέση, εάν προκύψει η ανάγκη συμμετοχής του σε μια ενδεχόμενη συγκυβέρνηση.

Γι' αυτό, συντρόφισσες και σύντροφοι, μην πέσετε από τα σύννεφα κατόπιν κάποιας «φασιστικής μπόρας». Το δημοκρατικό τόξο, σαν το ουράνιο, είναι στην πραγματικότητα ένα συνεχές φάσμα, με πολλά όμορφα χρώματα και ενδιάμεσες αποχρώσεις.

Π.Α.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΝΑΡΚΩΣΗ, ΕΞΑΡΤΗΣΗ και ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ...

Επειδή
εξάρτηση και Ελευθερία
είναι ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΕΣ
και ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ
καταστάσεις

Επειδή
το παραμύθι περί
«ελεύθερης επιλογής»
στο ντοπάρισμα δεν
μπορεί να ΚΑΛΥΨΕΙ
την ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ,
το ΦΟΒΟ,

την ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ,
την ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ,
την ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ,
την ΠΛΗΞΗ
που έχουν επιβληθεί...

...γι αυτό δεν μπορεί να
χτιστεί μια ανθρώπινη και
ελεύθερη κοινωνία με
μέσα που καταστρέφουν
ανθρώπινες υπάρξεις
και συμπορεύονται με
τα σχέδια των κρατιστών

είχαν αναλάβει να φέρουν εις πέρας οι νομενκλατούρες της αριστεράς: Αλαβάνος, Δρίτσας και Λαφαζάνης, ενώ τον δρόμο είχαν στρώσει οι δηλώσεις του Τσίπρα, που είχε χαρακτηρίσει λανθασμένη την επιλογή του κτιρίου την νομικής και απαραίτητη την μεταφορά των απεργών πείνας σε άλλο κτίριο. Περίπου δύο χρόνια μετά, στις 28/12/2012, ακολούθησε η εισβολή στην ΑΣΟΕΕ. Στόχος ήταν και εκεί τα στέκια του πανεπιστήμιου, πρωτίστως ο χώρος που υπήρχε το στούντιο του ραδιοφωνικού σταθμού 98 FM, όπου και κατασχέθηκαν τα μηχανήματά του. Η επέμβαση πραγματοποιήθηκε παρουσία εισαγγελέα, κατόπιν ανώνυμης καταγγελίας για παρεμπόριο. Συχνά-πυκνά οι εξουσιαστές στην προσπάθεια υλοποίησης των κατασταλτικών τους σχεδίων, εφευρίσκουν «αφορμές», αλλοιώνουν καταστάσεις και γεγονότα ψευδολογώντας, συκοφαντούν τους κοινωνικούς αγώνες και όσους συμμετέχουν σε αυτούς. Αυτό, όμως, δεν αναιρεί την υπερβολική ανάλωση αυτών που αποφάσισαν να δώσουν τόσο πολύ βάρος στην υπεράσπιση των μικροπωλητών-μεταναστών. **Διότι, όταν τα μέσα προς την απελευθέρωση ανάγονται σε σκοπό, τότε οι θεμελιώδεις απελευθερωτικές απόψεις και αντιλήψεις, όπως και η ανάδειξη τους, ξεθωριάζουν και ο σκοπός για την πανανθρώπινη ελευθερία ξεμακραίνει.**

Στον βαθμό ευκολίας που πραγματοποιούνται πλέον οι εισβολές των κρατικών συμμοριών καταστολής στα πανεπιστήμια, τον ρόλο τους παίζουν και οι φοιτητικές παρατάξεις. Συνταξσόμενες πλήρως με την κομματική τους γραμμή, δεν έχουν δώσει κανέναν ουσιαστικό αγώνα για την υπεράσπιση του ασύλου. Η περιφρούρηση κεκλεισμένων των θυρών του κάτω πολυτεχνείου από φοιτητικούς συλλόγους, μετά το πέρας του πανεκπαιδευτικού συλλαλητηρίου τον Γενάρη του 2009, (δηλαδή λίγο μετά την εξέγερση του Δεκέμβρη) μαρτυρά, αν μη τι άλλο, τον ρόλο και την στάση τους. Κάνοντας εδώ μια μικρή παρένθεση, να διατυπώσουμε το αυτονόητο: **Εμείς, ως αναρχικοί, φυσικά και δεν ζητάμε κάποιο νόμο του κράτους για να προστατέψει τους αγώνες μας. Αντιλαμβανόμαστε το άσυλο ως έναν οποιοδήποτε χώρο που καταλαμβάνουν και υπερασπίζονται ανυπότακτοι άνθρωποι.** Στο γενικότερο κάδρο, το φοιτητικό κίνημα δεν έχει δώσει κάποιον δυναμικό αγώνα μετά από τις φοιτητικές κινητοποιήσεις του 2006-2007. Σιωπηλό και αδρανές παραμένει, επίσης, στο ζήτημα της απαξίωσης των πανεπιστημιακών χώρων, που πραγματώνεται μέσω της τεχνικής του κράτους να μετακινεί τις πρεζοπιάτσες του σε αυτούς. Δεν είναι διόλου τυ-

δυνάμεις καταστολής, αλλά και χρησιμοποιώντας τους ως ορμητήρια.

Η εισβολή στο Πολυτεχνείο έρχεται να ενταχθεί σε μια σειρά ενεργειών του κράτους, που δεν σχετίζονται μόνο με τους πανεπιστημιακούς χώρους και αποτελούν επίδειξη ισχύος. Χαρακτηριστικές είναι οι εκκενώσεις των καταλήψεων της βίλλα Αμαλίας και αυτής στην Πατησίων και Σκαραμαγκά. Η χωροταξική τους θέση και το τρίγωνο που σχημάτιζαν με το ΕΜΠ, συνδέονται άμεσα με τα σχέδια ανάπλασης και την επικείμενη πεζοδρόμηση του κέντρου της Αθήνας, που όπως λέγεται θα ξεκινήσει στα μέσα του 2014 με τις ευλογίες του ιδρύματος Ωνάση. Σε αυτό το πλαίσιο της «επίδειξης δύναμης», θα μπορούσαμε να τοποθετήσουμε και τις συνεχείς περαντζάδες των κρατικών συμμοριών του Δένδια στην περιοχή των Εξαρχείων τον τελευταίο καιρό, πράγμα που παλαιότερα θα ήταν δυσκολότερο να συμβεί. Επί πλέον, υφίστανται και οι πρόσφατες εκκενώσεις των τριών καταλήψεων στην Πάτρα, έπειτα από τα συχνά επεισόδια αντιεξουσιαστών και αντιφασιστών με μέλη και ψηφοφόρους του ακροδεξιού κόμματος της χρυσής αυγής. [Ακολούθησαν εκκενώσεις σε καταλήψεις στο Μεσολόγγι και τα Γιάννενα.]

Ο συριζα Πάτρας τοποθετήθηκε για το γεγονός μέσω κειμένου του που αναρτήθηκε στο left.gr στις 06/08/2013, με τίτλο: «Για την εκκένωση των τριών κτηρίων στην Πάτρα» (δεν αναφέρεται πουθενά στο κείμενο η λέξη κατάληψη) όπου αναφέρει μεταξύ άλλων: «*Είναι χαρακτηριστικό ότι πέρα από το σφράγισμα των συγκεκριμένων χώρων* ***δεν υπάρχει καμία πρόταση αξιοποίησής τους****. Εκτός κι αν σκέφτονται ότι θα μπορούσαν να πουληθούν κοψοχρονιά ως εγκαταλελειμμένοι, όπως η υπόλοιπη δημόσια περιουσία*» και ακόμα : «**Όταν επί δεκαετίες δημόσια κτήρια εγκαταλείπονται και γίνονται εστίες μόλυνσης χωρίς το κράτος να παίρνει καμιά μέριμνα για την προστασία των περιοίκων, όταν δεκάδες κτήρια του Δήμου μένουν αναξιοποίητα, παρά τις αιτήσεις λαϊκών συνελεύσεων και φορέων να τα χρησιμοποιήσουν για κοινωνικούς σκοπούς…**». Ο συριζα δηλώνει σαφώς, πως δεν θα είχε και ιδιαίτερο πρόβλημα με τις εκκενώσεις καταλήψεων, εάν υπήρχε πρόγραμμα αξιοποίησης τους ή πώλησης των κτιρίων σε «καλή τιμή». Ούτως ή άλλως, οι κοινοβουλευτικές φωνές του για τις εισβολές σε πανεπιστήμια και καταλήψεις –ελέω ψηφοθηρικής προπαγάνδας, όπως και για την παλάντζα του εξουσιαστικού πολιτικού παζλ που αναπόσπαστο κομμάτι και ρεύμα στο κράτος. Η αριστερά, βεβαίως, δεν θα έρθει να διεκπεραιώσει τον σκοπό αυτό ως κεραυνός εν αιθρία, αφού έχει ήδη ένα δουλεμένο πρόπλασμα συμμετέχοντας σε λαϊκές συνελεύσεις και άλλων ειδών αυτοοργανωμένα εγχειρήματα. Επίσης, ο συριζα θα μπορεί να παίξει τον ρόλο του διαχειριστή και από μια άλλη παρεμφερή θέση, εάν προκύψει η ανάγκη συμμετοχής του σε μια ενδεχόμενη συγκυβέρνηση.

Γι' αυτό, συντρόφισσες και σύντροφοι, μην πέσετε από τα σύννεφα κατόπιν κάποιας «φασιστικής μπόρας». Το δημοκρατικό τόξο, σαν το ουράνιο, είναι στην πραγματικότητα ένα συνεχές φάσμα, με πολλά όμορφα χρώματα και ενδιάμεσες αποχρώσεις.

Π.Α.

Το Γυμνό Σώμα από την Αρχαιότητα ως τους σύγχρονους πολιτισμούς

(Μέρος γ΄)

Η Πουριτανική Ηθική, η Βικτωριανή Εποχή και η Ντροπή για το Σώμα

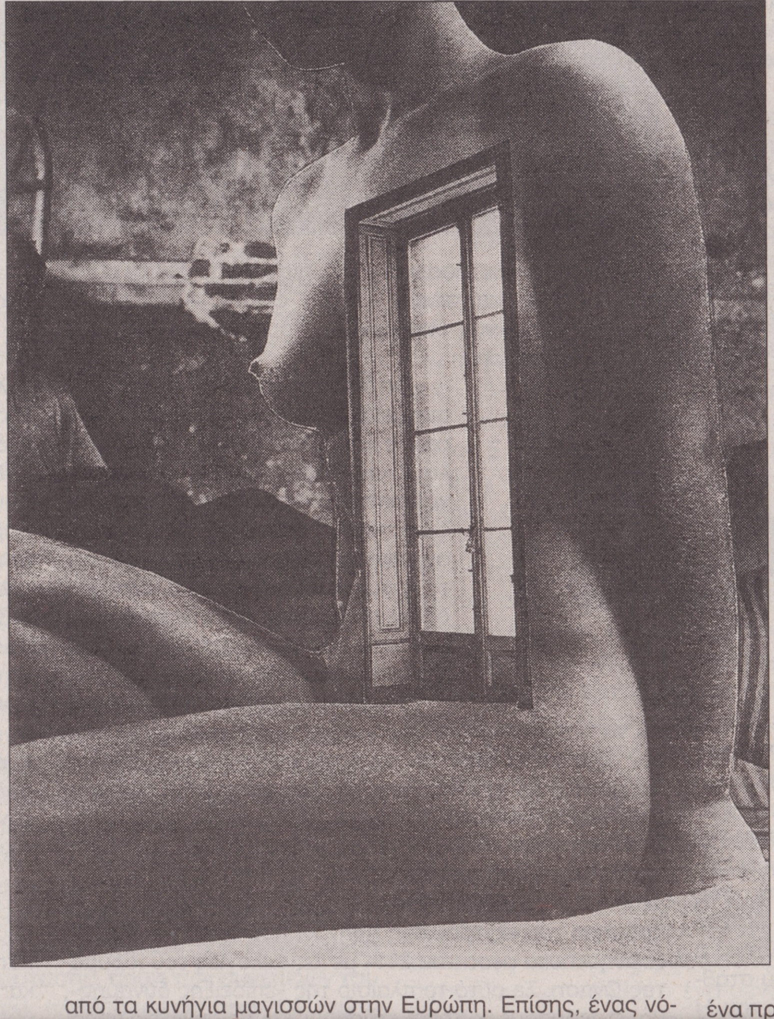
Ολόκληρος ο άνθρωπος από την κορυφή μέχρι τα νύχια παραμένει έτσι, όπως ήταν, βουτηγμένος σε μια πλημμύρα κακίας, έτσι ώστε κανένα τμήμα να μην μένει αναμάρτητο και έτσι τα πάντα που πηγάζουν από αυτόν να θεωρούνται ως αμαρτία.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΒΙΝΟΣ,
Μεταρρυθμιστής του 16ου αιώνα)

Η *αδυναμία μας δεν έγκειται στα έργα μας, αλλά στη φύση μας. Η προσωπικότητά μας, η φύσή μας, καθώς και ολόκληρη η ύπαρξή μας έχουν διαφθαρεί εξαιτίας του προπατορικού αμαρτήματος του Αδάμ* (Μαρτίνος Λούθηρος, Μεταρρυθμιστής του 16ου αιώνα).

Ο Καλβίνος, ένας Γάλλος, ο οποίος εξοργίστηκε από τον πλούτο, τον στόμφο και την ελευθεριότητα των ηθών της ηγεμονευούσης Καθολικής Εκκλησίας, έγινε ηγέτης του κινήματος της Μεταρρύθμισης. Αναγκάστηκε να φύγει από τη χώρα του, όμως έλαβε αναγνώριση στην Ελβετία ως ιδρυτής του προτεσταντικού Πρεσβυτεριανιασμού. Απέκτησε φήμη ως ιδρυτής της «πουριτανικής ηθικής».

Ο Μαρτίνος Λούθηρος, ένας Γερμανός μοναχός, ήταν ο «πατέρας της Μεταρρύθμισης». Το 1517 αποσπάστηκε από την παπική εξουσία για να σχηματίσει την Προτεσταντική Λουθηρανική Εκκλησία, επαναστατώντας ενάντια σε αυτό που θεωρούσε ως χαλάρωση των ηθών και υπερβολές της Καθολικής Εκκλησίας και της αριστοκρατίας της. Ο Λούθηρος έφερε μια φονταμενταλιστική, απέριττη θρησκεία σε μια έ-

από τα κυνήγια μαγισσών στην Ευρώπη. Επίσης, ένας νό-

πίσης, αναμενόταν να είναι «σωστοί», τόσο στον τρόπο ενδυμασίας όσο και στους καλούς τρόπους.

Ωστόσο, το να εξαφανίζεται το σώμα δεν ήταν επαρκές για την ηθική της βικτωριανής περιόδου. Οι σεξουαλικές λέξεις και οι αναφορές σε μέρη του σώματος αφαιρέθηκαν από τη «σωστή» γλώσσα για να αποφευχθεί η διέγερση της αμαρτωλής σεξουαλικής επιθυμίας. Ήταν προσβλητικό να γίνει αναφορά στο ανθρώπινο σώμα σε μικτή παρέα της ευγενικής κοινωνίας. Τα πόδια έγιναν «άκρα», το «μπούτι κοτόπουλου» έγινε «σκούρο κρέας» και το «στήθος κοτόπουλου» «λευκό κρέας». Μερικοί άνθρωποι έφτασαν την σεμνότητα στα άκρα της και έφτασαν να καλύπτουν στοιχεία όπως τα πόδια του πιάνου. Ο Τόμας Μπόουντλερ έφερε το «σέβας» στον Σαίξπηρ, δημοσιεύοντας δέκα τόμους των έργων του και αφαιρώντας όλες τις λέξεις που υπαινίσσονταν το σεξ ή την γύμνια.

Η βικτωριανή εποχή διήρκεσε από τα μέσα του δέκατου ένατου αιώνα έως τις αρχές του εικοστού. Δημιούργησε μια κοινωνία αντιφάσεων με το να θέσει ταμπού σε φυσιολογικές βιολογικές λειτουργίες και ορμές του σώματος. Ιατρικά βιβλία της εποχής έγραφαν ότι κάθε γυναίκα που είχε σεξουαλική ευχαρίστηση ήταν ανώμαλη. Η ψυχρότητα για τις γυναίκες κρίθηκε επιθυμητή, και οι γιατροί συνταγογραφούσαν ηρεμιστικά για όσες δεν ήταν ψυχρές. Ενώ ήταν αποδεκτό για τους άνδρες να έχουν σεξουαλικές επιθυμίες, το ιατρικό επάγγελμα προειδοποιούσε ότι οι άνδρες θα οδηγηθούν σε μια μόνιμη αποστράγγιση των ψυχικών και σωματικών τους πόρων.

Παρ' όλα αυτά, η υπερηφάνεια του βικτωριανού συζύγου που έχει μια «σωστή» γυναίκα ήταν ένα προσωπείο που έκρυβε μια σκοτεινή πλευρά. Υπήρξαν

Η Πουριτανική Ηθική, η Βικτωριανή Εποχή και η Ντροπή για το Σώμα

Ολόκληρος ο άνθρωπος από την κορυφή μέχρι τα νύχια παραμένει έτσι, όπως ήταν, βουτηγμένος σε μια πλημμύρα κακίας, έτσι ώστε κανένα τμήμα να μην μένει αναμάρτητο και έτσι τα πάντα που πηγάζουν από αυτόν να θεωρούνται ως αμαρτία.

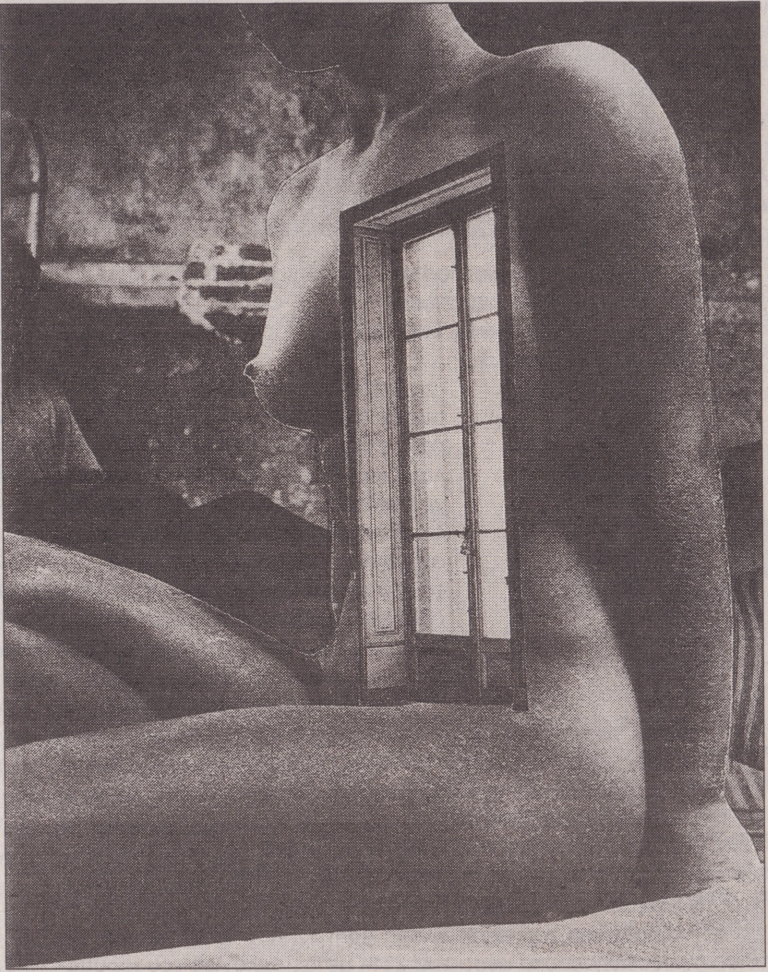
Ιωάννης Καλβίνος,
Μεταρρυθμιστής του 16ου αιώνα)

Η *αδυναμία μας δεν έγκειται στα έργα μας, αλλά στη φύση μας. Η προσωπικότητά μας, η φύσή μας, καθώς και ολόκληρη η ύπαρξή μας έχουν διαφθαρεί εξαιτίας του προπατορικού αμαρτήματος του Αδάμ* (Μαρτίνος Λούθηρος, Μεταρρυθμιστής του 16ου αιώνα).

Ο Καλβίνος, ένας Γάλλος, ο οποίος εξοργίστηκε από τον πλούτο, τον στόμφο και την ελευθεριότητα των ηθών της ηγεμονευούσης Καθολικής Εκκλησίας, έγινε ηγέτης του κινήματος της Μεταρρύθμισης. Αναγκάστηκε να φύγει από τη χώρα του, όμως έλαβε αναγνώριση στην Ελβετία ως ιδρυτής του προτεσταντικού Πρεσβυτεριανισμού. Απέκτησε φήμη ως ιδρυτής της «πουριτανικής ηθικής».

Ο Μαρτίνος Λούθηρος, ένας Γερμανός μοναχός, ήταν ο «πατέρας της Μεταρρύθμισης». Το 1517 αποσπάστηκε από την παπική εξουσία για να σχηματίσει την Προτεσταντική Λουθηρανική Εκκλησία, επαναστατώντας ενάντια σε αυτό που θεωρούσε ως χαλάρωση των ηθών και υπερβολές της Καθολικής Εκκλησίας και της αριστοκρατίας της. Ο Λούθηρος έφερε μια φονταμενταλιστική, απέριττη θρησκεία σε μια έτοιμη και πρόθυμη μεσαία τάξη.

Με την έλευση του Προτεσταντισμού ήρθαν βιβλικές ερμηνείες που τόνιζαν, όσο ποτέ άλλοτε, ότι η ακαθαρσία και η αμαρτία ενυπάρχουν στο ανθρώπινο σώμα. Επίσης, τόνιζαν τον φόβο για τον διάβολο. Ενώ ο Θεός ήταν το μυαλό και το πνεύμα, ο διάβολος αντιπροσώπευε το κακό και τον δελεαστικό αισθησιασμό του σώματος. Γυναίκες ύποπτες ότι ήταν μάγισσες είχαν διωχθεί και καταδικαστεί σε θάνατο με την παραμικρή φημολογία. Μια δοκιμασία για την ανίχνευση τού εάν μια γυναίκα ήταν μάγισσα στην Αγγλία (καταργήθηκε το 1219, αλλά λέγεται ότι την εφάρμοζαν ως τον 18ο αιώνα) περιγράφεται στο Αιρέσεις και Αποκρυφισμός του Ρόμπερτ Τ. Σμιθ. *«Πρώτα την ξεγύμνωναν. Στη συνέχεια, έδεναν τον αντίχειρα του δεξιού χεριού στο μεγάλο δάχτυλο του αριστερού ποδιού. Έπειτα, τον αντίχειρα του αριστερού χεριού στο μεγάλο δάχτυλο του δεξιού ποδιού. Στη συνέχεια την πέταγαν σε ένα ποτάμι ή μια λί-*

από τα κυνήγια μαγισσών στην Ευρώπη. Επίσης, ένας νόμος σε ισχύ, εν όσω το Νιού Τζέρσευ ήταν ακόμα βρετανική αποικία, καταλόγιζε την ίδια ποινή με τις μάγισσες για όσες γυναίκες: «... *είτε παρθένες, είτε υπηρέτριες, είτε χήρες που μετά την ψήφιση αυτού του Νόμου, επιβληθούν, αποπλανήσουν, ή προδώσουν τον γάμο τους με οποιοδήποτε υπήκοο της Αυτού Μεγαλειότητας μέσω αρωμάτων, καλλυντικών, βαφών, χρωμάτων, τεχνητών δοντιών ή ψηλοτάκουνων παπουτσιών.*»[35]

Στην Ευρώπη, μετά τα λίγα χρόνια της φυσικής και συναισθηματικής ελευθερίας του σώματος που σημειώθηκαν κατά την περίοδο του Ναπολέοντα, έγινε μεταστροφή προς την πουριτανική καταστολή, γνωστή στην ιστορία ως Βικτωριανή περίοδος. Αναπτυσσόταν μια ηθική της μεσαίας τάξης που έδινε έμφαση στην αυτοδυναμία, τον αυτοέλεγχο και την αγάπη για την εργασία. Αυτό ταίριαζει γιά με τις απόψεις των θρησκευτικών ηθικολόγων, των οποίων τις πεποιθήσεις υποστήριζε πλέον η ηγεμονεύουσα

πίσης, αναμενόταν να είναι «σωστοί», τόσο στον τρόπο ενδυμασίας όσο και στους καλούς τρόπους.

Ωστόσο, το να εξαφανίζεται το σώμα δεν ήταν επαρκές για την ηθική της βικτωριανής περιόδου. Οι σεξουαλικές λέξεις και οι αναφορές σε μέρη του σώματος αφαιρέθηκαν από τη «σωστή» γλώσσα για να αποφευχθεί η διέγερση της αμαρτωλής σεξουαλικής επιθυμίας. Ήταν προσβλητικό να γίνει αναφορά στο ανθρώπινο σώμα σε μικτή παρέα της ευγενικής κοινωνίας. Τα πόδια έγιναν «άκρα», το «μπούτι κοτόπουλου» έγινε «σκούρο κρέας» και το «στήθος κοτόπουλου» «λευκό κρέας». Μερικοί άνθρωποι έφτασαν την σεμνότητα στα άκρα της και έφτασαν να καλύπτουν στοιχεία όπως τα πόδια του πιάνου. Ο Τόμας Μπόουντλερ έφερε το «σέβας» στον Σαίξπηρ, δημοσιεύοντας δέκα τόμους των έργων του και αφαιρώντας όλες τις λέξεις που υπαινίσσονταν το σεξ ή την γύμνια.

Η βικτωριανή εποχή διήρκεσε από τα μέσα του δέκατου ένατου αιώνα έως τις αρχές του εικοστού. Δημιούργησε μια κοινωνία αντιφάσεων με το να θέσει ταμπού σε φυσιολογικές βιολογικές λειτουργίες και ορμές του σώματος. Ιατρικά βιβλία της εποχής έγραφαν ότι κάθε γυναίκα που είχε σεξουαλική ευχαρίστηση ήταν ανώμαλη. Η ψυχρότητα για τις γυναίκες κρίθηκε επιθυμητή, και οι γιατροί συνταγογραφούσαν ηρεμιστικά για όσες δεν ήταν ψυχρές. Ενώ ήταν αποδεκτό για τους άνδρες να έχουν σεξουαλικές επιθυμίες, το ιατρικό επάγγελμα προειδοποιούσε ότι οι άνδρες θα οδηγηθούν σε μια μόνιμη αποστράγγιση των ψυχικών και σωματικών τους πόρων.

Παρ' όλα αυτά, η υπερηφάνεια του βικτωριανού συζύγου που έχει μια «σωστή» γυναίκα ήταν ένα προσωπείο που έκρυβε μια σκοτεινή πλευρά. Υπήρξαν περισσότερες πόρνες ανά κάτοικο στους δρόμους του Λονδίνου κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου από ό, τι σε οποιαδήποτε άλλη περίοδο της ιστορίας εκείνης της πόλης. Υπήρξε άνθηση της πορνογραφίας και του κερδοφόρου εμπορίου παρθένων. Νεαρά κορίτσια απήχθησαν: *«Το ποσοστό στην παράνομη αγορά κυμαίνονταν μεταξύ πέντε και σαράντα λιρών ανάλογα με την ηλικία και την ομορφιά τους.»*[38] Αφού τις είχαν ξεπαρθενιάσει, τα κορίτσια αυτά συχνά εντάσσονταν στις τάξεις των ιερόδουλων. Αυτό ήταν το αποκορύφωμα των «γαλλικών καρτ-ποστάλ», τυπωμένες φωτογραφίες γυμνών κοριτσιών, που με τα σημερινά δεδομένα θα μπορούσαν να θεωρηθούν κάτι λίγο περισσότερο από πονηρές ή απλά υπαινικτικές. Ωστόσο, αυτές οι κάρτες ήταν αναμφίβολα «ερεθιστικές» για τους στερημένους άνδρες που δεν είχαν καμία άλλη ευκαιρία για να ικανοποιήσουν τη φυσική τους περιέργεια για το γυναικείο σώμα. Σε αυτά τα πλαίσια, αναφέρεται ότι οι ποιητές-σύμ-

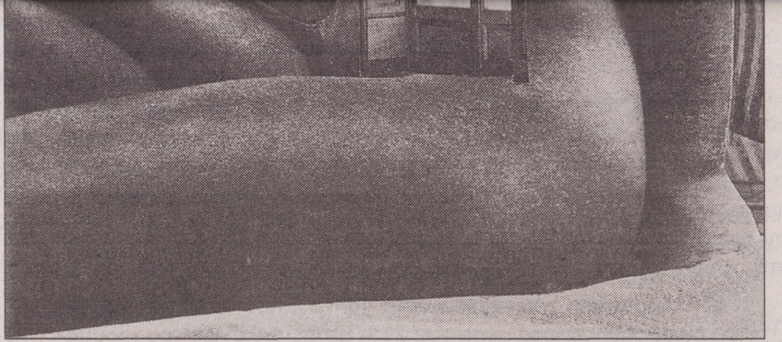
των ηθών της ηγεμονεύουσης Καθολικής Εκκλησίας, έγινε ηγέτης του κινήματος της Μεταρρύθμισης. Αναγκάστηκε να φύγει από τη χώρα του, όμως έλαβε αναγνώριση στην Ελβετία ως ιδρυτής του προτεσταντικού Πρεσβυτεριανισμού. Απέκτησε φήμη ως ιδρυτής της «πουριτανικής ηθικής».

Ο Μαρτίνος Λούθηρος, ένας Γερμανός μοναχός, ήταν ο «πατέρας της Μεταρρύθμισης». Το 1517 αποσπάστηκε από την παπική εξουσία για να σχηματίσει την Προτεσταντική Λουθηρανική Εκκλησία, επαναστατώντας ενάντια σε αυτό που θεωρούσε ως χαλάρωση των ηθών και υπερβολές της Καθολικής Εκκλησίας και της αριστοκρατίας της. Ο Λούθηρος έφερε μια φονταμενταλιστική, απέριττη θρησκεία σε μια έτοιμη και πρόθυμη μεσαία τάξη.

Με την έλευση του Προτεσταντισμού ήρθαν βιβλικές ερμηνείες που τόνιζαν, όσο ποτέ άλλοτε, ότι η ακαθαρσία και η αμαρτία ενυπάρχουν στο ανθρώπινο σώμα. Επίσης, τόνιζαν τον φόβο για τον διάβολο. Ενώ ο Θεός ήταν το μυαλό και το πνεύμα, ο διάβολος αντιπροσώπευε το κακό και τον δελεαστικό αισθησιασμό του σώματος. Γυναίκες ύποπτες ότι ήταν μάγισσες είχαν διωχθεί και καταδικαστεί σε θάνατο με την παραμικρή φημολογία. Μια δοκιμασία για την ανίχνευση τού εάν μια γυναίκα ήταν μάγισσα στην Αγγλία (καταργήθηκε το 1219, αλλά λέγεται ότι την εφάρμοζαν ως τον 18ο αιώνα) περιγράφεται στο Αιρέσεις και Αποκρυφισμός του Ρόμπερτ Τ. Σμιθ. *«Πρώτα την ξεγύμνωναν. Στη συνέχεια, έδεναν τον αντίχειρα του δεξιού χεριού στο μεγάλο δάχτυλο του αριστερού ποδιού. Έπειτα, τον αντίχειρα του αριστερού χεριού στο μεγάλο δάχτυλο του δεξιού ποδιού. Στη συνέχεια την πέταγαν σε ένα ποτάμι ή μια λίμνη. Αν αυτή βυθιζόταν και πνιγόταν, δεν ήταν μια μάγισσα. Εάν επέπλεε, είχε τη βοήθεια του Διαβόλου και θα την τραβούσαν έξω ώστε να εκτελεστεί.»*[34]

Η πουριτανική ηθική ήρθε στην Αμερική με το Μέυφλαουερ. Οι πρώτοι άποικοι ήταν εργατικοί προτεστάντες πρωτοπόροι προσκυνητές που δεν είχαν ούτε χρόνο, ούτε διάθεση για επιπολαιότητες. Η ενοχή του σώματος και η ντροπή έγινε νόμος στη χώρα και ο νόμος αυτός ήταν ακόμα πιο ακραίος στις Ηνωμένες Πολιτείες απ' ότι ήταν στο εξωτερικό. Στην Ευρώπη, η ακραία σεμνοτυφία περιοριζόταν σε μεγάλο βαθμό στη μεσαία τάξη, δεδομένου ότι η αριστοκρατία και οι κατώτερες τάξεις είχαν δυνατότητα να ασκήσουν περισσότερες ελευθερίες σύμφωνα με τους κανόνες των θρησκευτικών ηθικολόγων. Ωστόσο, στην Αμερική, η ηθική απαγόρευση κατά των λεγόμενων «πράξεων του Διαβόλου» ήταν ισχυρότερη.

Κατά τη διάρκεια του 1600 και του 1700, οποιαδήποτε απόκλιση από τον κανόνα είτε στη συμπεριφορά είτε στον τρόπο ζωής ήταν ύποπτη. Υστερικοί ζηλωτές πραγματοποιούσαν κυνήγι μαγισσών που ήταν ακόμη πιο παράλογο

από τα κυνήγια μαγισσών στην Ευρώπη. Επίσης, ένας νόμος σε ισχύ, εν όσω το Νιού Τζέρσευ ήταν ακόμα βρετανική αποικία, καταλόγιζε την ίδια ποινή με τις μάγισσες για όσες γυναίκες: «... *είτε παρθένες, είτε υπηρέτριες, είτε χήρες που μετά την ψήφιση αυτού του Νόμου, επιβληθούν, αποπλανήσουν, ή προδώσουν τον γάμο τους με οποιοδήποτε υπήκοο της Αυτού Μεγαλειότητας μέσω αρωμάτων, καλλυντικών, βαφών, χρωμάτων, τεχνητών δοντιών ή ψηλοτάκουνων παπουτσιών.*»[35]

Στην Ευρώπη, μετά τα λίγα χρόνια της φυσικής και συναισθηματικής ελευθερίας του σώματος που σημειώθηκαν κατά την περίοδο του Ναπολέοντα, έγινε μεταστροφή προς την πουριτανική καταστολή, γνωστή στην ιστορία ως Βικτωριανή περίοδος. Αναπτυσσόταν μια ηθική της μεσαίας τάξης που έδινε έμφαση στην αυτοδυναμία, τον αυτοέλεγχο και την αγάπη για την εργασία. Αυτό ταιριάζει γιατί με τις απόψεις των θρησκευτικών ηθικολόγων, των οποίων τις πεποιθήσεις υποστήριζε πλέον η ηγεμονεύουσα μοναρχία. Στην Αγγλία, η Βασίλισσα Βικτωρία (η οποία βασίλεψε μεταξύ 1837 και 1901) και ο πρίγκιπας Αλβέρτος έθεσαν ένα σύνολο προτύπων συμπεριφοράς που έγιναν αποδεκτά ως η νέα ηθική της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής.

Η ντροπή για τις σεξουαλικές επιθυμίες και τις σεξουαλικές δραστηριότητες έφτασαν σε τέτοια άκρα, που μια γυναίκα στα μέσα της δεκαετίας του 1800 καταπίεζε και έκρυβε όλα τα μέρη του σώματος της εκτός από το πρόσωπό. Φορούσε στρώματα από μεσοφόρια και ήταν τυλιγμένη με ρούχα, όπως μπλούζες με ψηλό λαιμό ως φούστες με έξτρα ύφασμα στο πίσω μέρος και με μήκος ως το πάτωμα, με σκούφια που να καλύπτει τελείως το κεφάλι της και με σάλι να τυλίγεται γύρω από όλο της το σώμα. Ακόμα και τα χέρια μιας γυναίκας ήταν κρυμμένα. Ένα περιοδικό του 1840 για κυρίες της Βικτωριανής εποχής, συμβούλευε, ότι *«Τα γάντια είναι πάντα χαριτωμένα για μια κυρία μέσα στο σπίτι εκτός από την ώρα του γεύματος. Και μερικές γυναίκες δεν εμφανίζονταν ούτε στο τραπέζι «με γυμνά χέρια». Φορούσαν γάντια χωρίς δάχτυλα.»*[37] Οι άνδρες, ετο να θέσει ταμπού σε φυσιολογικές βιολογικές λειτουργίες και ορμές του σώματος. Ιατρικά βιβλία της εποχής έγραφαν ότι κάθε γυναίκα που είχε σεξουαλική ευχαρίστηση ήταν ανώμαλη. Η ψυχρότητα για τις γυναίκες κρίθηκε επιθυμητή, και οι γιατροί συνταγογραφούσαν ηρεμιστικά για όσες δεν ήταν ψυχρές. Ενώ ήταν αποδεκτό για τους άνδρες να έχουν σεξουαλικές επιθυμίες, το ιατρικό επάγγελμα προειδοποιούσε ότι οι άνδρες θα οδηγηθούν σε μια μόνιμη αποστράγγιση των ψυχικών και σωματικών τους πόρων.

Παρ' όλα αυτά, η υπερηφάνεια του βικτωριανού συζύγου που έχει μια «σωστή» γυναίκα ήταν ένα προσωπείο που έκρυβε μια σκοτεινή πλευρά. Υπήρξαν περισσότερες πόρνες ανά κάτοικο στους δρόμους του Λονδίνου κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου από ό, τι σε οποιαδήποτε άλλη περίοδο της ιστορίας εκείνης της πόλης. Υπήρξε άνθηση της πορνογραφίας και του κερδοφόρου εμπορίου παρθένων. Νεαρά κορίτσια απηχθησαν: *«Το ποσοστό στην παράνομη αγορά κυμαίνονταν μεταξύ πέντε και σαράντα λιρών ανάλογα με την ηλικία και την ομορφιά τους.»*[38] Αφού τις είχαν ξεπαρθενιάσει, τα κορίτσια αυτά συχνά εντάσσονταν στις τάξεις των ιερόδουλων. Αυτό ήταν το αποκορύφωμα των «γαλλικών καρτ-ποστάλ», τυπωμένες φωτογραφίες γυμνών κοριτσιών, που με τα σημερινά δεδομένα θα μπορούσαν να θεωρηθούν κάτι λίγο περισσότερο από πονηρές ή απλά υπαινικτικές. Ωστόσο, αυτές οι κάρτες ήταν αναμφίβολα «ερεθιστικές» για τους στερημένους άνδρες που δεν είχαν καμία άλλη ευκαιρία για να ικανοποιήσουν τη φυσική τους περιέργεια για το γυναικείο σώμα. Σε αυτά τα πλαίσια, αναφέρεται ότι οι ποιητές-σύμβολα του ρομαντισμού του δέκατου ένατου αιώνα, Ελίζαμπεθ Μπάρρετ και ο σύζυγός της, ο Ρόμπερτ Μπράουνινγκ, δεν είδαν ποτέ γυμνό ο ένας το σώμα του άλλου.

Υπήρχε λογοκρισία στα βιβλία, την τέχνη, το θέατρο και τον χορό. Ωστόσο, το γυμνό επιτράπηκε σε έργα ζωγραφικής με αλληγορικό ή χερουβικό χαρακτήρα. Ήταν επίσης αποδεκτό το να δεις τον βασανισμό γυμνών ή ντυμένων με διαφανή υφάσματα αγίων και εικόνες από τον αισθησιακό, πάσχοντα Σωτήρα σε αξιοσέβαστα σπίτια. *«Στο ημίφως ενός παρεκκλησίου, ο Άγιος Σεβαστιανός θριάμβευσε σε καμβά και γλυπτό ως ένα δοξασμένο ελκυστικό μοντέλο των ευσεβών, ενώ θα μπορούσαμε πάντα να βασιστούμε στον Αδάμ και την Εύα, τους αιώνιους επιδειξίες, για να σώσουν τη γύμνια από τη λήθη. Στο απλό φως της ημέρας, ωστόσο, το ανθρώπινο σώμα ήταν επιμελώς κρυμμένο από τα μάτια. Τα ρούχα δεν άφηναν κανένα περιθώριο στα βλέμματα.»*[39]

Ωστόσο, η απεικόνιση της πραγματικότητας στην κοσμική τέχνη προκάλεσε βίαιες αντιδράσεις κατά τη διάρκεια της βικτωριανής περιόδου. Γνωστά έργα, όπως οι Λουόμενοι του Γκυστάβ Κουρμπέ και το Μεσημεριανό στο Γρασί-

δι του Μανέ και η Ολυμπία, είχαν θεωρηθεί άσεμνα. Ενώ ο Γάλλος συγγραφέας Εμίλ Ζολά υπερασπίστηκε με πάθος τον Μανέ, η εκτεταμένη συλλογή ελληνικών και ρωμαϊκών αγαλμάτων που εμφανίζονται στο Βατικανό ήταν ντυμένα με φύλλα συκής στα επίμαχα σημεία. Τα γυμνά γλυπτά που αποστέλλονταν σε μουσεία από τους ιεραποστόλους ήταν ακρωτηριασμένα ή καλυμμένα με υφάσματα στις οσφυϊκές χώρες.

Στα τέλη της δεκαετίας του 1940, είχε ανατεθεί σε μια ομάδα από το περιοδικό Λάιφ (Life) να τραβήξει τις πρώτες έγχρωμες φωτογραφίες της διάσημης Καπέλα Σιξτίνα στο Βατικανό. Οι Εκκλησιαστικές αρχές συνεργάστηκαν υπό έναν όρο. Όλες οι φωτογραφίες της διάσημης οροφής του Μιχαήλ Αγγέλου έπρεπε να λογοκριθούν πριν από τη δημοσίευση για να αφαιρεθεί η εμπρόσθια γυμνότητα των απεικονιζόμενων προσώπων. Ωστόσο, δεν υπήρχε κανένας περιορισμός σχετικά με τη φωτογράφηση των τοιχογραφιών στους κάτω τοίχους. Έγινε γνωστό ότι ένας από τους προηγούμενους πάπες είχε αναθέσει σε έναν καλλιτέχνη να αναλάβει τη φροντίδα του γυμνού του κάτω επιπέδου ζωγραφίζοντας κλαρωτά κομμάτια υφάσματος πάνω από τα εκτεθειμένα επίμαχα σημεία. Καθώς η περίφημη οροφή ήταν τόσο απρόσιτη, τα εικονιζόμενα πρόσωπα της δεν είχαν υποβληθεί σε... ντύσιμο.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν τον Άντονυ Κόμστοκ, διαβόητο για τις σταυροφορίες του ενάντια σε οτιδήποτε που να υποδηλώνει το φύλο ή τον αισθησιασμό. Ένας ειδικός πράκτορας στο Ταχυδρομείο των ΗΠΑ ξεκίνησε, το 1868, να εξαπολύει μια αδυσώπητη μάχη κατά του «πορνό», με αποτέλεσμα την κατάσχεση αριστουργημάτων διάσημων ζωγράφων και συγγραφέων, όπως ο Τζωρτζ Μπέρναρντ Σω, ο Τολστόι, ο Ζολά, ο Μπαλζάκ, ο Σταντάλ, και ο Φλωμπέρ. Η δύναμη λογοκρισίας του περιόρισε την ελευθερία του σώματος, την τέχνη και τα αναγνώσματα σε εθνικό επίπεδο για τέσσερις δεκαετίες. Και οι κατασταλτικές εντολές του παρέμειναν μέρος του αμερικανικού ταχυδρομικού κανονισμού για πολλά χρόνια μετά το θάνατό του.[40]

Οι λόγιοι της εποχής εκείνης βρίσκονταν συνεχώς σε πόλεμο με τον Κόμστοκ. Οι συγγραφείς και οι κριτικοί παραπονέθηκαν ότι «... σε πολλές περιπτώσεις τα εν λόγω βιβλία και θεατρικά έργα και οι πίνακες ήταν πορνογραφικά μόνο στην πιο άγρια φαντασία.»[41] Η εμμονή του Κόμστοκ σχετικά με αυτό που θεωρείται πορνό, τον μύησε σε πολλά από τα αριστουργήματα της σημερινής ερωτικής τέχνης, όπως τα έργα του Ντέηβιντ Χ. Λώρενς και του Χένρυ Μίλλερ, το ναό τέχνης Κάμα Κάλα της Ινδίας, καθώς και σε πολλά γλυπτά και ζωγραφικά έργα του δέκατου ένατου και των αρχών του εικοστού αιώνα. Ίδρυσε επίσης την Εταιρεία της Νέας Υόρκης για την Καταστολή της Διαστροφής, του έδωσαν αστυνομικές εξουσίες, και οπλοφορούσε, ό-

χωρίς να γνωρίζει ότι ήταν γελοίο στα μάτια του λευκού ανθρώπου. Έχω δει αφρικανές γυναίκες με παλιούς στηθόδεσμους τοποθετημένους επάνω από τα στήθη τους για χρήση ως τσέπες.»[45]

«Δεδομένου ότι οι ντόπιοι δεν είχαν μάθει να πλένουν ή να επιδιορθώνουν τα ρούχα, τους πήρε πολύ χρόνο για να προσαρμοστούν στον ευρωπαϊκό τρόπο ενδυμασίας, ντύνονταν με ρούχα που αρχικά τα φορούσαν έως να λιώσουν. Υπήρξε μια μεγάλη μείωση στο επίπεδο της σωματικής καθαριότητας με αποτέλεσμα δερματικές παθήσεις και άλλες λοιμώξεις».[46] Οι ντόπιοι είχαν υποβληθεί στο ίδιο είδος αμηχανίας, όταν τους έβλεπαν ντυμένους, όπως εμείς, σε μια κοινωνία ντυμένων ανθρώπων, θα αισθανόμασταν αν μας ανάγκαζαν να τα βγάλουμε. Είναι θαύμα πως δεν κατέληξαν στη χύτρα του κανίβαλου περισσότεροι ιεραπόστολοι!

Ωστόσο, πάντα υπήρχαν φωνές διαμαρτυρίας κατά των ηθικολογικά, αντισεξουαλικά και γεμάτα ντροπή για το σώ-

νέα μόδα στο χορό αλλά και άνοιξε το δρόμο στον μοντερνισμό του εικοστού αιώνα στα είδη ένδυσης, καθιστώντας τον κορσέ παρωχημένο.

Η εξέγερση εναντίον της βικτωριανής ένδυσης πήρε άλλη τροπή στη Γερμανία, όπου, το 1903, ο Ρίτσαρντ Ούνγκεβιτερ έγραψε ένα βιβλίο, το Die Nacktheit, στο οποίο υποστήριζε την επιστροφή στην αρχαία ελληνική στάση απέναντι στο γυμνό για λόγους υγιεινής και ηθικολογίας. Το 1905 ο Πωλ Ζίμερμαν άνοιξε το πρώτο θέρετρο για τον κοινωνικό και οικογενειακό γυμνισμό, το πάρκο Freilichtpark. Την ίδια στιγμή ένας άλλος γερμανός, ο Δρ Χάινριχ Πούντορ, έγραψε ένα βιβλίο με τίτλο Nacktcultur, στο οποίο συζήτησε τα οφέλη του γυμνού στην αλληλομόρφωση και υποστήριξε την απόλαυση του αθλητισμού χωρίς δυσκίνητα ρούχα. «Ο Δρ Πούντορ ονόμαζε την γύμνια αριστοκρατική και τα ρούχα ένα χαρακτηριστικό των πληβείων, δηλώνοντας ότι όλα τα έθνη που αγνοούν τα δικαιώματα των λαών τους στη γύμνια γρήγορα γίνονται παρακμιακά.»[48] Το κίνημα των γυμνιστών (που σήμερα έχει λάβει παγκόσμια διάσταση) ξεπήδησε από αυτούς τους απλούς ανθρώπους, που αψήφησαν έντονα αυτό που για έναν αιώνα ήταν η νοοτροπία της άρνησης του σώματος.

Το κίνημα των γυναικών σουφραζετών είχε αρχίσει να αμφισβητεί το κατεστημένο πριν τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, αλλά δεν ήταν παρά μετά τον πόλεμο που η ασφυκτική βασιλεία της κατασταλτικής ηθικής άρχισε να κλυδωνίζεται. Όταν οι άνδρες τους πήγαν στον πόλεμο, οι γυναίκες ανέλαβαν την ευθύνη της διαχείρισης των οικογενειών τους και εργάστηκαν σε θέσεις εργασίας, που ποτέ πριν δεν ήταν στη διάθεσή τους. Από το 1920 οι γυναίκες είχαν οι ίδιες πετάξει τα καταπιεστικά φορέματα και έδειχναν το σώμα τους με στενές μπλούζες και κοντές φούστες. Οι γυναίκες απέρριπταν ακόμη και το στέμμα της θηλυκότητας κόβοντας τα μαλλιά τους «αγορίστικα». Η περιέργεια για τη γύμνια αντικαταστάθηκε από το γυμνό σε δημόσια θέα στην ψυχαγωγία. Το στριπτίζ μπουρλέσκ, το έργο Ζίγφελντ Φολίζ (στμ. βαριετέ), το μιούζικαλ Βάνιτιζ του ιμπρεσάριου Έρλ Κάρολ, καθώς και τα Σκάνδαλα του Τζωρτζ Γουάιτ ήταν εντυπωσιακές και αισθησιακές εκδηλώσεις της χαράς και της ομορφιάς του γυναικείου σώματος. Στις πιο τολμηρές Παρισινές σκηνές, οι μουσικές παραγωγές περιελάμβαναν πλήρη γυμνότητα.

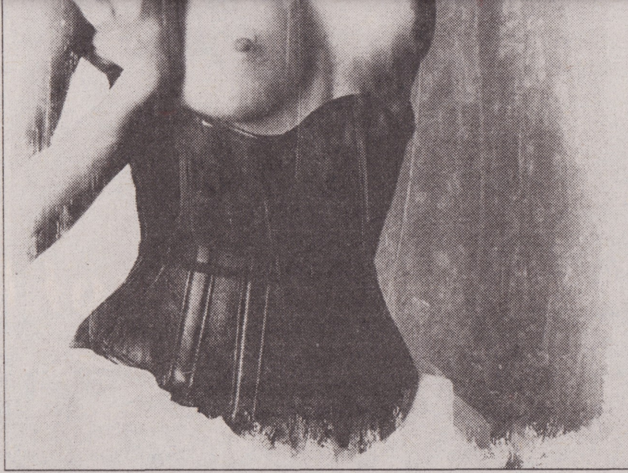
Ωστόσο, η ανεκτική αίγλη της «επιπόλαιης» δεκαετίας του 1920 μετριάζεται από τη μεγάλη ύφεση που ακολούθησε. Ως εκείνη την εποχή το σώμα είχε απελευθερωθεί από τα δυσκίνητα ρούχα, η σεξουαλικότητα είχε αναγνωριστεί δημόσια, και δεν φαινόταν να μπορεί να γυρίσει στο παρελθόν. Παρ' όλα αυτά, υπήρχαν και υπάρχουν πολλές ενδείξεις ότι ο πολιτισμός μας στο σύνολό του δεν έχει αποκοπεί εντελώς από την κληρονομιά της ενοχής και της ντροπής που είναι ριζωμένες στο «προπατορικό αμάρτημα» το

χε κανένας περιορισμός σχετικά με τη φωτογράφηση των τοιχογραφιών στους κάτω τοίχους. Έγινε γνωστό ότι ένας από τους προηγούμενους πάπες είχε αναθέσει σε έναν καλλιτέχνη να αναλάβει τη φροντίδα του γυμνού του κάτω επιπέδου ζωγραφίζοντας κλαρωτά κομμάτια υφάσματος πάνω από τα εκτεθειμένα επίμαχα σημεία. Καθώς η περίφημη οροφή ήταν τόσο απρόσιτη, τα εικονιζόμενα πρόσωπα της δεν είχαν υποβληθεί σε... ντύσιμο.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν τον Άντονυ Κόμστοκ, διαβόητο για τις σταυροφορίες του ενάντια σε οτιδήποτε που να υποδηλώνει το φύλο ή τον αισθησιασμό. Ένας ειδικός πράκτορας στο Ταχυδρομείο των ΗΠΑ ξεκίνησε, το 1868, να εξαπολύει μια αδυσώπητη μάχη κατά του «πορνό», με αποτέλεσμα την κατάσχεση αριστουργημάτων διάσημων ζωγράφων και συγγραφέων, όπως ο Τζωρτζ Μπέρναρντ Σω, ο Τολστόι, ο Ζολά, ο Μπαλζάκ, ο Σταντάλ, και ο Φλωμπέρ. Η δύναμη λογοκρισίας του περιόρισε την ελευθερία του σώματος, την τέχνη και τα αναγνώσματα σε εθνικό επίπεδο για τέσσερις δεκαετίες. Και οι κατασταλτικές εντολές του παρέμειναν μέρος του αμερικανικού ταχυδρομικού κανονισμού για πολλά χρόνια μετά το θάνατό του.[40]

Οι λόγιοι της εποχής εκείνης βρίσκονταν συνεχώς σε πόλεμο με τον Κόμστοκ. Οι συγγραφείς και οι κριτικοί παραπονέθηκαν ότι «... σε πολλές περιπτώσεις τα εν λόγω βιβλία και θεατρικά έργα και οι πίνακες ήταν πορνογραφικά μόνο στην πιο άγρια φαντασία.»[41] Η εμμονή του Κόμστοκ σχετικά με αυτό που θεωρείται πορνό, τον μήνυσε σε πολλά από τα αριστουργήματα της σημερινής ερωτικής τέχνης, όπως τα έργα του Ντέηβιντ Χ. Λώρενς και του Χένρυ Μίλλερ, το ναό τέχνης Κάμα Κάλα της Ινδίας, καθώς και σε πολλά γλυπτά και ζωγραφικά έργα του δέκατου ένατου και των αρχών του εικοστού αιώνα. Ίδρυσε επίσης την Εταιρεία της Νέας Υόρκης για την Καταστολή της Διαστροφής, του έδωσαν αστυνομικές εξουσίες, και οπλοφορούσε, όταν έψαχνε για διεστραμμένους παραβάτες. *«Σε μια περίπτωση μπήκε σε έναν οίκο ανοχής και πρόσφερε σε τρεις γυναίκες δεκατέσσερα δολάρια για να γδυθούν, στη συνέχεια, τις συνέλαβε μόλις το έκαναν.»*[42] Ο προκάτοχος του Κόμστοκ ήταν ο ιερέας *«θα καείτε στην κόλαση»* Τζον Ρ. ΜακΝτάουελ. Αυτός ο προστάτης των μαζών από τα δεινά της ασέλγειας ήταν κρυφά ένας συλλέκτης πορνογραφικού υλικού.[43]

Ίσως η πιο σκληρή και καταστροφική εκδήλωση της Βικτοριανής ηθικής ήταν η κακή μεταχείριση των ιθαγενών πολιτισμών από τις θρησκευτικές ιεραποστολές και τους ευρωπαίους αποίκους. Χωρίς να λαμβάνονται υπόψη η γηγενής υπερηφάνεια και αξιοπρέπεια, τα θρησκευτικά έθιμα τους, ούτε η πρακτικότητα των ενδυμάτων και του τρόπου ζωής τους, η αλαζονική βικτωριανή ηθική απαίτησε τη συμμόρφωση με τα ευρωπαϊκά έθιμα. Ο εξαναγκασμός να φορέσουν ρούχα οι λαοί, των οποίων οι πολιτισμοί τους επέτρεπαν προηγουμένως να βιώσουν την ελευθερία του σώματος, δεν ήταν μόνο εξευτελιστική και ταπεινωτική, αλλά και μια αποτελεσματική και διαρκής υπενθύμιση της «κατώτερης» κληρονομιάς και θέσης. Μια έκθεση του 1894 α-

χωρίς να γνωρίζει ότι ήταν γελοίο στα μάτια του λευκού ανθρώπου. Έχω δει αφρικανές γυναίκες με παλιούς στηθόδεσμους τοποθετημένους επάνω από τα στήθη τους για χρήση ως τσέπες.»[45]

«Δεδομένου ότι οι ντόπιοι δεν είχαν μάθει να πλένουν ή να επιδιορθώνουν τα ρούχα, τους πήρε πολύ χρόνο για να προσαρμοστούν στον ευρωπαϊκό τρόπο ενδυμασίας, ντύνονταν με ρούχα που αρχικά τα φορούσαν έως να λιώσουν. Υπήρξε μια μεγάλη μείωση στο επίπεδο της σωματικής καθαριότητας με αποτέλεσμα δερματικές παθήσεις και άλλες λοιμώξεις».[46] Οι ντόπιοι είχαν υποβληθεί στο ίδιο είδος αμηχανίας, όταν τους έβλεπαν ντυμένους, όπως εμείς, σε μια κοινωνία ντυμένων ανθρώπων, θα αισθανόμασταν αν μας ανάγκαζαν να τα βγάλουμε. Είναι θαύμα πως δεν κατέληξαν στη χύτρα του κανίβαλου περισσότεροι ιεραπόστολοι!

Ωστόσο, πάντα υπήρχαν φωνές διαμαρτυρίας κατά των ηθικολογικά, αντισεξουαλικά και γεμάτα ντροπή για το σώμα διαταγμάτων της βικτωριανής περιόδου, κυρίως από τις μορφωμένες τάξεις. Το 1833, ο Τόμας Καρλάιλ έγραψε ένα πολυσυζητημένο βιβλίο, το Sartor Resartus (ντύνοντας ξανά τον ράφτη), στο οποίο αμφισβήτησε το δόγμα του απαραίτητου χαρακτήρα των ενδυμάτων. Θα συζητήσει την ηθική, θρησκευτική, και πολιτική επιρροή των ρούχων, παρατηρώντας χιουμοριστικά ότι αν υπήρχε γύμνια στη Βουλή των Λόρδων, η δύναμη τους θα μειωνόταν. Επίσης, ο ίδιος εξέτασε φιλοσοφικά τη δυνατότητα ενός γυμνού κόσμου.[47]

Ο Βενιαμίν Φραγκλίνος έγραψε σχετικά με την καθημερινή τελετουργία του, που ήταν να κάνει ένα γυμνό μπάνιο στον ψυχρό αέρα κάθε πρωί, ενώ διάβαζε ή έγραφε. Φέρεται να τον έχουν δει να κολυμπά στον Τάμεση στο Λονδίνο, χωρίς ρούχα. Στην πόλη Λεύσιν, στην Ελβετία, ο Δρ Τσάρλς Ρόλιερ έβρισκε την θεραπεία κατά της φυματίωσης και άλλων ασθενειών συνταγογράφοντας την ηλιοθεραπεία ως στοιχείο της θεραπείας. Βρετανοί συγγραφείς και καλλιτέχνες, όπως ο Τζωρτζ Μπέρναντ Σω, ο Όσκαρ Γουάιλντ, και ο Όμπρευ Μπήρντσλευ, γελοιοποίησαν τα ήθη της κοινωνίας τους και απέδειξαν τις πεποιθήσεις τους φορώντας

βείων, δηλώνοντας ότι όλα τα έθνη που αγνοούν τα δικαιώματα των λαών τους στη γύμνια γρήγορα γίνονται παρακμιακά.»[48] Το κίνημα των γυμνιστών (που σήμερα έχει λάβει παγκόσμια διάσταση) ξεπήδησε από αυτούς τους απλούς ανθρώπους, που αψήφησαν έντονα αυτό που για έναν αιώνα ήταν η νοοτροπία της άρνησης του σώματος.

Το κίνημα των γυναικών σουφραζετών είχε αρχίσει να αμφισβητεί το κατεστημένο πριν τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, αλλά δεν ήταν παρά μετά τον πόλεμο που η ασφυκτική βασιλεία της κατασταλτικής ηθικής άρχισε να κλυδωνίζεται. Όταν οι άνδρες τους πήγαν στον πόλεμο, οι γυναίκες ανέλαβαν την ευθύνη της διαχείρισης των οικογενειών τους και εργάστηκαν σε θέσεις εργασίας, που ποτέ πριν δεν ήταν στη διάθεσή τους. Από το 1920 οι γυναίκες είχαν οι ίδιες πετάξει τα καταπιεστικά φορέματα και έδειχναν το σώμα τους με στενές μπλούζες και κοντές φούστες. Οι γυναίκες απέρριπταν ακόμη και το στέμμα της θηλυκότητας κόβοντας τα μαλλιά τους «αγορίστικα». Η περιέργεια για τη γύμνια αντικαταστάθηκε από το γυμνό σε δημόσια θέα στην ψυχαγωγία. Το στριπτίζ μπουρλέσκ, το έργο Ζίγφελντ Φολίζ (στμ. βαριετέ), το μιούζικαλ Βάνιτιζ του ιμπρεσάριου Έρλ Κάρολ, καθώς και τα Σκάνδαλα του Τζωρτζ Γουάιτ ήταν εντυπωσιακές και αισθησιακές εκδηλώσεις της χαράς και της ομορφιάς του γυναικείου σώματος. Στις πιο τολμηρές Παρισινές σκηνές, οι μουσικές παραγωγές περιελάμβαναν πλήρη γυμνότητα.

Ωστόσο, η ανεκτική αίγλη της «επιπόλαιης» δεκαετίας του 1920 μετριάζεται από τη μεγάλη ύφεση που ακολούθησε. Ως εκείνη την εποχή το σώμα είχε απελευθερωθεί από τα δυσκίνητα ρούχα, η σεξουαλικότητα είχε αναγνωριστεί δημόσια, και δεν φαινόταν να μπορεί να γυρίσει στο παρελθόν. Παρ' όλα αυτά, υπήρχαν και υπάρχουν πολλές ενδείξεις ότι ο πολιτισμός μας στο σύνολό του δεν έχει αποκοπεί εντελώς από την κληρονομιά της ενοχής και της ντροπής που είναι ριζωμένες στο «προπατορικό αμάρτημα» το οποίο περιγράφεται στις βιβλικές ρίζες.

Το γυμνό σώμα εξακολουθεί να θεωρείται αφύσικο. Το γυμνό στην αμερικανική τηλεόραση είναι σπάνιο. Κατά τη διάρκεια των πρωινών ωρών, όταν τα παιδιά παρακολουθούν τηλεόραση, το γυμνό δεν είναι επιτρεπτό. Τα παιδιά προστατεύονται από τις «καταστροφικές» συνέπειες τού να δουν ένα φυσικό, φυσιολογικό και ακίνδυνο ανθρώπινο σώμα, αλλά η σωματική βία συγχωρείται θεωρούμενη ως ψυχαγωγία για τα παιδιά μας και για εμάς τους ίδιους. Είναι τόση η σύγχυση που υπάρχει σ' αυτά τα συστήματα αξιών, που βοηθούν ώστε να κλειστούν θέσεις για το ανάκλιντρο του ψυχιάτρου!

Η μετάφραση έγινε από την Κ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

34. Ρόμπερτ Τ. Σμιθ, Αιρέσεις και Αποκρυφισμός (Μιννεάπολις: Winston Press, 1973).

35. Λώρενς Λάνγκνερ, Η Σημασία του να Φοράς Ρούχα (Νέα Υόρκη: Hastings Rouse Press, 1959).

36. Έντμουντ Κήμαν, «Ο 19ος αιώνας και το γυμνό»; Γυμνή Ζωή # 1 (Λος Άντζελες: Elysium Publishing, Inc, 1961).

37. Έμιλυ Κόλμαν και Μπέτυ Έντουαρτς, Απελευθέρωση

του.

Οι λόγιοι της εποχής εκείνης βρίσκονταν συνεχώς σε πόλεμο με τον Κόμστοκ. Οι συγγραφείς και οι κριτικοί παραπονέθηκαν ότι «... σε πολλές περιπτώσεις τα εν λόγω βιβλία και θεατρικά έργα και οι πίνακες ήταν πορνογραφικά μόνο στην πιο άγρια φαντασία.»[41] Η εμμονή του Κόμστοκ σχετικά με αυτό που θεωρείται πορνό, τον μύησε σε πολλά από τα αριστουργήματα της σημερινής ερωτικής τέχνης, όπως τα έργα του Ντέηβιντ Χ. Λώρενς και του Χένρυ Μίλλερ, το ναό τέχνης Κάμα Κάλα της Ινδίας, καθώς και σε πολλά γλυπτά και ζωγραφικά έργα του δέκατου ένατου και των αρχών του εικοστού αιώνα. Ίδρυσε επίσης την Εταιρεία της Νέας Υόρκης για την Καταστολή της Διαστροφής, του έδωσαν αστυνομικές εξουσίες, και οπλοφορούσε, όταν έψαχνε για διεστραμμένους παραβάτες. *«Σε μια περίπτωση μπήκε σε έναν οίκο ανοχής και πρόσφερε σε τρεις γυναίκες δεκατέσσερα δολάρια για να γδυθούν, στη συνέχεια, τις συνέλαβε μόλις το έκαναν.»*[42] Ο προκάτοχος του Κόμστοκ ήταν ο ιερέας *«θα καείτε στην κόλαση»* Τζον Ρ. ΜακΝτάουελ. Αυτός ο προστάτης των μαζών από τα δεινά της ασέλγειας ήταν κρυφά ένας συλλέκτης πορνογραφικού υλικού.[43]

Ίσως η πιο σκληρή και καταστροφική εκδήλωση της Βικτοριανής ηθικής ήταν η κακή μεταχείριση των ιθαγενών πολιτισμών από τις θρησκευτικές ιεραποστολές και τους ευρωπαίους αποίκους. Χωρίς να λαμβάνονται υπόψη η γηγενής υπερηφάνεια και αξιοπρέπεια, τα θρησκευτικά έθιμα τους, ούτε η πρακτικότητα των ενδυμάτων και του τρόπου ζωής τους, η αλαζονική βικτωριανή ηθική απαίτησε τη συμμόρφωση με τα ευρωπαϊκά έθιμα. Ο εξαναγκασμός να φορέσουν ρούχα οι λαοί, των οποίων οι πολιτισμοί τους επέτρεπαν προηγουμένως να βιώσουν την ελευθερία του σώματος, δεν ήταν μόνο εξευτελιστική και ταπεινωτική, αλλά και μια αποτελεσματική και διαρκής υπενθύμιση της «κατώτερης» κληρονομιάς και θέσης. Μια έκθεση του 1894 από έναν πρώην κυβερνήτη ενός χωριού Τόνγκα περιγράφει αυτούς τους όρους: *«Τιμωρούταν με πρόστιμο και φυλάκιση αν φορούσε την τοπική ενδυμασία. Τιμωρούταν με πρόστιμο και φυλάκιση αν άφηνε μακριά μαλλιά ή εάν στόλιζε το κεφάλι με ένα στεφάνι από λουλούδια. Τιμωρούταν με πρόστιμο και φυλάκιση αν πάλευε ή αν έπαιζε μπάλα. Τιμωρούταν αν δεν φορούσε πουκάμισο και παντελόνι και, σε ορισμένες περιοχές, πανωφόρι και παπούτσια επίσης...».*[44]

Οι Χριστιανοί ιεραπόστολοι δημιούργησαν ενδύματα από οποιαδήποτε πηγή ήταν διαθέσιμη. Συχνά ανάγκαζαν τους ντόπιους να φορούν ενδύματα σαν σακιά, ή τους έβαζαν να φορέσουν περίεργα ενδύματα που τα είχαν απορρίψει στην Ευρώπη και τα έστελναν εκεί. Ο Ρίτσαρντ Χάρινγκτον λέει, πως είδε *«έναν γεροδεμένο μαύρο αχθοφόρο στην Λέοπολντβίλ να φορά τη ροζ σκούφια ενός παιδιού,*

«Δεδομένου ότι οι ντόπιοι δεν είχαν μάθει να πλένουν ή να επιδιορθώνουν τα ρούχα, τους πήρε πολύ χρόνο για να προσαρμοστούν στον ευρωπαϊκό τρόπο ενδυμασίας, ντύνονταν με ρούχα που αρχικά τα φορούσαν έως να λιώσουν. Υπήρξε μια μεγάλη μείωση στο επίπεδο της σωματικής καθαριότητας με αποτέλεσμα δερματικές παθήσεις και άλλες λοιμώξεις».[46] Οι ντόπιοι είχαν υποβληθεί στο ίδιο είδος αμηχανίας, όταν τους έβλεπαν ντυμένους, όπως εμείς, σε μια κοινωνία ντυμένων ανθρώπων, θα αισθανόμασταν αν μας ανάγκαζαν να τα βγάλουμε. Είναι θαύμα πως δεν κατέληξαν στη χύτρα του κανίβαλου περισσότεροι ιεραπόστολοι!

Ωστόσο, πάντα υπήρχαν φωνές διαμαρτυρίας κατά των ηθικολογικά, αντισεξουαλικά και γεμάτα ντροπή για το σώμα διαταγμάτων της βικτωριανής περιόδου, κυρίως από τις μορφωμένες τάξεις. Το 1833, ο Τόμας Καρλάιλ έγραψε ένα πολυσυζητημένο βιβλίο, το Sartor Resartus (ντύνοντας ξανά τον ράφτη), στο οποίο αμφισβήτησε το δόγμα του απαραίτητου χαρακτήρα των ενδυμάτων. Θα συζητήσει την ηθική, θρησκευτική, και πολιτική επιρροή των ρούχων, παρατηρώντας χιουμοριστικά ότι αν υπήρχε γύμνια στη Βουλή των Λόρδων, η δύναμη τους θα μειωνόταν. Επίσης, ο ίδιος εξέτασε φιλοσοφικά τη δυνατότητα ενός γυμνού κόσμου.[47]

Ο Βενιαμίν Φρανγκλίνος έγραψε σχετικά με την καθημερινή τελετουργία του, που ήταν να κάνει ένα γυμνό μπάνιο στον ψυχρό αέρα κάθε πρωί, ενώ διάβαζε ή έγραφε. Φέρεται να τον έχουν δει να κολυμπά στον Τάμεση στο Λονδίνο, χωρίς ρούχα. Στην πόλη Λέυσιν, στην Ελβετία, ο Δρ Τσάρλς Ρόλιερ έβρισκε την θεραπεία κατά της φυματίωσης και άλλων ασθενειών συνταγογράφοντας την ηλιοθεραπεία ως στοιχείο της θεραπείας. Βρετανοί συγγραφείς και καλλιτέχνες, όπως ο Τζωρτζ Μπέρναντ Σω, ο Όσκαρ Γουάιλντ, και ο Όμπρευ Μπήρντσλευ, γελοιοποίησαν τα ήθη της κοινωνίας τους και απέδειξαν τις πεποιθήσεις τους φορώντας κατά καιρούς ακραία ρούχα ή έχοντας αντισυμβατική συμπεριφορά. Στην Αμερική, ο συγγραφέας Χένρυ Ντέιβιντ Θόρο και ο ποιητής Γουάλτ Γουίτμαν εξέφρασαν έντονα συναισθήματα για την ανάγκη της επιστροφής στη φύση αθωότητα και την ελευθερία του σώματος.

Ο Μοντερνισμός του Εικοστού Αιώνα

Στην αρχή του αιώνα, η διάσημη Αμερικανίδα χορεύτρια Ισιδώρα Ντάνκαν άρχισε να φορά χαλαρά κλαρωτά ρούχα στην καθημερινή ζωή και στη σκηνή, λέγοντας: *«Ζω στο σώμα μου σαν ένα πνεύμα σε ένα σύννεφο.»* Είχε γοητεύσει το κοινό στην Αμερική και την Ευρώπη με την χαριτωμένη νέα ελευθερία και την εκφραστικότητα των παραστάσεων της με τους αέρινους, ριχτούς ελληνικούς χιτώνες. Με την αντισυμβατικότητα της, η Ντάνκαν όχι μόνο ξεκίνησε μια

του ιμπρεσάριου Έρλ Κάρολ, καθώς και τα Σκάνδαλα του Τζωρτζ Γουάιτ ήταν εντυπωσιακές και αισθησιακές εκδηλώσεις της χαράς και της ομορφιάς του γυναικείου σώματος. Στις πιο τολμηρές Παρισινές σκηνές, οι μουσικές παραγωγές περιελάμβαναν πλήρη γυμνότητα.

Ωστόσο, η ανεκτική αίγλη της «επιπόλαιης» δεκαετίας του 1920 μετριάζεται από τη μεγάλη ύφεση που ακολούθησε. Ως εκείνη την εποχή το σώμα είχε απελευθερωθεί από τα δυσκίνητα ρούχα, η σεξουαλικότητα είχε αναγνωριστεί δημόσια, και δεν φαινόταν να μπορεί να γυρίσει στο παρελθόν. Παρ' όλα αυτά, υπήρχαν και υπάρχουν πολλές ενδείξεις ότι ο πολιτισμός μας στο σύνολό του δεν έχει αποκοπεί εντελώς από την κληρονομιά της ενοχής και της ντροπής που είναι ριζωμένες στο «προπατορικό αμάρτημα» το οποίο περιγράφεται στις βιβλικές ρίζες.

Το γυμνό σώμα εξακολουθεί να θεωρείται αφύσικο. Το γυμνό στην αμερικανική τηλεόραση είναι σπάνιο. Κατά τη διάρκεια των πρωινών ωρών, όταν τα παιδιά παρακολουθούν τηλεόραση, το γυμνό δεν είναι επιτρεπτό. Τα παιδιά προστατεύονται από τις «καταστροφικές» συνέπειες τού να δουν ένα φυσικό, φυσιολογικό και ακίνδυνο ανθρώπινο σώμα, αλλά η σωματική βία συγχωρείται θεωρούμενη ως ψυχαγωγία για τα παιδιά μας και για εμάς τους ίδιους. Είναι τόση η σύγχυση που υπάρχει σ' αυτά τα συστήματα αξιών, που βοηθούν ώστε να κλειστούν θέσεις για το ανάκλιντρο του ψυχιάτρου!

Η μετάφραση έγινε από την Κ.

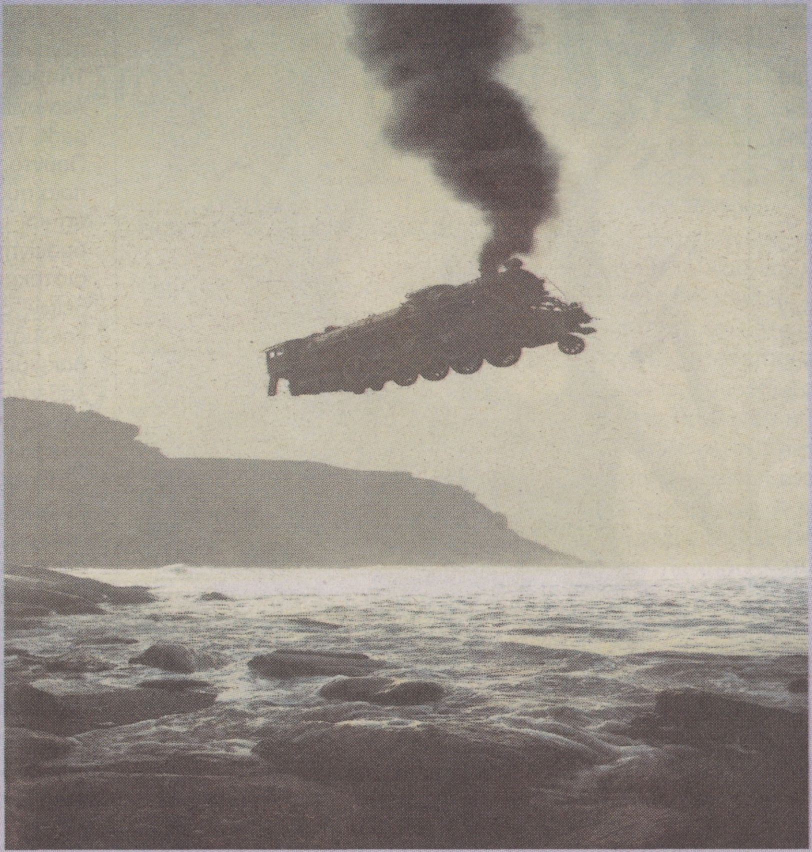
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

34. Ρόμπερτ Τ. Σμιθ, Αιρέσεις και Αποκρυφισμός (Μιννεάπολις: Winston Press, 1973).
35. Λώρενς Λάνγκνερ, Η Σημασία του να Φοράς Ρούχα (Νέα Υόρκη: Hastings Rouse Press, 1959).
36. Έντμουντ Κήμαν, «Ο 19ος αιώνας και το γυμνό», Γυμνή Ζωή # 1 (Λος Άντζελες: Elysium Publishing, Inc, 1961).
37. Έμιλυ Κόλμαν και Μπέτυ Έντουαρτς, Απελευθέρωση του Σώματος (Λος Άντζελες: JP Tarcher, Inc, 1977).
38. Λεβίνσκυ, στο ίδιο.
39. Ρουντόφσκυ, Το Ντεμοντέ Ανθρώπινο Σώμα, στο ίδιο.
40. Λεβίνσκυ, στο ίδιο.
41. Χάρτμαν και άλλοι, στο ίδιο.
42. Ντένις Κρεγκ Σμιθ και Δρ. Γουίλιαμ Σπαρκς, Μεγαλώνοντας χωρίς ντροπή (Λος Άντζελες: Elysium Growth Press, 1986).
43. Λεβίνσκυ, στο ίδιο.
44. Ρουντόφσκυ, Το Ντεμοντέ Ανθρώπινο Σώμα, στο ίδιο.
45. Ρίτσαρντ Χάρινγκτον, «Το Γυμνό που Χάνεται», Γυμνή Ζωή # 27 (Λος Άντζελες: Elysium Publishing, Inc, 1965)
46. Χίρνινγκ, στο ίδιο.
47. Κίρναν, στο ίδιο.
48. Όπως Προηγ.

Τα αντιφασιστικά καραβάνια και οι «χρήσιμες» σιωπές

Στο προηγούμενο φύλλο της Διαδρομής Ελευθερίας δημοσιεύτηκε ένα άρθρο με τίτλο «Και εγένετο φεστιβάλ νεολαίας», που περιέγραφε την πολιτική αδιαφορία των «προοδευτικών φορέων» της πόλης (αριστερών, αντιφασιστών και λοιπών δημοκρατών) επί σειράν ετών στην ακροδεξιά χρυσή αυγή, στην ευρύτερη περιοχή της Μεσσηνίας. Όπως ήταν αναμενόμενο, αρκετά αρνητικά σχόλια γράφτηκαν για αυτό το κείμενο σε κινηματικό μέσο, καθώς αντιφασίστες και λοιποί αναρχιστές δεν έχασαν την ευκαιρία να περιγράψουν τον «αντιφασιστικό αγώνα» που αναπτύσσουν όλα αυτά τα χρόνια στην περιοχή και όχι μόνο. Είναι απορίας άξιον, πώς στην ετυμολογική προέλευση της λέξης «αντιφασισμός», δεν είναι ορατή η προβληματική του όρου, αφού σαν έννοια **ετεροκαθορίζεται** από τις πράξεις και τον λόγο αυτού που παίρνει μια πρωτοβουλία (στη προκειμένη περίπτωση των ακροδεξιών). Ο ετεροκαθορισμός αυτός, καταλύει την ανεξαρτησία του λόγου και της πράξης και έρχεται σε αντίθεση με τον **αυτοκαθορισμό της αναρχικής άποψης και δράσης**.[1] Και για να το πούμε πιο απλά, ο δημοκρατικός αντιφασιστικός αγώνας δεν έχει σε καμιά περίπτωση αναρχική απελευθερωτική προοπτική.

Αν επιχειρήσουμε μια ανάλυση της πολιτικής κατάστασης στη Μεσσηνία, θα βγάλουμε κάποια σύντομα συμπεράσματα που θα εκθέσουν όποιον έχει ακόμη αμφιβολίες για την κατάληξη που θα έχει ο όποιος αντιφασιστικός αγώνας διεξάγεται «σε κάθε γειτονιά». Η Μεσσηνία σε μεγάλο ποσοστό διατηρεί μία παραδοσιακά δεξιά ιδεολογική ρότα με αρκετές ακροδεξιές τάσεις. Δεν παύει, επίσης, να είναι και ο τόπος καταγωγής του τωρινού πρωθυπουργού Σαμαρά και μια εκλογική περιφέρεια μείζονος σημασίας για τον ίδιο. Σε αυτό το εκλογικό μαγαζάκι, η ΝΔ δεν θέλει να έχει απώλειες (45 χιλιάδες ψηφοφόροι στις τελευταίες εκλογές) και δυσκολεύεται να παραχωρήσει την εκλογική της πελατεία στην από τα δεξιά θεωρούμενη απειλή, με ενδεχόμενες απώλειες των τριών βουλευτικών της εδρών. Από την άλλη, έχουμε και το Συριζα που σίγουρα δεν θα αρνούνταν καμιά «αγανακτισμένη» ψήφο

φασίστας να αντισταθεί σε αυτήν την άκρως ρατσιστική πράξη του δήμου. Προφανώς, από τη μεριά της η ΝΔ συνεπέστατη στα πολιτικά της σχέδια, άνοιξε την αγκαλιά της προς τα δεξιά. Ο Συριζα, από την άλλη, δεν είχε την πολυτέλεια για ρήξη με την τοπική κοινωνία, χτίζοντας το ενιαίο κόμμα, της νομιμότητας και της «νοικοκυροσύνης». Ίσως για αυτό και η τοπική οργάνωση του ακόμα να βγάλει μια ανακοίνωση για το θέμα... Αν αυτό δεν είναι μεροληψία στη δράση, αν αυτό δεν είναι a la carte αντιφασισμός, τότε τι είναι;

Σε τέτοια πολιτικά τερτίπια, καθένας, που θέλει να αποκαλείται αναρχικός, δεν είναι δυνατό να αναγνωρίζει τον εαυτό του ως συμμετέχοντα, αφού η αναρχική άποψη δε χωρά (πόσο μάλλον συνεπάγεται) την διασφάλιση των δημοκρατικών διαδικασιών. Άλλωστε, το κράτος

ντοποιήθηκε ξοπίσω από κάπου 40 χαμένους του ακροδεξιού και πατριωτικού χώρου, δεν ήταν πάρων σε καμιά κινητοποίηση κατά της συνάντησης των Μπίλντεμπεργκ. Η συγκεκριμένη συνάντηση στο Λαγονήσι ήταν, αναμφισβήτητα, πιο σημαντικό γεγονός για αντιπαράθεση με το κράτος και την κυριαρχία, ειδικά μετά το Δεκέμβρη του 2008, αλλά δυστυχώς ο δυναμισμός της εξέγερσης με το άρτια οργανωμένο πολιτικό παιχνίδι ...των κινημάτων και της οικολογίας, κατευθύνθηκε σε δρόμους αντιφασιστικής μπουρδολογίας και ενδυνάμωσης της ισορροπίας των τάσεων του εκλογικά ορισμένου κοινωνικού χώρου, για αυτό που ερχόταν.

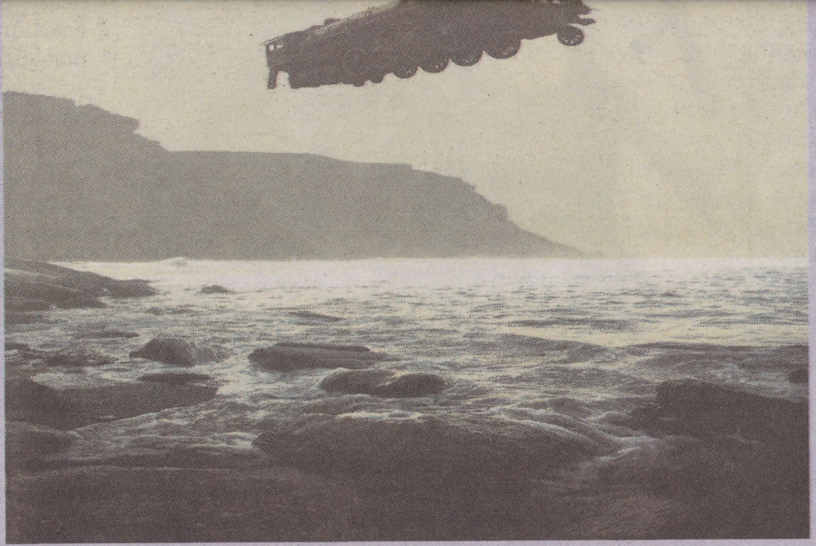
Για να έρθουμε, όμως, στο άμεσα πρόσφατα παρελθόν. Στις 18 Ιουλίου, επισκέφθηκε την Αθήνα ο γερμανός υπουργός οικονομικών Σόιμπλε. Ακολούθησε μια-δυο μέρες μετά η επίσκεψη του αμερικανού υπουργού Οικονομικών Λιού. Κατά την επίσκεψη Σόιμπλε το υπουργείο δημοσίας τάξεως απαγόρευσε τις συγκεντρώσεις στο κέντρο της Αθήνας καθώς και σ' όλο το μήκος της διαδρομής από και προς το αεροδρόμιο. Φυσικά κανένα κίνημα, δεν κάλεσε οποιουδήποτε είδους συγκέντρωση, πορεία, κινητοποίηση, σε κανένα σημείο κατά τη διάρκεια της παραμονής του. Παρ' όλα αυτά, κινητοποίησαν άτομα για τις 20 Ιουλίου στην αντιφασιστική πορεία της Καλαμάτας. Ο Σύριζα, εκείνες τις μέρες, πριν τις επισκέψεις των υπουργών, είχε δυναμιτίσει την ατμόσφαιρα, αναφερόμενος και πάλι στο θέμα του φεστιβάλ των ακροδεξιών στην Καλαμάτα, με ερώτηση στο κοινοβούλιο για τηλεφωνική απειλή του τοπικού βουλευτή της χρυσής αυγής Κουκούτση σε μέλη της Ανοιχτής Συνέλευσης της πόλης. Είναι χαρακτηριστικό, ότι στην ανακοίνωση του Σύριζα για την επίσκεψη Σόιμπλε έθεσε απλά το «περισπούδαστο» δίλλημα «μνημόνιο ή δημοκρατία;».

Γράφοντας τα παραπάνω, δεν θέλουμε να φανεί, ότι εκ του ασφαλούς προσπαθούμε να κρίνουμε με υπεροψία την οποία κατάληξη που κάποια γεγονότα ενδέχεται να έχουν ή τα συμπεράσματα που είναι δυνατόν να εξαχθούν. Αυτό, όμως, δεν μπορεί να μας εμποδίσει από το

μέσο, καθώς αντιφασίστες και λοιποί αναρχιστές δεν έχασαν την ευκαιρία να περιγράψουν τον «αντιφασιστικό αγώνα» που αναπτύσσουν όλα αυτά τα χρόνια στην περιοχή και όχι μόνο. Είναι απορίας άξιον, πώς στην ετυμολογική προέλευση της λέξης «αντιφασισμός», δεν είναι ορατή η προβληματική του όρου, αφού σαν έννοια **ετεροκαθορίζεται** από τις πράξεις και τον λόγο αυτού που παίρνει μια πρωτοβουλία (στη προκειμένη περίπτωση των ακροδεξιών). Ο ετεροκαθορισμός αυτός, καταλύει την ανεξαρτησία του λόγου και της πράξης και έρχεται σε αντίθεση με τον **αυτοκαθορισμό της αναρχικής άποψης και δράσης**.[1] Και για να το πούμε πιο απλά, ο δημοκρατικός αντιφασιστικός αγώνας δεν έχει σε καμιά περίπτωση αναρχική απελευθερωτική προοπτική.

Αν επιχειρήσουμε μια ανάλυση της πολιτικής κατάστασης στη Μεσσηνία, θα βγάλουμε κάποια σύντομα συμπεράσματα που θα εκθέσουν όποιον έχει ακόμη αμφιβολίες για την κατάληξη που θα έχει ο όποιος αντιφασιστικός αγώνας διεξάγεται «σε κάθε γειτονιά». Η Μεσσηνία σε μεγάλο ποσοστό διατηρεί μία παραδοσιακά δεξιά ιδεολογική ρότα με αρκετές ακροδεξιές τάσεις. Δεν παύει, επίσης, να είναι και ο τόπος καταγωγής του τωρινού πρωθυπουργού Σαμαρά και μια εκλογική περιφέρεια μείζονος σημασίας για τον ίδιο. Σε αυτό το εκλογικό μαγαζάκι, η ΝΔ δεν θέλει να έχει απώλειες (45 χιλιάδες ψηφοφόροι στις τελευταίες εκλογές) και δυσκολεύεται να παραχωρήσει την εκλογική της πελατεία στην από τα δεξιά θεωρούμενη απειλή, με ενδεχόμενες απώλειες των τριών βουλευτικών της εδρών. Από την άλλη, έχουμε και το Συριζα που σίγουρα δεν θα αρνούνταν καμιά «αγανακτισμένη» ψήφο που θα μπορούσε να επιστρέψει στο μαντρί αυτού που λένε «συνταγματικό τόξο». Η βουλευτική έδρα της χρυσής αυγής είναι δέλεαρ και για τους δυο σε μια περιφέρεια όπου αντιστοιχούν 5 στο σύνολο έδρες. Έτσι, από τη μια έχουμε το δεξιό γενικό γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Δυτικής Πελοποννήσου, Μανώλη Αγγελάκα να ανακοινώνει την απαγόρευση εκδηλώσεων στο χώρο του πάρκου του λιμενικού και από την άλλη τον Συριζα και τις κινηματικές συνιστώσες του να καλούν σε πορεία, νομιμοποιώντας πολιτικά αυτήν την απόφαση (που, άλλωστε, ήταν αναμενόμενη) με την συγκέντρωση και πορεία στην πόλη της Καλαμάτας των αντιφασιστών, εκφράζοντας την… απέχθεια της τοπικής κοινωνίας. Η πλήρης πολιτική αλληλοκάλυψη. Υπερβολές; Δε νομίζω…

Στην αντιφασιστική πορεία που καλέσθηκε (20 Ιουλίου) συμμετείχαν 1.500 με 2.000 άτομα που περιελάμβαναν ντόπιους, από γύρω πόλεις, την Αθήνα αλλά και άλλα μέρη. Ο αντιφασισμός ξεδίπλωσε την κατά παραγγελία «μεγαλοπρέπεια» του, αφού ένα άλλο περιστατικό που συνέβη λίγες μέρες αργότερα την επιβεβαιώνει. Στις 30 Ιουλίου, ο δήμαρχος Καλαμάτας ισοπεδώνει έ-

φασίστας να αντισταθεί σε αυτήν την άκρως ρατσιστική πράξη του δήμου. Προφανώς, από τη μεριά της η ΝΔ συνεπέστατη στα πολιτικά της σχέδια, άνοιξε την αγκαλιά της προς τα δεξιά. Ο Συριζα, από την άλλη, δεν είχε την πολυτέλεια για ρήξη με την τοπική κοινωνία, χτίζοντας το ενιαίο κόμμα, της νομιμότητας και της «νοικοκυροσύνης». Ίσως για αυτό και η τοπική οργάνωση του ακόμα να βγάλει μια ανακοίνωση για το θέμα... Αν αυτό δεν είναι μερικότητα στη δράση, αν αυτό δεν είναι a la carte αντιφασισμός, τότε τι είναι;

Σε τέτοια πολιτικά τερτίπια, καθένας, που θέλει να αποκαλείται αναρχικός, δεν είναι δυνατό να αναγνωρίζει τον εαυτό του ως συμμετέχοντα, αφού η αναρχική άποψη δε χωρά (πόσο μάλλον συνεπάγεται) την διασφάλιση των δημοκρατικών διαδικασιών. Άλλωστε, το κράτος συντηρείται από τις δημοκρατικές δυνάμεις, τα πολιτικά κόμματα, που κύριος λόγος ύπαρξής τους είναι να διαφυλάξουν την εξουσία γενικότερα, αλλά και την εξουσία τους ειδικότερα.

Την σημασία που έχει η περιοχή της Μεσσηνίας για την ΝΔ, και την πίεση που δέχεται από τα δεξιά της, μπορεί να την δείξει άλλο ένα περιστατικό που συνέβη στην περιοχή στα μέσα Αυγούστου. Ο βουλευτής της χρυσής αυγής της Μεσσηνίας έκανε πρόταση στο δήμο Οιχαλίας να αναλάβει το κόμμα του την αποπεράτωση του μνημείου του Μελιγαλά, με τη συνεργασία της τεχνικής υπηρεσίας του δήμου και φυσικά όπως προβλέπεται από τη νομοθεσία. Ο δήμαρχος παρέπεμψε το αίτημα στο δημοτικό συμβούλιο όπου καταψηφίστηκε (όχι ομόφωνα) αλλά και μετά από πιέσεις της πρώην δημάρχου, η οποία φημολογείται ως η επόμενη δήμαρχος Καλαμάτας με την ΝΔ. Μάλλον δεν είναι τυχαία η πίεση που ασκούν κυβέρνηση και αξιωματική αντιπολίτευση στη χρυσή αυγή και σίγουρα είναι καθαρά πολιτική και όχι ιδεολογική...

Βέβαια, φεύγοντας από τα συγκεκριμένα περιστατικά της περιοχής της Μεσσηνίας τον προηγούμενο μήνα, έ-

κατευθύνθηκε σε δρόμους αντιφασιστικής μπουρδολογίας και ενδυνάμωσης της ισορροπίας των τάσεων του εκλογικά ορισμένου κοινωνικού χώρου, για αυτό που ερχόταν.

Για να έρθουμε, όμως, στο άμεσα πρόσφατα παρελθόν. Στις 18 Ιουλίου, επισκέφθηκε την Αθήνα ο γερμανός υπουργός οικονομικών Σόιμπλε. Ακολούθησε μια-δυο μέρες μετά η επίσκεψη του αμερικανού υπουργού Οικονομικών Λιού. Κατά την επίσκεψη Σόιμπλε το υπουργείο δημόσιας τάξεως απαγόρευσε τις συγκεντρώσεις στο κέντρο της Αθήνας καθώς και σ' όλο το μήκος της διαδρομής από και προς το αεροδρόμιο. Φυσικα κανένα κίνημα, δεν κάλεσε οποιουδήποτε είδους συγκέντρωση, πορεία, κινητοποίηση, σε κανένα σημείο κατά τη διάρκεια της παραμονής του. Παρ' όλα αυτά, κινητοποίησαν άτομα για τις 20 Ιουλίου στην αντιφασιστική πορεία της Καλαμάτας. Ο Σύριζα, εκείνες τις μέρες, πριν τις επισκέψεις των υπουργών, είχε δυναμιτίσει την ατμόσφαιρα, αναφερόμενος και πάλι στο θέμα του φεστιβάλ των ακροδεξιών στην Καλαμάτα, με ερώτηση στο κοινοβούλιο για τηλεφωνική απειλή του τοπικού βουλευτή της χρυσής αυγής Κουκούτση σε μέλη της Ανοιχτής Συνέλευσης της πόλης. Είναι χαρακτηριστικό, ότι στην ανακοίνωση του Σύριζα για την επίσκεψη Σόιμπλε έθεσε απλά το «περισπούδαστο» δίλλημα «μνημόνιο ή δημοκρατία;».

Γράφοντας τα παραπάνω, δεν θέλουμε να φανεί, ότι εκ του ασφαλούς προσπαθούμε να κρίνουμε με υπεροψία την οποία κατάληξη που κάποια γεγονότα ενδέχεται να έχουν ή τα συμπεράσματα που είναι δυνατόν να εξαχθούν. Αυτό, όμως, δεν μπορεί να μας εμποδίσει από το να αναδείξουμε τα διάφορα πολιτικά παιχνίδια που διαρκώς εξελίσσονται μπρος στα φώτα της δημοσιότητας, με την οποία αντιφασιστική ιδιότητα.

Όπως, επίσης, δεν γίνεται να αφήσουμε ασχολίαστη αυτή την πολιτική μέθοδο να προβάλει και να χρησιμοποιεί τις κινήσεις ακροδεξιών, φασιστικών ή ναζιστικών ομάδων, με στόχο την αντιπαραβολή τους με την δημοκρατία και την μερικοποίηση της κοινωνικής πρακτικής αγωνιζόμενων ανθρώπων. Η δημοκρατία, όπως και ο φασισμός, είναι τρόποι άσκησης της εξουσίας, έχουν τον ίδιο σκοπό, να υποτάσσουν τους καταπιεσμένους. Η πηγή και των δυο, δεν είναι άλλη από το Κράτος. Ο αντιφασιστικός αγώνας, με τις όποιες δράσεις του, έχει αποδειχθεί ότι προσφέρει, κατά κανόνα, ένα πλεονέκτημα στους κρατικούς σχεδιασμούς, αφού η γενικότητα του όρου μπορεί να υποθάλψει ευαισθητοποιημένους δημοκράτες σε όλο το φάσμα του «συνταγματικού τόξου» από την αριστερά έως και τη δεξιά. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται ο αποπροσανατολισμός από το όλο, τον αγώνα ενάντια στο κράτος, στη μερικότητα του παραπλανητικού αγώνα ενάντια σε ένα σύστημα του.

Επισημαίνουμε την άποψη των απανταχού κινηματιών

σουν οποίον έχει ακόμη αμφιβολίες για την κατάληξη που θα έχει ο όποιος αντιφασιστικός αγώνας διεξάγεται «σε κάθε γειτονιά». Η Μεσσηνία σε μεγάλο ποσοστό διατηρεί μία παραδοσιακά δεξιά ιδεολογική ρότα με αρκετές ακροδεξιές τάσεις. Δεν παύει, επίσης, να είναι και ο τόπος καταγωγής του τωρινού πρωθυπουργού Σαμαρά και μια εκλογική περιφέρεια μείζονος σημασίας για τον ίδιο. Σε αυτό το εκλογικό μαγαζάκι, η ΝΔ δεν θέλει να έχει απώλειες (45 χιλιάδες ψηφοφόροι στις τελευταίες εκλογές) και δυσκολεύεται να παραχωρήσει την εκλογική της πελατεία στην από τα δεξιά θεωρούμενη απειλή, με ενδεχόμενες απώλειες των τριών βουλευτικών της εδρών. Από την άλλη, έχουμε και το Συριζα που σίγουρα δεν θα αρνούνταν καμιά «αγανακτισμένη» ψήφο που θα μπορούσε να επιστρέψει στο μαντρί αυτού που λένε «συνταγματικό τόξο». Η βουλευτική έδρα της χρυσής αυγής είναι δέλεαρ και για τους δυο σε μια περιφέρεια όπου αντιστοιχούν 5 στο σύνολο έδρες. Έτσι, από τη μια έχουμε το δεξιό γενικό γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Δυτικής Πελοποννήσου, Μανώλη Αγγελάκα να ανακοινώνει την απαγόρευση εκδηλώσεων στο χώρο του πάρκου του λιμενικού και από την άλλη τον Συριζα και τις κινηματικές συνιστώσες του να καλούν σε πορεία, νομιμοποιώντας πολιτικά αυτήν την απόφαση (που, άλλωστε, ήταν αναμενόμενη) με την συγκέντρωση και πορεία στην πόλη της Καλαμάτας των αντιφασιστών, εκφράζοντας την... απέχθεια της τοπικής κοινωνίας. Η πλήρης πολιτική αλληλοκάλυψη. Υπερβολές; Δε νομίζω...

Στην αντιφασιστική πορεία που καλέσθηκε (20 Ιουλίου) συμμετείχαν 1.500 με 2.000 άτομα που περιελάμβαναν ντόπιους, από γύρω πόλεις, την Αθήνα αλλά και άλλα μέρη. Ο αντιφασισμός ξεδίπλωσε την κατά παραγγελία «μεγαλοπρέπεια» του, αφού ένα άλλο περιστατικό που συνέβη λίγες μέρες αργότερα την επιβεβαιώνει. Στις 30 Ιουλίου, ο δήμαρχος Καλαμάτας ισοπεδώνει ένα καταυλισμό τσιγγάνων, όπου διέμεναν πάνω από 10 οικογένειες για 30 περίπου χρόνια. Το οικόπεδο ανήκει στο Δήμο και το σκηνικό είχε απ' όλα τα καλά ...ΜΑΤ, μπουλντόζες και μπόλικη νομιμότητα. Ο υπουργός δημόσιας τάξης είχε επισκεφτεί την πόλη ένα μήνα νωρίτερα, διατυμπανίζοντας την πάταξη της παραβατικότητας των τσιγγάνων (για την ιστορία οι ορδές της δημόσιας τάξης κατά την επιστροφή τους στην Αθήνα, δεν άφησαν τσιγγάνικο καταυλισμό ήσυχο από την Καλαμάτα έως την Κόρινθο). Ακροδεξιά ατζέντα, θα λέγαμε, για να κρατηθούν οι όποιοι δεξιοί ψηφοφόροι στο μαντρί της ΝΔ. Αυτό, όμως, που κάνει εντύπωση, είναι ότι δεν μαζεύτηκε κανένας κινηματίας αντιρατσιστής και αντιπράξη του δήμου. Προφανώς, από τη μεριά της η ΝΔ συνεπέστατη στα πολιτικά της σχέδια, άνοιξε την αγκαλιά της προς τα δεξιά. Ο Συριζα, από την άλλη, δεν είχε την πολυτέλεια για ρήξη με την τοπική κοινωνία, χτίζοντας το ενιαίο κόμμα, της νομιμότητας και της «νοικοκυροσύνης». Ίσως για αυτό και η τοπική οργάνωση του ακόμα να βγάλει μια ανακοίνωση για το θέμα... Αν αυτό δεν είναι μερικότητα στη δράση, αν αυτό δεν είναι a la carte αντιφασισμός, τότε τι είναι;

Σε τέτοια πολιτικά τερτίπια, καθένας, που θέλει να αποκαλείται αναρχικός, δεν είναι δυνατό να αναγνωρίζει τον εαυτό του ως συμμετέχοντα, αφού η αναρχική άποψη δε χωρά (πόσο μάλλον συνεπάγεται) την διασφάλιση των δημοκρατικών διαδικασιών. Άλλωστε, το κράτος συντηρείται από τις δημοκρατικές δυνάμεις, τα πολιτικά κόμματα, που κύριος λόγος ύπαρξής τους είναι να διαφυλάξουν την εξουσία γενικότερα, αλλά και την εξουσία τους ειδικότερα.

Την σημασία που έχει η περιοχή της Μεσσηνίας για την ΝΔ, και την πίεση που δέχεται από τα δεξιά της, μπορεί να την δείξει άλλο ένα περιστατικό που συνέβη στη περιοχή στα μέσα Αυγούστου. Ο βουλευτής της χρυσής αυγής της Μεσσηνίας έκανε πρόταση στο δήμο Οιχαλίας να αναλάβει το κόμμα του την αποπεράτωση του μνημείου του Μελιγαλά, με τη συνεργασία της τεχνικής υπηρεσίας του δήμου και φυσικά όπως προβλέπεται από τη νομοθεσία. Ο δήμαρχος παρέπεμψε το αίτημα στο δημοτικό συμβούλιο όπου καταψηφίστηκε (όχι ομόφωνα) αλλά και μετά από πιέσεις της πρώην δημάρχου, η οποία φημολογείται ως η επόμενη δήμαρχος Καλαμάτας με την ΝΔ. Μάλλον δεν είναι τυχαία η πίεση που ασκούν κυβέρνηση και αξιωματική αντιπολίτευση στη χρυσή αυγή και σίγουρα είναι καθαρά πολιτική και όχι ιδεολογική...

Βέβαια, φεύγοντας από τα συγκεκριμένα περιστατικά της περιοχής της Μεσσηνίας τον προηγούμενο μήνα, έχουμε αρκετά περιστατικά που αποδεικνύουν, ότι ο α[illegible]ς και η σύμπραξη αυτοπροσδιοριζόμενων αναρχικών με αριστερές κινηματικές δημοκρατικές δυνάμεις, αποτελούν τροχοπέδη στην αναρχική απελευθερωτική δράση.

Ας γυρίσουμε λίγα χρόνια πίσω, στα γεγονότα του παλιού Εφετείου Αθηνών στη οδό Σωκράτους. Εκείνες τις μέρες, διεξαγόταν στο Λαγονήσι, συνάντηση της λέσχης Μπίλντεμπεργκ, που χωρίς καμιά συνομωσιολογική διάθεση, αποτελεί το όργανο που ορίζει τους κανόνες για την ενοποίηση της παγκόσμιας κυριαρχίας (δεν είναι σύμπτωση το ότι έγινε στην Ελλάδα, ένα χρόνο πριν το Μνημόνιο). Για άλλη μια φορά, ο κόσμος που κιναμώσει την ατμόσφαιρα, αναφερόμενος και πάλι στο θέμα του φεστιβάλ των ακροδεξιών στην Καλαμάτα, με ερώτηση στο κοινοβούλιο για τηλεφωνική απειλή του τοπικού βουλευτή της χρυσής αυγής Κουκούτση σε μέλη της Ανοιχτής Συνέλευσης της πόλης. Είναι χαρακτηριστικό, ότι στην ανακοίνωση του Σύριζα για την επίσκεψη Σόιμπλε έθεσε απλά το «περισπούδαστο» δίλλημα «μνημόνιο ή δημοκρατία;».

Γράφοντας τα παραπάνω, δεν θέλουμε να φανεί, ότι εκ του ασφαλούς προσπαθούμε να κρίνουμε με υπεροψία την οποία κατάληξη που κάποια γεγονότα ενδέχεται να έχουν ή τα συμπεράσματα που είναι δυνατόν να εξαχθούν. Αυτό, όμως, δεν μπορεί να μας εμποδίσει από το να αναδείξουμε τα διάφορα πολιτικά παιχνίδια που διαρκώς εξελίσσονται μπρος στα φώτα της δημοσιότητας, με την όποια αντιφασιστική ιδιότητα.

Όπως, επίσης, δεν γίνεται να αφήσουμε ασχολίαστη αυτή την πολιτική μέθοδο να προβάλει και να χρησιμοποιεί τις κινήσεις ακροδεξιών, φασιστικών ή ναζιστικών ομάδων, με στόχο την αντιπαραβολή τους με την δημοκρατία και την μερικοποίηση της κοινωνικής πρακτικής αγωνιζόμενων ανθρώπων. Η δημοκρατία, όπως και ο φασισμός, είναι τρόποι άσκησης της εξουσίας, έχουν τον ίδιο σκοπό, να υποτάσσουν τους καταπιεσμένους. Η πηγή και των δυο, δεν είναι άλλη από το Κράτος. Ο αντιφασιστικός αγώνας, με τις όποιες δράσεις του, έχει αποδειχθεί ότι προσφέρει, κατά κανόνα, ένα πλεονέκτημα στους κρατικούς σχεδιασμούς, αφού η γενικότητα του όρου μπορεί να υποθάλψει ευαισθητοποιημένους δημοκράτες σε όλο το φάσμα του «συνταγματικού τόξου» από την αριστερά έως και τη δεξιά. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται ο αποπροσανατολισμός από το όλο, τον αγώνα ενάντια στο κράτος, στη μερικότητα του παραπλανητικού αγώνα ενάντια σε ένα σύστημα του.

Επισημαίνουμε την άποψη των απανταχού κινηματιών που ζητούν από το κράτος να απαγορεύσει τις εκδηλώσεις των ακροδεξιών, καθώς και την κατάργηση δια νόμου, κομμάτων και γραφείων, αποδεχόμενοι τον παρεμβατικό ρόλο του κράτους. Άραγε, έχουν ποτέ αναρωτηθεί, τί θα προκύψει όταν το κράτος σταματήσει να χρησιμοποιεί τους ακροδεξιούς, άλλα θα έχουν νομιμοποιηθεί οι κατασταλτικές ενέργειες του κατά παντός «ανεπιθύμητου», βάσει ποιων τις απαιτήσεις θα έχει γίνει αυτό; Σίγουρα, όχι των αναρχικών.

Π.

[1] (Άρθρο: *Αντιφασιστικές Εμμονές*, ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ φ. 92, Μάρτιος 2010, καθώς και στο anarchy.gr)